

**T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI**

**KAMU İŞLETMELERİ
2014 YILI
GENEL RAPORU**

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
DİĞER KURULUŞLAR
İŞTİRAKLER**

**T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI**

KAMU İŞLETMELERİ 2014 YILI GENEL RAPORU

**KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
DİĞER KURULUŞLAR
İŞTİRAKLER**

Bu rapor; 03.12.2010 tarih ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 43 üncü maddesi gereğince düzenlenmiş, Rapor Değerlendirme Kurulu'nun 11.12.2015 tarih ve 2015/227-2 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

SUNUŞ

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 43 üncü maddesi kapsamında hazırlanmakta olan Kamu İşletmeleri Genel Raporu, Anayasa'nın 165 inci maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi öngörölen sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının 2014 yılı faaliyetleriyle ilgili olarak Sayıştay tarafından hazırlanan yıllık denetim raporlarında yer alan bilgi, bulgu ve öneriler değerlendirilmek suretiyle, şeffaflık ve hesap verebilirlik açısından kamuoyunun bilgisine sunulmak üzere hazırlanmıştır.

Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesine ilişkin hususlar 3346 sayılı Kanunla düzenlenmiştir. Kanun kapsamında denetime tabi kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kuruluşlarla ilgili kesinleşmiş bilgileri ihtiva eden ve yıllık olarak hazırlanan Kamu İşletmeleri Genel Raporu, alanında kamuoyunun bilgilendirilmesi bakımından temel ve sürekli bir kaynak olma özelliği taşımaktadır.

KİT'ler, diğer kuruluşlar ve iştiraklere ait bilgilerin yıllar itibarıyla karşılaştırılmasına imkan veren, 2010-2014 yıllarına ilişkin beş yıllık verileri içerecek şekilde hazırlanan, sektörel bazda karşılaştırmalı tabloları, değerlendirme ve analizleri içeren raporda, kuruluşlar; tarihçe, hukuki yapı ve denetim, Türkiye ekonomisi içindeki yeri, istihdam durumu, mali bünye ve finansman durumu, işletme çalışmaları, yatırımlar, KİT'lerle ilgili özelleştirme çalışmaları ve iştiraklerine ilişkin bilgileri içerecek şekilde değerlendirilmiş, denetime tabi kuruluşlarla ilgili genel mahiyetteki sorunlar ve önerilere ayrı bir bölümde yer verilmiştir.

Raporun kapsamı beş yıllık dönemde; denetime giren kuruluşlarla ilgili olarak hazırlanan 2010 yılına ait 98, 2011 yılına ait 95, 2012 yılına ait 91, 2013 yılına ait 95, 2014 yılına ait 74 adet Sayıştay denetim raporu değerlendirilmiş olup, 2014 yılında denetime tabi olan kuruluşlarla ilgili sektörel ayırım ve başlıca bilgilere ekler arasında yer verilmiştir.

Sayıştay tarafından denetlenen tüm kamu işletmelerinin yıllık faaliyet sonuçlarından hareketle toplu bir bakış ve değerlendirmeyi içeren rapor, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde kamuoyunu bilgilendirmesinin yanı sıra bu haliyle hem ileriye dönük kamu politikalarının belirlenmesinde, hem ilgililer açısından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Raporun; kamu idarelerinin etkin, verimli, ekonomik ve hukuka uygun biçimde faaliyet göstermesi, kamu kaynaklarının öngörölen amaç, hedef, kanunlar ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olarak elde edilmesi, saklanması ve kullanılması konusunda yararlı olacağını ümit ediyor, ilgili tarafların ve kamuoyunun bilgisine saygıyla sunuyorum.

Doç. Dr. Recai AKYEL
Sayıştay Başkanı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
GİRİŞ	-
RAPORDA YER ALAN KISALTMALAR	-
RAPORDA YER ALAN ÇİZELGELER	-

I. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

A- KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TANIMI, KURULUŞ NEDENLERİ, TARİHÇESİ, HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ	
1-Kamu iktisadi teşebbüsü kavramı ve kapsamı	1
2-Kamu iktisadi teşebbüslerinin kuruluş nedenleri.....	3
3-Kamu iktisadi teşebbüslerinin tarihçesi	3
4-Kamu iktisadi teşebbüslerinin hukuki yapısı	7
5-Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi	9
B- KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ	
1-Ekonomik gelişmeler ve politikalar	13
a)Dünya ekonomisindeki gelişmeler.....	13
b)Türkiye ekonomisindeki gelişmeler	14
2-Kamu iktisadi teşebbüslerine ilişkin hedef ve politikalar	15
3- Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye ekonomisi içindeki yeri	18
a)İstihdam yönünden	20
b)Üretim yönünden	22
ba)Mal ve hizmet üretimi yönünden	22
bb)Mali kuruluşlar yönünden	24
c)Yatırımlar yönünden	28
d)Hazine ile ilişkiler yönünden	29
e)Gayri safi yurt içi hasılaya katkı yönünden	31
C- İSTİHDAM	
1-İstihdamla ilgili hedef ve politikalar	35
2-Personel istihdamı şekilleri, ilgili mevzuat ve gelişmeler	36
3-Personel sayıları ve personele yapılan harcamalar	37
4-Statülerine göre personel sayıları ve personel harcamaları	41
5-Personelle ilgili sosyal konular	49
D- MALİ DURUM VE FİNANSMAN	
1-Genel mali durum	50
2-Sektörler itibarıyla mali durum	58
3-Finansman programı ve gerçekleşmesi	71
E- İŞLETME ÇALIŞMALARI	
1-Alımlar	74
2-Üretim	81
a)İşletmecî kuruluşlar	81
b)Mali kuruluşlar	92
3-Satışlar	111
4-Stoklar	117
5-İşletme sonuçları	119
F- YATIRIMLAR	
1-Genel durum	141
2-Yatırımların sektörel dağılımı	144

G- ÖZELLEŞTİRME ÇALIŞMALARI

1-Özelleştirme politikaları	147
2-Mevzuat	147
3-Özelleştirme uygulamaları	147

II. DİĞER KURULUŞLAR

A- DİĞER KURULUŞLARIN HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ	154
B- DİĞER KURULUŞLARIN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ	154
C- İSTİHDAM	
1-Personel statüsü, personel sayısı ve personele yapılan harcamalar	156
2-Personelle ilgili sosyal konular	160
D- MALİ DURUM VE FİNANSMAN	
1-Genel mali durum	160
2-Sektörler itibarıyla mali durum	167
3-Finansman programı ve gerçekleşmesi	173
E- İŞLETME ÇALIŞMALARI	
1-Alımlar	174
2-Üretim	176
a)İşletmeciler kuruluşlar	177
b)Mali kuruluşlar	179
3-Satışlar	181
4-Stoklar	182
5-İşletme sonuçları	184
F- YATIRIMLAR	198

III. İŞTİRAKLER

A- İŞTİRAK TANIMI, İŞTİRAK NEDENLERİ, HUKUKİ YAPI VE DENETİM ŞEKLİ	199
1-İştirak tanımı, iştirak nedenleri, hukuki yapı.....	199
2-İştiraklerin denetimi	200
B- İŞTİRAK UYGULAMALARI	201

IV. DENETLENEN KURULUŞLARIN GENEL VE ORTAK SORUNLARI İLE ÖNERİLER

1-İstihdamla ilgili sorunlar ve öneriler	203
2-Mali durumla ilgili sorunlar ve öneriler	203
3-İşletme çalışmalarıyla ilgili sorunlar ve öneriler	204
a)Alımlar ve stoklarla ilgili sorunlar ve öneriler.....	204
b)Mali kuruluşlarla ilgili sorunlar ve öneriler	204
4-Yatırımlarla ilgili sorunlar ve öneriler.....	205
EKLER.....	206

GİRİŞ

Cumhuriyetin ilanından sonra özel sektör ağırlıklı ekonomik politikalar benimsenmiş olmakla birlikte, Osmanlı İmparatorluğu'ndan devralınan kuruluşları işletmek üzere bazı düzenlemeler yapılmış, yeni teşebbüsler kurulmaya devam edilmiştir. 1920'li yılların sonunda ortaya çıkan Dünya ekonomik krizi, 1930'lu yıllarda devlet işletmelerinin önemini bir kat daha artırmış, devletçilik politikalarının ön plana çıkarılmasında etkili olmuştur.

Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de sosyal ve özellikle ekonomik nedenlerle ihtiyaç duyulan devlete ait kuruluşların genel ekonomi içindeki önem ve ağırlığı 2000'li yıllara kadar devam etmiştir. Ekonomik ve siyasi sistemi ne olursa olsun, her ülkede az veya çok sayıda yer alan bu kuruluşlar, ülkemizde esas itibarıyla iktisadi alanda ticari faaliyette bulunmak üzere kurulmuşlardır. Özelleştirme çalışmaları kapsamında; iktisadi devlet teşekküllerinde olduğu gibi, sahalarında tekel olmanın yanı sıra temel mal ve hizmet üretme işlevlerine sahip olan kamu iktisadi kuruluşlarının bu statüleri ile işlevleri de daraltılmıştır.

KİT'lerin işlevlerinin özel sektöre devredilmesine yönelik çalışmalar, 1984 yılında yürürlüğe konulan Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılmasına Dair 2983 sayılı ve 1986 yılında yürürlüğe konulan 3291 sayılı kanunlarla başlatılmıştır. 1994 yılında yürürlüğe giren 4046 sayılı Kanunla genel özelleştirme uygulamaları, 2000 yılında yürürlüğe giren 4502 ve 4603 sayılı kanunlarla telekomünikasyon işlemlerinin ve kamu bankalarının özelleştirilmesi hususları düzenlenmiştir. Enerji sektöründe faaliyet gösterecek özel sektörle ilgili düzenlemeler; 1984 yılında 3096 sayılı, 1994 yılında 4046 sayılı, 1997 yılında 4283 sayılı kanunlarla yapılırken, MPİ'nin uhdesinde bulunan şans oyunlarının lisans verilmek suretiyle özelleştirilmesine ilişkin hususlar 2003 yılında 4971 sayılı, 2008 yılında 5793 sayılı kanunlarla, şans oyunlarının düzenlenmesiyle ilgili iş ve hizmetlerin özel hukuk sözleşmeleriyle Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş anonim şirketlere yaptırılmasına ilişkin hususlar 2010 yılında 6009 sayılı Kanunla düzenlenmiştir.

Her ülke için geçerli tek bir KİT tanımı bulunmamaktadır. Türkiye'de Anayasada, KİT'lerin TBMM'ce denetlenmesine ilişkin 3346 sayılı Kanunda ve KİT'lerin hukukunu düzenleyen 233 sayılı KHK'da farklı KİT tanımları bulunmaktadır. Özelleştirme uygulamalarını düzenleyen kanunların kapsamına alınan kuruluşlar da KİT'lerle ilgili yasal çerçeveyi düzenleyen 233 sayılı KHK'nın dışına çıkarılarak özel hukuk hükümlerine tabi tutulmaktadır.

Yıllık olarak hazırlanan "Kamu İşletmeleri Genel Raporu"; KİT'ler, diğer kuruluşlar ve iştirakler bölümlerinden oluşmakta olup, yıllar itibarıyla karşılaştırmaya imkan vermesi için denetlenen kuruluşlarla ilgili beş yıllık verileri içermektedir.

Raporda, kuruluşlar; tarihçe, hukuki yapı ve denetim, Türkiye ekonomisi içindeki yeri, istihdam durumu, mali bünye ve finansman durumu, işletme çalışmaları, yatırımlar, KİT'lerle ilgili özelleştirme çalışmaları ve iştiraklerine ilişkin bilgileri içerecek şekilde değerlendirilmiş, denetime tabi kuruluşlarla ilgili genel mahiyetteki sorunlar ve önerilere ayrı bir bölümde yer verilmiştir.

2010 yılına kadar hazırlanan genel raporlarda yer alan çizelge ve bilgilerdeki KİT ayrımı; esas olarak 233 sayılı KHK kapsamındaki KİT tanımına göre yapılmış olup, 4046

sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamındaki kuruluşlar, 4502 sayılı Kanun kapsamında Türk Telekomünikasyon AŞ, 4603 sayılı üç kamu bankası hakkındaki Kanun kapsamında kamu sermaye payı %50'nin altına düşmemiş kuruluşlar ile T.Kalkınma Bankası AŞ, İller Bankası AŞ, T. İhracat Kredi Bankası AŞ ve Türksat Uydu Haberleşme ve İşletme AŞ KİT'ler içinde değerlendirilmiştir.

2010 yılında yürürlüğe giren 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ile tüm kuruluşlar, bir bütün içinde denetime tabi olduğundan, 2011 yılından itibaren hazırlanan genel raporlarda KİT tanımı, Anayasa'daki tanımı çerçevesinde, belirli alanlarda işletmecilik yapmak üzere kurulmuş kuruluş ve ortaklıkları içerecek şekilde genişletilmiş ve daha önce diğer kuruluşlar arasında değerlendirilen bazı kuruluşlar KİT'ler içine alınmıştır. Kendilerine bazı kamu yetki ve görevleri verilmiş, galip vasıfları bu kamu hizmetlerini yürütmek olan kuruluşlar ise diğer kuruluşlar bölümünde değerlendirilmeye devam edilmiştir. 2011 yılı verilerinin değerlendirilmesinde kuruluşların bölümler arasındaki değişimden kaynaklanan etkileri dikkate alınmalıdır.

Değerlendirmeler; tarım, sanayi ve hizmetler sektörleri olmak üzere üç ana sektör itibarıyla yapılmış olup, sanayi sektörü içinde madencilik, imalat ve enerji; hizmetler sektörü içinde ulaştırma-haberleşme, ticaret, bankacılık ve sigortacılık ile diğer hizmetler alt sektörleri yer almaktadır. Hizmetler sektörü içinde yer alan bankacılık ve sigortacılık alt sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlara ait değerler, gerek içinde bulunduğu hizmetler sektörünü, gerekse toplam değerleri önemli ölçüde etkilediğinden, genel toplam içinde "mali kuruluşlar" başlığı altında toplanmış, içerik olarak aynı bazda olmayan tablolar mali kuruluşlar hariç olarak hazırlanmıştır.

Raporda yıllar itibarıyla yapılan karşılaştırmalarda, fiyat artışlarından kaynaklanan rakamsal değişimlerin etkisini ortadan kaldırmak için TÜİK tarafından hazırlanan 2003 temel yıllık yurt içi üretici ve tüketici fiyat endekslerinden yararlanılmıştır.

Fiyat değişim oranları ve 2003 temel yıllık fiyat endeksleri (Kaynak: TÜİK)

Yıllar	Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE)			Tüketici fiyat endeksi (TÜFE)		
	Yıllık ortalama artış (%)	Aralık ayına göre artış (%)	2003=101,78 aralık ayı endeksi	Yıllık ortalama artış (%)	Aralık ayına göre artış (%)	2003=104,12 aralık ayı endeksi
2010	8,52	8,87	178,54	8,57	6,40	181,85
2011	11,09	13,33	202,33	6,47	10,45	200,85
2012	6,09	2,45	207,29	8,89	6,16	213,23
2013	4,48	6,97	221,74	7,49	7,40	229,01
2014	10,25	6,36	235,84	8,85	8,17	247,72

2014 yılında; TBMM KİT Komisyonununun 16.10.2014 tarihli toplantısında alınan kararla, daha önce denetimden çıkan kuruluşlardan TUBİTAK Marmara Teknokent AŞ ile FİNTEK Finansal Teknoloji Hizmetleri AŞ (08.04.2014 tarihli Olağan Genel Kurul kararıyla Ziraat Teknoloji AŞ adını aldı), 3346 sayılı Kanun'un 2 nci maddesi uyarınca denetim kapsamına alınırken, 2013 yılında özelleştirilen Hamitabat Elektrik Üretim AŞ ve Başkent Doğalgaz AŞ ile 4628 sayılı Kanununun 3 üncü maddesi kapsamında, özelleştirme süreci devam

eden 8 elektrik dağıtım şirketinin elektrik dağıtım ve perakende satış faaliyetlerinin ayrı tüzel kişilikler tarafından yürütülmesi için 01.01.2013 tarihi itibarıyla kurulan ve 8 adet elektrik dağıtım şirketleriyle birlikte özelleştirilen 8 adet elektrik perakende satış şirketi, tüzel kişiliği kaldırılan TKİ Güney Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesi, hisseleri halka arz edilen Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ ve 6456 sayılı Kanunla tta Gayrimenkul AŞ'ye devredilen Ekici Tütünleri Satış Piyasalarının Desteklenmesi İşleri denetimden çıkmıştır.

Raporda değerlendirilen beş yıllık dönemde; kapsama giren kuruluşlarla ilgili olarak 2010 yılına ait 98, 2011 yılına ait 95, 2012 yılına ait 91, 2013 yılına ait 95, 2014 yılına ait 74 adet rapor hazırlanmıştır. Daha önce denetim kapsamından çıkması nedeniyle 2013 yılı derlemeleri içinde yer almayan TUBİTAK Marmara Teknokent AŞ ile FİNTEK Finansal Teknoloji Hizmetleri AŞ'nin, TBMM KİT Komisyonunun 16.10.2014 tarihli toplantısında alınan kararla, 3346 sayılı Kanun'un 2 nci maddesi uyarınca 2013 yılından itibaren denetim kapsamına alınması üzerine, iki şirketin 2013 yılı verileri 2014 yılı Genel Raporunun 2013 yılı değerlerine dahil edilmiştir.

2010-2011 yıllarında İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı ve 5. Dünya Su Formu Organizasyonu, 2010-2014 yıllarında Hazine Müsteşarlığı Adına Alınan Tütünlerin Hesap ve İşlemleri denetlenmiş olmakla birlikte geçici bir oluşum olduklarından, genel rapor verileri arasında değerlendirilmemiştir. Rapor kapsamına giren kuruluşlara ait başlıca bilgilere rapor ekinde yer verilmek suretiyle, yararlanmak isteyenlerin değişik ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmıştır.

Sayıştay'ın 3346 sayılı Kanun kapsamında yapılan denetimine tabi KİT'ler ve diğer kuruluşlarla ilgili; kesinleşmiş bilgileri ihtiva eden bu rapor, konusunda temel ve sürekli bir kaynak olma özelliği taşımaktadır.

RAPORDA YER ALAN KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ADÜAŞ	Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ
AOÇ	Atatürk Orman Çiftliği
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BDT	Birleşik Devletler Topluluğu
BİT	Belediye iktisadi teşebbüsü
BOTAŞ	Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ
CIF	Cost, insurance and freight (mal bedeli, sigorta ve navlun dahil)
ÇAY-KUR	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğu
DHMI	Devlet Hava Meydanları İşletmesi
DİBS	Devlet iç borçlanma senedi
DMO	Devlet Malzeme Ofisi
DOĞUSAN	Doğusan Boru Sanayii ve Tic. AŞ
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
ESK	Et ve Süt Kurumu
EMLAKKONUT	Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ
EÜAŞ	Elektrik Üretim AŞ
EXIMBANK	Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ
FOB	Free on board (Güvertede teslim)
GSMH	Gayri safi milli hasıla
GSYH	Gayri safi yurt içi hasıla
GSYO	Girişim sermayesi yatırım ortaklığı
GYO	Gayrimenkul yatırım ortaklığı
HAVAŞ	Hava Alanları Yer Hizmetleri AŞ
HM	T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı
İDT	İktisadi devlet teşekkülü
İMKB	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
KAP	Kamuoyu Aydınlatma Platformu
KEGM	Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğu
KGF	Kredi Garanti Fonu
KHK	Kanun hükmünde kararname
KİK	Kamu iktisadi kuruluşu
KİT	Kamu iktisadi teşebbüsü
LNG	Liquified natural gas (Sıvılaştırılmış doğal gaz)
MARTEK	Marmara Teknokent AŞ
MİGEM	Maden İşleri Genel Müdürlüğu
MKE	Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu
MKK	Merkezi Kayıt Kuruluşu
MKYO	Menkul kıymet yatırım ortaklığı
MPİ	Milli Piyango İdaresi
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği
ÖİB	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
ÖYK	Özelleştirme Yüksek Kurulu

PİGM	Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
PTT	T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ
SAGP	Satınalma gücü paritesi
SEAS	Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SGMK	Sabit getirili menkul kıymet
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TBB	Türkiye Bankalar Birliği
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCDD	T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası AŞ
TDÇİ	Türkiye Demir Çelik İşletmeleri
TDİ	Türkiye Denizcilik İşletmeleri
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim AŞ
TEMSAN	Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü
TETAŞ	Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ
TİGEM	Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TKB	Türkiye Kalkınma Bankası
TKİ	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
TMO	Toprak Mahsulleri Ofisi
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TPAO	Türkiye Petrolleri AO
TR	Türkiye
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TSPAKB	Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği
TTK	Türkiye Taşkömürü Kurumu
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜDEMSAŞ	Türkiye Demiryolu Makinaları Sanayi ve Ticaret AŞ
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜLOMSAŞ	Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi Ticaret AŞ
TÜRKSAT	Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme AŞ
TÜRKŞEKER	Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ
TÜVASAŞ	Türkiye Vagon Sanayi ve Ticaret AŞ
VAKIFBANK	Türkiye Vakıflar Bankası AO
YHT	Yüksek Hızlı Tren
Yİ	Yap-işlet
YİD	Yap-işlet-devret
YPK	Yüksek Planlama Kurulu

RAPORDA YER ALAN ÇİZELGELER

<u>No</u>	<u>Cizelge adı</u>	<u>Sayfa</u>
1	Dünya ekonomisinde temel göstergeler	13
2	Türkiye'nin temel ekonomik göstergeleri	14
3	KİT'lerin 2010-2014 dönemine ait başlıca bilgileri	19
4	Sektörler itibarıyla istihdam	21
5	Başlıca mal ve hizmet üretimleri	23
6	Türk mali sektörünün aktif büyüklüğündeki değişim	25
7	Türkiye'de faaliyette bulunan bankalarla ilgili başlıca finansal bilgiler	26
8	Sabit sermaye yatırımları (Cari fiyatlarla)	28
9	Sabit sermaye yatırımları ve GSYH içindeki payları (Cari fiyatlarla)	29
10	KİT'lere yapılan Hazine ödemeleri	29
11	KİT'lerin Hazineye katkısı	30
12a	GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)	32
12b	GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (2003 yılı fiyatlarıyla)	33
13	GSMH büyüme hızları (2003 yılı fiyatlarıyla)	34
14	Yıllık ortalama ve yıl sonu personel sayısı	39
15	Toplam personel giderleri	40
16	Personel giderlerinin personel türleri itibarıyla dağılımı	41
17	Sektörler itibarıyla memur sayısı	42
18	Sektörler itibarıyla memur giderleri	43
19	Sektörler itibarıyla sözleşmeli personel sayısı	44
20	Sektörler itibarıyla sözleşmeli personel giderleri	45
21	Sektörler itibarıyla işçi sayısı	46
22	Sektörler itibarıyla işçi giderleri	47
23	Memur başına düşen aylık ortalama giderler	48
24	Sözleşmeli personel başına düşen aylık ortalama giderler	48
25	İşçi başına düşen aylık ortalama giderler	48
26	Statülerine göre işçiler	49
27	KİT'lerin 2010-2014 yılları mali durumu	51
27a	KİT'lerin 2014 yılı kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla dağılımı	52
28	KİT'lerin öz kaynak unsurları	54
29	KİT'lerin yabancı kaynak unsurları	55
30	KİT'lerin varlıklarının ayrıntısı	57
31	Varlık ve kaynakların sektörlere göre dağılımı	59
32	Tarım sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu	60
33	Madencilik sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu	61
34	İmalat sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu	62
35	Enerji sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu	63

36	Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu	64
37	Ticaret sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu	65
38	Diğer hizmetler sektörünün 2011-2014 yılları mali durumu	66
39	Mali kuruluşların 2010-2014 yılları mali durumu	67
40	2010-2014 yılları finansman sonuçları	72
40a	2014 yılı finansman durumu	73
41a	KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları (Cari fiyatlarla)	75
41b	KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları (2003 yılı fiyatlarıyla)	75
42	Gruplar itibarıyla KİT'lerin 2009-2013 dönemi mal alımları	76
42a	KİT'lerin 2014 yılı mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı	76
43	KİT'lerin sektörler itibarıyla dış mal alımları	76
44	KİT'lerin sektörler itibarıyla hizmet alımları	77
45	2014 yılında yüksek tutarlı mal alımı olan 25 kuruluş	77
46	KİT'lerin başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi	82
47	KİT'lerin başlıca birincil enerji kaynakları ve metal dışı maden üretimi	83
48	KİT'lerin başlıca tüketim malları, ara malları ve yatırım malları üretimi	85
49	İkincil enerji kaynakları	87
50	KİT'lerin başlıca ulaştırma ve haberleşme hizmetleri üretimi	88
51	KİT'lerin başlıca ticaret sektörü üretimi	90
52	KİT'lerin başlıca diğer hizmetler üretimi	91
53	Kamu sermayeli bankalar mevduatının toplam mevduat içindeki yeri	93
54	Kamu sermayeli banka kredilerinin toplam krediler içindeki yeri	93
55	Mevduat bankalarının finansal değerleri	95
56	Mevduat bankalarına ait rasyolar	96
57	Yatırım ve kalkınma bankalarının finansal değerleri	99
58	Kalkınma ve yatırım bankalarına ait bazı rasyolar	100
59	T.H. Emlak Bankası'na ait finansal veriler	102
60	Sigorta şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler	103
61	Aracı kurumlarla ilgili başlıca bilgiler	105
62	Portföy yönetim şirketlerine ait başlıca bilgiler	107
63	Finansal kiralama şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler	109
64	Finansal kiralama sektörüne ait rasyolar	109
65a	Net satış hasılatı (Cari fiyatlarla)	111
65b	Net satış hasılatı (2003 yılı fiyatlarıyla)	111
66	Hazine tarafından karşılanan görev zararı ve sübvansiyonlar	113
67	KİT'lerin 2010-2014 yılları stokları	118
67a	Stok türleri itibarıyla 2014 yılı stokları	119
68a	KİT'lerin 2010-2014 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla)	120
68b	KİT'lerin 2010-2014 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla)	120
69	KİT'lerin sektörler itibarıyla 2014 yılı satış sonuçları (Cari fiyatlarla)	121

70	KİT'lerle ilgili satış göstergeleri	122
71a	KİT'lerin 2010-2014 yılları gelir ve gider unsurları (Cari fiyatlarla)	123
71b	KİT'lerin 2010-2014 yılları gelir ve gider unsurları (2003 yılı fiyatlarıyla)	124
72	2014 yılı dönem sonucunun oluşumu	125
73	KİT'lerin 2010-2014 dönemi faaliyet ve dönem sonuçları	126
74a	2010-2014 yılları finansman giderleri (Cari fiyatlarla)	129
74b	2010-2014 yılları finansman giderleri (2003 yılı fiyatlarıyla)	129
75	2014 yılı finansman giderleri	130
76	Finansman giderlerinin ayrıntısı	131
77	KİT'lerin finansman giderlerinin dönem sonucuna etkisi	132
78	KİT'lerin 2010-2014 yıllarında tahakkuk eden vergileri	134
78a	2014 yılında tahakkuk eden vergiler	135
79	KİT'ler tarafından 2010 - 2014 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler	136
79a	2014 yılında sağlanan ve ödenen dövizler	137
80	KİT'lerin 2010- 2014 yıllarında GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)	138
80a	2014 yılında KİT'lerin GSMH'ye katkısı	139
81	KİT'lerin yarattıkları katma değer faktörler itibarıyla dağılımı (%)	140
82	KİT'lerin 2010-2014 yılları nakdi yatırım harcamaları	142
82a	KİT'lerin sektörler itibarıyla 2014 yılı yatırım harcaması	143
83	Özelleştirme kapsam ve programındaki kuruluşlar	147
84	2014 yılında gerçekleştirilen özelleştirmeler	147
85	Diğer kuruluşların 2010-2014 dönemine ait başlıca bilgileri	155
86	Diğer kuruluşlar personeli	157
87	Diğer kuruluşlar personel giderleri	157
88	Diğer kuruluşlarda çalışan personel	158
89a	Memur giderleri	159
89b	Sözleşmeli giderleri	159
89c	İşçi giderleri	159
90	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları mali durumu	161
90a	Diğer kuruluşların 2014 yılı kaynak ve varlıklarının dağılımı	162
91	Diğer kuruluşların öz kaynak unsurları	163
92	Diğer kuruluşların yabancı kaynak unsurları	164
93	Diğer kuruluşların varlık unsurları	166
94	Varlık ve kaynakların sektörlere göre dağılımı	168
95	Tarım sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu	169
96	Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu	170
97	Diğer hizmetler sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu	171
98	Mali kuruluşların 2010-2014 yılları mali durumu	172
99	Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla tüm mal alımları	174
99a	Diğer kuruluşların mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı	174

99b	Diğer kuruluşların gruplar itibarıyla mal alımları	174
100	Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla hizmet alımları	175
101	Başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi	177
102	T.Vakıflar Bankasının başlıca finansal verileri	180
103	T.Vakıflar Bankasına ait rasyolar	180
104a	Net satış hasılatı (Cari fiyatlarla)	181
104b	Net satış hasılatı (2003 yılı fiyatlarıyla)	181
105	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları stokları	183
105a	Stok türleri itibarıyla diğer kuruluşların 2014 yılı stokları	184
106a	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla)	185
106b	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla)	185
107	Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla 2014 yılı satış sonuçları	186
108a	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları dönem sonucunun oluşumu (Cari fiyatlarla)	187
108b	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları dönem sonucunun oluşumu (2003 yılı fiyat.)	188
109	Diğer kuruluşların 2014 yılı dönem sonucunun oluşumu	189
110	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları faaliyet ve dönem sonuçları	190
111	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları finansman giderleri	191
112	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları vergi tahakkukları	193
112a	Diğer kuruluşların 2014 yılında tahakkuk eden vergileri	194
113	2010-2014 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler	195
113a	Diğer kuruluşlarca 2014 yılında sağlanan ve ödenen dövizler	195
114	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)	196
114a	Diğer kuruluşların 2014 yılı GSMH'ye katkısı	197
115	Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları nakdi yatırım harcamaları	198
116	İştiraklere ait başlıca bilgiler	202

I. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

A-KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TANIMI, KURULUŞ

NEDENLERİ, TARİHÇESİ, HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ

1- Kamu iktisadi teşebbüsü kavramı ve kapsamı:

“*Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT)*” kavramı ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, genel olarak kamusal kaynakları kullanmak suretiyle ekonomik alanda faaliyet gösteren “Kamu Kuruluşları”nı ifade etmek üzere kullanılmaktadır.

Avrupa Kamu Teşebbüsleri Merkezi (CEEP) KİT’i; mal ve hizmet üretmek üzere kurulmuş olan, mali olanaklarının yarısından fazlası merkezi veya yerel kamu idareleri tarafından sağlanan veya işletme sonuçlarından bu idarelerin sorumlu bulunduğu ve bunlar tarafından denetlenen girişimler olarak tanımlamaktadır.

Ülkemizde KİT kavramının içeriğinin, tarihsel süreç içerisinde önemli farklılıklar gösterdiği görülmektedir.

Türkiye’de KİT’lerle ilgili ilk genel tanım, 17.06.1938 tarih ve 3460 sayılı, Sermayesinin Tamamı Devlet Tarafından Verilmek Suretiyle Kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilatıyla İdare ve Murakabeleri Hakkındaki Kanun’da yer almıştır. Anılan Kanun’da, sermayesinin tamamı devlete ait olan ve kendi kanunlarında bu Kanun’a tabi oldukları belirtilen, tüzel kişiliği haiz, idarî ve malî yönden özerk ve sorumluluğu sermayeleri ile sınırlı kuruluşlar “*İktisadi Devlet Teşekkülü*” olarak tanımlanmıştır.

“*Kamu İktisadi Teşebbüsleri*” kavramı ilk kez 1961 Anayasası’nın 127 nci maddesinde, “*Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi’nce denetlenmesi kanunla düzenlenir.*” şeklinde yer almasına karşılık, kavramın tanımı yapılmamıştır.

KİT’lerle ilgili ikinci genel düzenleme, 1964 yılında, 3460 sayılı Kanun’un yerine çıkarılan 440 sayılı Kanun’la yapılmıştır. Bu Kanun’da KİT’ler, iktisadi devlet teşekkülü adıyla yer almış ve “*Sermayelerinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte Devlet’e (Genel ve Katma Bütçeli İdareler) ve iktisadi devlet teşekküllerine ait olup, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan ve kuruluş kanunlarında bu Kanuna (440) tabi olacakları belirtilen teşebbüslerdir.*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımla KİT’lerin kapsamı, 3460 sayılı Kanun’da yer alan tanıma göre bir hayli genişlemiştir.

1982 Anayasasında, 1961 Anayasası’ndan farklı olarak KİT’lerin tanımına da yer verilmiştir. 1982 Anayasasının “*Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi*” başlığını taşıyan 165 inci maddesinde KİT’ler, “*sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıkları ...*” şeklinde tanımlanmıştır.

1983 yılında 440 sayılı Kanun’un yerine 60 sayılı KHK çıkarılmış, bu KHK aynı yıl 2929 sayı ile kanunlaştırılmış, bu Kanun da yedi ay sonra 1984 yılında yürürlükten kaldırılarak yerine 233 sayılı KHK yürürlüğe konulmuştur.

233 sayılı KHK’da, kamu iktisadi teşebbüsü (KİT) “*Teşebbüs*”; iktisadi devlet teşekkülü (İDT) ile kamu iktisadi kuruluşunun (KİK) ortak adı olarak tanımlandıktan sonra, iktisadi devlet teşekkülü (İDT) “*Teşekkül*”; sermayesinin tamamı devlete ait, iktisadi alanda

ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan kamu iktisadi teşebbüsü, kamu iktisadi kuruluşu (KİK) “*Kuruluş*”; sermayesinin tamamı devlete ait olan ve tekel niteliğindeki mallar ile temel mal ve hizmet üretmek ve pazarlamak üzere kurulan, kamu hizmeti niteliği ağır basan kamu iktisadi teşebbüsü olarak tanımlanmıştır.

233 sayılı KHK’da müessese, bağlı ortaklık, iştirak ve işletme tanımları da yapılmış olup, 1994 yılında 4046 sayılı Kanun’la 233 sayılı KHK’da yapılan düzenleme ile (KİK) “*Kuruluş*” tanımı; “*Sermayesinin tamamı Devlete ait olup, tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla, ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kamu iktisadi teşebbüsüdür.*” şeklinde değiştirilmiştir.

233 sayılı KHK’nın istisnaları düzenleyen 58 inci maddesinde; AOC, T.C. Merkez Bankası, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları TAŞ (sonradan özelleştirilmiştir), T. İş Bankası AŞ (1998’den itibaren sermayesinde kamu payı kalmamıştır) Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası AŞ (Türkiye Kalkınma Bankası’na dönüştürülmüştür), İller Bankası Genel Müdürlüğü ile il özel idareleri ve belediyelerin sermayelerinin yarısından fazlasına tek başına veya birlikte sahip oldukları iktisadi teşebbüsler kapsam dışında bırakılmıştır.

1987 yılında çıkarılan 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da ise, “*Ödenmiş sermayesinin yarısından fazlası kamu tüzel kişilerinince sağlanmış olan kurumlar ile bu kurumların ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağlamış oldukları diğer kurumlar ve yukarıda sayılanlardan olmamakla beraber, kendilerine bazı kamu yetki ve görevleri verilmiş olup, galip vasıfları bu kamu hizmetlerini yürütmek olan ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından olmayan, özel kanunlara tabi kurumlar ve İller Bankası bu kanunla konulan denetime tabidir*” hükmüne yer verilerek kamu iktisadi teşebbüsleri, TBMM’nin denetimi yönünden ayrıca tanımlanmış; mahalli idarelerin ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının sermayesinin yarısından fazlasını sağladıkları kurumlar ile bu kurumların ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağladıkları kurumlar ve T.C. Merkez Bankası 3346 sayılı Kanun’la konulan denetimin kapsamı dışında bırakılmıştır.

3332 sayılı Kanun’un verdiği yetkiye istinaden çıkarılan 87/11914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, Devlet Yatırım Bankasının yeniden düzenlenmesi suretiyle kurulan Türkiye İhracat ve Kredi Bankası AŞ (EXİMBANK), sermayesinin en az yarıdan fazlasının Hazineye ait olması öngörülmüş olmasına rağmen, KİT mevzuatı dışında tutulmuştur.

4046 sayılı Kanun’un 37 nci maddesinde, özelleştirme uygulamaları ile ilgili olarak “*Bu Kanun hükümleri gereğince özelleştirme programına alınan kuruluşlar özel hukuk hükümlerine tabi tutulmuş olup, bunlar hakkında varsa kendi kuruluş kanunları ile diğer kanunlarda yer alan, bu Kanuna aykırı hükümler ve 233 sayılı KHK hükümleri uygulanmaz*” hükmüne yer verilmiştir.

4046 sayılı Kanun’un 11 inci maddesinde; özelleştirme kapsam ve programına alınan KİT’lerin, sermayelerindeki kamu payı %50’nin altına düşüncüye kadar TBMM ve Sayıştay’ın denetimine tabi olması düzenlenmiştir.

2-Kamu iktisadi teşebbüslerinin kuruluş nedenleri:

Kamunun mal ve hizmet üretimi ile ticari faaliyette bulunması, genel olarak ekonomik nedenlere dayanmakla birlikte, zaman zaman ideolojik, sosyal vb. nedenlerle de olabilmektedir.

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde KİT'lerin kuruluş amaçları; ekonomik kalkınmayı sağlamak, tekelleri devlet eliyle işletmek, özel sektörün başaramayacağı veya giremediği işleri yapmak, ekonomiye yön vermek, özel sektöre öncülük etmek, gelir dağılımını düzenlemek vb. olarak sayılabilir.

Cumhuriyet kurulmadan önce, 17 Şubat - 4 Mart 1923 tarihleri arasında toplanan İzmir İktisat Kongresinde; ekonomik kalkınmanın itici gücünün özel teşebbüs olması, devletin özel girişimciliği desteklemesi ve teşvik etmesi fikri ağırlıklı görüş olarak benimsenmiştir. Kongrede alınan kararların 1927 yılında çıkarılan Teşvik-i Sanayi Kanunu ile desteklenmesine rağmen, özel teşebbüsün yeterli sermaye birikimine sahip olmaması, alt yapı sorunları, yetişmiş insan gücünün yetersizliği ve dünyayı sarsan 1929 ekonomik buhranının etkileri vb. nedenlerle, uygulanan ekonomik politikalarından beklenen olumlu sonuçların alınamaması üzerine, yeni bir ekonomik model uygulamaya konulmuştur. Bu yeni modelin esasını, Devletin planlı bir şekilde bizzat kuracağı iktisadi teşebbüslerle sanayileşmeyi gerçekleştirmek şeklinde özetlemek mümkündür.

Bu amaç, Sümerbank'ın kuruluşuna ilişkin, 03.06.1933 tarih ve 2262 sayılı Kanun'un gerekçesinde yer alan "*Milli ihtiyaç ve menfaatlerimizin mübrem kıldığı sanayi şubelerinin bir an önce tahakkuk ettirilmesi ve iktisadi istihşalat ve emniyetimizle memleketimizin umumi muvazenesini koruyacak olan bu sanayileşme hareketine hız verilmesi için bütün milli kuvvet ve menba unsurlarından en çok istifade etmek lazım geldiği...*" şeklindeki ifadelerde açık biçimde görülmektedir.

3-Kamu iktisadi teşebbüslerinin tarihçesi:

a) Cumhuriyet öncesi dönem:

KİT'lerin, sistemli bir şekilde kurulmaları ve geliştirilmeleri her ne kadar 1930'lu yıllardan sonra gerçekleştirilmiş ise de, Cumhuriyet öncesi dönemde de özellikle ordu ve Sarayın ihtiyaçlarını karşılamak üzere bazı devlet işletmeleri bulunmaktadır.

Osmanlı döneminde KİT sayılabilecek ilk kuruluşlar olan "Top Asitanesi" ve "Tersane-i Amire" esas olarak ordu ve Sarayın ihtiyaçlarını karşılamak üzere 15. yüzyılda kurulmuşlardır.

Cumhuriyet öncesi dönemde daha ziyade 19. yüzyılda kurulan işletme ve fabrikalar ile sandıkların başlıcaları şunlardır:

- 1810 yılında; Beykoz Teçhizat-ı Askeriye Fabrikası
(askeri kundura, çizme, palaska üretimi)
- 1835 yılında; Feshane Fabrikası (çuha, fes, battaniye üretimi)
İzmit Fabrikası (çuha, asker elbiseliği üretimi)
- 1843 yılında; Fevaid-i Osmaniye (deniz yolu işletmesi)
- 1845 yılında; Hereke Fabrikası (kadife, ipekli kumaş, saten, tafta üretimi)
- 1850 yılında; Bakırköy Fabrikası (pamuklu bez üretimi)

- 1863 yılında; Ruscuk Memleket Sandığı, Emniyet Sandığı
- 1888 yılında; Ziraat Bankası
- 1892 yılında; Yıldız Çini Fabrikası (çini eşya üretimi).

Zamanla bünyesi ve ismi değişen “Top Asitanesi” bugünkü Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu’nun temelini oluşturmuştur. 1835’de kurulan Feshane, 1845 yılında kurulan Hereke İpekli ve Yünlü Dokuma Fabrikası ve 1850’de kurulan Bakırköy Pamuklu Dokuma Fabrikaları, Sümerbank bünyesinde uzun yıllar hizmet vermiştir. İlk devlet bankası olma özelliğini taşıyan Ziraat Bankası; 1863 yılında tarımı kredilendirmek amacıyla kurulan Memleket Sandıkları’nın, 1888’de banka şubelerine dönüştürülmesiyle teşekkül etmiştir.

b) Cumhuriyet dönemi:

ba) 1923-1930 dönemi:

1923 İzmir İktisat Kongresi’nde alınan kararlar doğrultusunda, ülke kalkınmasının özel sektör eliyle gerçekleştirilmesine yönelik politikaların uygulanması yanında, Osmanlı döneminden devreden tesislerin, devlet tarafından işletilmesi yoluna gidilmiştir. Bu bağlamda; 19.04.1925 tarih ve 633 sayılı Kanun’la; “*Bankaya devredilmiş olan müessesatı sınıyeyi teşekkül edecek şirketlere devredinceye kadar bizzat idare etmek, iştirak suretiyle tesisat-ı sınıyede bulunmak ve işletmek*” yanında maden işletmek ve her türlü bankacılık işlemleri yapmak üzere, “Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası” kurulmuştur. Kanun’un 8 inci maddesinde, “*Banka kendisine devredilen fabrikaları, yüzde elli biri nama muharrer senetle kendisine ve Türk efrat ve eşhası hükmiyesine ait olmak üzere tesis edeceği Türk anonim şirketlere devrederek işletmeye mezundur*” hükmüne yer verilerek, bir yandan, anılan Kongrede saptanan ekonomik politikaların kararlılıkla uygulanacağı vurgulanırken, diğer yandan, bu düzenleme ile “Özelleştirme” kavramı ve modeli ülke gündemine girmiştir.

Ekonomik kalkınmada temel unsur olarak görülen özel sektörün, güçlendirilmesi amacıyla 1924 yılında İş Bankası, 1926 yılında Emlak ve Eytam Bankası kurulmuş, 1927 yılında da Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkarılmıştır. Söz konusu Kanun’la getirilen koruma ve teşviklere karşın, özel sektörün kendisinden beklenen atılımı gerçekleştirilememesi, Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası’nın da temel fonksiyonlarını yerine getirmede yetersiz kalması ve 1929 ekonomik buhranının ortaya çıkması, ekonomide devletçilik fikrinin ağırlık kazanmasına ve bu yönde yeni uygulamaların başlatılmasına neden olmuştur.

bb) 1931-1950 dönemi:

Devletçilik uygulamalarının ağır bastığı bu dönemde, Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası’na bağlı tesisler, 03.07.1932 tarih ve 2058 sayılı Kanun’la kurulan *Devlet Sanayi Ofisi’ne* verilmiş, Bankacılık işlemleri de 07.07.1932 tarih ve 2064 sayılı Kanun’la kurulan *Türkiye Sanayi Kredi Bankası’na* devredilmiştir.

2058 sayılı Devlet Sanayi Ofisi’nin kuruluş kanununun gerekçesinde yer alan, memleketimizde güçlü sermayedarlar bulunmadığından “...büyük mikyasta yapılması lazım gelen sanayi işlerinin ya hariçten gelen sermayeler veya Hükümet teşebbüs muavenetiyle meydana getirilmesi zarureti hasıl olmuştur. Memleketin iktisadi muvazenesinin süratle tanzimi ve istihsal imkânlarının tahakkuku için icap eden sanayi teşebbüslerinin doğrudan doğruya Devlet tarafından vücuda getirilmesi ve işletilmesi bir zaruret teşkil etmektedir.” şeklindeki ifadede, ekonomik politikadaki köklü değişiklik açıkça görülmektedir.

Devlet Sanayi Ofisi ve Türkiye Sanayi Kredi Bankasının kurulması, özel teşebbüs taraftarı çevrelerde büyük tepkiyle karşılanmış, bunun üzerine anılan bu iki kuruluş, birinci yılını doldurmadan “mevcut yapıları içerisinde faaliyette bulunmalarının, milli sanayinin gelişmesine katkıda bulunmaktan çok özel sektörü caydırıcı etkisi olduğu” gerekçesiyle kapatılmıştır.

Devlet Sanayi Ofisi ve Türkiye Sanayi Kredi Bankasının yerine “Alelûmum sanayi işleriyle ve bankacılık muameleleriyle iştigal etmek” üzere kurulan Sümerbank’ın 03.06.1933 tarih ve 2262 sayılı Kanunu incelendiğinde KİT’lerin katı bir devletçilik anlayışı ile kurulmadığı, aynı zamanda, ekonomi açısından önemli sanayi dallarında faaliyet gösterecek özel sektör işletmelerinin kurulması ve geliştirilmesinin teşvik edildiği, kurulan işletmelerin sermayelerine iştirak etmek, kredi temin etmek ve nitelikli personel yetiştirmek amacının güdüldüğü görülmektedir.

Bu dönemde sanayinin geliştirilmesi için hazırlanan Birinci Beş Yıllık Sanayi Planında yer alan projelerin büyük bölümünü gerçekleştirme görevi de 05.07.1934 tarih ve 2580 sayılı Kanun’la Sümerbank’a verilmiştir.

Sümerbank’ın, kendisine devredilen mevcut sınai tesislerini işletmek yanında Birinci Beş Yıllık Sanayi Planının öngördüğü projeleri gerçekleştirmeye başlaması, Türkiye ekonomisinin bugünkü biçimini almasında etkin bir rol oynayan ve bugün de uygulanmakta olan “*Karma Ekonomik Model*”in uygulanma sürecinin başlangıcını oluşturmuştur.

Sümerbank’ın kuruluşunu takiben 1935 yılında da 14.06.1935 tarih ve 2805 sayılı Kanun’la, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü’nce bulunan işletmeye elverişli madenlerin işlenmesini sağlamak ve Elektrik İşleri Etüt İdaresi’nce geliştirilecek projelere göre enerji üretimi ve dağıtımını yapmak üzere Etibank kurulmuştur.

Sümerbank ve Etibank temel sanayi, maden ve enerji işletmelerinin kurulmasında, modern işletmecilik tekniklerinin uygulanmasında, kalifiye insan gücünün yetiştirilmesinde, iştirakler kurarak şirketleşmenin geliştirilmesinde çok önemli görevler üstlenmiş olup, bunlar tarafından kurulan işletmeler, daha sonra kurulan KİT’lerin birçoğunun çekirdeğini oluşturmuştur. Bu dönemde yapılan düzenlemelerle, Sümerbank ve Etibank dışında, başkaca yeni kamu teşebbüsleri de kurulmuştur.

KİT’lerin gerek sayılarındaki artış, gerekse ekonomideki artan önemi, bu kuruluşların ortak bir düzenlemeye tabi tutulmaları gereğini ortaya çıkarmıştır. Nitekim; 17.06.1938 tarihinde 3460 sayılı Kanun çıkarılarak, o tarihte sermayesinin tamamı devlete ait teşekküllerden Sümerbank, Etibank, T.C. Ziraat Bankası, Denizbank ve Devlet Ziraat İşletmeleri Kurumu bu Kanun’a tabi kılınmıştır.

18.01.1940 tarih ve 3780 sayılı Milli Korunma Kanunu ile devletin ekonomideki ağırlığı daha da artırılmış, KİT’lerin kuruluş yetkisi daha önce TBMM’ye ait iken, bu yetkinin olağanüstü hal durumunda Bakanlar Kurulu’nca da kullanılmasına imkân tanınmıştır. Böylece hükümet her türlü alanda, her türlü ticari ve endüstriyel işletme kurma, hatta gerekli gördüğü özel sektör işletmelerine el koyabilme ve bunları işletme imkânına sahip olmuştur.

Birinci Beş Yıllık Sanayi Planından sonra İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı da hazırlanmış olmakla birlikte, dünya savaşının ekonomik ve sosyal hayata yansıyan olumsuzlukları nedeniyle İkinci Beş Yıllık Sanayi Planı uygulanamamıştır.

bc) 1951-1960 dönemi:

1950 yılında, çok partili demokratik sisteme geçişle birlikte devletin ekonomideki payının küçültülmesi hedeflenmiş olmasına karşılık, bu hedef gerçekleştirilememiş, mevcut KİT'ler özel sektöre devredilemediği gibi, bu dönemde TCDD, PTT, Denizcilik Bankası TAŞ, ve DMO iktisadi devlet teşekkülü haline dönüştürülmüş, TPAO, EBK, TDCİ ile SEKA ve T.C. Turizm Bankası gibi yeni teşekküller kurularak KİT'ler daha da yaygınlaştırılmıştır.

bd) 1961-1979 dönemi:

DPT'nin kurulduğu bu dönemde, karma ekonomi ilkesi benimsenmiş, KİT'lerin yeniden düzenlenmeleri ve etkinliklerinin sağlanması plan disiplini ile ele alınmaya çalışılmıştır. Nitekim, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının hedef ve stratejisinde kalkınmanın bir plan düzeni içerisinde gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

Plan hedefleri doğrultusunda "İktisadi Devlet Teşekkülleri Yeniden Düzenleme Komisyonu" kurulmuş, 1964 yılında; 3460 sayılı Kanun'un yerine 440 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve İştirakler Hakkında Kanun, İDT'lerin yatırım sorunlarını çözmek amacıyla 441 sayılı Devlet Yatırım Bankası Kanunu ve KİT'lerin denetimine ilişkin olarak 468 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çıkarılmıştır.

T. Elektronik San. ve Tic. AŞ, T. Elektromekanik Sanayi AŞ, Türk Motor Sanayi ve Tic. AŞ, Takım Tezgahları Sanayi ve Tic. AŞ, Gerede Çelik Konstrüksiyon Teçhizat Fabrikaları San. ve Tic. AŞ, Seydişehir Alüminyum Tesisleri, İskenderun Demir Çelik Fabrikaları, Devlet Yatırım Bankası, T. Elektrik Kurumu, ÇAY-KUR, Karadeniz Bakır İşletmeleri ve Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası gibi yeni KİT'ler bu dönemde kurulmuşlardır.

be) 1980 ve sonrası:

24 Ocak 1980 tarihinde alınan ve "24 Ocak Kararları" olarak anılan ekonomik istikrar tedbirleri ile KİT politikalarında köklü değişiklikler meydana gelmiştir. Söz konusu kararlarla; genel ekonomik sorunların çözümlenmesinin yanında, ithal ikamesi ağırlıklı sanayileşme stratejisi yerine dışa yönelik sanayileşme stratejisi dönüşümünün sağlanması ve serbest piyasa kurallarının ekonomiye hakim kılınması amaçlanmıştır. Bu amaçların gerçekleştirilmesi için çeşitli idari ve yasal düzenlemeler yapılmıştır.

1985-1989 yıllarında uygulanan Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; Kamu iktisadi teşebbüslerinin kârlı ve verimli çalışmalarının esas olduğu, idari ve mali açılarından bağımsız çalışabilmelerini sağlayacak düzenlemelerin yapılması öngörülmüştür. KİT yatırımlarının plan hedefleri doğrultusunda enerji, madencilik, ulaştırma-haberleşme sektörleri ile rehabilitasyon ve darboğaz giderme alanlarında yoğunlaştırılması ve özel sektörün yeterli olduğu alanlarda yeni yatırımlardan kaçınılması ve özelleştirmelerin hisse satışı yolu ile sağlanması ilkesi benimsenmiştir.

1990-1994 yıllarını kapsayan Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında da; iktisadi etkinliğin artırılması ve sermayenin tabana yayılmasını sağlamak üzere başlatılan özelleştirme programının süratle gerçekleştirilmesi hedeflenmiş olup, bir yandan özelleştirme faaliyetleri sürdürülürken, diğer taraftan KİT'lerin kendilerine yeterli kaynak yaratarak daha kârlı ve verimli çalışmalarının sağlanması öngörülmüştür.

1996-2000 yıllarını kapsayan Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; KİT'lerle ilgili hedefler, ilke ve politikaların yanında, "Özelleştirme" ve "Devlet İşletmeciliğinde Yapısal Değişim" projelerine yer verilmiştir.

Kamunun ekonomideki payının azaltılması amacıyla 1980'li yıllardan itibaren başlatılan çalışmalarda; özelleştirmenin yasal alt yapısını oluşturmaya yönelik çeşitli hukuki düzenlemeler yapılmıştır. 1985 yılında fiilen başlatılan özelleştirme çalışmaları özellikle hukuki alt yapının yetersizliğinden kaynaklanan nedenlerle hedeflenen hızda yürütülememiştir.

2001-2005 dönemini kapsayan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; Devletin ekonomiye doğrudan müdahalesinin özelleştirme politikaları çerçevesinde olabildiğince daraltılması, özelleştirme kapsamı dışındaki işletmelerin faaliyetlerini özerk bir şekilde yürütebilmelerini teminen yeniden yapılandırılması, özelleştirmeden beklenen hedeflere ulaşılması amacıyla ulaştırma-haberleşme ve enerji sektörlerinde serbestleşmeye gidilmesi, özel sektör katılımının sağlanmasına yönelik düzenlemelere devam edilmesi, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri gibi modellerin gözden geçirilerek rekabeti engelleyici uygulamalara yol açmasının önlenmesi, özel sektörün katılımına açılan iletişim ve enerji gibi sektörlerde, her türlü yapısal düzenlemelerin özerk düzenleyici kurullar vasıtasıyla sağlanması, özelleştirme uygulamalarında sermaye piyasasından yararlanılarak sermayenin tabana yayılmasının sağlanması öngörülmüştür.

2007-2013 dönemi için hazırlanan Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında, özelleştirmelerin de etkisiyle KİT sisteminin ekonomi içindeki payının önemli ölçüde azalması, KİT'lerin toplam brüt satış hasılatının GSYH'ye oranının 2006 yılındaki %9 seviyesinden 2013 yılında %3,3'e düşmesi, aynı dönemde KİT sisteminde yaratılan katma değerlerin GSYH'ye oranının da %2'den %0,6'ya düşmesi hedeflenmiştir. Planda özelleştirme işlemleri sonucunda kamunun, hava ve deniz ulaşımı ile lokomotif ve vagon üretimi; şeker, tütün ve çay ürünlerinin işlenmesi; petrokimya sanayi; malzeme alımı; elektrik dağıtım ve toptan ticareti faaliyet alanlarından tamamen çekilmesi öngörülmürken; elektrik üretimi, doğal gaz piyasası, kömür ve diğer maden işletmeciliğindeki payının azalması, buna mukabil tahıl alımı, tohumluk üretimi, demiryolu ulaşımı alt yapısı, elektrik iletimi, petrol arama, hava meydanlarının işletilmesi, posta hizmetleri ile kıyı emniyetinin sağlanması alanlarında faaliyet gösteren KİT'ler özelleştirme kapsamı dışında tutulmuştur.

KİT'lerle ilgili düzenlemelere 2014-2018 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planında da yer verilmiştir.

4- Kamu iktisadi teşebbüslerinin hukuki yapısı:

a) Yasal düzenlemeler:

Cumhuriyet döneminin ilk kamu iktisadi teşebbüsleri olan Türkiye Sanayi ve Maden Bankası, daha sonra bu Bankanın yerini alan Devlet Sanayi Ofisi ve Türkiye Sanayi Kredi Bankası ile bu iki kuruluşun yerini alan Sümerbank ve daha sonra kurulan KİT'lerin hukuki yapıları kendi kanunları ile belirlenmiştir.

KİT'ler, sayılarının ve önemlerinin giderek artması sonucu ilk olarak 1938 yılında çıkarılan 3460 sayılı Sermayesinin Tamamı Devlet Tarafından Verilmek Suretiyle Kurulan

İktisadi Teşekküllerin Teşkilatıyla İdare ve Murakabeleri Hakkında Kanun ile yönetim ve denetim yönünden ortak bir statüye kavuşturulmuştur.

1940 yılında çıkarılan 3780 sayılı Milli Korunma Kanunu ile, Bakanlar Kuruluna KİT kurma yetkisi verilmiştir.

1960 yılında 3460 sayılı Kanun'a ek olarak çıkarılan 23 sayılı Kanun'la KİT'lerin yönetim kurullarının yerine "Müdürler Kurulu" oluşturulmuş, Yüksek Denetleme Kurulu TBMM'ye bağlanmıştır.

1964 yılında çıkarılan ve 3460 sayılı Kanun'un yerine yürürlüğe konulan 440 sayılı Kanun'la KİT'lerin tanımı yeniden yapılmış, bu kuruluşların yönetim ve denetimleri yeniden düzenlenmiştir.

440 sayılı Kanunu yürürlükten kaldıran, 11.04.1983 tarih ve 60 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşları Hakkında KHK 19.10.1983 tarihinde 2929 sayılı ile kanunlaştırılmış, yedi ay yürürlükte kaldıktan sonra KİT'leri bugünkü hukuki statülerine kavuşturan temel yasal düzenleme olan 08.06.1984 tarih ve 233 sayılı KHK ile yürürlükten kaldırılmıştır. KİT'lerin personel rejimi ile ilgili son düzenleme ise 1990 yılında yürürlüğe giren 399 sayılı KHK ile yapılmıştır.

1980 sonrasında özelleştirme çalışmalarlarıyla ilgili ilk düzenlemeler 1984 yılında 2983 sayılı Kanun ve 1986 yılında 3291 sayılı Kanunla yapılmıştır. 24.11.1994 tarihinde kabul edilen 4046 sayılı Kanunda da; özelleştirme kapsam ve programına alınan kuruluşların özel hukuk hükümlerine tabi olması ve bunlar hakkında varsa kendi kuruluş kanunları ile diğer kanunlarda yer alan 4046 sayılı Kanun'a aykırı hükümler ile 233 sayılı KHK hükümlerinin uygulanmamasına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

KİT tanımı ve kapsamındaki karmaşıklığın giderilmesine yönelik düzenlemelere gerek ve ihtiyaç bulunurken, temel işlevi değişmeyen kuruluşların KİT mevzuatı dışında bırakılması uygulamadaki karmaşayı daha da artırmıştır.

3460 ve 440 sayılı kanunlarda KİT'lerin kanunla kurulması öngörülmüşken, 1980'li yıllardan sonra yapılan düzenlemelerle KİT kurma yetkisi Bakanlar Kurulu'na verilmiştir.

KİT tanımı ve kapsamındaki karmaşık durum, özellikle belediyeler tarafından kurulan ve BİT'ler olarak anılan belediye iktisadi teşebbüsleri KİT mevzuatına dahil edilmemiş, getirilen istisnalar KİT kapsamını daha da daraltmıştır.

b) Hukuki yapı:

Kamu iktisadi teşebbüsleri; Bakanlar Kurulu kararı ile kurulan, tüzel kişiliğe sahip, sermayesinin tamamı Devlete ait, sorumlulukları sermayeleri ile sınırlı kuruluşlar olup, 233 sayılı KHK'da saklı tutulan hususlar dışında özel hukuk hükümlerine tabidirler.

İDT'ler iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyette bulunmak üzere kurulan; KİK'ler ise tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler imtiyaz sayılan kuruluşlardır.

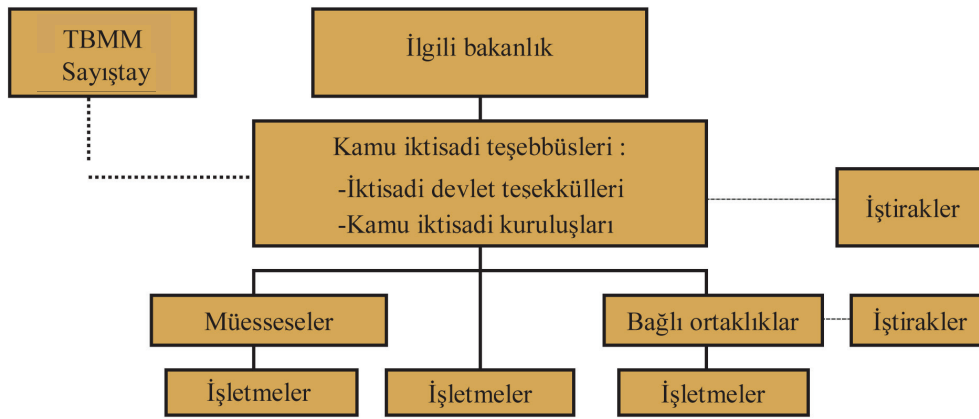
KİT'lerin mal ve hizmet üretim birimleri, müessese ve işletme olarak yapılandırılmış olup, bağlı ortaklıklar; bir müessesenin veya işletmenin bağlı ortaklık haline getirilmesi,

teşebbüsün iştirakteki hissesinin %50'nin üstüne çıkması, sermayesinde %50'den fazla hisseye sahip olunan yeni bir şirket kurulması şeklinde olmaktadır.

İştirakler tümüyle özel hukuk hükümlerine tabi olarak faaliyetlerini sürdürmektedirler.

KİT'lerin devlet teşkilatı içindeki konumu, ana teşekkül, müessese ve bağlı ortaklık ilişkileri aşağıdaki şemada gösterilmiştir.

Şema: Devlet teşkilatı içinde KİT'lerin konumu

233 sayılı KHK'da; ilgili bakanlıkların, teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık faaliyetlerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevli olduğu, bu denetim ve gözetim yetkisinin, kuruluşların görev ve yetkilerini daraltmayacak, normal faaliyetlerini aksatmayacak şekilde kullanılması gerektiği düzenlenmiştir.

5- Kamu iktisadi teşebbüslerinin denetimi:

KİT'lerin, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyette bulunan kuruluşlar olmaları, piyasa koşullarına göre süratle hareket etmeleri ve ileri işletmecilik kurallarına göre kârlılık ve verimlilik ilkelerine göre çalışmalarının gerekli oluşu, bu kuruluşların, genel bütçeli kuruluşların mevcut denetiminden farklı bir şekilde denetlenmelerini zorunlu kılmıştır. Bu gerekçeyle Cumhuriyet döneminin ilk KİT'leri, Sayıştay denetimine, Muhasebe-i Umumiye Kanunu'na ve Devlet İhale Kanunu'na tabi kılınmamış, bunlar için kendi kanunlarında özel denetim şekillerine yer verilmiştir.

1930'lu yılların başından itibaren KİT'lerin sayılarının ve ekonomideki ağırlıklarının giderek artması, bu konuda genel bir düzenleme yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyaç Atatürk tarafından 1937 yılında TBMM'yi açış konuşmasında "... sermayesinin tamamı ve büyük kısmı devlete ait ticari sınai kurumların mali kontrol şeklini, bu kurumların bünyelerine ve kendilerinden istediğimiz ve isteyeceğimiz ticari usul ve zihniyetle çalışma icaplarına süratle tevfiik etmek. Bu kurumların bugünkü usullerle çalışabilmelerine imkan yoktur." şeklinde dile getirilmiştir.

Bu fikirden hareketle 1938 yılında çıkarılan 3460 sayılı Kanun'la; KİT'leri, idari, mali ve teknik bakımdan sürekli denetlemek ve gözetlemekle görevli "Umumi Murakabe Heyeti" ve Umumi Murakabe Heyetinin raporlarını esas alarak yapacağı denetimler sonunda KİT'lerin ibra edilip edilmemesi konusunda karar almak üzere, Başbakanın başkanlığında yasama ve yürütme organı temsilcilerinden oluşan "Umumi Heyet" kurulmuş, Umumi Murakabe Heyeti daha sonra Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu adını almıştır.

1961 ve 1982 Anayasalarında KİT'lerin Türkiye Büyük Millet Meclisince denetiminin, özel bir kanunla düzenlenmesi öngörülmüştür.

1982 Anayasası'nın 165 inci maddesi gereğince 1987 yılında çıkarılan 3346 sayılı "Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesi Hakkında Kanun"un 2 nci maddesinde; "Ödenmiş sermayesinin yarısından fazlası kamu tüzel kişilerinince sağlanmış olan kurumlar ile bu kurumların ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağlamış oldukları diğer kurumlar ve yukarıda sayılanlardan olmamakla beraber kendilerine bazı kamu yetki ve görevleri verilmiş olup, galip vasıfları bu kamu hizmetlerini yürütmek olan ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından olmayan özel kanunlara tabi kurumlar ve İller Bankası'nın TBMM'nin denetimine tabi olduğu şekilde düzenleme yer almıştır.

Bu tanımın kapsamına girmekle beraber, mahalli idarelerin ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, ödenmiş sermayesinin yarısından fazlasını sağladıkları kurumlar ve T.C. Merkez Bankası, KİT'lerin TBMM'ce denetlenmesini düzenleyen 3346 sayılı Kanun'la konulan denetimin dışında tutulmuştur. Aynı Kanun'un 2 nci maddesinde; T.C. Merkez Bankası denetiminin Anayasa'nın 162 nci maddesinde düzenlendiği şekilde milli bütçenin incelenmesi yoluyla yapılması öngörülmüştür.

2010 yılında yürürlüğe giren 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'yla Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tüzel kişiliği sona erdirilerek, Sayıştay'a devredilmiş olup, bu tarihten itibaren KİT'ler 6085 sayılı Kanun ve 233 sayılı KHK gereği Sayıştay'ın denetimine tabi olmuştur. Bu denetim, Anayasa ve 3346 sayılı Kanun gereğince KİT'ler üzerinde TBMM'ce yapılan denetimin alt yapısını oluşturmaktadır.

4046 sayılı Kanun'un 11 inci maddesinde de; özelleştirme programına alınan kuruluşların sermayelerindeki kamu payı %50'nin altına düşünceye kadar Sayıştay'ın denetimine tabi olduğu düzenlenmiştir.

233 sayılı KHK'nin 55/3 üncü maddesi çerçevesinde KİT'ler tarafından kurulmuş, merkezi yurt dışında olan ve kurulduğu ülkenin mevzuatına tabi şirketler bulunmaktadır.

Kamu payı %50'nin üzerinde olan şirketlerin, Anayasanın 165 inci maddesi kapsamında TBMM tarafından denetlenmesine ilişkin düzenlemede; yurt içi ve yurt dışı ayrımı yapılmamış olmasına rağmen, yurt dışında bulunan şirketler hakkında ayrı bir denetim raporu hazırlanmamakta, bunların faaliyetleri bağlı olduğu ana kuruluş raporunda değerlendirilmektedir.

a)Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce yapılan denetim:

KİT'lerin TBMM'ce denetlenmesine dair usul ve esaslar yine Anayasa gereği 1987 yılında çıkarılan 3346 sayılı Kanun'la düzenlenmiştir.

KİT'lerin TBMM'ce denetimi, 3346 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi uyarınca, 35 üyeden oluşan, "Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu" tarafından yapılmaktadır. Denetimde, Sayıştay'ın raporlarıyla, Başbakanlığın sevk edeceği diğer raporlar ve varsa Komisyonca tespit edilen diğer konular esas alınmaktadır.

KİT Komisyonunda, denetlenecek kuruluşların durumu; ulusal ekonomiye faydalı olabilmeleri için özerk bir tarzda, ekonominin kuralları ve ekonomik gerekler dahilinde, verimlilik ve kârlılık ilkeleri doğrultusunda yönetilerek, kuruluş amaçlarına ulaşmalarını teminen, faaliyetlerinin mevzuata, uzun vadeli kalkınma planına ve planın uygulama programlarına uygunluğu yönünden değerlendirilmektedir.

KİT Komisyonu, kuruluşa ait alt komisyonların raporlarını, Sayıştay'ın TBMM'ye sunduğu raporları ile ilgili kuruluş ve bakanlıkların bu raporlardaki önerilere ilişkin cevap ve görüşleriyle birlikte ele alarak, kuruluşların durumunu yeniden incelemekte ve bunların bilanço ve netice hesaplarını tasvip ederek yönetim kurullarının ibra edilmesine veya bilanço ve netice hesaplarını tasvip etmeyerek yönetim kurullarının ibra edilmemesine gerekçeli olarak karar vermektedir.

KİT Komisyonunca karara bağlanıp süresi içinde kesinleşen veya itiraz üzerine Genel Kurulca görüşülerek tasvip edilen veya edilmeyen bilançolarla netice hesapları veya mali durumları gösteren tablolar, yönetim kurullarının ibra edilme veya edilmeme kararı ile birlikte kesinleştikten sonra Resmî Gazetede yayımlanmakta, ibra edilmeyen kuruluşların sorumluları hakkında genel hükümlere göre adli kovuşturma veya işlem yapılabilmesi için karar, TBMM Başkanlığınca Başbakanlığa ve ilgili adli mercie bildirilmektedir.

Diğer yandan, 3346 sayılı Kanun'a tabi ve genel kurulları T. Ticaret Kanunu'na veya özel kanunlarına göre oluşturulan şirket ve kurumlar diğer KİT'ler gibi denetlenmekle birlikte, bunların bilanço ve netice hesaplarıyla ilgili olarak Komisyonca ve itiraz halinde TBMM Genel Kurulu'nda herhangi bir oylama yapılmamakta ve yönetim kurullarının ibra edilmesi veya edilmemesi hususunda karar verilmemekte, bilanço ve netice hesapları genel görüşmeye sunulmaktadır.

b) Sayıştay tarafından yapılan denetim:

KİT'lerle ilgili olarak, 1938 yılında 3460 sayılı Kanun'la kurulan Umumi Murakabe Heyeti tarafından başlatılan ve 1983 tarihinden itibaren 72 sayılı KHK kapsamında Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından gerçekleştirilen denetim, 19.12.2010 tarihinden itibaren 6085 sayılı Kanun kapsamında Sayıştay tarafından gerçekleştirilmektedir.

c) KİT'lerin diğer idare ve organlar tarafından denetlenmesi:

KİT'lerin üzerinde, TBMM ve Sayıştay'ın dışında diğer bazı idare ve organların da çeşitli mevzuat hükümleri çerçevesinde denetim yetkileri bulunmaktadır. Bu tür denetimler genelde belirli konularda ve gerektiğinde yapılmaktadır.

ca) İlgili bakanlığın gözetim ve denetimi:

KİT'ler mevzuat gereği birer bakanlıkla ilgilendirilmiş olup, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında özelleştirme programına alınanlar ise doğrudan ÖİB'ye bağlanmaktadır. Mevzuatla yapılan düzenlemelerle EÜAŞ, bankalar ve MPİ gibi bazı kuruluşların, özelleştirme programına alınsalar bile bağlı veya ilgili oldukları bakanlıkla

bağlantısı devam ettirilmiştir. İlgili bakanlıklar, teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık faaliyetlerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütülmesini gözetmekle görevlendirilmiştir.

İlgili bakanlıkça yapılan denetim, periyodik bir denetim şekli olmaktan ziyade belli konuların incelenmesi ve soruşturulmasına yönelik olarak gerektiğinde yapılmaktadır. İlgili bakanlıklar bu yetkilerini genelde kendi teftiş kurulları aracılığı ile kullanmaktadırlar.

cb) Diğer denetim organları veya kuruluşlarınca yapılan denetim:

KİT'ler, ticari kuruluşlar olmakla birlikte aynı zamanda kamu yönetimi içinde yer almaktadırlar. Bu nedenle, kamu yönetimi üzerinde genel denetim yetkisi bulunan bazı denetim organlarının KİT'ler üzerinde de denetim yetkileri bulunmaktadır.

Bu kuruluşların başlıcaları;

- Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu,
- Başbakanlık Teftiş Kurulu,
- Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulu,
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (Bankalarla ilgili olarak),
- Hazine Kontrolörleri Kurulu,
- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (Enerji KİT'leri ile ilgili) olarak sayılabilir.

KİT'ler, birer ticari kuruluş olarak, diğer ticari kuruluşların tabi olduğu idarelerin denetimlerine de tabi bulunmaktadır.

Ayrıca KİT'ler üzerinde, başta Başbakanlık, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı ve Kamu İhale Kurulu olmak üzere diğer bazı kuruluşların da düzenleyici, izin verici, kontrol edici, kısıtlayıcı vb. nitelikte yetkileri bulunmaktadır.

B-KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİNİN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ

1- Ekonomik gelişmeler ve politikalar:

a) Dünya ekonomisindeki gelişmeler:

2010-2014 yıllarında dünya ekonomisindeki gelişmelere ilişkin temel göstergeler 1 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge:1- Dünya ekonomisinde temel göstergeler

(Yüzde değişme)

Başlıca göstergeler	2010	2011	2012	2013	2014(*)	Son iki yıl farkı
Dünya hasılası	5,1	3,9	3,4	3,3	3,3	0,0
Gelişmiş ekonomiler	3,0	1,7	1,2	1,4	1,8	0,4
-ABD	3,0	1,8	2,3	2,2	2,3	0,1
-Japonya	4,4	(0,6)	1,5	1,5	0,9	(0,6)
-Avro bölgesi	2,0	1,5	(0,7)	(0,4)	0,8	1,2
-Almanya	4,0	3,4	0,9	0,5	1,4	0,9
Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler	7,4	6,2	5,1	4,7	4,4	(0,3)
-Afrika (Sahra altı)	5,3	5,5	4,4	5,1	5,1	0,0
-Gelişmekte olan Asya	9,5	7,8	6,7	6,6	6,5	(0,1)
-Latin Amerika	6,2	4,6	2,9	2,7	1,3	(1,4)
-Orta Doğu ve Kuzey Afrika	5,0	3,9	4,8	2,3	2,6	0,3
-Orta ve Doğu Avrupa	4,6	5,4	1,4	2,8	2,7	(0,1)
Dünya ticaret hacmi (Mal ve hizmet ithalatı)	12,6	6,1	2,9	3,0	3,8	0,8
-Gelişmiş ekonomiler	11,4	4,7	1,2	1,4	3,7	2,3
-Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler	14,9	8,8	6,0	5,3	4,4	(0,9)
Tüketici fiyatları (Yıllık ortalama):						
-Gelişmiş ekonomiler	1,5	2,7	1,9	1,3	1,5	0,2
-Avro bölgesi	1,6	2,7	2,5	1,3	0,5	(0,8)
-Yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ekonomiler	6,1	7,1	6,1	5,8	5,5	(0,3)
İşsizlik oranı (%):						
-Gelişmiş ekonomiler	8,3	7,9	8,0	7,9	7,3	(0,6)
-Avro bölgesi	10,1	10,2	11,3	11,9	11,6	(0,3)
Libor (Altı aylık ABD Doları) (%)	0,5	0,5	0,7	0,4	0,4	0,0

(*)Gerçekleşme tahmini.

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı (DPT), 2010-2015 yılı programları, tablo I.1-Dünya ekonomisinde temel göstergeler.

Dünya ekonomisinin son dönemdeki temel göstergelerine bakıldığında; özellikle gelişmiş ekonomilerde 2008 yılında başlayan finansal krizin 2009 yılında küresel boyuta ulaşması ile dünya hasılasının daralmasının ardından, 2010 yılında dünya hasılası %5,1 oranında büyürken, 2011-2014 döneminde artış hızının azaldığı görülmektedir.

Dünya ticaret hacmi 2010 yılında %12,6 oranında genişlemiş iken, 2011 yılında bu oran %6,1'e, 2012 yılında %2,9'a gerilemiş, 2013 yılında önceki yıla göre artarak %3'e ulaşmıştır. 2014 yılında dünya ticaret hacminin %3,8 oranında artacağı öngörülmüştür. 2014 yılında önceki yıla göre enflasyonun gelişmiş ülkelerde artması; avro bölgesi ve gelişmekte olan ekonomilerde ise azalması, işsizlik oranlarının ise azalması hedeflenmiştir.

b) Türkiye ekonomisindeki gelişmeler:

Türkiye'nin 2010-2014 yıllarına ilişkin temel ekonomik göstergeleri 2 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 2-Türkiye'nin temel ekonomik göstergeleri

Temel göstergeler	Ölçü	2010	2011	2012	2013	2014(*)	Son iki yıl farkı
Büyüme ve istihdam (Yüzde değişme):							
Toplam tüketim	%	5,7	7,5	0,3	5,2	1,9	(3,3)
-Kamu	%	1,6	5,7	6,4	7,1	4,5	(2,6)
-Özel	%	6,2	7,7	(0,3)	4,9	1,6	(3,3)
Toplam sabit sermaye yatırımı	%	31,1	17,0	(2,5)	4,5	(1,8)	(6,3)
-Kamu	%	19,1	(3,1)	10,4	20,7	(0,9)	(21,6)
-Özel	%	34,5	22,2	(5,1)	0,7	(2,1)	(2,8)
Stok değişimi ⁽¹⁾	%	2,5	(0,2)	(1,5)	1,6	0,2	(1,4)
Toplam mal ve hizmet ihracatı	%	3,4	7,9	16,3	(0,3)	5,8	6,1
Toplam mal ve hizmet ithalatı	%	20,7	10,7	(0,4)	9,0	(1,7)	(10,7)
GSYH	%	9,2	8,8	2,1	4,1	3,3	(0,8)
GSYH (Cari fiyatlarla)	Milyar TL	1.099	1.298	1.417	1.565	1.764	199
GSYH (ABD Doları)	Milyar Dolar	732	774	786	822	810	(12)
Kişi başı milli gelir (GSYH)	ABD Doları	10.003	10.428	10.459	10.807	10.537	(270)
Kişi başı milli gelir (SAGP, GSYH)	ABD Doları	16.003	17.781	17.967	18.695	19.465	770
Nüfus (Yıl ortası)	Bin kişi	73.142	74.224	75.176	76.055	76.903	848
İş gücüne katılma oranı	%	46,5	47,4	47,6	48,3	50,1	1,8
İstihdam düzeyi	Bin kişi	21.858	23.266	23.937	24.601	25.824	1.223
İşsizlik oranı	%	11,1	9,1	8,4	9	9,6	0,6
Dış ticaret (ABD Doları):							
İhracat (FOB)	Milyar Dolar	114	135	153	152	161	9,0
İthalat (CIF) ⁽²⁾	Milyar Dolar	186	241	237	252	244	(8,0)
Dış ticaret dengesi	%	(71,7)	(105,9)	(84,1)	(99,9)	(83,5)	16,4
Cari işlemler dengesi / GSYH	%	(6,4)	(9,7)	(6,2)	(7,9)	(5,7)	2,2
Dış ticaret hacmi / GSYH	%	40,9	48,5	49,5	49,1	49,9	0,8
Kamu finansmanı (%):							
Genel devlet gelirleri / GSYH	%	35,5	36,4	37,8	40,0	39,1	(0,9)
Genel devlet harcamaları / GSYH	%	38,5	36,8	38,8	40,7	39,8	(0,9)
Genel devlet borçlanma gereği / GSYH	%	3,0	0,4	1,0	0,7	0,8	0,1
Genel devlet faiz harcamaları / GSYH	%	4,5	3,4	3,5	3,3	3,0	(0,3)
Kamu kesimi borçlanma gereği ⁽³⁾ / GSYH	%	2,4	0,1	1,0	0,5	1,0	0,5
Pogram tanımlı kamu kesimi faiz dışı fazla ⁽³⁾ /GSMH	%	0,8	1,9	0,8	1,0	0,4	(0,6)
AB tanımlı Nominal borç stoku / GSYH	%	42,3	39,1	36,2	36,2	33,1	(3,1)
Fiyatlar (Yüzde değişme):							
GSYH deflatörü	%	5,7	8,6	6,9	6,1	9,1	3,0
TÜFE (Yıl sonu)	%	6,4	10,5	6,2	7,4	9,4	2,0

(*) Gerçekleşme tahmini.

(1) Büyümeye katkı olarak verilmektedir.

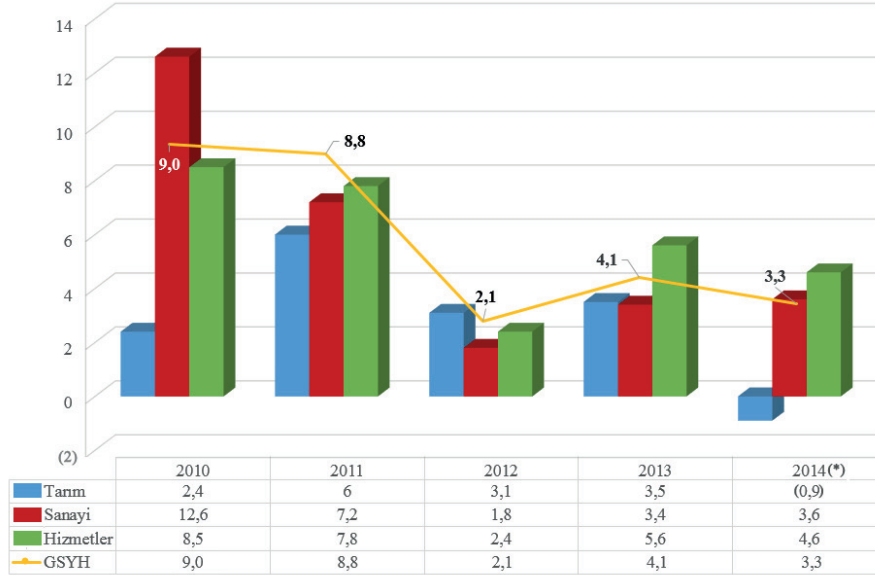
(2) Parasal olmayan altın ithalatı dahildir.

(3) Genel devlet ve KİT'leri kapsamaktadır.

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı (DPT), 2015 Yılı Programı, tablo I.3-Temel ekonomik büyüklükler.

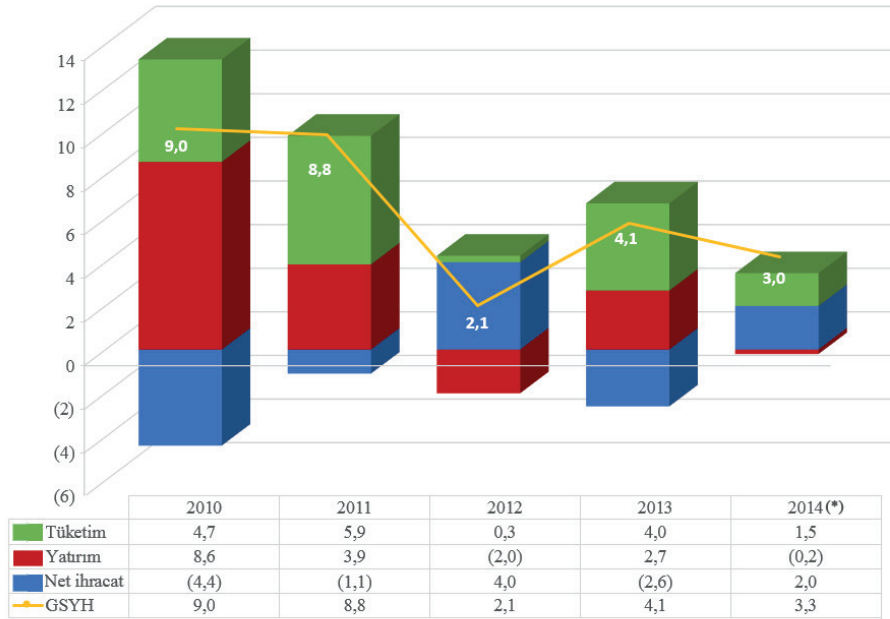
2010-2014 yıllarında Türkiye ekonomisinde gerçekleşen sektörel büyüme hızları 1, GSYH büyümesine yatırım, net mal ve hizmet ihracatı ve tüketimin katkısı 2 sayılı grafikte gösterilmiştir.

Grafik 1- Sektörel büyüme hızları (sabit fiyatlarla)

(*) Gerçekleşme tahmini

Grafik 2- GSYH büyümesine katkılar

(*) Gerçekleşme tahmini

Son yıllarda özel sektör yatırımlarının ve üretim kapasitesinin artması ile özelleştirme uygulamalarının yaygınlaşması sonucunda KİT'lerin sayısı ve ekonomi içerisindeki payı giderek azalmaktadır.

2- Kamu iktisadi teşebbüslerine ilişkin hedef ve politikalar:

KİT'lerin yönetim ve çalışma esasları 233 sayılı KHK'da, denetimle ilgili hususlar ise 6085 sayılı Kanun ve 3346 sayılı Kanun'la belirlenmiş olup, kalkınma planlarında ve yıllık programlarında KİT'lerle ilgili hedef ve politikalara yer verildiği gibi, Bakanlar Kurulu kararı

ile çıkarılan kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkların genel yatırım ve finansman programı ve Başbakanlık tasarruf genelgesi ile de KİT'lerin faaliyetlerine ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmaktadır.

a) Kalkınma planları:

Toplumun refahını artırmak, hayat standardını yükseltmek, temel hak ve özgürlükler zemininde adil, güvenli ve huzurlu bir yaşam ortamı tesis etmek amacı ile insan için ve insanla beraber kalkınma yaklaşımının hayata geçirilmesi ve refahın toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılması temel önceliğini içeren 2014-2018 dönemi için hazırlanan Onuncu Kalkınma Planında;

-Uygulanacak politikalar sonucunda reel GSYH'nın yıllık ortalama yüzde 5,5 oranında artması, cari GSYH'nin 1,3 trilyon dolara, kişi başına gelirin ise 16 bin dolara ulaşması,

-Sanayinin GSYH içerisindeki payının azalma eğiliminin tersine çevrilmesi, sanayinin geliştirilmesine ve rekabet gücünün artırılmasına yönelik atılacak adımlarla sanayi sektörünün yüzde 6,4 oranında büyümesi ve GSYH içerisindeki payının bir miktar artması, tarım sektörünün yıllık ortalama yüzde 3,1 oranında büyümesi ve GSYH içerisindeki payının plan dönemi sonunda yüzde 6,8'e gerilemesi, hizmetler sektörünün ise GSYH'ya paralel bir eğilim sergilemesi,

-Plan dönemi sonunda özelleştirme programındaki kuruluşlar dâhil KİT'lerin ürettiği katma değer GSYH içindeki payının yüzde 0,8 olarak gerçekleşmesi,

-Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar dâhil KİT'lerin faaliyetlerinin, ekonomik amaç ve hedeflere dayalı olarak yürütülmesi, devlet tarafından gerçekleştirilmesi zorunlu olan sosyal amaçlı ve kamu yararına yönelik faaliyetler için bu kuruluşların görevlendirilmesinden ziyade evrensel hizmet fonu oluşturulması gibi yöntemlerin öncelikli olarak değerlendirilmesi, KİT'lerin görevlendirilmesi zaruretinin ortaya çıkması durumunda ise oluşacak maliyet zamanında karşılanması,

-KİT'lerin faaliyetlerinin, piyasa mekanizmasını bozucu etkiye neden olmayacak şekilde yürütülmesi,

-KİT'lerde verimliliğin, hesap verebilirliğin, karar süreçlerinde esnekliğin artırılmasını sağlayacak uluslararası kabul görmüş kurumsal yönetim ilkeleriyle ve yeni Türk Ticaret Kanunuyla uyumlu bir mevzuat düzenlemesi yapılması,

-Stratejik yönetim anlayışının yaygınlaştırılması, KİT faaliyetlerinin stratejik planlar ve performans programlarına uyumunun artırılmasına yönelik uygulamalar gerçekleştirilmesi, KİT'lerde etkili iç denetim ve iç kontrol mekanizmasının kurulması ve iç denetim birimlerinin etkin hale getirilmesi, dış denetim süreçlerinin, hesap verebilirlik anlayışı çerçevesinde etkinleştirilmesi,

-KİT'lerin, istikrarlı yüksek büyümeye katkı sağlamak amacıyla teknolojik altyapılarını ve Ar-Ge faaliyetlerini geliştirerek katma değeri yüksek ürünlere yoğunlaşması, yerli enerji kaynaklarından faydalanması ve ihracata yönelik yeni fırsatları değerlendirmesi,

-KİT'lerde hizmet alım süreçlerinin etkinleştirilerek mal ve hizmet üretiminde kalite-maliyet dengesinin sağlanması,

-Özelleştirme uygulamalarının, uzun vadeli sektörel öncelikler çerçevesinde belirlenmiş bir program dâhilinde sürdürülmesi, uygulamalarda halka arz yönteminin kullanılmasına ağırlık verilmesi,

-Kamu elektrik üretim tesislerinin önemli bir bölümü ile dağıtım varlıklarının tümünün özelleştirilmesinin tamamlanması, kamu kesiminin özelleştirmelerin dışında tuttuğu santrallerle elektrik üretimine devam etmesi, iletim ve toptan satış faaliyetlerini sürdürmesi,

-Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde TCDD'nin yeniden yapılandırılmasının tamamlanması, demiryolu yük ve yolcu taşımacılığının özel demiryolu işletmelerine açılması, TCDD şebekesi yenileme ve bakım-onarım hizmetlerinin özel kesim eliyle yürütülmesinin esas olması, TCDD'nin kamu üzerindeki mali yükünün sürdürülebilir bir seviyeye çekilmesi, öngörülmüştür.

b) Orta vadeli plan ve yıllık programlar:

08.10.2013 tarih ve 28789 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 09.09.2013 ve 2013/5444 sayılı Bakanlar Kurulu kararının eki Orta Vadeli Programda (2014-2016) kamu iktisadi teşebbüsleri ve özelleştirmeye ilişkin olarak;

-KİT'lerin kârlılık, verimlilik ve kurumsal yönetim ilkelerine uygun olarak işletilmesinin esas olduğu,

-Fiyatlandırma başta olmak üzere KİT'lerin tüm işletmecilik politikalarının, stratejik planlar ile genel yatırım ve finansman kararnamelerinde öngörülen hedeflere ulaşacak şekilde belirlenmesi ve etkin bir şekilde uygulanması, KİT faaliyetlerinin, piyasa mekanizmasını bozucu etkiye neden olmayacak şekilde yürütülmesi,

-KİT'lerde; yetkilendirmeyi, hesap verebilirliği, şeffaflığı, karar alma süreçlerinde etkinliği ve performansa dayalı yönetimi esas alan stratejik yönetim anlayışının yaygınlaştırılması,

-KİT faaliyetlerinin stratejik planlar ve performans programlarına uyumunun artırılmasına yönelik uygulamaların gerçekleştirilmesi,

-Bütün KİT'lerde etkili iç denetim ve iç kontrol mekanizması kuruluş sürecinin tamamlanması ve iç denetim birimlerinin etkin hale getirilmesi,

-KİT'lerin; sosyal amaçlı ve kamu yararına yönelik faaliyetler için mümkün olduğunca görevlendirilmemesi, bununla birlikte KİT'lerin görevlendirilmesinin zorunlu olması durumunda oluşacak maliyetin zamanında karşılanması,

-KİT'lerin, istikrarlı yüksek büyümeye katkı sağlamak amacıyla teknolojik altyapılarını ve Ar-Ge faaliyetlerini geliştirerek katma değeri yüksek ürünlere yoğunlaşması, yerli enerji kaynaklarından faydalanması ve ihracata yönelik yeni fırsatları değerlendirmesi,

-KİT'lerde etkin bir istihdam politikası uygulanmasına devam edilmesi,

-KİT'lerde hizmet alım süreçlerinin etkinleştirilerek mal ve hizmet üretiminde kalite-maliyet dengesinin sağlanması,

-Yurt içi ve yurt dışında petrol ve doğal gaz arama faaliyetlerinin hızlandırılması, linyit kömürü ve jeotermal gibi yerli kaynakların arama ve üretim faaliyetlerinin azami seviyeye çıkarılması, kaya gazı ve diğer yeni teknolojilere yönelik kapsamlı araştırma faaliyetlerinin yürütülmesi,

-TCDD Genel Müdürlüğünün yeniden yapılandırılmasının tamamlanması, demiryolu yük ve yolcu taşımacılığının özel demiryolu işletmelerine açılması, TCDD'nin kamu üzerindeki mali yükünün sürdürülebilir bir seviyeye çekilmesi,

-TÜLOMSAŞ, TÜDEMSAŞ ve TÜVASAŞ'ın demiryolu sektöründe yapılan yasal düzenlemeler sonucu oluşan piyasa beklentilerini de karşılayacak şekilde yeniden yapılandırılması,

-PTT'nin anonim şirket statüsünde yeniden yapılandırılmasının tamamlanması,

-Özelleştirme uygulamalarının, makroekonomik politikalar ve uzun vadeli sektörel öncelikler çerçevesinde belirlenmiş bir programa dayalı olarak sürdürülmesi, özelleştirme uygulamalarında halka arz yönteminin kullanılmasına ağırlık verilmesi,

hususlarına yer verilmiştir.

Yıllık programlarda, genelde bütün ekonomide uygulanacak politikaların yanı sıra KİT'lerle ilgili politikalara da yer verilmekte olup, 25.10.2013 tarih ve 28802 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2014 Yılı Programında KİT'lerle ilgili olarak;

-2014 yılında özelleştirme kapsamında izlenen kuruluşlar dahil KİT sisteminin finansman fazlasının GSYH'ya oranının %0,09 olması,

-Genel Yatırım ve Finansman Programında öngörülen fiyat politikalarının gerçekleştirilmesi,

-Tarım KİT'lerinde alım miktar ve fiyatlarının öngörülenin üstünde stok artışına yol açmayacak şekilde tespit edilmesi,

-Yatırım harcamalarının belirlenen seviyede kalması ve bütçeden yapılacak transferlerin gerçekleştirilmesi,

-KİT'lerin, 01.01.2015 tarihinde bağımsız denetim kapsamına girmelerinden ve finansal raporlamalarını Türkiye Muhasebe Standartlarına göre yapmak zorunda olmalarından ötürü, 2014 yılında mali altyapılarının buna uygun hale getirilmesi,

-2014 yılında EÜAŞ'a ait elektrik üretim santrallerinin özelleştirme çalışmalarının sürdürülmesi,

-2014 yılında tarım KİT'leri tarafından 2,5 milyon ton buğday alımı ve 9 milyon ton şeker pancarı alımı gerçekleştirilmesi,

-ÇAYKUR tarafından 2014 yılında 650 bin ton yaş çay yaprağı alımı ve 120 bin ton işlenmiş çay satışı yapılması,

hedefleri benimsenmiştir.

c)Genel yatırım ve finansman programı:

KİT'lerin yıllık çalışmalarını yürütürken uyacakları esaslar, mal ve hizmet tedarik ve üretim faaliyetlerine, borç ödemeleri ve alacaklarına, istihdama ilişkin hükümler, uygulanacak fiyatlara ilişkin esaslar, her yıl Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları genel yatırım ve finansman programı ile belirlenmektedir.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının 2014 Yılına Ait Genel Yatırım ve Finansman Programı, Bakanlar Kurulu'nun 30.09.2013 tarih ve 2013/5503 sayılı Kararı ile kabul edilmiş, 08.11.2013 tarih ve 28815 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3-Kamu iktisadi teşebbüslerinin Türkiye ekonomisi içindeki yeri:

KİT'lerin 2010-2014 dönemine ait başlıca bilgiler 3 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 3 - KİT'lerin 2010-2014 dönemine ait başlıca bilgileri

Toplu bilgiler	Ölçü	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	Artış veya azalış (%)
Esas sermaye	Bin TL	81.926.245	92.079.413	99.517.123	102.922.121	137.576.615	34.654.494	33,7
Odenmiş sermaye	"	68.817.601	80.925.708	87.314.514	96.640.939	115.694.151	19.053.212	19,7
Sermaye ödeme oranı	%	84,0	87,9	87,7	93,9	84,1	(10)	(10,4)
Kaynaklar :								
Öz kaynaklar	Bin TL	97.419.573	111.276.822	126.649.570	129.429.973	151.592.218	22.162.245	17,1
Yabancı kaynaklar :								
-Kısa süreli	"	218.088.789	252.980.541	271.617.421	335.663.784	374.766.626	39.102.842	11,6
-Uzun süreli	"	25.926.091	32.017.127	39.680.125	49.443.504	69.340.965	19.897.461	40,2
Varlıklar :								
-Dönen varlıklar (Net)	"	138.675.736	167.696.362	230.591.448	310.195.931	304.357.042	(5.838.889)	(1,9)
-Duran varlıklar (Net)	"	202.758.717	228.578.128	207.355.668	204.341.330	291.342.767	87.001.437	42,6
Faali kaynak-ödeme farkı (*)	"	1.893.924	(5.367.872)	(5.895.335)	(339.852)	(555.203)	(215.351)	63,4
Yatırım harcamaları (Nakdi)	"	6.640.824	7.481.247	8.447.206	10.167.029	9.340.286	(826.743)	(8,1)
Tüm alımlar tutarı	"	40.464.329	61.864.055	75.038.651	67.043.571	79.470.474	12.426.903	18,5
Net satış hasılatı (*)	"	86.371.264	98.638.396	122.419.364	112.182.066	120.040.853	7.858.787	7,0
Satışların maliyeti (*)	"	73.425.954	90.513.212	112.549.728	100.127.744	116.484.865	16.357.121	16,3
Mevduat	"	180.914.843	179.313.616	198.950.205	242.491.343	256.964.000	14.472.657	6,0
Verilen krediler	"	112.361.526	141.074.660	157.154.654	229.685.777	290.194.000	60.508.223	26,3
Subvansiyonlar	"	3.216.233	1.965.823	1.609.843	2.488.738	756.422	(1.732.316)	(69,6)
Stoklar:								
-İlk madde ve malzeme	"	3.640.441	3.489.046	3.693.092	3.056.641	2.969.592	(87.049)	(2,8)
-Yan mamul-ara mamul	"	230.887	723.426	911.335	477.301	695.393	218.092	45,7
-Mamul	"	3.373.089	3.642.522	3.881.709	4.115.851	3.505.493	(610.358)	(14,8)
-Ticari mal	"	2.945.822	5.179.843	6.504.126	5.123.598	4.445.180	(678.418)	(13,2)
Personel:								
Memur (ortalama)	Kişi	8.693	7.377	6.054	5.613	5.089	(524)	(9,3)
Sözleşmeli personel (ortalama)	"	77.842	77.667	78.700	76.656	74.423	(2.233)	(2,9)
İşçi (ortalama)	"	133.736	131.734	128.852	117.265	116.112	(1.153)	(1,0)
Toplam personel giderleri	Bin TL	10.858.194	11.589.931	12.669.978	13.437.500	13.865.476	427.976	3,2
Toplam memur giderleri	Bin TL	387.893	406.015	381.910	394.745	358.996	(35.749)	(9,1)
Toplam sözleşmeli personel giderleri	"	2.757.528	3.231.075	3.816.186	4.166.530	4.196.718	30.188	0,7
Toplam işçi giderleri	"	7.701.364	7.936.319	8.453.101	8.857.700	9.290.225	432.525	4,9
Aylık kişi başına memur giderleri	TL	3.718	4.586	5.257	5.861	5.879	18	0,3
Aylık kişi başına sözleşmeli personel giderleri	"	2.952	3.467	4.041	4.529	4.699	170	3,7
Aylık kişi başına işçi giderleri	"	4.799	5.020	5.467	6.295	6.668	373	5,9
Tahakkuk eden kurumlar vergisi	Bin TL	3.466.953	2.112.189	3.722.821	3.069.524	3.081.301	11.777	0,4
Tahakkuk eden tüm vergiler	"	11.311.410	6.739.841	9.466.133	7.885.654	7.409.914	(475.740)	(6,0)
GSYH'ya katkı (üretici fiyatlarıyla)	"	28.419.924	24.922.324	29.191.560	35.056.128	30.485.576	(4.570.552)	(13,0)
GSYH'ya katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	32.984.044	27.283.134	33.324.893	38.032.134	33.973.111	(4.058.933)	(10,7)
GSMH'ye katkı (alıcı fiyatlarıyla)	"	32.831.572	26.751.431	33.930.050	38.443.982	31.962.765	(6.481.217)	(16,9)
İşletme faaliyetleri kârları toplamı (*)	"	10.959.184	6.501.152	7.135.737	9.539.996	4.564.038	(4.975.958)	(52,2)
İşletme faaliyetleri zararları toplamı (*)	"	(2.797.204)	(4.183.751)	(3.291.996)	(2.634.139)	(6.523.789)	(3.889.650)	147,7
Finansman giderleri (yatırımlar hariç)(*)	"	1.213.396	1.974.379	824.391	1.187.379	766.793	(420.602)	(35,4)
Dönem kârları toplamı	Bin TL	18.473.835	14.044.365	15.623.669	20.711.678	14.922.478	(5.789.200)	(28,0)
Dönem zararları toplamı	Bin TL	(4.096.512)	(3.980.371)	(2.634.375)	(6.772.041)	(6.671.304)	100.737	(1,5)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

2014 yılında KİT'ler tarafından kullanılan 595,7 milyar TL tutarındaki kaynakların; %77 oranında 458,5 milyar TL'si mali kuruluşlara, %23 oranında 137,2 milyar TL'si işletmeciler KİT'lere aittir.

2014 yılında gerçekleştirilen 19,1 milyar TL'lik ödeme ile 115,7 milyar TL'ye ulaşan ödenmiş sermayenin; %13,7 oranında 15,8 milyar TL'si mali kuruluşlara, %86,3 oranında 99,9 milyar TL'si işletmeciler KİT'lere aittir.

2010-2014 döneminde KİT'ler içinde değerlendirilen kuruluşların sektörler itibarıyla ayrımına (Ek:1) de, rapor kapsamındaki kuruluşların 2014 yılına ilişkin başlıca bilgilere (Ek:8) de yer verilmiş, KİT'lerin istihdam, üretim, yatırım, hazine ile ilişkiler ve yaratılan katma değer olarak Türkiye ekonomisindeki yeri aşağıda ayrıntılı olarak incelenmiştir.

a) İstihdam yönünden:

Türkiye'de ve KİT'lerde 2010-2014 dönemine istihdam edilen personel sayısı, sektörler bazında ayrıntılı olarak 4 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge:4-Sektörler itibarıyla istihdam

Sektörler	2010		2011		2012		2013		2014		
	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT/ TR (%)	
1-Tarım	5.683	4	6.143	4	6.097	4	5.204	4	5.470	3	0,1
2-Sanayi :											
a)Madencilik	115	30	125	30	113	28	105	26		25	
b)İmalat sanayii	4.216	33	4.367	32	4.420	30	4.778	29		28	
c)Enerji	165	34	212	31	218	31	218	21		21	
Toplam (2)	4.496	97	4.704	93	4.751	89	5.101	76	5.316	74	1,4
3-Hizmetler :											
a)Ulaştırma-haberleşme	1.213	71	1.255	70	1.333	71	1.406	70		67	
b)Ticaret	4.471	5	4.771	5	4.892	5	4.826	5		5	
c)Diğer hizmetler	5.027	5	5.280	3	5.775	2	5.994	1		1	
Toplam (3)	10.711	81	11.306	78	12.000	78	12.226	76	13.235	73	0,6
4-Mali kuruluşlar	273	40	280	42	264	43	288	44		45	
5-Diğer	1.431		1.677		1.709		1.782		1.912		
Genel toplam	22.594	222	24.110	217	24.821	214	24.601	200	25.933	195	0,8
KİT/TR (%)		1,0		0,9		0,9		0,8		0,8	

Notlar:

1- KİT değerleri ortalamadır.

2- Türkiye değerleri, TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına dayanan Temel İstatistikler veri tabanından (www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist) alınmış, yıllık ortalamalardır.

TÜİK hane halkı işgücü anketi sonuçlarına göre; 2014 yılında Türkiye'nin istihdama baz teşkil eden 15 yaş üzeri nüfusu 57 milyon kişi, işgücüne dahil olmayan nüfus 28,2 milyon kişi, toplam işgücü 28,8 milyon kişi, işgücüne katılma oranı %50,5, toplam istihdam 25,9 milyon kişi, istihdam oranı %45,5, işsiz sayısı 2,9 milyon kişi, işsizlik oranı ise %9,9 olarak gerçekleşmiştir.

2009 yılında 20,6 milyon kişi olan toplam istihdam, 5 yıl sonra 2014 yılında %26 oranında 5,3 milyon kişi artarak 25,9 milyon kişiye ulaşmıştır. Bunun sonucunda işsizlik oranı 2009 yılındaki %13,1 seviyesinden 2014 yılında %9,9 seviyesine gerilemiştir. İşsizlik oranı 2009 yılından sonra 2013 yılına kadar düşen bir trend izlemiş, ancak 2013'te %9'a ve 2014'te de %9,9'a yükselmiştir.

1980'li yıllarda izlenmeye başlanan özelleştirme politikaları ve uygulamaları sonucunda KİT'ler, diğer göstergeler bakımından olduğu gibi, istihdam bakımından da küçülmeye başlamışlardır. 1990 yılında Türkiye istihdamının %3,9'u oranında 720 bin kişi istihdam edilen KİT'lerde, izleyen dönemlerde hem sayısal ve hem de oransal olarak azalan bir trend görülmüştür.

2010-2014 yıllarını kapsayan 5 yıllık dönemde Türkiye istihdamında %26 oranında artış meydana gelirken, KİT istihdamı %18 oranında azalmıştır. Bunun sonucunda 2009 yılında Türkiye toplam istihdamının %1,1'i oranında 238 bin kişisi KİT'lerde sağlanırken, 2014 yılı sonunda durum %0,8 oranında 195 bin kişiye düşmüştür. Bu gelişmede, KİT'lerin özelleştirilmesi yanında, son yıllarda birçok işin hizmet alımı suretiyle yüklenicilere gördürülmesi ve bu nedenle KİT istihdamının yerini özel sektör istihdamının alması etkili olmuştur.

b) Üretim yönünden:

KİT'lerin üretim yönünden Türkiye ekonomisi içindeki yeri; mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve mali kuruluşlar (bankacılık ve sigortacılık) olmak üzere iki grup halinde değerlendirilmiştir.

ba) Mal ve hizmet üretimi yönünden:

Bazı mal ve hizmetlerin, 2010-2014 yıllarına ait Türkiye ve KİT üretimleri 5 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 5-Başlıca mal ve hizmet üretimleri

Mal ve hizmetler	Ölçü	2010			2011			2012			2013			2014		
		Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%	Türkiye	KİT	%
1-Madencilik :																
a) Birincil enerji kaynakları:																
-Taş kömürü (tuvenan)	Bin ton	3.667	2.727	74,4	3.615	2.607	72,1	3.235	2.441	75,5	2.789	2.191	2.637	2.084	79,0	
-Linyit (tuvenan)	Bin ton	74.437	33.128	44,5	79.045	36.217	45,8	78.078	35.757	45,8	60.741	22.231	69.067	44.661	64,7	
-Ham petrol	Bin ton	2.602	1.863	71,6	2.427	1.780	73,3	2.367	1.710	72,2	2.476	1.809	2.574	1.800	69,9	
b) Metal dışı madenler:																
-Bor mineralleri (konsantre)	Bin ton	2.365	2.365	100,0	2.121	2.121	100,0	2.225	2.225	100,0	1.780	1.780	1.871	1.871	100,0	
2-İmalat:																
a) Tüketim malları:																
-Gövde et	Bin ton	781	30	3,8	777	20	2,6	916	26	2,8	996	22	1.008	25	2,5	
-Çay	Bin ton	235	123	52,4	222	107	48,2	223	120	53,8	213	130	220	148	67,3	
-Şeker	Bin ton	2.466	1.260	51,1	2.391	1.215	50,8	2.270	1.170	51,5	2.285	1.295	2.165	1.080	49,9	
b) Yatırım malları:																
-Vagon	Adet	742	742	100,0	982	982	100,0	993	993	100,0	929	929	840	840	100,0	
-Lokomotif	Adet	-	-	-	1	1	100,0	5	5	100,0	3	3	10	10	100,0	
3-Enerji :																
-Elektrik (brüt)	GWh	211.208	95.532	45,2	229.395	92.351	40,3	239.081	90.823	38,0	240.154	77.352	251.963	70.469	28,0	
4-Ulaştırma:																
a) Yolcu taşıma:																
-Demiryolu	Milyon yolcu/km	5.491	5.491	100,0	5.882	5.882	100,0	4.598	4.598	100,0	3.775	3.775	4.393	4.393	100,0	
b)Yük taşıma:																
-Demiryolu	Milyon tonxkm	11.300	11.300	100,0	11.303	11.303	100,0	11.223	11.223	100,0	11.177	11.177	11.601	11.601	100,0	
c)Petrol ve doğal gaz taşıma																
-Doğal gaz	Milyon Sm ³	38.187	38.187	100,0	43.828	43.828	100,0	46.773	46.773	100,0	46.534	46.534	50.311	50.311	100,0	
-Ham petrol (boru hattı)	Milyon ton/ yıl	24,9	24,9	100,0	26,9	26,9	100,0	23,9	23,9	100,0	25	25	13	13	100,0	
5-Haberleşme:																
-Kablo TV abonesi	Bin adet	1.230	1.230	100,0	1.261	1.261	100,0	1.251	1.251	100,0	1.182	1.182	1.176	1.176	100,0	

Kaynak: Türkiye değerleri TÜİK, MİGEM ve PİGM istatistiklerinden alınmıştır.

2014 yılında Türkiye üretiminde KİT payları; gövde et üretiminde %2,5'lik oranla bir önceki yıla göre yakın oranda gerçekleşmiş olup, çay üretiminde %6 artışla %67, şeker üretiminde %7 düşüşle %50 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında çıkarılan “6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun”la; Türkiye’de yeni bir dönem başlamış, sektör rekabete açılmış, TCDD altyapı işletmecisi olarak ve İDT statüsünde yapılandırılırken; demiryolu tren işletmecisi olarak “TCDD Taşımacılık Anonim Şirketi” unvanıyla yeni bir şirket kurulması öngörülmüştür. Söz konusu düzenlemeye uygun yapılanma çalışmaları halen devam etmektedir.

2013 yılına kadar demir yolları ile ilgili lokomotif ve vagon üretiminde tekel konumunda olan TCDD’nin bağlı ortaklıkları TÜDEMTAŞ, TÜLOMSAŞ ve TÜVASAŞ tarafından 2014 yılında 840 adet yük ve yolcu vagonu imal edilmiş, bir önceki yıla göre üretim %9,6 oranında gerilemiştir.

TCDD tarafından, 2014 yılında demir yolu ile bir önceki yıla göre %69 artışla 78,4 milyon kişi taşınmış ve bu yolcuların taşındığı mesafe 4,4 milyar yolcukm olmuştur. 2014 yılında demir yolu ile yapılan yük taşımacılığı da 11,6 milyar tonxkm olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye’nin 2014 yılı elektrik enerjisi kurulu gücü 2013 yılına göre %8,6 oranında artarak 69.520 MW olarak gerçekleşmiş olup, bunun %31,5’i oranında 21.879 MW’ı EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarına aittir.

EÜAŞ kurulu gücünün %45,5’i (8.879 MW) termik, %54,5’i (13.000 MW) hidroelektrik santrallere aittir. Özelleştirmelerin etkisiyle, EÜAŞ bünyesindeki santrallerde 2014 yılında elektrik üretimi bir önceki yıla göre %8,9 oranında azalma ile brüt 70.469 GWh olmuştur. 2013 yılında %32,2 olan KİT payı 2014 yılında %28’e gerilemiştir.

2010-2014 döneminde; KİT’lerin Türkiye üretimindeki paylarında azalma eğilimi olduğu görülmektedir. KİT’lerin ekonomideki ağırlığı 1980’li yıllara kadar devam etmiş, ancak ithal ikamesi politikasının terk edilerek dışa açık büyüme modeline geçilmesiyle birçok KİT, dış rekabet koşullarına ayak uyduramamıştır. Bir yandan özel sektörün güçlenmesi, diğer yandan özelleştirme uygulamaları ile KİT’lerin üretimdeki payları giderek azalma sürecine girmiştir. KİT’ler son 20 yıl içinde, çimento, tekstil, kağıt, yem, süt ürünleri, orman ürünleri, demir çelik, tarım traktörü, petrol, gübre, petrokimya, turizm, hava ve denizyolu taşımacılığı ve madencilik sektörünün bazı dallarından tümüyle veya büyük ölçüde çekilmişlerdir.

bb) Mali kuruluşlar yönünden:

Ağırlıklı olarak bankacılık sektöründen oluşan mali sektör (finansal sektör) 2014 yılında da büyümesini sürdürmüş olup, 2014 yıl sonu bilanço tutarı 2013 yılına göre %17 oranında artarak 3,2 trilyon TL’ye ulaşmış; GSYH’ye oranı %182,7 olarak gerçekleşmiştir.^(1,2,3)

(1) TBB-Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü – Mayıs 2015 – Yayın No:311 Sayfa:14

(2) BDDK-Türk Bankacılık Sektörü Temel Göstergeleri – Aralık 2014

(3) TSPB-Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği –Türkiye Sermaye Piyasası Raporu 2014

Bankacılık sektörünün 2014 yılı toplam varlıkları ise önceki yıla göre %15,1 oranında artarak 2 trilyon TL'ye yükselmiş, GSYH'ye oranı %114,2 olarak gerçekleşmiştir.⁽¹⁾

2014 yılında; Türk mali sektörünün aktif büyüklüğünde ilk sırayı %62,4 pay ve 2 trilyon TL tutarla bankacılık sektörü, ikinci sırayı %19,6 pay ve 627 milyar TL tutarla İMKB (kapitalizasyon) ve üçüncü sırayı %8,8 pay ve 281,9 milyar TL ile T.C. Merkez Bankası almıştır. Bankacılık dışı diğer mali sektörlerin payı %15,5 oranında 293,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Türk mali sektörünün 2010-2014 yıllarına ait aktif büyüklükleri karşılaştırmalı olarak 6 sayılı, bankacılık sektörünün 2010-2014 dönemine ait başlıca finansal bilgileri, kamu bankalarıyla karşılaştırılmalı olarak 7 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 6- Türk mali sektörünün aktif büyüklüğündeki değişim

(Milyar TL)

Kuruluşlar	2010	Toplam aktif payı (%)	2011	Toplam aktif payı (%)	2012	Toplam aktif payı (%)	2013	Toplam aktif payı (%)	2014	Toplam aktif payı (%)	Son iki yıl değişimi (%)
TCMB	128,5	7,3	146,2	7,6	202	8,7	265,9	9,7	281,9	8,8	6,0
Borsa İstanbul (Kapitalizasyon)	472,6	26,9	381,2	19,9	552,9	23,8	503,7	18,4	627,0	19,6	24,5
Bankalar	1.006	57,3	1.217,6	63,7	1.370,6	59,0	1.732,4	63,4	1.994,2	62,4	15,1
Sigorta şirketleri	35,1	2,0	40,9	2,1	50,8	2,2	62,5	2,3	79,0	2,5	26,4
Reasürans şirketleri	1,6	0,1	1,6	0,1	1,8	0,1	1,8	0,1	2,0	0,1	11,3
Emeklilik yatırım fonları	12	0,7	14,1	0,7	20,4	0,9	26,3	1,0	37,8	1,2	43,7
Menkul kıymet yatırım fonları	33,2	1,9	32,2	1,7	30,7	1,3	30,5	1,1	33,3	1,0	9,2
Finansal kiralama şirketleri	15,7	0,9	18,6	1,0	20,3	0,9	28,5	1,0	32,6	1,0	14,4
GYO	17,2	1,0	18,7	1,0	24,1	1,0	18,7	0,7	42,0	1,3	124,6
Aracı kurumlar	7,5	0,4	8	0,4	11,4	0,5	14,0	0,5	15,1	0,5	7,9
Faktöring şirketleri	14,5	0,8	15,7	0,8	18,2	0,8	21,8	0,8	26,5	0,8	21,6
Tüketici finansman şirketleri	6	0,3	8,9	0,5	11,6	0,5	16,0	0,6	20,3	0,6	26,9
Varlık yönetim şirketleri	0,7	0,0	0,9	0,0	1,4	0,1	1,6	0,1	1,7	0,1	6,2
Finansal holding şirketleri	5,1	0,3	5,5	0,3	6,2	0,3	6,0	0,2	0,3	0,0	(95,0)
MKYO	0,8	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,5	0,0	0,4	0,0	(20,0)
GSYO	0,2	0,0	0,6	0,0	0,7	0,0	1,2	0,0	1,5	0,0	25,0
Portföy yönetim şirketleri	0,3	0,0	0,3	0,0	0,4	0,0	0,7	0,0	0,4	0,0	(42,9)
KGF	0,1	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0
Toplam	1.757,1	100,0	1.911,9	100,0	2.324,5	100,0	2.732,4	100,0	3.196,3	100,0	17,0

Kaynak: BDDK, TCMB, HM, SPK, KAP, TSPB, MKK, KGF

⁽¹⁾ TBB-Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü – Mayıs 2015 – Yayın No:311 Sayfa: 14

Çizelge : 7– Türkiye’de faaliyette bulunan bankalarla ilgili başlıca finansal bilgiler (*) (Milyon TL)

Finansal bilgiler	2010			2011			2012			2013			2014		
	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %
Kaynaklar:															
Öz kaynaklar	129.087	32.423	25,1	138.452	34.433	24,9	174.563	43.048	24,7	184.892	47.210	25,5	222.332	61.368	27,6
Mevduat	614.680	180.580	29,4	698.920	179.314	25,7	770.016	198.940	25,8	943.313	242.491	25,7	1.057.638	256.964	24,3
Alınan krediler	93.335	6.829	7,3	125.999	13.205	10,5	129.330	21.834	16,9	198.038	43.046	21,7	233.056	55.268	23,7
Para piyasasına borçlar	57.707	8.158	14,1	98.932	30.663	31,0	80.081	11.635	14,5	117.591	25.652	21,8	136.040	40.414	29,7
Fonlar	7.590	6.692	88,2	8.307	7.652	92,1	9.052	8.427	93,1	9.519	8.917	93,7	11.463	10.918	95,2
Muhalef borçlar	19.307	1.556	8,1	23.635	2.092	8,9	27.674	2.539	9,4	36.859	3.525	9,6	42.825	4.344	10,1
Karşılıklar	13.832	2.224	16,1	17.432	3.368	19,3	23.345	5.156	22,1	28.012	6.306	22,5	32.166	7.416	23,1
Diğer pasifler	26.338	3.203	12,2	49.035	4.925	10,0	84.082	10.551	12,5	117.146	13.407	11,4	152.789	20.286	13,3
Toplam	961.876	241.665	25,1	1.160.712	275.652	23,7	1.298.143	302.130	23,2	1.635.370	390.554	23,9	1.888.308	456.978	24,2
Varlıklar:															
Nakit değerler ve Merkez Bankası	59.660	14.917	25,0	94.904	21.570	22,7	132.657	33.222	25,0	190.820	46.578	24,4	214.596	50.426	23,5
Bankalar	32.617	9.482	29,1	41.055	6.904	16,8	35.053	9.097	25,6	44.765	8.563	19,1	48.114	9.121	19,0
Para piyasasından alacaklar	12.414	120	1,0	13.895	125	0,9	14.498	543	3,7	16.414	146	0,9	20.037	358	1,8
Finansal varlıklar (net)	308.994	97.999	31,7	303.367	95.691	31,5	294.197	89.386	30,4	304.262	92.026	30,2	322.993	91.889	28,4
Krediler ve alacaklar:	508.862	113.746	22,4	664.289	145.356	21,9	768.939	161.876	21,1	1.015.524	233.048	22,9	1.209.686	290.194	24,0
-Krediler ve alacaklar	505.949	113.144	22,4	660.812	144.784	21,9	763.511	160.689	21,0	1.009.334	231.738	23,0	1.201.374	288.063	24,0
-Takipteki krediler	18.877	2.812	14,9	17.719	2.742	15,5	21.886	4.227	19,3	27.356	4.904	17,9	33.232	6.654	20,0
-Özel karşılıklar (-)	(15.964)	(2.210)	13,8	(14.241)	(2.169)	15,2	(16.458)	(3.040)	18,5	(21.166)	(3.594)	17,0	(24.920)	(4.522)	18,1
İştirakler, bağlı ve birlikte kontrol	15.011	1.485	9,9	16.355	1.752	10,7	21.981	2.940	13,4	23.086	3.742	16,2	25.964	4.323	16,6
Duran varlıklar (net)	11.852	1.986	16,8	12.652	2.203	17,4	13.165	2.363	17,9	14.712	2.544	17,3	20.148	6.357	31,6
Diğer aktifler	12.466	1.930	15,5	14.915	2.051	13,8	17.653	2.703	15,3	25.787	3.907	15,2	26.769	4.310	16,1
Toplam	961.876	241.665	25,1	1.160.712	275.652	23,7	1.298.143	302.130	23,2	1.635.370	390.554	23,9	1.888.308	456.978	24,2

Kaynak: Bankalar Birliği-Bankalarımız 2014

(*) TCMB ve katılım bankaları hariç.

2014 yıl sonu itibarıyla, 34'ü mevduat, 13'ü kalkınma ve yatırım, 4'ü katılım bankası olmak üzere 51 banka faaliyet göstermiştir.

2014 yılında 2013 yılına göre, TBB'ye üye bankaların toplam şube sayısı 202 adet artarak 11.223'e; istihdam edilen personel sayısı 3.421 kişi artarak 200.886 kişiye, toplam aktifleri %15,5 oranında 252,9 milyar TL artarak 1,8 trilyon TL'ye yükselmiştir.

Öz kaynaklarda yeterli büyüme sağlanmış olup; öz kaynaklar %20,2 oranında 37,4 milyar TL artarak 222 milyar TL olmuştur.

Sektörün toplam mevduatı 2014 yılında %12,1 oranında 114,3 milyar TL artarak 1,1 trilyon TL'ye, toplam kredileri %19,1 oranında 194,2 milyar TL artarak 1.209,6 milyar TL'ye ulaşmış, mevduatın krediye dönüşüm oranı %114,3 olarak gerçekleşmiştir.

Bankaların 2013 yılı net dönem kârı 23,6 milyar TL iken, 2014 yılında %3,4 oranında 0,8 milyar TL artarak 24,4 milyar TL olmuştur.

Bankacılık sektörünün toplam bilanço büyüklüğünde 2014 yılında ortaya çıkan 252,9 milyar TL tutarındaki kaynak artışının; %45,1 oranında 114,3 milyar TL'si mevduattan, %14,9 oranında 37,4 milyar TL'si öz kaynaklardan ve %40 oranında 101,2 milyar TL'si mevduat dışı kaynaklar ve diğer pasiflerden kaynaklanmıştır.

Sağlanan kaynak artışının ağırlıklı olarak %76,8 oranında 194,1 milyar TL'si kredilere, %23,2 oranında 58,8 milyar TL'si likit aktifler ve diğer aktiflere ayrılmıştır.

2014 yılında bankacılık sektörü toplam aktifleri içinde kredilerin payı 1,9 puan artarak %64 olmuştur. Menkul kıymetler portföyü 1 puan artarak %4,8'e, takipteki kredilerin payı 0,1 puan artarak %1,7'ye yükselmiştir.

Kamu sermayeli bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki payı 0,3 puan artarak %24,2 olmuştur. Toplam mevduat içinde kamu sermayeli bankaların payı 1,4 puan azalarak %24,3 olmuştur. Toplam krediler içinde kamu bankalarının toplam payı 1,1 puan artarak %22,9'dan %24'e yükselmiştir.

TBB verilerine göre sektördeki ilk beş bankanın toplam aktifler içindeki payı %57,7 olarak gerçekleşmiş olup, ilk beş banka içinde 2014 yıl sonu itibarıyla T.C. Ziraat Bankası AŞ ve 4 özel sermayeli mevduat bankası yer alırken, ilk 10 banka arasında 2 kamu sermayeli mevduat bankası, 6 özel sermayeli banka ve 2 yabancı sermayeli banka yer almıştır. Aktif büyüklüğü 100 milyar TL'nin üzerinde olan 7 banka, 50 milyar TL'nin üzerinde olan 10 banka ve 10 milyar TL'nin üzerinde olan 18 banka mevcuttur. Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların önemli bölümü küçük ölçekli bankalardır.

Toplam krediler 2014 yılında %19,1 oranında 194,2 milyar TL büyüyerek 1.209,6 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kredilerin %70,1'i TL, %29,9'u ise yabancı para cinsi kredilerinden oluşmuştur.

2014 yıl sonu itibarıyla krediler içinde kurumsal kredilerin payı %70, bireysel kredilerin payı %30 olmuştur. 2013 yılına göre takipteki krediler %21,5 oranında

artarak 33,2 milyar TL, takipteki krediler için ayrılan karşılık oranı %75 olmuştur. Takipteki kredilerin oranı %2,7'den %2,8'e çıkarken, özel karşılık sonrası takipteki kredilerin toplam kredilere oranı %0,6'dan %0,8'e yükselmiştir.

Toplam mevduat %12,1 oranında büyürken, pasifler içindeki payı %56 düzeyinde gerçekleşmiştir. Toplam mevduatın %61,6'sını TL mevduat, %38,4'ünü yabancı para cinsi mevduat oluşturmuştur.

Toplam öz kaynaklar %20,2 oranında 37,4 milyar TL artarak 222,3 milyar TL'ye ulaşmış olup, öz kaynaklardaki artış sermaye artışı ve kâr yedeklerindeki artıştan kaynaklanmıştır.

Bankacılık dışı diğer mali sektör içinde finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, tüketici finansman şirketleri, varlık yönetim şirketleri, finansal holding şirketleri, sigorta ve reasürans şirketleri, aracı kurumlar, KGF, MKYO, GYO, GSYO, portföy yönetim şirketleri, menkul kıymet yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonları yer almaktadır.

2014 yıl sonu itibarıyla bankacılık dışı diğer mali kuruluşlar içinde ilk sırayı sigortacılık sektörü, ikinci sırayı emeklilik yatırım fonları almış, mali sektörün toplam aktif büyüklüğü içindeki payları sırasıyla %2,4 ve %1,1 olmuştur.

c) Yatırımlar yönünden:

2014 yılı KİT sabit sermaye yatırımları 2013 yılına göre %8,1 oranında azalarak 9,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında KİT'lerin kamu kesimi içindeki payı %10,9 olup, toplam sabit sermaye yatırımları içindeki payı ise %2,9 olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılında kamu sabit sermaye yatırımları %9,2 oranında, özel sektör sabit sermaye yatırımları %13 oranında artmıştır. 2014 yılında Türkiye GSYH'sinin %20,7'si oranında sabit sermaye yatırımı gerçekleşmiştir. KİT sabit sermaye yatırımlarının KİT GSYH'sine oranı ise 2013 yılında %19,8 iken, 2014 yılında %26,3 olarak gerçekleşmiştir.

KİT, diğer kamu ve özel kesim yatırımlarının 2010-2014 yılları gerçekleşmeleri 8 sayılı, 2010-2014 yıllarında Türkiye ve KİT'lerin GSYH'si ile yapılan yatırımların karşılaştırması 9 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 8- Sabit sermaye yatırımları (Cari fiyatlarla)

Kesimler	2010	2011	2012	2013	2014	(Milyon TL)	
						Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A-Kamu kesimi:							
1-KİT'ler	6.641	7.481	8.447	10.167	9.340	(827)	(8,1)
2-Diğer kamu	40.423	45.766	51.661	67.998	76.015	8.017	11,8
Toplam (A)	47.064	53.247	60.108	78.165	85.355	7.190	9,2
B-Özel kesim	163.330	233.382	231.033	244.464	276.235	31.771	13,0
Genel toplam	210.394	286.629	291.141	322.629	361.590	38.961	12,1

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı 2015 Yılı Programı, tablo I.14- Sabit sermaye yatırımlarının sektörel dağılımı.

Çizelge: 9-Sabit sermaye yatırımları ve GSYH içindeki payları (Cari fiyatlarla)

Yıllar	Türkiye GSYH	Türkiye sabit sermaye yatırımı	Türkiye sabit sermaye yatırımı/GSYH	KİT GSYH	KİT sabit sermaye yatırımı	KİT sabit sermaye yatırımı/KİT GSYH
	Milyon TL	Milyon TL	(%)	Milyon TL	Milyon TL	(%)
2010	1.098.799	210.394	19,1	32.984	6.641	20,1
2011	1.297.713	286.629	22,1	27.283	7.481	27,4
2012	1.416.798	291.141	20,5	33.325	8.447	25,3
2013	1.567.289	322.629	20,6	37.384	10.167	27,2
2014	1.747.362	361.590	20,7	33.973	9.340	27,5

Eğitim ve sağlık hizmetlerinin etkili bir şekilde sunulması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi, rekabet gücümüzün artırılması ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması için gerekli sosyal ve fiziki altyapının geliştirilmesi, çevrenin korunması, AB kriterlerine uyumun sağlanması, gelişmiş ülkelere göre ve bölgeler arasında oluşan gelişmişlik farklarının azaltılması için önemli tutarda kamu yatırımı ihtiyacı bulunmaktadır.

Kamu yatırımlarının etkili, verimli ve zamanında gerçekleştirilmesi, mevcut sermaye stokunun daha etkin kullanılması, eğitim, sağlık, teknolojik araştırma, ulaştırma, içme suyu ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik altyapı kapsamındaki kamu yatırımı ihtiyacı devam etmektedir.

d) Hazine ile ilişkiler yönünden:

KİT'ler ile Hazine arasındaki mali ilişkiler, Hazine Müsteşarlığı bütçesinden KİT'lere yapılan ödemeler ile sermayeye yönelik bazı kaynakların KİT bünyesinde bırakılması ve KİT'lerden bütçeye yapılan ödemelerden oluşmaktadır.

KİT'lerin 2010-2014 döneminde Hazineden sağladığı kaynaklar 10 sayılı, KİT'lerin kâr payı ve ödediği dolaylı-dolaysız vergiler yoluyla Hazineye katkısı 11 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 10 - KİT'lere yapılan Hazine ödemeleri

(Milyon TL)

Hazine ödemeleri	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
Cari fiyatlarla :							
-Sübvansiyonlar	1.586	2.530	1.893	1.631	2.298	667	40,9
-Sermaye ödemeleri (*)	4.787	4.411	4.728	9.028	13.137	4.109	45,5
Toplam	6.373	6.941	6.621	10.659	15.435	4.776	44,8
2003 yılı fiyatlarıyla :							
-Sübvansiyonlar	888	1.250	913	736	974	239	32,5
-Sermaye ödemeleri (*)	2.681	2.180	2.281	4.071	5.570	1.499	36,8
Toplam	3.570	3.431	3.194	4.807	6.545	1.738	36,1

(*) ÖİB sermaye ödemeleri dahil.

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı Kamu Sermayeli Kuruluş ve İşletmeler İstatistikleri 05.11.2015

Çizelge: 11 -KİT'lerin Hazineye katkısı

(Milyon TL)

Hazineye katkısı	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Dönem sonuçları yönünden :							
-Dönem kârları	18.474	14.044	15.624	20.719	14.922	(5.797)	(28,0)
-Dönem zararları	(4.097)	(3.980)	(2.634)	(6.772)	(6.671)	101	(1,5)
-Dönem sonucu	14.377	10.064	12.990	13.947	8.251	(5.696)	(40,8)
-Dönem kârından Hazineye devredilecek kâr payları	2.372	2.524	2.991	4.642	3.434	(1.208)	(26,0)
-Hasılat payı tahakkuku	342	473	496	573	620	47	8,2
Vergiler yönünden :							
-KİT vergi ödemeleri	11.311	6.740	9.466	7.886	7.410	(476)	(6,0)
-Türkiye'nin vergi hasılatı (*)	235.715	284.490	317.219	367.518	401.684	34.166	9,3
-Toplam vergi hasılatı içindeki KİT payı	4,8	2,4	3,0	2,1	1,8	(0,3)	(14,3)

(*) Gelir İdaresi Başkanlığı vergi istatistikleri, tablo 1,

http://www.gib.gov.tr/sites/default/files/fileadmin/user_upload/VI/GBG/Tablo_1.xls.htm

KİT'lere 233 sayılı KHK uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından verilen görevler dolayısıyla mevzuatta belirtilen usullere göre tahakkuk eden görev zararı alacakları çerçevesinde Hazinece ödeme yapılmaktadır.

Hazine tarafından 2014 yılında KİT'lere yapılan görev zararı ödemesi 2,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Görev zararı ödemelerinde en büyük pay; %48,1 oranında 1,1 milyar TL ile TKİ, %31,9 oranında 733,5 milyon TL ile TMO'ya ait bulunmaktadır.

KİT'lere yapılan sermaye ödemeleri; merkezi yönetim bütçesinden KİT'lere nakit sermaye transferi yapılması, Hazine-KİT borç alacak ilişkileri çerçevesinde Hazineye olan borçlarının ödenmemiş sermayeye mahsup edilmesi ya da Özelleştirme Fonundan yapılan ödemelerle gerçekleştirilmektedir. 2014 yılında Hazine ve Özelleştirme İdaresi tarafından gerçekleştirilen sermaye ödemesinin tutarı 13,1 milyar TL olmuştur.

KİT'ler, vergi ve diğer kanuni yükümlülüklerin dışında Hazineye iki şekilde katkı yapmaktadır. Bunlardan birincisi, sermayedar olmanın bir sonucu olarak, ilgili mevzuata göre hesaplanıp Hazineye yapılan temettü ödemeleri; diğeri ise, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 78 inci maddesi uyarınca gayri safi satış hasılatının azami %15'ine kadar olmak üzere yapılan hasılat payı ödemeleridir. Bu ödemeleri yapacak KİT'ler ve ödeme oranları 30.12.2005 tarih ve 2005/9916 sayılı ve 29.12.2006 tarihli ve 2006/11442 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü, DHMİ, DMO ve TPAO olarak belirlenmiştir.

2014 yılında 239,1 milyon TL'si TPAO'dan, 273 milyon TL'si DHMİ'den, 60,6 milyon TL'si Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü'nden, 47,5 milyon TL'si de DMO'dan olmak üzere değinilen dört kuruluştan Hazine adına toplam 620,3 milyon TL tutarında hasılat payı

tahakkuku yapılmıştır. Ayrıca, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü'nün satış hasılatı üzerinden 19,4 milyon TL Bakanlık payı tahakkuk ettirilmiştir.

2014 yılında dönem kârları toplamının %28 oranında 5,8 milyar TL azalış göstermesi nedeniyle, Hazine adına tahakkuk eden temettü tutarı geçen yıla göre %26 oranında 1,2 milyar TL noksan gerçekleşmiştir.

2014 yılında KİT'lere yükümlü sıfatıyla tahakkuk ettirilen vergi tutarı, önceki yılın %6, oranında eksikliğiyle 7,4 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup 401,7 milyar TL tutarındaki Türkiye vergi hâsılatının %1,8'ine tekabül etmiştir.

e) Gayri safi yurt içi hasılaya katkı yönünden:

2014 yılında Türkiye'de yaratılan 1,7 trilyon TL tutarındaki GSYH'nin, (alıcı fiyatlarıyla) %1,9 oranında 33,9 milyar TL'si KİT'lere aittir.

2010-2014 döneminde, dalgalı bir seyir izlemekle birlikte, toplam GSYH içindeki KİT payının azalmasında dönem kârlarındaki azalışın yanı sıra Emlakkonut ile TEDAŞ'ın bağlı ortaklıklarının özelleştirilmesi etkili olmuştur.

KİT'lerin 2010-2014 yıllarında GSYH'ye katkısı cari fiyatlarla 12/a sayılı, 2003 yılı sabit fiyatlarıyla 12/b sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

(Milyon TL)

Çizelge : 12/a - GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)

Sektörler	2010				2011				2012				2013				2014			
	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)
	1- Tarım	92.733	8,4	189	0,2	103.628	8,0	228	0,2	111.682	7,9	257	0,2	115.658	7,4	296	0,3	124.586	7,1	227
2- Sanayi:	213.119	19,4	14.565	6,8	258.299	19,9	11.012	4,3	274.649	19,4	11.088	4,0	299.800	19,1	12.624	4,2	341.783	19,6	10.829	3,2
-Madencilik	15.785	1,4	3.320	21,0	19.133	1,5	4.954	25,9	21.200	1,5	3.962	18,7	21.916	1,4	3.739	17,1	25.453	1,5	6.354	25,0
-İmalat	170.755	15,5	1.637	1,0	209.165	16,1	1.884	0,9	219.641	15,5	1.853	0,8	240.200	15,3	1.775	0,7	276.549	15,8	1.989	0,7
-Enerji	26.579	2,4	9.608	36,1	30.001	2,3	4.174	13,9	33.808	2,4	5.273	15,6	37.684	2,4	7.110	18,9	39.781	2,3	2.486	6,2
3- Hizmetler:	573.983	52,2	13.666	2,4	674.302	52,0	13.682	2,0	742.559	52,4	17.847	2,4	827.418	52,8	22.136	2,7	922.326	52,8	19.430	2,1
-Ulaştırma- haberleşme	146.165	13,3	3.884	2,7	176.564	13,6	2.503	1,4	199.297	14,1	3.418	1,7	218.064	13,9	4.414	2,0	241.674	13,8	3.240	1,3
-Ticaret	119.893	10,9	906	0,8	154.648	11,9	1.264	0,8	166.296	11,7	871	0,5	188.390	12,0	716	0,4	209.271	12,0	737	0,4
-Hizmet, inşaat ve diğer	307.925	28,0	8.876	2,9	343.090	26,4	9.915	2,9	376.966	26,6	13.558	3,6	420.964	26,9	17.006	4,0	471.381	27,0	15.453	3,3
Toplam	879.835	80,1	28.420	3,2	1.036.229	79,9	24.922	2,4	1.128.890	79,7	29.192	2,6	1.242.876	79,3	35.056	2,8	1.388.695	79,5	30.486	2,2
4- Devlet hizmetleri	100.711	9,2			114.224	8,8			134.083	9,5			145.228	9,3			165.998	9,5		
5- İzaflı banka hizmetleri (-)	19.419	1,8			17.324	1,3			21.926	1,5			25.195	1,6			25.063	1,4		
Toplam GSYH (Faktör fiyatları)	961.127	87,5	28.420	3,0	1.133.129	87,3	24.922	2,2	1.241.047	87,6	29.192	2,4	1.362.909	87,0	35.056	2,6	1.529.630	87,5	30.486	2,0
6- İthalat vergileri	137.672	12,5			164.584	12,7			175.751	12,4			204.380	13,0			217.732	12,5		
7- Dolaylı vergiler			7.844				4.628				5.743				4.816				4.244	
8- Negatif etkiler(*)			3.280				2.267				1.610				2.488				757	
Toplam GSYH (1998 bazlı) (Alıcı fiyatlarıyla)	1.098.799	100,0	32.984	3,0	1.297.713	100,0	27.283	2,1	1.416.798	100,0	33.325	2,4	1.567.289	100,0	37.384	2,4	1.747.362	100,0	33.973	1,9

Kaynak: Türkiye rakamları, TÜİK Temel Ekonomik Göstergeler 1998 yılı bazı seriden alınmıştır. Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla, (<http://www.tuik.gov.tr/UsstMenu.do?metod=temelst>) (05.11.2015) üzerinden hesaplanmıştır.

(*) KİT'lerde negatif etkiler subvansiyon şeklindeki Hazine yardımları, başkaca yardımlar ve vergi iadelerinden oluşmaktadır.

(1) Sektörlerin Türkiye GSMH'si içindeki paylarını göstermektedir.

(2) KİT'lerin Türkiye GSMH'si içindeki paylarını göstermektedir.

Çizelge : 12/b - GSMH ve KİT'lerin GSMH'ye katkısı (2003 yılı fiyatlarıyla) (Milyon TL)

Sektörler	2010			2011			2012			2013			2014			
	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)	Türkiye Tutar	% (1)	KİT Tutar	% (2)
1- Tarım	51.940	8,4	106	0,2	51.217	8,0	113	0,2	53.877	7,9	124	0,2	52.826	7,1	96	0,2
2- Sanayi :	119.368	19,4	8.158	6,8	127.662	19,9	5.443	4,3	132.495	19,4	5.349	4,0	144.922	19,6	4.592	3,2
-Madencilik	8.841	1,4	1.860	21,0	9.456	1,5	2.448	25,9	10.227	1,5	1.911	18,7	9.884	1,4	1.686	17,1
-İmalat	95.640	15,5	917	1,0	103.378	16,1	931	0,9	105.958	15,5	894	0,8	108.325	15,3	800	0,7
-Enerji	14.887	2,4	5.381	36,1	14.828	2,3	2.063	13,9	16.310	2,4	2.544	15,6	16.995	2,4	3.206	18,9
3- Hizmetler :	321.487	52,2	7.654	2,4	333.268	52,0	6.762	2,0	358.222	52,4	8.610	2,4	373.148	52,8	9.983	2,7
-Ulaştırma- haberleşme	81.867	13,3	2.175	2,7	87.265	13,6	1.237	1,4	96.144	14,1	1.649	1,7	98.342	13,9	1.991	2,0
-Ticaret	67.152	10,9	507	0,8	76.434	11,9	625	0,8	80.224	11,7	420	0,5	84.960	12,0	323	0,4
-Hizmet, inşaat ve diğer	172.468	28,0	4.971	2,9	169.570	26,4	4.900	2,9	181.854	26,6	6.541	3,6	189.846	26,9	7.669	4,0
Toplam	492.794	80,1	15.918	3,2	512.148	79,9	12.318	2,4	544.595	79,7	14.083	2,6	560.511	79,3	15.810	2,8
4- Devlet hizmetleri	56.408	9,2			56.454	8,8			64.684	9,5			65.495	9,3		
5- İzaflı banka hizmetleri (-)	10.877	1,8			8.562	1,3			10.577	1,5			11.362	1,6		
Toplam GSYH (Faktör fiy.)	538.326	87,5	15.918	3,0	560.040	87,3	12.318	2,2	598.701	87,6	14.083	2,4	614.643	87,0	15.810	2,6
6- İthalat vergileri	77.110	12,5			81.344	12,7			84.785	12,4			92.171	13,0		
7- Dolaylı vergiler			4.393				2.287				2.771				2.172	
8- Negatif etkiler(*)			1.837				1.120				777				1.122	
Toplam GSYH (1998 bazlı) (Alıcı fiyatlarıyla)	615.436	100,0	18.474	3,0	641.384	100,0	13.484	2,1	683.486	100,0	16.077	2,4	706.814	100,0	16.859	2,4
													740.910	100,0	14.405	1,9

Kaynak: Türkiye rakamları, TÜİK Temel Ekonomik Göstergeler 1998 yılı bazı seriden alınmıştır. Cari fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıla, (<http://www.tuik.gov.tr/UsiMenu.do?metod=temelisi>) (05.11.2014) üzerinden hesaplanmıştır.

(*) KİT'lerde negatif etkiler sübvansiyon şeklindeki Hazine yardımları, başkaca yardımları ve vergi iadelerinden oluşmaktadır.

(1) Sektörlerin Türkiye GSMH'si içindeki paylarını göstermektedir.

(2) KİT'lerin Türkiye GSMH'si içindeki paylarını göstermektedir.

2010-2014 yıllarında KİT'lerin yarattığı katma değer sektörler itibarıyla büyüme hızları, Türkiye değerleriyle karşılaştırmalı olarak 13 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 13 - GSMH büyüme hızları (2003 yılı fiyatlarıyla)

(%)

Sektörler	2010		2011		2012		2013		2014	
	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT	TR	KİT
1- Tarım	8,1	71,9	(1,4)	6,4	5,2	10,0	(5,7)	7,7	3,9	(28,1)
2- Sanayi :	7,6	34,3	7,0	(33,3)	3,7	(1,7)	1,6	6,4	7,5	(19,3)
-Madencilik	1,9	15,0	7,2	31,7	7,9	(21,9)	(3,5)	(11,8)	9,3	59,8
-İmalat	9,0	(13,7)	8,1	1,6	2,5	(4,0)	1,8	(10,5)	8,0	5,3
-Enerji	2,5	58,5	(0,3)	(61,7)	10,3	23,3	3,9	26,1	3,6	(67,1)
3- Hizmetler :	2,5	(27,0)	3,7	(11,7)	7,7	27,3	4,0	15,9	4,8	(17,5)
-Ulaştırma- haberleşme	4,2	(45,6)	7,6	(43,1)	10,0	33,3	1,9	20,7	5,0	(31,0)
-Ticaret	7,3	11,0	14,0	23,1	6,1	(32,7)	4,3	(23,2)	3,9	(3,1)
-Hizmet, inşaat ve diğer	(0,1)	(17,6)	(2,2)	(1,4)	7,2	33,5	4,9	17,3	5,2	(14,6)
Ara toplam	4,3	(4,2)	4,0	(22,6)	6,4	14,3	2,4	12,3	5,4	(18,2)
4- Devlet hizmetleri	3,4		0,2		12,2		3,0		7,6	
5- İzafe banka hizmetleri (-)	(17,8)		(20,6)		22,5		7,4		(6,5)	
Toplam GSYH (Fak.fiy.)	4,8	(4,2)	4,1	(22,6)	6,8	14,3	2,4	12,3	5,9	(18,2)
6-İthalat vergileri	15,1		5,5		4,2		8,0		0,8	
7-Dolaylı vergiler		1,5		(47,9)		21,1		(21,6)		(17,2)
8-Negatif etkiler		69,1		(39,0)		(30,7)		6,8		(71,4)
Toplam GSYH (Alıcı fiy.)	6,0	(7,0)	4,2	(27,0)	6,5	19,2	3,1	6,7	5,2	(14,6)

C-İSTİHDAM

1-İstihdamla ilgili hedef ve politikalar:

233 sayılı KHK'ya tabi olan KİT ve bağlı ortaklıklarında personel istihdamının temel ilkeleri, KİT personel rejimini düzenleyen 22.01.1990 tarihli ve 399 sayılı KHK'nın 2 nci maddesinde yer almıştır.

Kalkınma planlarında da KİT'lerdeki istihdama ilişkin hedef ve politikalar yer almaktadır.

Önceki kalkınma planlarında, KİT'lere özel bir önem atfedilerek, KİT'ler ve KİT'lerde istihdamla ilgili hedef ve politikalar ayrı bir başlıkta ele alınmakta iken; 2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planından itibaren KİT'lere ve KİT istihdamına ilişkin hedef ve politikalar ayrı bir başlık altında gösterilmemiş, genel olarak sektörlere ilişkin stratejik hedef ve politikalar içinde yer almıştır.

2014-18 dönemini kapsayan Onuncu Kalkınma Planında istihdama ilişkin temel amaç ve hedef; "Toplumun tüm kesimlerine insana yaraşır iş fırsatlarının sunulduğu, işgücünün niteliğinin yükseltip etkin kullanıldığı, toplumsal cinsiyet eşitliği ile iş sağlığı ve güvenliği şartlarının iyileştirildiği ve güvenceli esneklik yaklaşımının benimsendiği bir işgücü piyasasının oluşturulması ..." şeklinde belirlenmiştir.

KİT'lerde istihdama ilişkin yasal düzenleme, ilke, hedef ve politikalar; yıllık kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları genel yatırım ve finansman programı kararları, Bakanlar Kurulu kararları, Başbakanlık tarafından yayımlanan genelgeler, yıllık işletme bütçeleri ve yönetim kurulu kararları ile uygulamaya geçirilmektedir.

233 sayılı KHK'nın 29 uncu maddesi gereği, 30.09.2013 tarih ve 2013/5503 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yayımlanan, KİT ve Bağlı Ortaklıklarının 2014 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programının genel ilkeleri düzenleyen 3 üncü maddesinin (1/b) bendinde; etkin bir insan kaynakları politikası izlenmesi, bu çerçevede, tüm personelin kamu teşebbüsü içinde rasyonel bir şekilde dağıtılması ve atıl duran personelin eleman açığı bulunan diğer hizmet birimlerine kaydırılmasının sağlanması öngörülmüştür.

Kararnamenin istihdama ilişkin ikinci bölümünde (4-11 inci maddeler) ise; teşebbüs içi eleman nakli suretiyle personel ihtiyacının karşılanmasının mümkün olmadığı hallerde; 2013 yılında ayrılan eleman sayısının en fazla %75'i kadar personelin açıktan ve/veya naklen atanabileceği, 2013 yılında ayrılan eleman sayısının en fazla %10'u kadar personelin de özelleştirme uygulamaları nedeniyle Devlet Personel Başkanlığına bildirilen nakle tabi personelden atanması konusunda teşebbüs yönetim kurulunun yetkili olacağı; uluslararası standartlar çerçevesinde istihdamına gerek görülen özel niteliklere sahip personel ile yeni üretim tesisi kurulması ve/veya yeni hizmet birimlerinin faaliyete geçmesi halinde bu tesisler için gerekli personel ve Ar-Ge faaliyetleri için istihdamı gereken personelin, teşebbüsçe sunulacak detaylı analiz ve gerekçeler üzerine Hazine Müsteşarlığınca yapılacak değerlendirme ve verilecek uygun görüş çerçevesinde, Devlet Personel Başkanlığınca unvan değişikliği yapılmaksızın sonuçlandırılacağı, bu kapsamda yapılacak ilave personel atamalarının hiçbir şekilde 2013 yılında ayrılan eleman sayısının %25'ini geçemeyeceği, belirtilmiştir.

Ayrıca teşebbüslerde, 5620 sayılı Kanun çerçevesinde; yıl içerisinde 179 prim gün süresini aşmamak üzere sadece mevsimlik ve/veya kampanya işlerinde geçici işçi çalıştırılabilmesi, maaş ve ücretleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca karşılanan kuruluşlarda 2013 yılı içinde emeklilik veya iş akdi feshi nedeniyle ayrılan işçilerin pozisyonlarının tamamının 30.06.2014 tarihine kadar yönetim kurulu kararı ile iptal edilmesi, bu kararda düzenlenmemiş olan her türlü personel alımından önce ilgisine göre Hazine Müsteşarlığı veya Özelleştirme İdaresi Başkanlığından izin alınması öngörülmüştür.

2-Personel istihdamı şekilleri, ilgili mevzuat ve gelişmeler:

KİT'lerle ilgili olarak çıkarılan 60 sayılı KHK, 2929 sayılı Kanun ve 233 sayılı KHK'da KİT personel rejiminin ayrı bir kanunla düzenlenmesi öngörülmüştür.

Bu amaçla 233 sayılı KHK'nın personele ilişkin hükümlerinde önemli düzenlemeler yapan 05.01.1988 tarih ve 308 sayılı KHK'nın 3 üncü maddesinde; KİT'lerde istihdam edilecek personel sadece sözleşmeli personel ve işçiler olarak sayılmış, memurlar sayılmamıştır.

308 sayılı KHK'nın 3 üncü maddesinin, Anayasa Mahkemesinin E. 1988/5 ve K. 1988/55 sayılı kararıyla; Anayasanın 128 inci maddesinde yer alan "Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle görevli oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür..." hükmüne aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmesi üzerine, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri de dikkate alınarak hazırlanan 22.01.1990 tarih ve 399 sayılı KHK'nın 3 üncü maddesinin (a) bendinde istihdam şekilleri; memur, sözleşmeli personel ve işçiler olarak belirlenmiştir.

Aynı maddenin, 05.02.1992 tarih ve 3771 sayılı Kanunla değişik (b) bendinde; teşebbüs ve bağlı ortaklıklarda, bulunduğu teşkilat, hiyerarşik kademe ve görev unvanı itibarıyla kuruluşun kârlılık ve verimliliğini doğrudan doğruya etkileyebilecek karar alma, alınan kararları uygulatma ve uygulamayı denetleme yetkisi verilmiş asli ve sürekli görevlerin genel idare esaslarına göre yürütüleceği öngörüldükten sonra, teşebbüs ve bağlı ortaklıkların genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli görevlerin; genel müdür, genel müdür yardımcısı, teftiş kurulu başkanı, kurul ve daire başkanları, müessese, bölge, fabrika, işletme ve şube müdürleri, müfettiş ve müfettiş yardımcıları ile ekli 1 sayılı cetvelde kadro unvanları gösterilen diğer personel eliyle gördürüleceği, bunlar hakkında bu Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen hükümler dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiş, memurlarca yürütülecek görevler ve memurların kadro unvanları belirlenmiştir.

KHK'nın 3 üncü maddesinin (c) bendinde, (b) bendi dışında kalan sözleşmeli personel; teşebbüs ve bağlı ortaklıkların genel idare esasları dışında yürüttükleri hizmetlerinde bu Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen hukuki esaslar çerçevesinde akdedilecek bir sözleşme ile çalıştırılan ve işçi statüsünde olmayan personel olarak belirlenmiş, sözleşmeli personelin işin niteliğine göre yılın veya günün belirli sürelerini kapsamak üzere kısmi zamanlı da istihdam edilebileceği düzenlenmiştir.

Aynı maddenin (e) bendinde ise, işçilerin bu KHK'ya tabi olmadığı belirtilmiştir.

Memur ve sözleşmeli personelin çalışma şartları ile özlük ve mali hakları 657 sayılı Kanun ve 399 sayılı KHK'da düzenlenmiş olmakla birlikte; 12.07.2001 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu gereği, memur ve sözleşmeli personel sendika üyesi olabilmekte ve ücretlerinin belirlenmesi konusunda hükümetle toplu görüşme yapabilmektedirler.

KİT'lerde işçi personelin istihdamı; 10.06.2003 tarih ve 25134 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4857 sayılı İş Kanunu ile 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14 üncü maddesi hükümlerine göre yürütülmektedir.

İşçi personelin ücret ve diğer hakları 2821 sayılı Sendikalar Kanunu, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu ile düzenlenmiş iken, 07.11.2012 tarih ve 28460 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu bu kanunları yürürlükten kaldırmıştır.

KİT'lerde 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak çalışan işçiler;

-Üretim yerlerinde ve bürolarda toplu iş sözleşmesi hükümlerine tabi olarak çalışanlar,

-İşveren vekili durumunda bulunan veya sendika üyesi olması yasaklananlar veyahut ta bunlardan olmamakla beraber işverenle toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkili işçi sendikası üyesi olmayan ve bu sendikaya dayanışma aidatı ödemediklerinden haklarında toplu iş sözleşmesi hükümleri uygulanmayan ve kapsam dışı olarak nitelendirilen personel,

-Kamuda geçici işçi çalıştırılması hakkında 5620 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi kapsamında bir mali yılda 6 aydan az olmak üzere çalıştırılan geçici işçiler,

olmak üzere üç ayrı grupta toplanmaktadır.

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un 37 nci maddesi gereğince, özelleştirme programına alınan kuruluşlar özelleştirme uygulamaları ile ilgili olarak 233 sayılı KHK kapsamı dışına çıkarılmaktadır. Ancak, bu kuruluşların personeli programa alınma tarihindeki statülerini korumakta ve özelleşmenin gerçekleştiği tarihe kadar buldukları statülerde çalışmaya devam etmektedirler. Bu bakımdan özelleştirme programındaki kuruluşların personeli de KİT personeli olarak değerlendirilmektedir.

Aynı şekilde, kamu bankalarının yeniden yapılandırılması ve özelleştirmeye hazırlanmasını düzenleyen 4603 sayılı Kanun'un 1 inci maddesi ile kamu bankaları 233 ve 399 sayılı KHK'ların kapsamından çıkarılmıştır. Ancak, 2 nci maddenin üçüncü bendi "Bankaların bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut personeli hakkında aylık, özlük ve emeklilikleri yönünden tabi oldukları mevzuatın uygulanmasına devam olunur. Bunlardan uygun görülenler istekleri halinde, emeklilik statüleri devam etmek üzere özel hukuk hükümlerine göre çalıştırılabilir." hükmünü amir bulunmaktadır.

3-Personel sayıları ve personele yapılan harcamalar:

2014 yılında KİT statüsündeki kuruluşlarda Bakanlar Kurulu kararları ve yönetim kurulu kararları ile; memur kadroları, sözleşmeli personel pozisyonları ve işçi kadroları 234 bin olarak belirlenmiştir.

Mevcut kadrolar iş analizlerine dayalı olarak belirlenmiş norm kadrolar değildir. Kuruluşlarda iş analizlerine dayalı olarak norm kadroların tespit edilmesi yönünde bazı çalışmalar yapılmış ise de bu çalışmalar sonuçlandırılarak uygulanır hale getirilememiştir.

20.12.2000 tarih ve 24266 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 2000/1658 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Yapılacak Norm Kadro Çalışmalarında Uygulanacak Usul ve Esaslar” çerçevesinde KİT’lerde norm kadro tespit çalışmaları başlatılmıştır. Ancak, bu çalışmalar Usul ve Esasların 10 uncu maddesinde öngörüldüğü şekilde sonuçlandırılmadan, 27.12.2003 tarih ve 25329 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 2003/6532 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde “Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Yapılacak Norm Kadro Çalışmalarında Uygulanacak Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar” yürürlüğe konulmasına rağmen, çalışmalar sonuçlandırılmamıştır.

KİT’lerde çalışan personel sayısı yıllar itibarıyla sürekli azalma eğilimi içindedir. 2009 yılında istihdam edilen ortalama personel sayısı 238.265 kişi iken, 2014 yılında 195.624 kişiye, 2009 yılında yıl sonu itibarıyla istihdam edilen personel sayısı 233.174 kişi iken, 2014 yılında 192.624 kişiye gerilemiştir. 2010-2014 döneminde ortalama personel sayısı %17,9 oranında 42.641 kişi, yıl sonu personel sayısı ise %17,4 oranında 40.550 kişi azalmıştır.

Çalışan personel sayısındaki azalma esas itibarıyla, 4046 sayılı Kanun kapsamında KİT’lerin özelleştirilmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca, faaliyet gösteren KİT’lerdeki bazı hizmetlerin özelleştirilmesi de bu azalışta etkili olmaktadır. Bazı hizmetlerin hizmet alımı suretiyle yüklenicilere gördürülmesi nedeni ile emeklilik veya diğer şekillerde kuruluşlardan ayrılan personelin yerine yeni personel alınmasına kısıtlamalar getirilmekte ve personel sayısı azalmaktadır.

KİT statüsündeki kuruluşlarda 2010-2014 yıllarında çalışan toplam personelin sektörler itibarıyla yıllık ortalama ve yıl sonu sayıları 14, bunlara yapılan harcamalar 15, personel giderlerinin personel statüleri itibarıyla dağılımı ve kişi başına düşen aylık ortalama giderler 16 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge : 14 - Yıllık ortalama ve yıl sonu personel sayısı

(Kişi)

Sektörler	Ortalama										Yıl sonu				
	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl Farkı	2014 yılı toplamı içindeki payı %		
1- Tarım	3.688	3.715	3.582	3.567	3.325	(242)	3.582	3.581	3.443	3.503	3.244	(259)	1,7		
2- Sanayi :															
a) Madencilik	29.651	29.616	28.139	26.387	25.347	(1.040)	29.908	29.344	26.899	25.345	24.733	(612)	12,8		
b) İmalat	33.306	32.056	30.130	28.853	28.145	(708)	30.973	30.219	27.562	26.643	25.731	(912)	13,4		
c) Enerji	34.553	31.558	30.748	21.340	21.006	(334)	34.142	30.858	31.019	21.234	19.738	(1.496)	10,2		
Toplam (2)	97.510	93.230	89.017	76.580	74.498	(2.082)	95.023	90.421	85.480	73.222	70.202	(3.020)	36,4		
3- Hizmetler :															
a) Ulaştırma- haberleşme	71.152	70.302	71.384	69.970	67.076	(2.894)	70.218	70.711	70.635	67.056	67.184	128	34,9		
b) Ticaret	4.769	4.735	4.876	4.520	4.549	29	4.696	4.823	4.885	4.566	4.564	(2)	2,4		
c) Diğer hizmetler	4.833	2.991	2.034	1.173	1.189	16	3.245	1.413	1.945	1.106	1.072	(34)	0,6		
Toplam (3)	80.754	78.028	78.294	75.663	72.814	(2.849)	78.159	76.947	77.465	72.728	72.820	92	37,8		
4- Mali kuruluşlar:	40.380	41.805	42.713	43.724	44.987	1.263	40.727	42.423	42.841	44.712	46.358	1.646	24,1		
Genel toplam	222.332	216.778	213.606	199.534	195.624	(3.910)	217.491	213.372	209.229	194.165	192.624	(1.541)	100,0		
Endeks 2009= 100	93,3	91,0	89,7	83,7	82,1	(1,6)	93,3	91,5	89,7	83,3	82,6	(0,7)	-		

Çizelge : 15 - Toplam personel giderleri

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014			
					Esas Ücret	Ek ödeme	Sosyal Giderler	Toplam
1- Tarım	159.067	178.710	187.754	201.049	102.028	30.733	87.409	220.170
2- Sanayi :								
a) Madencilik	1.521.488	1.708.552	1.824.903	1.838.178	765.633	468.374	588.263	1.822.270
b) İmalat	1.592.280	1.707.497	1.806.074	1.908.425	960.420	375.109	593.527	1.929.056
c) Enerji	1.868.017	1.856.564	1.927.107	1.484.450	721.207	410.127	463.244	1.594.578
Toplam (2)	4.981.785	5.272.613	5.558.084	5.231.053	2.447.260	1.253.610	1.645.034	5.345.904
3- Hizmetler :								
a) Ulaştırma-haberleşme	3.060.217	3.432.197	3.962.318	4.431.892	2.578.847	861.920	976.465	4.417.232
b) Ticaret	187.168	215.158	250.855	239.599	167.269	33.108	60.331	260.708
c) Diğer hizmetler	588.729	237.683	165.279	98.571	75.349	12.462	37.481	125.292
Toplam (3)	3.836.114	3.885.038	4.378.452	4.770.062	2.821.465	907.490	1.074.277	4.803.232
4- Mali kuruluşlar	2.028.163	2.253.570	2.545.688	3.235.336	1.788.427	899.204	808.539	3.496.170
Genel toplam(Cari fiyatlarla)	11.005.129	11.589.931	12.669.978	13.437.500	7.159.180	3.091.037	3.615.259	13.865.476
Endeks 2009=100	104,6	110,1	120,4	127,7				131,8
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	6.051.761,9	5.770.441,1	5.941.930,3	5.867.647,7				5.597.237,2
Endeks 2009=100	98,3	93,7	96,5	95,3				90,9

Çizelge : 16- Personel giderlerinin personel türleri itibarıyla dağılımı

Personel giderleri (Personel statülerine göre)	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Cari fiyatlarla top. gid. (Bin TL)							
-Yön. ve Den. Kurulu üyeleri (kuruluş dışı)	15.202	16.522	18.781	18.525	19.537	1.012	5,5
-Memurlar	387.893	406.015	381.910	394.745	358.996	(35.749)	(9,1)
-Sözleşmeli personel	2.757.528	3.231.075	3.816.186	4.166.530	4.196.718	30.188	7,2
-İşçiler	7.844.506	7.936.319	8.453.101	8.857.700	9.290.225	432.525	4,9
Toplam (1)	11.005.129	11.589.931	12.669.978	13.437.500	13.865.476	427.976	3,2
Kişi başına düşen aylık ortalama gider (TL)	4.119	4.449	4.936	5.604	5.907	303	5,4
Endeks 2009=100	112,0	121,0	134,2	152,4	160,6	8,2	5,4
2- 2003 yılı tüketici fiyatlarıyla toplam gid. (Bin TL)	5.970.962	5.770.441	5.941.930	5.867.648	5.597.237	(270.411)	(4,6)
Kişi başına düşen aylık ortalama gider.(TL)	2.265	2.215	2.315	2.447	2.384	(63)	(2,6)
Endeks 2009=100	105,3	103,0	107,6	113,8	110,8	(3,0)	(2,6)

2014 yıl sonu itibarıyla KİT personel sayısı önceki yıl sonuna göre %0,7 oranında azalarak 192,6 bin kişiye düşmüştür. Mali kuruluşlardaki artışa rağmen, toplam personel sayısının azalmasında, emeklilik vb. nedenlerle ayrılmaların yanında, TEDAŞ ve TKİ gibi bazı kuruluşlardaki özelleştirmeler etkili olmuştur.

2014 yılında çalışan tüm personel için, geçen yıla göre %3,2 oranında 428 milyon TL artışla toplam 13,9 milyar TL personel harcaması yapılmıştır. Çizelgede yer alan veriler farklı hesaplarda bulunan harcamaların yanında, geçmiş yıllara ait personel giderlerini de kapsadığından raporun diğer bölümlerinde yer verilen çeşitli çizelgelerdeki (Giderler ve GSMH'ye katkı) personel harcamaları değerlerinden farklılık gösterebilmektedir.

Toplam personel harcamaları son 5 yıllık dönemde artan bir trend göstermiş ve 2009 yılı toplam personel harcaması 100 kabul edildiğinde, 2014 yılı toplam personel harcaması 131,8 değerine yükselmiştir. 2013 yılı sabit fiyatlarıyla kişi başına ayda düşen ortalama giderin son beş yıldaki artışı %10,8 oranında olmuştur.

4- Statülerine göre personel sayıları ve personel harcamaları:

KİT'lerde 2010-2014 yıllarında sektörler itibarıyla çalışan personelin ortalama ve yıl sonu sayıları ile personel giderleri 17-22, personel başına düşen aylık ortalama giderler 23-25 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge : 17- Sektörler itibarıyla memur sayısı

Sektörler	Ortalama										Yıl sonu					2013 yılı toplamı içindeki payı %
	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı				
	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)	(Kısa)				
1- Tarım	170	171	168	166	163	(3)	173	172	166	165	163	(2)	3,3			
2- Sanayi :																
a) Madencilik	771	743	720	685	624	(61)	757	743	694	640	602	(38)	12,3			
b) İmalat	1.360	1.320	1.309	1.336	1.331	(5)	1.339	1.311	1.320	1.349	1.302	(47)	26,6			
c) Enerji	1.342	1.189	1.126	884	910	26	1.230	1.141	1.129	916	905	(11)	18,5			
Toplam (2)	3.473	3.252	3.155	2.905	2.865	(40)	3.326	3.195	3.143	2.905	2.809	(96)	57,4			
3- Hizmetler :																
a) Ulaştırma-haberleşme	2.225	2.298	2.379	2.205	1.732	(473)	2.159	2.387	2.393	1.881	1.588	(293)	32,5			
b) Ticaret	269	279	282	286	282	(4)	270	327	284	282	285	3	5,8			
c) Diğer hizmetler	109	59	60	51	43	(8)	72	45	57	45	42	(3)	0,9			
Toplam (3)	2.603	2.636	2.721	2.542	2.057	(485)	2.501	2.759	2.734	2.208	1.915	(293)	39,2			
4- Mali kuruluşlar	2.447	1.318	10	0	4	4	2.427	50	1	0	4	4	0,1			
Genel toplam	8.693	7.377	6.054	5.613	5.089	(524)	8.427	6.176	6.044	5.278	4.891	(387)	100,0			
Endeks 2009=100	97,5	82,7	67,9	62,9	57,1	(5,8)	94,2	69,0	67,5	59,0	54,7	(4,3)	-			

Çizelge : 18- Sektörler itibarıyla memur giderleri

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014			Toplam
					Esas Ücret	Ek ödeme	Sosyal Giderler	
1- Tarım	7.781	9.695	11.201	11.503	4.006	5.014	3.279	12.299
2- Sanayi :								
a) Madencilik	31.490	33.677	39.842	39.981	20.297	8.569	11.618	40.484
b) İmalat	68.206	70.614	81.975	89.975	45.114	22.531	24.655	92.300
c) Enerji	60.155	76.356	79.370	61.879	23.156	23.742	15.189	62.087
Toplam (2)	178.156	180.647	201.187	191.835	88.567	54.842	51.462	
3- Hizmetler :								
a) Ulaştırma-haberleşme	98.272	124.781	147.184	169.019	35.488	63.214	28.555	127.257
b) Ticaret	12.016	14.301	17.118	18.107	7.103	7.458	5.115	19.676
c) Diğer hizmetler	18.305	4.011	4.723	4.263	1.487	1.491	1.915	4.893
Toplam (3)	110.288	143.093	169.025	191.389	44.078	72.163	35.585	
4- Mali kuruluşlar	91.668	72.580	497	18	0	0	0	0
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	387.893	406.015	381.910	394.745	136.651	132.019	90.326	358.996
Endeks 2009=100	107,6	112,7	106,0	109,5				99,6
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	213.304	202.148	179.107	172.370				144.920
Endeks 2009=100	101,1	95,9	84,9	81,7				68,7

Çizelge: 19- Sektörler itibarıyla sözleşmeli personel sayısı

Sektörler	Ortalama										Yıl sonu					2013 yılı toplamı içindeki payı %
	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı				
1- Tarım	844	883	893	1.002	1.010	8	822	822	875	1.053	1.015	38	1,4			
2- Sanayi :																
a) Madencilik	4.737	4.692	4.646	4.536	4.410	(126)	4.670	4.736	4.490	4.318	4.297	(21)	5,7			
b) İmalat	6.105	6.045	6.002	5.989	5.971	(18)	6.037	6.182	6.019	5.925	6.022	97	8,0			
c) Enerji	10.796	10.436	10.453	8.161	8.314	153	10.935	10.508	10.639	8.240	8.362	122	11,2			
Toplam (2)	21.638	21.173	21.101	18.686	18.695	9	21.642	21.426	21.148	18.483	18.681	198	24,9			
3- Hizmetler :																
a) Ulaştırma-haberleşme	50.501	50.060	49.982	50.162	47.780	(2.382)	50.070	50.280	49.958	47.411	48.311	900	64,4			
b) Ticaret	3.402	3.413	3.520	3.641	3.732	91	3.347	3.492	3.561	3.723	3.757	34	5,0			
c) Diğer hizmetler	695	346	353	252	170	(82)	391	287	308	201	149	52	0,2			
Toplam (3)	54.598	53.819	53.855	54.055	51.682	(2.373)	53.808	54.059	53.827	51.335	52.217	882	69,6			
4- Mali kuruluşlar	762	1.792	2.851	2.913	3.036	123	748	2.860	2.853	3.014	3.061	47	4,1			
Genel toplam	77.842	77.667	78.700	76.656	74.423	(2.233)	77.020	79.167	78.703	73.885	74.974	1.089	100,0			
Endeks 2009=100	95,9	95,7	97,0	94,5	91,7	(2,8)	95,3	98,0	97,4	91,4	92,8	1,4	-			

Çizelge: 20- Sektörler itibarıyla sözleşmeli personel giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014			Toplam
					Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	
1- Tarım	28.463	33.753	41.535	48.878	37.102	5.111	10.480	52.693
2- Sanayi :								
a)Madencilik	182.290	208.436	233.377	237.713	173.517	19.006	54.626	247.149
b)İmalat	221.969	258.284	279.933	304.144	212.048	36.210	77.898	326.156
c)Enerji	363.503	408.138	458.835	387.868	314.987	43.765	86.358	445.110
Toplam (2)	795.744	874.858	972.145	929.725	700.552	98.981	218.882	1.018.415
3- Hizmetler :								
a)Ulaştırma-haberleşme	1.774.354	2.061.603	2.411.360	2.759.418	1.816.326	354.309	490.353	2.660.988
b)Ticaret	118.075	136.766	157.926	177.642	139.596	18.169	39.763	197.528
c)Diğer hizmetler	27.982	14.851	21.336	17.371	7.465	649	5.324	13.438
Toplam (3)	1.892.429	2.213.220	2.590.622	2.954.431	1.963.387	373.127	535.440	2.871.954
4- Mali kuruluşlar	40.892	109.244	211.884	233.496	150.245	56.729	46.682	253.656
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	2.757.528	3.231.075	3.816.186	4.166.530	2.851.286	533.948	811.484	4.196.718
Endeks 2009=100	104,6	122,6	144,8	158,1				159,2
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	1.516.375	1.608.701	1.789.704	1.819.366				1.694.138
Endeks 2009=100	98,3	104,3	116,1	118,0				109,9

Çizelge: 21- Sektörler itibarıyla işçi sayısı

Sektörler	Ortalama							Yıl sonu						2014 yılı toplamı içindeki payı %
	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı		
1- Tarım	2.674	2.661	2.521	2.399	2.152	(247)	2.587	2.587	2.402	2.285	2.066	(219)	1,8	
2- Sanayi :														
a) Madencilik	24.143	24.181	22.773	21.166	20.313	(853)	24.481	23.865	21.715	20.387	19.834	(553)	17,6	
b) İmalat	25.841	24.691	22.819	21.528	20.843	(685)	23.597	22.726	20.223	19.369	18.407	(962)	16,3	
c) Enerji	22.415	19.933	19.169	12.295	11.782	(513)	21.977	19.209	19.251	12.078	10.471	(1.607)	9,3	
Toplam (2)	72.399	68.805	64.761	54.989	52.938	(2.051)	70.055	65.800	61.189	51.834	48.712	(3.122)	43,2	
3- Hizmetler :														
a) Ulaştırma- haberleşme	18.426	17.944	19.023	17.603	17.564	(39)	17.989	18.044	18.284	17.764	17.285	(479)	15,3	
b) Ticaret	1.098	1.043	1.074	593	535	(58)	1.079	1.004	1.040	561	522	(39)	0,5	
c) Diğer hizmetler	4.029	2.586	1.621	870	976	106	2.782	1.081	1.580	860	881	21	0,8	
Toplam (3)	23.553	21.573	21.718	19.066	19.075	9	21.850	20.129	20.904	19.185	18.688	(497)	16,6	
4- Mali kuruluşlar	37.171	38.695	39.852	40.811	41.947	1.136	37.552	39.513	39.987	41.698	43.293	1.595	38,4	
Genel toplam	135.797	131.734	128.852	117.265	116.112	(1.153)	132.044	128.029	124.482	115.002	112.759	(2.243)	100,0	
Endeks 2009=100	91,6	88,9	86,9	79,1	78,3	(0,8)	92,1	89,3	86,8	80,2	78,6	(1,6)	-	

Çizelge: 22- Sektörler itibarıyla işçi giderleri

Sektörler	2009	2010	2011	2012	2013	2014			
						Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	Toplam
1- Tarım	125.051	122.663	135.067	134.817	140.437	60.681	20.608	73.650	154.939
2- Sanayi :									
a) Madencilik	1.306.858	1.306.984	1.465.549	1.550.765	1.559.524	571.302	440.753	522.019	1.534.074
b) İmalat	1.672.840	1.300.351	1.376.669	1.442.952	1.512.957	701.633	316.258	490.974	1.508.865
c) Enerji	1.558.869	1.441.549	1.369.177	1.385.893	1.033.076	381.472	342.580	361.697	1.085.749
Toplam (2)	4.538.567	4.508.759	4.211.395	4.379.610	4.105.557	1.654.407	1.099.591	1.374.690	4.128.688
3- Hizmetler :									
a) Ulaştırma-haberleşme	1.126.314	1.185.883	1.244.407	1.402.251	1.501.798	725.889	444.139	457.557	1.627.585
b) Ticaret	31.660	56.703	63.650	75.111	43.404	20.271	7.361	15.453	43.085
c) Diğer hizmetler		541.169	217.174	137.157	75.133	64.776	10.225	30.242	105.243
Toplam (3)	1.157.974	1.216.724	1.525.231	1.614.519	1.620.335	810.936	461.725	503.252	1.775.913
4- Mali kuruluşlar	1.695.899	1.889.204	2.064.626	2.324.155	2.991.371	1.626.584	842.282	761.819	3.230.685
Genel toplam (Cari fiyatlarla)	7.517.491	7.701.364	7.936.319	8.453.101	8.857.700	4.152.608	2.424.206	2.713.411	9.290.225
Endeks 2009=100	100,0	102,4	105,6	112,4	117,8				123,6
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	4.398.509	4.235.009	3.951.366	3.964.311	3.867.822				3.750.293
Endeks 2009=100	100,0	96,3	89,8	90,1	87,9				85,3

Çizelge: 23- Memur başına düşen aylık ortalama giderler

(TL)

Aylık ortalama giderler	2010	2011	2012	2013	2014
Cari fiyatlarla aylık ortalama gider	3.718	4.459	5.257	5.861	5.879
Endeks 2009=100	110,4	132,4	164,2	174,1	174,6
2003 yılı tüketici fiyatlarıyla aylık ortalama gider	2.045	2.220	2.465	2.559	2.373
Endeks 2009=100	103,8	112,7	125,1	129,9	120,5

Çizelge: 24- Sözleşmeli personel başına düşen aylık ortalama giderler

(TL)

Aylık ortalama giderler	2010	2011	2012	2013	2014
Cari fiyatlarla aylık ortalama gider	2.952	3.467	4.041	4.529	4.699
Endeks 2009=100	109,1	128,1	149,3	167,3	173,6
2003 yılı tüketici fiyatlarıyla aylık ortalama gider	1.623	1.726	1.895	1.978	1.897
Endeks 2009=100	102,5	109,0	119,6	124,9	119,8

Çizelge : 25 -İşçi başına düşen aylık ortalama giderler

(TL)

Aylık ortalama giderler	2010	2011	2012	2013	2014
Cari fiyatlarla aylık ortalama gider	4.726	5.020	5.467	6.295	6.668
Endeks 2009=100	111,8	118,8	129,3	148,9	157,7
2003 yılı tüketici fiyatlarıyla aylık ortalama gider	2.599	2.500	2.564	2.749	2.692
Endeks 2009=100	105,1	101,1	103,7	111,2	108,9

2014 yılında KİT'lerde çalışan ortalama memur sayısı geçen yıla göre %5,8 oranında 524 kişi azalarak 5.089 kişiye, yıl sonu çalışan memur sayısı ise geçen yıla göre %4,3 oranında 387 kişi azalarak 4.891 kişiye düşmüştür. Son beş yıla bakıldığında, 2009 yılında 100 olan ortalama memur sayısı 57,1'e, 100 olan yıl sonu memur sayısı da 54,7'ye gerilemiştir.

2014 yılında memurlara yapılan harcamalar, memur sayısındaki azalmaya bağlı olarak, geçen yıla göre %9,1 oranında 35,7 milyon TL azalarak 359 milyon TL'ye düşmüştür. 2009 yılında 100 olan harcama tutarı, 2011 yılından sonra düşmeye başlayarak, 2014 yılında 99,6 değerine gerilerken, 2003 yılı sabit fiyatları ile 2009 yılında 100 olan harcama 2014 yılında 68,7'ye gerilemiştir.

KİT'lerde istihdam edilen sözleşmeli personele ilişkin işlemler 399 sayılı KHK'ye göre yürütülmektedir. 399 sayılı KHK'nın 58 inci maddesine göre; sözleşmeli personel hakkında söz konusu KHK'da hüküm bulunmayan hallerde, Devlet Personel Başkanlığı'nın görüşü alınmak kaydıyla 657 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri uygulanmaktadır.

527 sayılı KHK hükümleri gereği, özelleştirme kapsam ve programında bulunan KİT'lerde çalışan sözleşmeli personel hakkında 399 sayılı KHK uygulanmaya devam edilmekte ve bunların ücretleri YPK kararları ile belirlenmektedir.

Sözleşmeli başına düşen aylık ortalama gider son 5 yılda artan bir seyir izlemiş ve 2009 yılına göre %73,6 oranında artış göstermiştir.

4857 sayılı İş Kanununa tabi olarak çalışan işçiler hakkında; 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile toplu iş sözleşmesi ve personel yönetmelikleri hükümleri uygulanmaktadır.

2010-2014 döneminde ortalama işçi sayısı %21,7 oranında, yıl sonu işçi sayısı %21,4 oranında azalmıştır. İşçilere yapılan toplam harcamalar 2014 yılında önceki yıla göre %4,9 oranında 432,5 milyon TL artarak 9,3 milyar TL'ye yükselmiştir. İşçiler için 2014 yılında yapılan giderlerde, 2009 yılına göre artış oranı ise %23,6 oranında gerçekleşmiştir.

İşçiler için yapılan harcamaların bu dönemdeki seyri 2003 yılı sabit fiyatları ile değerlendirildiğinde; dönem boyunca azalan bir trend izlemiş, 2009 yılında 100 olan harcama 2014 yılında 85,3'e gerilemiştir.

İşçi başına düşen aylık ortalama gider son 5 yılda artan bir seyir izlemiş ve 2009 yılına göre %57,7 oranında artış göstermiştir.

KİT'lerde çalışan işçi personelin bir bölümü kapsam içi statüde çalışırken, bir bölümü işveren vekili olarak veya büro hizmetlerinde kapsam dışı statüde, bir bölümü de geçici kadrolarda istihdam edilmektedir.

2010-2014 yılları arasında KİT'lerde çalışan işçilerin statüleri itibarıyla ortalama ve yıl sonu sayıları 26 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 26- Statülerine göre işçiler

(Kişi)

İşçiler	Kapsam dışı		Kapsam içi		Geçici işçi		Toplam	
	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu
2010	40.862	41.402	86.195	85.354	8.740	5.288	135.797	132.044
2011	47.222	47.575	79.295	76.675	5.217	3.779	131.734	128.029
2012	44.229	44.439	78.812	76.376	5.811	3.667	128.852	124.482
2013	45.818	46.853	66.385	65.005	5.062	3.144	117.265	115.002
2014	48.181	49.562	62.837	60.554	5.094	2.643	116.112	112.759

Kapsam dışı personel uygulaması ağırlıklı olarak mali sektörde yıllar itibarıyla yaygınlaşmış olup, madencilik (TPAO), imalat (TEMSAN) ve ulaştırma (TDİ, BOTAŞ, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü vb.) sektörlerinde de rastlanmaktadır.

Genel olarak geçici işçiler, mevsimlik faaliyetlerin ağırlıklı olduğu Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü, T. Şeker Fabrikaları AŞ gibi KİT'lerde çalıştırılmaktadır.

5- Personelle ilgili sosyal konular:

2014 yılı personel harcamaları toplamı 13,9 milyar TL'nin %26,1 oranında 3,6 milyar TL'si sosyal giderlere ait olup; %46 oranında 1.652 milyon TL'si SGK primi ve işsizlik sigortası primi işveren hissesi, %15 oranında 532 milyon TL'si işçilere ödenen kıdem tazminatı ve %2 oranında 81 milyon TL'si de emekli olan memur ve sözleşmelilere ödenen emekli ikramiyesinden oluşmuştur.

D-MALİ DURUM VE FİNANSMAN

1-Genel mali durum:

KİT'lerin 2014 yılı toplam kaynak ve varlıkları (mali kuruluşlar hariç) 2010 yıl sonu değerlerine göre %37 oranında artarken son beş yılın ortalama artış oranı ise %7,8 olmuştur.

Mukayese edilen yıllara ait kaynak ve varlıkların artış oranları ile yurt içi üretici fiyatlarındaki artış oranları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Kaynak- varlık artışı %	Üretici fiyatları artışı %
2010	3,93	8,52
2011	19,41	11,09
2012	13,06	6,09
2013	(10,85)	4,48
2014	13,49	10,25

Yıllar itibarıyla KİT'lerin kaynak ve varlıklarındaki artışlar 2013 yılındaki azalış dışında artan bir seyir izlemiş ve genel olarak yurt içi üretici fiyatlarındaki artışların üzerinde gerçekleşmiştir.

KİT'lerin mali durumlarının değerlendirilmesine esas sektörel bazda 2014 yılı varlıklarının ayrıntısına (Ek:3), kaynaklarının ayrıntısına (Ek:4) ekler arasında yer verilmiştir.

KİT'lerin 2010-2014 yıllarına ait bilançoları üzerinde gerekli sadeleştirmeler yapılarak hazırlanan konsolide mali durumu gösteren veriler ve bu verilerin kaynak ve varlıklar toplamı içerisindeki payları 27 sayılı, 2014 yılına ait kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 27/a sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge 27 : KİT'lerin 2010-2014 yılları mali durumu (*)

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	65.745.938	65,4	76.046.009	63,4	82.522.942	60,8	81.386.750	67,3	90.325.668	65,8	8.938.918	11,0
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	12.447.942	12,4	13.087.806	10,9	12.012.738	8,9	11.340.216	9,4	14.398.521	10,5	3.058.305	27,0
b) Kısa süreli	22.270.568	22,2	30.831.436	25,7	41.102.207	30,3	30.547.326	25,3	32.536.509	23,7	1.989.183	6,5
Toplam	34.718.510	34,6	43.919.242	36,6	53.114.945	39,2	41.887.542	34,6	46.935.030	34,2	5.047.488	12,1
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)		0,0		0,0		0,0	2.359.788	2,0	24.811	0,0	(2.334.977)	(98,9)
Kaynaklar toplamı	100.464.448	100,0	119.965.251	100,0	135.637.887	100,0	120.914.504	100,0	137.235.887	100,0	16.321.383	13,5
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	51.563.020	51,3	57.970.158	48,3	62.400.322	46,0	61.197.332	50,6	71.770.537	52,3	10.573.205	17,3
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	1.226.725	1,2	2.841.120	2,4	2.955.615	2,2	2.729.143	2,3	11.004.096	8,0	8.274.953	303,2
Toplam (1)	52.789.745	52,5	60.811.278	50,7	65.355.937	48,2	63.926.475	52,9	82.774.633	60,3	18.848.158	29,5
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	39.584.001	39,4	51.503.690	42,9	59.347.271	43,8	46.511.509	38,5	45.793.244	33,4	(718.265)	(1,5)
b) Hazır değerler	8.090.702	8,1	7.650.283	6,4	10.935.679	8,0	10.476.520	8,6	8.668.010	6,3	(1.808.510)	(17,3)
Toplam (2)	47.674.703	47,5	59.153.973	49,3	70.282.950	51,8	56.988.029	47,1	54.461.254	39,7	(2.526.775)	(4,4)
Varlıklar toplamı	100.464.448	100,0	119.965.251	100,0	135.638.887	100,0	120.914.504	100,0	137.235.887	100,0	16.321.383	13,5

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin
varlıklar toplamına oranı
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı
Disponibilitè oranı
Genişletilmiş likidite oranı
Mali rantabilite oranı

Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	189,37	173,15	155,37	194,30	192,45
Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	48,68	51,68	54,00	49,39	47,70
Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	=	78,43	76,23	75,62	75,19	79,46
Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	36,33	24,81	26,61	34,30	26,64
Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	214,07	191,86	171,00	186,56	167,39
Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	5,23	4,26	6,25	6,07	(1,58)

Çizelge : 27/a- KİT'lerin 2014 yılı kaynak ve varlıklarının sektörler itibarıyla dağılımı (*)

M a l i d u r u m	Tarım	Maden	İmalat	Enerji	Ulaş.-hab.	Ticaret	Diğ.Hizmetler	Ara toplam	Sektörler arası düzeltme	Toplam
Sektördeki ana kuruluş sayısı	1	4	10	5	7	3	6	36	-	36
Kaynaklar (Pasif) :										
1 - Öz kaynaklar	1.105.043	11.724.463	4.420.498	28.891.117	40.248.029	4.167.259	889.562	91.445.971	1.120.303	90.325.668
2 - Yabancı kaynaklar :										
a) Uzun süreli	253	2.831.729	423.026	6.572.839	3.093.212	1.254.411	223.488	14.398.958	437	14.398.521
b) Kısa süreli	663.284	2.664.328	3.529.335	12.752.607	15.711.147	1.770.401	123.968	37.215.070	4.678.561	32.536.509
Toplam (2)	663.537	5.496.057	3.952.361	19.325.446	18.804.359	3.024.812	347.456	51.614.028	4.678.998	46.935.030
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)								24.811		24.811
Kaynaklar toplamı	1.768.580	17.220.520	8.372.859	48.216.563	59.052.388	7.192.071	1.212.207	143.035.188	5.799.301	137.235.887
Varlıklar (Aktif):										
1 - Duran varlıklar :										
a) Bağlı değerler	1.201.989	5.600.552	1.739.477	25.939.775	36.313.608	1.147.487	947.952	72.890.840	1.120.303	71.770.537
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	5.018	6.438.558	568.204	3.785.275	52.977	116.077	38.424	11.004.533	437	11.004.096
Toplam (1)	1.207.007	12.039.110	2.307.681	29.725.050	36.366.585	1.263.564	986.376	83.895.373	1.120.740	82.774.633
2 - Dönen varlıklar										
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	555.297	4.862.862	5.744.738	16.508.969	18.332.686	4.295.689	171.564	50.471.805	4.678.561	45.793.244
b) Hazır değerler	6.276	318.548	320.440	1.982.544	4.353.117	1.632.818	54.267	8.668.010		8.668.010
Toplam (2)	561.573	5.181.410	6.065.178	18.491.513	22.685.803	5.928.507	225.831	59.139.815	4.678.561	54.461.254
Varlıklar toplamı	1.768.580	17.220.520	8.372.859	48.216.563	59.052.388	7.192.071	1.212.207	143.035.188	5.799.301	137.235.887
Düzeltilme öncesi sektör payı	1,24	12,04	5,85	33,71	41,29	5,03	0,85	100,00	4,05	95,95
Düzeltilme sonrası sektör payı	1,29	12,55	6,10	35,13	43,03	5,24	0,88	104,23	4,23	100,00

(*) Mali kuruluşlar hariç.

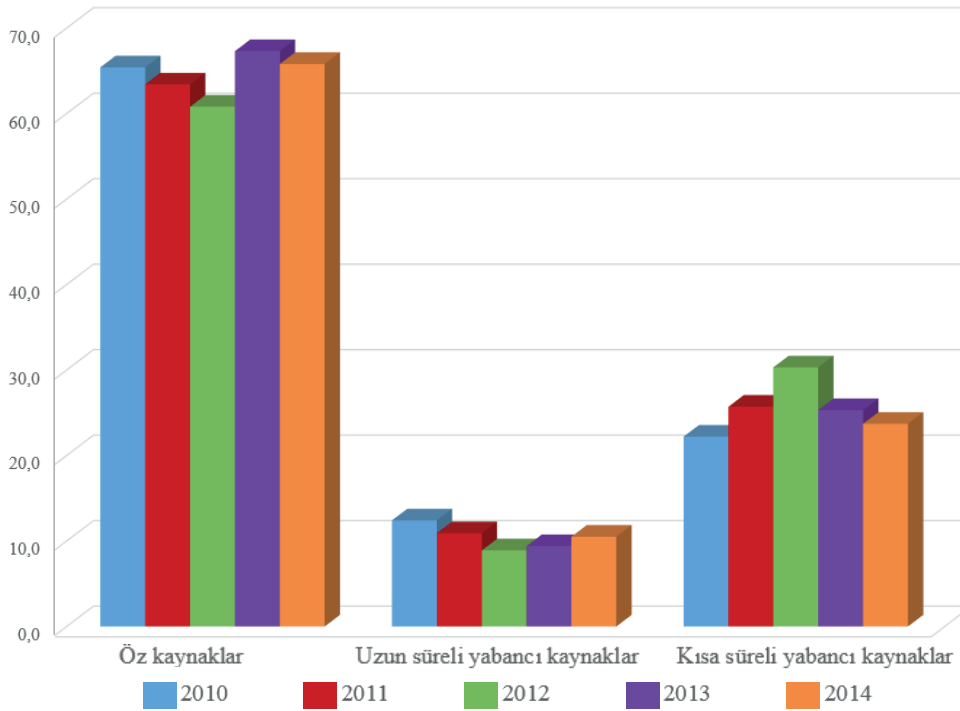
2013 yılı itibarıyla KİT'lerin 120,9 milyar TL tutarındaki kaynaklarının; %9,4'ü uzun, %25,3'ü kısa süreli olmak üzere toplam %34,6'sı yabancı kaynaklardan, %67,3'ü de öz kaynaklardan oluşmuştur. 2014 yılı itibarıyla ise 137,2 milyar TL tutarındaki KİT kaynaklarının; %10,5'i uzun, %23,7'si kısa süreli olmak üzere toplam %34,2'si yabancı kaynaklardan, %65,8'i de öz kaynaklardan oluşmuştur.

Çizelgede, sektörler arası düzeltmeler (kompanse) yapılmış olup, bu düzeltmelerden önceki ve sonraki duruma göre sektörlerin toplam varlıklar içerisindeki payları, 28 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

a) Kaynaklar arasındaki ilişkiler:

KİT'lerin 2010-2014 yıllarına ait beş yıllık öz kaynak ve yabancı kaynaklarının durumu aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Grafik: 3 -Kaynakların dağılımı

2010-2014 döneminde net öz kaynaklar ortalama %9,7 oranında artış kaydetmiş olup, kaynaklar içerisinde öz kaynakların payı, yıllar itibarıyla dalgalanma göstermesine rağmen ortalama %65 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Öz kaynakları oluşturan unsurlar incelendiğinde; toplam öz kaynaklar içerisindeki ödenmiş sermaye payının yıldan yıla artmaya devam ettiği görülmektedir. KİT'ler içerisinde yaratılan kaynaklarla işletme faaliyetlerini dahi devam ettiremeyen, dolayısıyla kronik olarak Hazine finansmanına ihtiyaç duyan kuruluşların bulunması, ödenmiş sermaye paylarının sürekli olarak yükselmesinde temel etkidir. Diğer taraftan, bazı kuruluşlar tarafından başlatılan yüksek tutarlı yatırımların varlığı da, sermaye artışlarını zorunlu kılmaktadır.

KİT'lerin son beş yıla ait öz kaynak unsurları, zararları ve net öz kaynakları 28 sayılı, yabancı kaynak unsurlarının ayrıntısı 29 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 28- KİT'lerin öz kaynak unsurları (*)

Öz kaynak unsurları	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1 - Ödenmiş sermaye	56.253.707	62,3	66.947.049	64,3	72.430.874	59,7	81.254.124	67,1	99.935.822	72,4	18.681.698	23,0
2 - Yeniden değerlendirme fonu												
3 - Kâr yedekleri	15.858.128	17,6	22.462.360	21,6	29.729.304	24,5	20.146.317	16,6	20.691.606	15,0	545.289	2,7
4 - Diğer öz kaynaklar (Geçmiş yıllar kârları, serm.yedekleri vb.)	11.508.403	12,7	11.539.713	11,1	15.315.170	12,6	15.221.268	12,6	15.719.937	11,4	498.669	3,3
5 - Dönem kârlarının öz kaynaklarda kalacak kısmı	6.681.140	7,4	3.233.480	3,1	3.796.643	3,1	4.518.914	3,7	1.641.980	1,2	(2.876.934)	(63,7)
Ara toplam	90.301.378	100,0	104.182.602	100,0	121.271.991	100,0	121.140.623	100,0	137.989.345	100,0	16.848.722	13,9
6 - Geçmiş yıllar zararları (-)	(20.400.810)	(22,6)	(24.047.204)	(23,1)	(35.959.054)	(29,7)	(32.995.084)	(27,2)	(41.068.299)	(29,8)	(8.073.215)	24,5
7 - Dönem net zararı (-)	(4.154.630)	(4,6)	(4.089.389)	(3,9)	(2.789.995)	(2,3)	(6.758.789)	(5,6)	(6.595.378)	(4,8)	163.411	(2,4)
Toplam öz kaynaklar	65.745.938	72,8	76.046.009	73,0	82.522.942	68,0	81.386.750	67,2	90.325.668	65,5	8.938.918	11,0
8 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)							(2.359.788)		(24.811)		2.334.977	(98,9)
Net öz kaynaklar	65.745.938	72,8	76.046.009	73,0	82.522.942	68,0	79.026.962	65,2	90.300.857	65,4	11.273.895	14,3

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 29 - KİT'lerin yabancı kaynak unsurları (*)

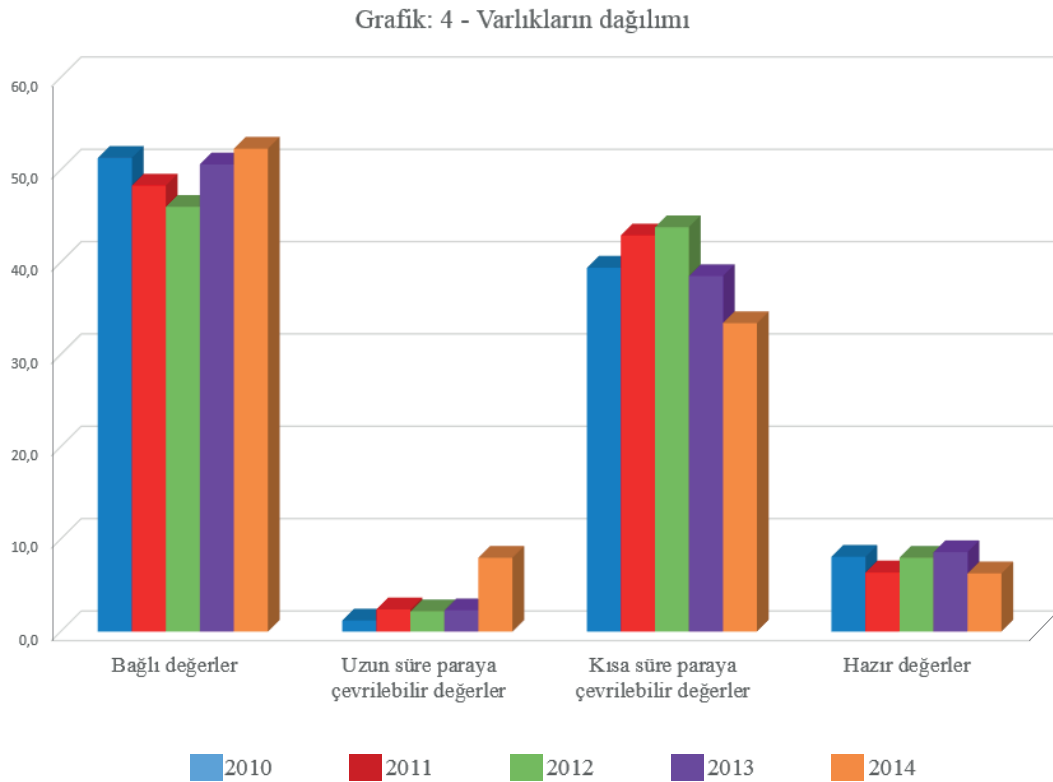
Yabancı kaynak unsurları	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Mali borçlar	9.351.115	26,9	9.592.252	21,8	7.356.280	13,8	9.101.882	21,7	9.682.860	20,6	580.978	6,4
a)Kısa süreli	2.218.598	6,4	2.368.601	5,4	2.351.296	4,4	2.937.739	7,0	3.488.188	10,7	550.449	18,7
b)Uzun süreli	7.132.517	20,5	7.223.651	16,4	5.004.984	9,4	6.164.143	14,7	6.194.672	13,2	30.529	0,5
2-Ticari borçlar	8.272.251	23,8	11.507.328	26,2	13.550.202	25,5	10.526.983	25,1	10.602.217	22,6	75.234	0,7
a)Kısa süreli	7.615.708	21,9	10.622.248	24,2	11.734.963	22,1	9.838.768	23,5	10.018.354	21,3	179.586	1,8
b)Uzun süreli	656.543	1,9	885.080	2,0	1.815.239	3,4	688.215	1,6	583.863	1,2	(104.352)	(15,2)
3-Vergi borçları	3.462.198	10,0	1.330.814	3,0	2.271.445	4,3	1.414.823	3,4	768.185	1,6	(646.638)	(45,7)
a)Kısa süreli	3.462.198	10,0	1.329.188	3,0	2.271.445	4,3	1.362.861	3,3	768.185	1,6	(594.676)	(43,6)
b)Uzun süreli		0,0	1.626	0,0		0,0	51.962	0,1		0,0	(51.962)	(100,0)
4-Diğer borçlar	5.824.610	16,8	10.109.396	23,0	19.524.768	36,8	6.739.963	16,1	8.267.860	17,6	1.527.897	22,7
a)Kısa süreli	5.772.919	16,6	8.757.502	19,9	18.338.980	34,5	6.679.810	15,9	8.214.630	17,5	1.534.820	23,0
b)Uzun süreli	51.691	0,1	1.351.894	3,1	1.185.788	2,2	60.153	0,1	53.230	0,1	(6.923)	(11,5)
5-Diğer yabancı kaynaklar	7.808.336	22,5	11.379.452	25,9	10.413.250	19,6	14.103.891	33,7	17.613.908	37,5	3.510.017	24,9
a)Kısa süreli	3.201.145	9,2	7.753.897	17,7	6.405.523	12,1	9.728.148	23,2	10.047.152	21,4	319.004	3,3
b)Uzun süreli	4.607.191	13,3	3.625.555	8,3	4.007.727	7,5	4.375.743	10,4	7.566.756	16,1	3.191.013	72,9
Yabancı kaynaklar toplamı	34.718.510	100,0	43.919.242	100,0	53.115.945	100,0	41.887.542	100,0	46.935.030	100,0	5.047.488	12,1
a)Kısa süreli	22.270.568	64,1	30.831.436	70,2	41.102.207	77,4	30.547.326	72,9	32.536.509	69,3	1.989.183	6,5
b)Uzun süreli	12.447.942	35,9	13.087.806	29,8	12.013.738	22,6	11.340.216	27,1	14.398.521	30,7	3.058.305	27,0

(*) Mali kuruluşlar hariç.

2014 yılında toplam yabancı kaynaklar geçen yıla göre %12,1 artış göstermesine rağmen toplam kaynaklar içerisindeki yabancı kaynak payı 0,4 puan azalarak %34,2 olmuştur. Bu durum, öz kaynaklardaki artış ve yabancı kaynaklara sirayet eden zararın azalmasından kaynaklanmıştır. Yabancı kaynakların kompozisyonu incelendiğinde; mali borçların %6,4 oranında, ticari nitelik göstermeyen diğer borçların %22,7 ve borç niteliği taşımayan diğer yabancı kaynakların %24,9 oranında arttığı gözlenmektedir.

b) Varlıklar arasındaki ilişkiler:

KİT'lerin 2010-2014 yılları arasındaki beş yıllık dönemde varlıklarının durumu aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

KİT'lerin 2014 yılı varlıklarının %52,3'ünü bağlı değerler oluşturmaktadır. Uzun sürede paraya çevrilebilir diğer varlıklar da göz önüne alındığında, duran varlıklar toplam varlıkların %60,3'ünü oluşturmaktadır. Toplam varlıkların %39,7'sini oluşturan dönen varlıkların %6,3'ü hazır değerlere ait bulunmaktadır.

KİT'lerin son beş yıla ait dönen ve duran varlıkları, son iki yılı karşılaştırmalı olarak 30 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 30 - KİT'lerin varlıklarının ayrıntısı (*)

Varlık unsurları	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Bağlı değerler :	51.563.020	51,3	57.970.158	48,3	62.400.322	46,0	61.197.332	50,6	71.770.537	52,3	10.573.205	17,3
a) Maddi duran varlıklar	45.051.590	44,9	51.053.593	42,6	55.108.449	40,6	55.133.015	45,6	64.227.418	46,8	9.094.403	16,5
b) Diğer bağlı değerler	6.511.430	6,5	6.916.565	5,8	7.291.873	5,4	6.064.317	5,0	7.543.119	5,5	1.478.802	24,4
2-Stoklar :	10.802.003	10,8	15.551.303	13,0	17.534.427	12,9	14.519.002	12,0	12.125.086	8,8	(2.393.916)	(16,5)
a) Dönen	10.795.288	10,7	15.551.303	13,0	17.534.427	12,9	14.519.002	12,0	12.125.086	8,8	(2.393.916)	(16,5)
b) Duran	6.715											
3-Hazineden alacaklar :	4.557.597	4,5	4.482.845	3,7	2.471.350	1,8	1.346.084	1,1	1.882.267	1,4	536.183	39,8
a) Dönen	4.515.826	4,5	4.441.322	3,7	2.429.923	1,8	1.307.879	1,1	1.878.984	1,4	571.105	43,7
b) Duran	41.771	0,0	41.523	0,0	41.427	0,0	38.205	0,0	3.283	0,0	(34.922)	(91,4)
4-Yurt dışından alacaklar :	2.489.982	2,5	3.830.065	3,2	1.535.979	1,1	1.838.218	1,5	5.766.334	4,2	3.928.116	213,7
a) Dönen	2.486.726	2,5	3.826.809	3,2	1.532.723	1,1	1.708.935	1,4	5.679.224	4,1	3.970.289	232,3
b) Duran	3.256	0,0	3.256	0,0	3.256	0,0	129.283	0,1	87.110	0,1	(42.173)	(32,6)
5- Diğer alacaklar :	19.258.171	19,2	27.895.327	23,3	35.594.625	26,2	29.732.069	24,6	36.139.040	26,3	6.406.971	21,5
a) Dönen	18.107.129	18,0	25.098.986	20,9	32.698.174	24,1	27.170.431	22,5	25.225.358	18,4	(1.945.073)	(7,2)
b) Duran	1.151.042	1,1	2.796.341	2,3	2.896.451	2,1	2.561.638	2,1	10.913.682	8,0	8.352.044	326,0
6-Menkul kıymetler :	1.371.301	1,4	2.585.270	2,2	776.870	0,6	1.805.279	1,5	884.613	0,6	(920.666)	(51,0)
a) Dönen	1.370.943	1,4	2.585.270	2,2	776.870	0,6	1.805.262	1,5	884.592	0,6	(920.670)	(51,0)
b) Duran	358						17		21	4	23,5	
7-Hazır değerler :	8.090.702	8,1	7.650.283	6,4	10.935.679	8,1	10.476.520	8,7	8.668.010	6,3	(1.808.510)	(17,3)
a) Dönen	8.090.702	8,1	7.650.283	6,4	10.935.679	8,1	10.476.520	8,7	8.668.010	6,3	(1.808.510)	(17,3)
b) Duran												
Varlıklar toplamı :	100.437.448	100,0	119.965.251	100,0	135.638.887	100,0	120.914.504	100,0	137.235.887	100,0	16.321.383	13,5
a) Dönen	47.647.703	47,4	59.153.973	49,3	70.282.950	51,8	56.988.029	47,1	54.461.254	39,7	(2.526.775)	(4,4)
b) Duran	52.789.745	52,6	60.811.278	50,7	65.355.937	48,2	63.926.475	52,9	82.774.633	60,3	18.848.158	29,5

(*) Mali kuruluşlar hariç.

KİT'lerin son beş yıla ait bağlı değerlerinin, paraya çevrilebilir ve hazır değerlerinin, varlıklar toplamı içindeki oranlarına aşağıda yer verilmiştir.

	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
<u>Bağlı değerlerx100</u> Varlıklar toplamı	= 51,3	48,3	46	50,6	52,3
Paraya çevrilebilir ve <u>hazır değerler x100</u> Varlıklar toplamı	= 48,7	51,7	54	49,4	47,7

2012 yılına kadar bağlı değerlerin varlıklar içerisindeki payı, yıllar itibarıyla azalış eğilimi gösterirken 2013 yılından itibaren artış göstermeye başladığı, 2014 yılında 1,7 puan artış kaydettiği, buna karşılık paraya çevrilebilir değerler ve hazır değerlerde tam tersi durumun yaşandığı görülmektedir.

Maddi duran varlıkların toplam varlıklar içerisindeki payı 2010'daki %44,9 seviyesinden, 2014'de %46,8'e yükselmiştir. 2014 yılında paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar içerisindeki payı 2010 yılı değerine göre 1 puan ve geçen yıla göre 1,7 puan azalışla %47,7'ye gerilemiştir. Aynı oran diğer taraftan, hazır değerler, menkul kıymetler, alacaklar ve stoklar toplamından oluşan brüt işletme sermayesinin varlıklar içerisindeki oransal ağırlığını da ifade etmektedir.

c) Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkiler:

Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkileri ve yıllara göre izlediği seyri görmek üzere bazı göstergelere aşağıda yer verilmiştir.

	2010	2011	2012	2013	2014	
	%	%	%	%	%	
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	= $\frac{\text{Bağlı değerlerx100}}{\text{Öz kaynaklar}}$	= 78,4	76,2	75,6	75,2	79,5
Disponibilite	= $\frac{\text{Hazır değerlerx100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	= 36,3	24,8	26,6	34,3	26,6
Genişletilmiş likidite oranı	= $\frac{\text{Dönen varlıklarx100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	= 214	191,8	171	186,6	167,4

KİT'ler öz kaynakları ile bağlı değerlerini büyük ölçüde karşılayabilecek durumda bulunmaktadırlar. Yıllar itibarıyla kısa süreli borçlarda meydana gelen artış ve azalış ile aynı dönemlerde hazır değerlerde meydana gelen artış oranlarına bağlı olarak, hazır değerlerin borçları karşılama oranı, 2010 yılında %36,3 seviyesinden 2014 yılında %26,6 seviyesine gerilemiş, önceki yıla göre ise 7,7 puan azalışla 2012 yılındaki seviyesine inmiştir.

2-Sektörler itibarıyla mali durum:

KİT toplam kaynak ve varlıkları ile bunların sektörlerimize göre dağılımı 31 sayılı çizelgede; sektörlerin mali durumlarına ilişkin veriler ve bu veriler ışığında hesaplanan rasyolar 32-39 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge : 31 - Varlık ve kaynakların sektörlere göre dağılımı

Sektör ve alt sektörler	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Toplam	(%)	Toplam	(%)	Toplam	(%)	Toplam	(%)	Toplam	(%)	Toplam	(%)
1-Tarım	656.206	0,2	882.269	0,2	1.204.637	0,3	1.637.906	0,3	1.768.580	0,3	130.674	8,0
2-Sanayi:												
a)Madencilik	9.818.144	2,9	11.680.579	2,9	13.346.146	3,0	14.149.600	2,7	17.220.520	2,9	3.070.920	21,7
b)İmalat sanayii	8.942.391	2,6	7.974.112	2,0	8.062.277	1,8	7.623.813	1,5	8.372.859	1,4	749.046	9,8
c)Enerji	75.743.753	22,2	54.681.174	13,8	59.980.316	13,7	52.135.636	10,1	48.216.563	8,1	(3.919.073)	(7,5)
Toplam (2)	94.504.288	27,7	74.335.865	18,8	81.388.739	18,6	73.909.049	14,4	73.809.942	12,4	(99.107)	(0,1)
3-Hizmetler:												
a)Ulaştırma-haberleşme	37.742.038	11,1	36.408.644	9,2	44.953.029	10,3	50.635.672	9,8	59.052.388	9,9	8.416.716	16,6
b)Ticaret	8.019.772	2,3	8.616.793	2,2	8.218.102	1,9	7.683.712	1,5	7.192.071	1,2	(491.641)	(6,4)
c)Diğ. hizmetler	-	-	12.551.601	3,2	16.222.623	3,7	1.203.083	0,2	1.212.207	0,2	9.124	0,8
Toplam (3)	45.761.810	13,4	57.577.038	14,5	69.393.754	15,8	59.522.467	11,6	67.456.666	11,3	7.934.199	13,3
Toplam (1+2+3)	140.922.304	41,3	132.795.172	33,5	151.987.130	34,7	135.069.422	26,2	143.035.188	24,0	7.965.766	5,9
Düzeltilme (-)	40.457.856	11,8	12.829.921	3,2	16.348.243	3,7	14.154.918	2,8	5.799.301	1,0	(8.355.617)	(59,0)
Net toplam (1+2+3)	100.464.448	29,4	119.965.251	30,3	135.638.887	31,0	120.914.504	23,5	137.235.887	23,0	16.321.383	13,5
4-Mali kuruluşlar	240.970.005	70,6	276.309.239	69,7	302.308.229	69,0	393.679.287	76,5	458.463.922	77,0	64.784.635	16,5
Genel toplam	341.434.453	100,0	396.274.490	100,0	437.947.116	100,0	514.593.791	100,0	595.699.809	100,0	81.106.018	15,8

Çizelge : 32 - Tarım sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	531.749	81,0	701.848	79,6	937.670	77,8	1.169.724	71,4	1.105.043	62,5	(64.681)	(5,5)
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	1.109	0,2	992	0,1	735	0,1	569	0,0	253	0,0	(316)	(55,5)
b) Kısa süreli	123.348	18,8	179.429	20,3	266.232	22,1	467.613	28,5	663.284	37,5	195.671	41,8
Toplam	124.457	19,0	180.421	20,4	266.967	22,2	468.182	28,6	663.537	37,5	195.355	41,7
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	656.206	100,0	882.269	100,0	1.204.637	100,0	1.637.906	100,0	1.768.580	100,0	130.674	8,0
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	324.238	49,4	495.079	56,1	752.569	62,5	1.055.133	64,4	1.201.989	68,0	146.856	13,9
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	2.419	0,4	2.846	0,3	4.374	0,4	4.730	0,3	5.018	0,3	288	6,1
Toplam (1)	326.657	49,8	497.925	56,4	756.943	62,8	1.059.863	64,7	1.207.007	68,2	147.144	13,9
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	299.648	45,7	353.419	40,1	433.743	36,0	568.536	34,7	555.297	31,4	(13.239)	(2,3)
b) Hazır değerler	29.901	4,6	30.925	3,5	13.951	1,2	9.507	0,6	6.276	0,4	(3.231)	(34,0)
Toplam (2)	329.549	50,2	384.344	43,6	447.694	37,2	578.043	35,3	561.573	31,8	(16.470)	(2,8)
Varlıklar toplamı	656.206	100,0	882.269	100,0	1.204.637	100,0	1.637.906	100,0	1.768.580	100,0	130.674	8,0

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	2010	2011	2012	2013	2014
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	: Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı*100	427,26	389,01	351,23	249,84	166,54
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100	50,59	43,89	37,53	35,58	32,04
Disponibilibite oranı	: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	60,98	70,54	80,26	90,20	108,77
Genişletilmiş likidite oranı	: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	24,24	17,24	5,24	2,03	0,95
Mali rantabilite oranı	: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	267,17	214,20	168,16	123,62	84,67
		1,34	-	1,69	2,74	(11,28)

Çizelge : 33 - Madencilik sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu

Mali durum	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	6.323.455	64,4	8.087.545	69,2	9.503.309	71,2	10.310.201	72,9	11.724.463	68,1	1.414.262	13,7
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	1.580.947	16,1	537.841	4,6	574.406	4,3	571.684	4,0	2.831.729	16,4	2.260.045	395,3
b) Kısa süreli	1.913.742	19,5	3.055.193	26,2	3.268.431	24,5	3.267.715	23,1	2.664.328	15,5	(603.387)	(18,5)
Toplam	3.494.689	35,6	3.593.034	30,8	3.842.837	28,8	3.839.399	27,1	5.496.057	31,9	1.656.658	43,1
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	9.818.144	100,0	11.680.579	100,0	13.346.146	100,0	14.149.600	100,0	17.220.520	100,0	3.070.920	21,7
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	3.518.924	35,8	3.849.560	33,0	4.152.437	31,1	4.054.917	28,7	5.600.552	32,5	1.545.635	38,1
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	1.165.533	11,9	1.285.576	11,0	1.251.994	9,4	2.045.328	14,5	6.438.558	37,4	4.393.230	214,8
Toplam (1)	4.684.457	47,7	5.135.136	44,0	5.404.431	40,5	6.100.245	43,1	12.039.110	69,9	5.938.865	97,4
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	2.124.739	21,6	3.996.412	34,2	4.808.194	36,0	5.403.668	38,2	4.862.862	28,2	(540.806)	(10,0)
b) Hazır değerler	3.008.948	30,6	2.549.031	21,8	3.133.521	23,5	2.645.687	18,7	318.548	1,8	(2.327.139)	(88,0)
Toplam (2)	5.133.687	52,3	6.545.443	56,0	7.941.715	59,5	8.049.355	56,9	5.181.410	30,1	(2.867.945)	(35,6)
Varlıklar toplamı	9.818.144	100,0	11.680.579	100,0	13.346.146	100,0	14.149.600	100,0	17.220.520	100,0	3.070.920	21,7

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2010	2011	2012	2013	2014
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	180,94	225,09	247,30	268,54	213,32
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	64,16	67,04	68,89	71,34	67,48
Disponibilite oranı	=	55,65	47,60	43,69	39,33	47,77
Genişletilmiş likidite oranı	=	157,23	83,43	95,87	80,96	11,96
Mali rantabilite oranı	=	268,25	214,24	242,98	246,33	194,47
	=	22,91	35,29	27,16	20,32	10,94

: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100

: Paraya çevrilebilir ve hazır

değerler/ Varlıklar toplamı*100

: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100

: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100

: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100

: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100

Çizelge : 34 - İmalat sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	5.933.007	66,3	4.365.405	54,7	4.279.451	53,1	4.313.908	56,6	4.420.498	52,8	106.590	2,5
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	421.233	4,7	362.455	4,5	389.612	4,8	322.873	4,2	423.026	5,1	100.153	31,0
b) Kısa süreli	2.588.151	28,9	3.246.252	40,7	3.393.214	42,1	2.987.032	39,2	3.529.335	42,2	542.303	18,2
Toplam	3.009.384	33,7	3.608.707	45,3	3.782.826	46,9	3.309.905	43,4	3.952.361	47,2	642.456	19,4
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	8.942.391	100,0	7.974.112	100,0	8.062.277	100,0	7.623.813	100,0	8.372.859	100,0	749.046	9,8
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	1.764.049	19,7	1.649.267	20,7	1.617.106	20,1	1.697.895	22,3	1.739.477	20,8	41.582	2,4
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	455.362	5,1	480.096	6,0	291.299	3,6	157.122	2,1	568.204	6,8	411.082	261,6
Toplam (1)	2.219.411	24,8	2.129.363	26,7	1.908.405	23,7	1.855.017	24,3	2.307.681	27,6	452.664	24,4
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	6.045.030	67,6	5.165.736	64,8	5.128.639	63,6	5.201.260	68,2	5.744.738	68,6	543.478	10,4
b) Hazır değerler	677.950	7,6	679.013	8,5	1.025.233	12,7	567.536	7,4	320.440	3,8	(247.096)	(43,5)
Toplam (2)	6.722.980	75,2	5.844.749	73,3	6.153.872	76,3	5.768.796	75,7	6.065.178	72,4	296.382	5,1
Varlıklar toplamı	8.942.391	100,0	7.974.112	100,0	8.062.277	100,0	7.623.813	100,0	8.372.859	100,0	749.046	9,8

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2010	2011	2012	2013	2014
		%	%	%	%	%
		197,15	120,97	113,13	130,33	111,84
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	80,27	79,32	79,94	77,73	79,22
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	29,73	37,78	37,79	39,36	39,35
Disponibilite oranı	=	26,19	20,92	30,21	19,00	9,08
Genişletilmiş likidite oranı	=	259,76	180,05	181,36	193,13	171,85
Mali rantabilite oranı	=	-	-	-	-	-

Çizelge : 35 - Enerji sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	27.315.954	36,1	28.606.322	52,3	30.018.867	50,0	27.386.957	52,5	28.891.117	59,9	1.504.160	5,5
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	4.934.560	6,5	6.273.558	11,5	5.292.126	8,8	5.576.148	10,7	6.572.839	13,6	996.691	17,9
b) Kısa süreli	43.493.239	57,4	19.801.294	36,2	24.669.323	41,1	21.518.577	41,3	12.752.607	26,4	(8.765.970)	(40,7)
Toplam	48.427.799	63,9	26.074.852	47,7	29.961.449	50,0	27.094.725	52,0	19.325.446	40,1	(7.769.279)	(28,7)
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	75.743.753	100,0	54.681.174	100,0	59.980.316	100,0	52.135.636	100,0	48.216.563	100,0	(2.346.046)	(100,0)
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	28.554.477	37,7	28.319.614	51,8	27.868.426	46,5	23.634.808	45,3	25.939.775	53,8	2.304.967	9,8
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	108.929	0,1	101.470	0,2	150.142	0,3	222.336	0,4	3.785.275	7,9	3.562.939	1.602,5
Toplam (1)	28.663.406	37,8	28.421.084	52,0	28.018.568	46,7	23.857.144	45,8	29.725.050	61,6	5.867.906	24,6
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	45.463.937	60,0	24.907.057	45,5	29.395.103	49,0	25.353.134	48,6	16.508.969	34,2	(8.844.165)	(34,9)
b) Hazır değerler	1.616.410	2,1	1.353.033	2,5	2.566.645	4,3	2.925.358	5,6	1.982.544	4,1	(942.814)	(32,2)
Toplam (2)	47.080.347	62,2	26.260.090	48,0	31.961.748	53,3	28.278.492	54,2	18.491.513	38,4	(9.786.979)	(34,6)
Varlıklar toplamı	75.743.753	100,0	54.681.174	100,0	59.980.316	100,0	52.135.636	100,0	48.216.563	100,0	(3.919.073)	(7,5)

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman) : Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100

Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin
varlıklar toplamına oranı : Paraya çevrilebilir ve hazır
değerler/ Varlıklar toplamı*100

Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı : Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100

Disponibilite oranı : Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100

Genişletilmiş likidite oranı : Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100

Mali rantabilite oranı : Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100

	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
	56,41	109,71	100,19	101,08	149,50
	=	48,21	53,54	54,67	46,20
	=	99,00	92,84	86,30	89,78
	=	6,83	10,40	13,59	15,55
	=	132,62	129,56	131,41	145,00
	=	4,05	8,30	0,80	(5,6)

Çizelge : 36 - Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu

Mali durum	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	23.031.605	61,0	25.292.118	69,5	28.690.733	63,8	34.579.970	68,3	40.248.029	68,2	5.668.059	16,4
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	1.829.567	4,8	2.134.156	5,9	2.264.702	5,0	2.680.075	5,3	3.093.212	5,2	413.137	15,4
b) Kısa süreli	12.880.866	34,1	8.982.370	24,7	13.997.594	31,1	13.375.627	26,4	15.711.147	26,6	2.335.520	17,5
Toplam	14.710.433	39,0	11.116.526	30,5	16.262.296	36,2	16.055.702	31,7	18.804.359	31,8	2.748.657	17,1
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	37.742.038	100,0	36.408.644	100,0	44.953.029	100,0	50.635.672	100,0	59.052.388	100,0	8.416.716	16,6
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	17.387.887	46,1	20.437.406	56,1	23.879.815	53,1	29.894.217	59,0	36.313.608	61,5	6.419.391	21,5
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	455.533	1,2	541.861	1,5	367.697	0,8	173.128	0,3	52.977	0,1	(120.151)	(69,4)
Toplam (1)	17.843.420	47,3	20.979.267	57,6	24.247.512	53,9	30.067.345	59,4	36.366.585	61,6	6.299.240	21,0
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	17.729.153	47,0	14.130.120	38,8	18.644.307	41,5	17.630.980	34,8	18.332.686	31,0	701.706	4,0
b) Hazır değerler	2.169.465	5,7	1.299.257	3,6	2.061.210	4,6	2.937.347	5,8	4.353.117	7,4	1.415.770	48,2
Toplam (2)	19.898.618	52,7	15.429.377	42,4	20.705.517	46,1	20.568.327	40,6	22.685.803	38,4	2.117.476	10,3
Varlıklar toplamı	37.742.038	100,0	36.408.644	100,0	44.953.029	100,0	50.635.672	100,0	59.052.388	100,0	8.416.716	16,6

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2010	2011	2012	2013	2014
		%	%	%	%	%
		156,57	227,52	176,42	215,38	214,04
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	53,93	43,87	46,88	40,96	38,51
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	75,50	80,81	83,23	86,45	90,22
Disponibilite oranı	=	16,84	14,46	14,73	21,96	27,71
Genişletilmiş likidite oranı	=	154,48	171,77	147,92	153,77	144,39
Mali rantabilite oranı	=	1,40	-	-	4,39	(2,41)

Çizelge : 37 - Ticaret sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	3.499.832	43,6	4.324.258	50,2	4.252.310	51,7	3.831.924	49,9	4.167.259	57,9	335.335	8,8
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	3.896.024	48,6	2.842.242	33,0	2.244.992	27,3	1.932.576	25,2	1.254.411	17,4	(678.165)	(35,1)
b) Kısa süreli	623.916	7,8	1.450.293	16,8	1.720.800	20,9	1.919.212	25,0	1.770.401	24,6	(148.811)	(7,8)
Toplam	4.519.940	56,4	4.292.535	49,8	3.965.792	48,3	3.851.788	50,1	3.024.812	42,1	(826.976)	(21,5)
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	8.019.772	100,0	8.616.793	100,0	8.218.102	100,0	7.683.712	100,0	7.192.071	100,0	(491.641)	(6,4)
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	903.109	11,3	1.881.890	21,8	1.885.238	22,9	1.098.716	14,3	1.147.487	16,0	48.771	4,4
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	322	0,0	40.591	0,5	80.877	1,0	71.680	0,9	116.077	1,6	44.397	61,9
Toplam (1)	903.431	11,3	1.922.481	22,3	1.966.115	23,9	1.170.396	15,2	1.263.564	17,6	93.168	8,0
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	6.528.313	81,4	5.801.891	67,3	5.315.711	64,7	5.242.344	68,2	4.295.689	59,7	(946.655)	(18,1)
b) Hazır değerler	588.028	7,3	892.421	10,4	936.276	11,4	1.270.972	16,5	1.632.818	22,7	361.846	28,5
Toplam (2)	7.116.341	88,7	6.694.312	77,7	6.251.987	76,1	6.513.316	84,8	5.928.507	82,4	(584.809)	(9,0)
Varlıklar toplamı	8.019.772	100,0	8.616.793	100,0	8.218.102	100,0	7.683.712	100,0	7.192.071	100,0	(491.641)	(6,4)

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman) : Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100

Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin

varlıklar toplamına oranı

Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı

Disponibilite oranı

Genişletilmiş likidite oranı

Mali rantabilite oranı

2010

2011

2012

2013

2014

2010

2011

2012

2013

2014

%

%

%

%

%

%

%

%

%

%

Çizelge : 38- Diğer hizmetler sektörünün 2011-2014 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :										
1 - Öz kaynaklar	5.558.176	44,3	5.779.014	35,6	832.728	69,2	889.562	73,4	56.834	6,8
2 - Yabancı kaynaklar :										
a) Uzun süreli	1.332.253	10,6	1.295.609	8,0	256.332	21,3	223.488	18,4	(32.844)	(12,8)
b) Kısa süreli	5.661.172	45,1	9.148.000	56,4	127.765	10,6	123.968	10,2	(3.797)	(3,0)
Toplam	6.993.425	55,7	10.443.609	64,4	384.097	31,9	347.456	28,7	(36.641)	(9,5)
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)										
Kaynaklar toplamı	12.551.601	100,0	16.222.623	100,0	1.203.083	100,0	1.212.207	100,0	9.124	0,8
Varlıklar (Aktif) :										
1 - Duran varlıklar :										
a) Bağlı değerler	2.227.005	17,7	3.183.143	19,6	800.308	66,5	947.952	78,2	147.644	18,4
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	784.371	6,2	857.676	5,3	54.860	4,6	38.424	3,2	(16.436)	(30,0)
Toplam (1)	3.011.376	24,0	4.040.819	24,9	855.168	71,1	986.376	81,4	131.208	15,3
2 - Dönen varlıklar										
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	8.693.622	69,3	10.982.961	67,7	227.802	18,9	171.564	14,2	(56.238)	(24,7)
b) Hazır değerler	846.603	6,7	1.198.843	7,4	120.113	10,0	54.267	4,5	(65.846)	(54,8)
Toplam (2)	9.540.225	76,0	12.181.804	75,1	347.915	28,9	225.831	18,6	(122.084)	(35,1)
Varlıklar toplamı	12.551.601	100,0	16.222.623	100,0	1.203.083	100,0	1.212.207	100,0	9.124	0,8

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman) : Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100

Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin
varlıklar toplamına oranı : Paraya çevrilebilir ve hazır
değerler/ Varlıklar toplamı*100

Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı : Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100

Disponibilite oranı : Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100

Genişletilmiş likidite oranı : Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100

Mali rantabilite oranı : Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100

2011	2012	2013	2014
%	%	%	%
79,48	55,34	216,80	256,02
82,26	80,38	33,48	21,80
40,07	55,08	96,11	106,56
14,95	13,10	94,01	43,78
168,52	133,16	272,31	182,17
1,08	5,70	(12,49)	3,01

Çizelge : 39 - Mali kuruluşların 2010-2014 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	31.673.635	13,1	35.230.813	12,8	44.126.628	14,6	48.076.399	12,2	61.266.550	13,4	13.190.151	27,4
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	13.478.149	5,6	18.929.321	6,9	27.666.387	9,2	40.294.197	10,2	54.967.255	12,0	14.673.058	36,4
b) Kısa süreli	195.818.221	81,3	222.149.105	80,4	230.515.214	76,3	305.308.691	77,6	342.230.117	74,6	36.921.426	12,1
Toplam	209.296.370	86,9	241.078.426	87,2	258.181.601	85,4	345.602.888	87,8	397.197.372	86,6	51.594.484	14,9
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	240.970.005	100,0	276.309.239	100,0	302.308.229	100,0	393.679.287	100,0	458.463.922	100,0	64.784.635	16,5
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	3.120.612	1,3	3.804.671	1,4	5.085.976	1,7	5.854.469	1,5	9.311.734	2,0	3.457.265	59,1
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	146.848.360	60,9	163.962.179	59,3	136.913.755	45,3	134.583.567	34,2	199.256.400	43,5	64.672.833	48,1
Toplam (1)	149.968.972	62,2	167.766.850	60,7	141.999.731	47,0	140.438.036	35,7	208.568.134	45,5	68.130.098	48,5
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	66.779.289	27,7	78.904.782	28,6	116.616.691	38,6	196.069.106	49,8	187.921.376	41,0	(8.147.730)	(4,2)
b) Hazır değerler	24.221.744	10,1	29.637.607	10,7	43.691.807	14,5	57.172.145	14,5	61.974.412	13,5	4.802.267	8,4
Toplam (2)	91.001.033	37,8	108.542.389	39,3	160.308.498	53,0	253.241.251	64,3	249.895.788	54,5	(3.345.463)	(1,3)
Varlıklar toplamı	240.970.005	100,0	276.309.239	100,0	302.308.229	100,0	393.679.287	100,0	458.463.922	100,0	64.784.635	16,5

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2010	2011	2012	2013	2014
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin		%	%	%	%	%
varlıklar toplamına oranı	=	15,13	14,61	17,09	13,91	15,42
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	98,70	98,62	98,32	98,51	97,97
Disponiblite oranı	=	9,85	10,80	11,53	12,18	15,20
Genişletilmiş likidite oranı	=	12,37	13,34	18,95	18,73	18,11
Mali rantabilite oranı	=	46,47	48,86	69,54	82,95	73,02
	=	23,99	19,49	17,70	18,68	15,79

KİT'lerin mali durumlarıyla ilgili olarak, gerek sektörler bazında yapılan incelemede, gerekse bu raporun 3 ve 4 numaralı eklerinde kaynak ve varlıkların ayrıntısı verildiğinden, aşağıda sektörler itibarıyla yapılan mali durum değerlendirmelerinde genel bilgilere yer verilmiştir.

a) Tarım sektörü:

Tarım sektöründe faaliyet gösteren tek KİT olan TİGEM'in 2014 yılı kaynak ve varlıkları 2010 yılına göre %170, bir önceki döneme göre ise %8 oranında artmıştır; ancak, cari dönemdeki artış oranı 2014 yılı ÜFE artış oranının altında kalmıştır.

2013 yılını 32 milyon TL dönem karı ile kapatan TİGEM; iklim şartlarının etkisiyle net satışların bir önceki döneme göre azalış göstermesine karşın satış maliyetleri toplamında artış olması sebebiyle 2014 yılını zararla kapatmıştır. Yeterli gelir elde edemeyen kuruluşun mali bünyesinde, yabancı kaynakların ağırlığı artmış, öz kaynak-yabancı kaynak dengesi yabancı kaynaklar lehine değişmiştir. Son beş yılda varlıklar toplamı içerisinde duran varlıkların payı %50'den sürekli artarak %68'e, kaynaklar içerisinde de yabancı kaynakların oranı %19'dan %38'e yükselmiştir.

b) Sanayi sektörü:

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2010-2014 dönemine ait mali durumları madencilik, imalat ve enerji alt sektörleri olarak aşağıda incelenmiştir.

2014 yılı itibarıyla madencilik sektöründe faaliyet gösteren 4 kuruluşun toplam varlıkları sanayi sektörünün %23,3'ünü oluşturmuştur.

Madencilik alt sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2014 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2010 yılı değerlerine göre %75,4 oranında, bir önceki yıla göre ise %21,7 oranında artmıştır.

Mali yeterlilik oranının önceki döneme göre yaklaşık 55,2 puan düşmesinde TPAO'nun yatırımlarının finansmanı için faize tabi uzun vadeli yabancı kaynaklara yönelmesi etkili olmuştur.

Mali rantabilite oranının önceki döneme göre yaklaşık 9,4 puan düşmesinde ise TPAO'nun 2014 yılı dönem kârının önceki döneme göre %48 oranında düşmesi, TKİ Genel Müdürlüğünün 2014 yılını zararla kapatmış olması ve TTK Genel Müdürlüğünün dönem zararının artması etkili olmuştur.

2014 yılında imalat sanayinde faaliyet gösteren 10 kuruluşun toplam kaynak ve varlıkları sanayi sektörünün %11,3'ünü oluşturmuştur.

İmalat sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2014 yılı toplam kaynak ve varlıkları, 2010 yılı değerlerine göre %6,4 oranında azalırken, bir önceki yıla göre %9,8 oranında artmıştır.

Sektör varlıklarından önceki yıla göre hazır değerlerde görülen %43,5'lik gerileme, MKE hazır değerlerinin 120 milyon TL ve TH Karadeniz Bakır İşletmeleri hazır değerlerinin 98 milyon TL azalmasından kaynaklanmıştır. Öte yandan, uzun sürede paraya çevrilebilir değerlerde görülen 411 milyon TL tutarındaki artış ise T.Şeker Fabrikaları AŞ'nin uzun süreli ticari alacaklarında görülen artıştan kaynaklanmıştır. Ticari alacaklarının uzun vadeli olması

sebebiyle Kuruluş nakit ihtiyacını banka kredileriyle karşılama yoluna gitmiş ve sektörün yabancı kaynak kullanımını geçen yıla göre %19,4 oranında artış göstermiştir. Beş yıllık dönemde, sektör varlıklarının artış gösterememesinde, zarar eden kuruluşlar ve yapılan özelleştirmeler etken olmuştur.

Sektörü oluşturan kuruluşlar 2014 yılını toplam 287,6 milyon TL zarar ile kapatırken, zarar tutarı bir önceki döneme göre %6,3 oranında artmıştır. Sektörde yer alan diğer kuruluşlar 2014 yılını karla kapatmalarına rağmen T.Şeker Fabrikaları AŞ'nin 197 milyon TL, Et ve Süt Kurumu'nun 97,1 milyon TL, TEMSAN'ın 23,1 milyon TL ve Doğusan AŞ'nin 1,5 milyon TL zarar etmesi sektörün finansal yapısını olumsuz etkilemiştir.

2014 yılı itibarıyla enerji sektöründe yer alan 5 kuruluşun toplam kaynak ve varlıkları sanayi sektörünün %65,3'ünü oluşturmuştur.

Enerji sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2014 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2010 yılı değerlerine göre %36,3 oranında, bir önceki yıla göre ise %7,5 oranında azalmıştır. Söz konusu azalışlar enerji sektöründe gerçekleşen özelleştirmelerden kaynaklanmıştır.

2014 yılında, TEİAŞ, TETAŞ ve Ankara Doğal Elektrik Üretim AŞ'nin kar elde etmesine rağmen, EÜAŞ'ın dönem zararının 2,5 milyar TL ve TEDAŞ'ın dönem zararının ise 0,5 milyar TL olması nedeniyle, sektör toplamda dönemi 1,6 milyar TL zarar ile kapatmıştır.

EÜAŞ'ın 2,5 milyar TL'lik dönem zararının 1,5 milyar TL'si satış maliyetlerinin altında satış fiyatı tespit edilmesinden, 1 milyar TL'si ise özelleştirme devirleri nedeniyle oluşan zarardan kaynaklanmıştır.

c) Hizmetler sektörü:

Ulaştırma-haberleşme alt sektöründe faaliyet gösteren KİT'lerin 2014 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2010 yılına göre %56,5 oranında, bir önceki döneme göre ise %16,6 oranında artmıştır.

Sektör 2009 ve 2010 yıllarını karla kapatmışken, sonraki dönemde karlılıkların düşmesiyle 2011 ve 2012 yılını zararla kapatmış, 2013 yılında elde edilen karı sürdüremeyerek 2014 yılında da 968 milyon TL zarar etmiştir. Söz konusu zarar; TCDD'nin dönemi 1,9 milyar TL, BOTAŞ'ın 587 milyon TL ve TDİ'nin ise 20,8 milyon TL zararla kapatmasından kaynaklanmıştır.

TCDD'nin 2009-2014 faaliyet dönemleri zararla sonuçlandığından, iç kaynak yaratılamamakta; kaynak ihtiyacı sürekli olarak Hazine tarafından yapılan sermaye artışları ve Hazine devirli/garantili yurt dışı krediler ile karşılanabilmektedir. Bu kapsamda 2014 yılında 5,4 milyar TL sermayeye mahsuben Hazine tarafından ödenmiştir.

Sektörün en büyük kuruluşu olarak 2011 ve 2012 yıllarını zararla kapatan BOTAŞ 2013 yılında 1,6 milyar TL kâr elde etmiş, ancak 2014 yılında 587 milyon TL zarar etmiştir. Söz konusu zararın temel nedeni maliyetlerin altında satış yapılmasından kaynaklanmıştır.

Ticaret alanında faaliyet gösteren 3 kuruluşun 2014 yılı toplam kaynak ve varlıkları 2010 yılına göre %10,3 bir önceki döneme göre ise %6,4 oranında gerilemiştir.

Sektörün büyük kuruluşu TMO, her yıl Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararnamelerle, tarım ürünlerinin destekleme alımı ve satımında görevlendirilmektedir. İlgili kararnamelerde,

verilen görev sonucu meydana gelen zararların Hazine’ce karşılanması gerektiği, ayrıca TMO’nun ürün alımları için gerek duyacağı finansmanın, görev zararlarının ödenmesi için Genel Bütçeye konulan ödenekten yapılacak aktarmalar, T.C. Merkez Bankası’nca sağlanacak reeskont kredisi ve iç ve dış piyasalardan temin edilecek krediler ile karşılanması öngörülmektedir. Kuruluşun bilançosunda 2014 yılı sonu itibarıyla 981,2 milyon TL görev zararı alacağı bulunmaktadır.

Sektörün diğer kuruluşu DMO, maliyet+kâr esasına dayalı satış fiyatını belirleme yönteminin de etkisiyle son beş yıllık faaliyet dönemlerinin tümünü kârlı kapatmış, 2014 yılında ise 137,1 milyon TL kâr elde etmiştir.

Sektörde yer alan Başkent Doğalgaz AŞ, 2013 yılında özelleştirme nedeniyle kapsamdan çıkarılırken, sektörün diğer kuruluşu Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ 53,3 milyon TL kâr elde etmiştir.

2014 yılında, diğer hizmetler alt sektöründe bulunan 6 kuruluşu Marmara Teknokent AŞ ve Ziraat Teknoloji Hizmetleri AŞ’de eklenmiş ve sektördeki kuruluş sayısı 8’e yükselmiştir.

2013 yılı sonunda 1,1 milyar TL’ye gerilemiş olan sektör varlıkları, 2014 yılında %0,8 oranında artış göstermiştir.

Sektörde faaliyet gösteren Tütün, Tütün Mamulleri Tuz ve Alkol İşletmeleri (TTA)’nin adı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Başkanlık Makamınının 03.02.2012 tarih ve 135 sayılı Oluru ile tta Gayrimenkul AŞ olarak değiştirilmiştir.

2014 yılını tta Gayrimenkul AŞ 33,2 milyon TL, Sümer Holding AŞ 9,8 milyon TL ve Arıcak Turizm ve Tic. AŞ 526 bin TL dönem zararı ile kapatmış olmasına rağmen, Halk Gayrimenkul YO’nun 56,2 milyon TL, Ziraat Teknoloji Hizmetleri AŞ’nin 6,3 milyon TL, Marmara Teknokent AŞ’nin 4,2 milyon TL, Bileşim AŞ’nin 2,3 milyon TL ve Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret AŞ’nin 1,3 milyon TL kâr elde etmesi sonucunda, sektör 26,8 milyon TL kar elde etmiştir.

d) Mali kuruluşlar:

2014 yılında sektörde bulunan 18 şirketin kaynakları toplamı son beş yılda %90,3 oranında artarken, son dönem yıllık artışı %16,5 ile üretici fiyatları artış endeksinin oldukça üzerinde gerçekleşmiştir.

2013 yılında toplam kaynakların %87,8’i yabancı kaynak, %12,2’si öz kaynaklardan oluşmakta iken, 2014 yılında bu değerler sırasıyla %86,6 ve %13,4 olarak gerçekleşmiş; sektörün mali yeterlilik oranı da 2014 yılında 1,5 puan artışla %15,4’e yükselmiştir.

Bankaların 2014 yılında verdiği krediler önceki döneme göre %23,8 oranında artarak 284,4 milyar TL düzeyine ulaşmıştır. Sektörün kullandığı yabancı kaynaklar ise önceki döneme göre %14,9 oranında artış gösterirken, öz kaynak artışı %27,4 seviyesinde olmuştur.

Sektörün öz kaynak kârlılığı önceki döneme göre yaklaşık 2,9 puan azalarak %15,8 seviyesine inmiştir. Bu azalış; 2014 yılında T. Halk Bankası AŞ’nin dönem karının geçen yıla göre %18,9 oranında azalması ve Ziraat Finansal Kiralama AŞ’nin 51,1 milyon TL zarar etmesinden kaynaklanmıştır. Sektörü oluşturan kuruluşların 2014 yılı dönem karları toplamı 9,7 milyar TL olmuştur.

3- Finansman programı ve gerçekleşmesi:

KİT'ler, bağlı ortaklıkları ve özelleştirme programındaki kuruluşları içeren 2014 yılı genel yatırım ve finansman programında; 3,6 milyar TL kaynak ihtiyacı olucağı, 9 milyar TL yatırım, 953,9 milyon TL tutarındaki stok azalışı, 1,7 milyar TL sabit kıymet artışı ve 77,3 milyon TL tutarındaki sermaye iştirakiyle birlikte ortaya çıkan toplam 13,4 milyar TL borçlanma gereğinin, 12,3 milyar TL'sinin sermaye artışı ve 1,9 milyar TL'sinin görev zararıyla karşılanacağı, 175,4 milyon TL'sinin net faiz ödemesinden sonra 523,2 milyon TL tutarında faiz dışı fazla oluşacağı öngörülmüştür.

2014 yılında genel yatırım ve finansman programına tabi KİT'ler, bağlı ortaklıkları ve özelleştirme programındaki kuruluşlar toplamında 3,8 milyar TL kaynak açığı oluşmuş, 8,6 milyar TL tutarındaki yatırım, 2,4 milyar TL tutarındaki stok azalışı, 4 milyar TL tutarında sabit kıymet artışı ve 1,1 milyar TL tutarındaki sermaye iştiraki neticesinde 15,1 milyar TL tutarında finansman açığı ortaya çıkmış, 13,1 milyar TL'sinin sermaye artışı ve 2,3 milyar TL'sinin görev zararıyla karşılanacağı, 250,7 milyon TL net faiz ödemesinden sonra 62,8 milyon TL faiz dışı fazla oluşmuştur.

2013 yılından itibaren faaliyetleriyle fon yaratamayan kuruluşların, 2014 yılında gerçekleşen stok azalışları ve sabit kıymet artışları nedeniyle borçlanma ihtiyacı geçen yıla göre %101,6 oranında artmıştır. Hazine tarafından yapılan toplam 13,1 milyar TL transferler sonucunda kuruluşlar 2014 yılını 62,8 milyon TL faiz dışı fazla ile kapatmışlardır.

Genel yatırım ve finansman programları Hazine Müsteşarlığı tarafından takip edilmekte olan KİT'ler, bağlı ortaklıkları ve özelleştirme programındaki kuruluşlar için 2014 yılında kaynak, ödeme ve yatırım dengesi ile finansman ihtiyacı, temin edilen finansmanın kaynaklarına ilişkin program ve gerçekleşme tutarları son beş yıl gerçekleşmeleri ile birlikte 40 sayılı, 2014 yılına ilişkin finansman sonuçlarının İDT, KİK ve özelleştirme programındaki kuruluşlar bazında dağılımı 40/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 40- 2010-2014 yılları finansman sonuçları(*)

Finansman programı büyüklükleri	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
I-Yaratılan fonlar (1+2):	4.844.552	2.899.743	3.989.183	(2.027.676)	(3.768.055)	(1.740.379)	85,8
1-Ayıklanmış dönem kâr veya zararı (-) (A+B+C+D+E):	7.425.655	6.016.877	7.318.285	5.135.349	1.796.494	(3.338.855)	(65,0)
A-Dönem kâr veya zararı (-):	6.115.903	2.590.485	4.313.555	2.072.222	(1.013.204)	(3.085.426)	(148,9)
B-Görev zararı (tahakkuk eden) (-)	(3.216.223)	(1.965.996)	(1.579.211)	(1.761.227)	(1.801.810)	(40.583)	2,3
C-Amortisman (cari dönemde ayrılan) (+)	3.150.890	3.710.006	3.876.069	3.679.392	4.131.333	451.941	12,3
D-Karşılık giderleri (cari dönemde ayrılan) (+)	1.083.667	574.790	558.139	487.214	106.208	(381.006)	(78,2)
E-Kur farkları (+)	291.418	1.107.592	149.733	657.748	373.967	(283.781)	(43,1)
2-Kanuni yükümlükler (-):	(2.581.103)	(3.117.134)	(3.329.102)	(7.163.025)	(5.564.549)	1.598.476	(22,3)
II-Toplam finansman ihtiyacı:	2.950.628	8.267.615	9.884.518	5.471.448	11.353.692	5.882.244	107,5
-Yatırım	5.644.132	6.292.255	6.426.637	7.216.094	8.588.170	1.372.076	19,0
-Stok artışı	(1.387.057)	2.003.532	2.266.482	1.453.818	(2.370.856)	(3.824.674)	(263,1)
-Sabit kıymet artışı	(1.354.817)	(77.860)	1.161.375	(3.007.347)	4.020.283	7.027.630	(233,7)
-Bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki sermaye artışı	48.370	49.688	30.024	(191.117)	1.116.095	1.307.212	(684,0)
III-Borçlanma gereği (I-II)	(1.893.924)	5.367.872	5.895.335	7.499.124	15.121.747	7.622.623	101,6
IV-Net faiz ödemesi:	48.271	118.023	(315.596)	(528.122)	(250.712)	277.410	(52,5)
-Faiz gelirleri (-)	(553.085)	(469.004)	(662.589)	(758.194)	(563.548)	194.646	(25,7)
-Faiz giderleri (+)	601.356	587.027	346.993	230.072	312.836	82.764	36,0
V-Faiz dışı fazla (bütçe transferleri hariç) (III-IV)	1.942.195	(5.249.849)	(5.579.739)	(8.027.246)	(15.372.459)	(7.345.213)	91,5
VI-Toplam bütçe ve fon transferleri (tahsil veya mahsup olunan):	8.926.313	9.041.403	7.416.718	9.510.487	15.435.243	5.924.756	62,3
-Sermaye	7.319.265	6.468.284	5.504.466	7.856.462	13.136.862	5.280.400	67,2
-Görev zararı	1.585.517	2.550.662	1.887.577	1.627.094	2.298.381	671.287	41,3
-Yardım	21.531	22.457	24.675	26.931		(26.931)	(100,0)
VII-Transferler sonrası faiz dışı fazla (VI-V)	10.868.508	3.791.554	1.836.979	1.483.241	62.784	(1.420.457)	(95,8)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 40/a - 2014 yılı finansman durumu(*)

Finansman programı büyüklükleri	(Bin TL)							
	İDT		KİK		Özel. prog. kuruluşlar		KİT toplamı	
	Program	Gerçekleşme	Program	Gerçekleşme	Program	Gerçekleşme	Program	Gerçekleşme
I-Yaratılan fonlar (1+2):	(4.158.865)	(4.274.721)	641.912	546.183	(82.072)	(39.517)	(3.599.025)	(3.768.055)
1-Ayrılanmış dönem kâr veya zararı (-) (A+B+C+D+E):	1.869.717	298.152	1.559.988	1.537.859	(82.072)	(39.517)	3.347.633	1.796.494
A-Dönem kâr veya zararı (-):	(90.216)	(1.984.056)	962.845	1.034.649	(90.213)	(63.797)	782.416	(1.013.204)
B-Görev zararı (tahakkuk eden) (-)	(1.873.254)	(1.801.810)	589.107	497.292	5.791	6.085	(1.873.254)	(1.801.810)
C-Amortisman (cari dönemde ayrılan) (+)	3.496.734	3.627.956					4.091.632	4.131.333
D-Karşılık giderleri (cari dönemde ayrılan)								
(+)	52.535	82.095	8.036	5.918	2.350	18.195	62.921	106.208
E-Kur farkları (+)	283.918	373.967					283.918	373.967
2-Kanuni yükümlükler (-):	(6.028.582)	(4.572.873)	(918.076)	(991.676)			(6.946.658)	(5.564.549)
II-Toplam finansman ihtiyacı:	8.593.761	10.369.494	1.239.831	1.008.100	(1.581)	(23.902)	9.832.011	11.353.692
-Yatırım	8.038.549	7.740.617	961.264	847.135	840	418	9.000.653	8.588.170
-Stok artışı	(870.142)	(2.159.772)	(82.256)	(204.357)	(1.462)	(6.727)	(953.860)	(2.370.856)
-Sabit kıymet artışı	1.348.057	3.673.115	360.823	364.761	(959)	(17.593)	1.707.921	4.020.283
-Bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki sermaye artışı	77.297	1.115.534		561			77.297	1.116.095
III-Borçlanma gereği (II-I)	12.752.626	14.644.215	597.919	461.917	80.491	15.615	13.431.036	15.121.747
IV-Net faiz ödemesi:	(196.716)	(248.509)	24.262	1.666	(2.975)	(3.869)	(175.429)	(250.712)
-Faiz gelirleri (-)	(433.518)	(496.135)	(30.738)	(63.255)	(2.975)	(4.158)	(467.231)	(563.548)
-Faiz giderleri (+)	236.802	247.626	55.000	64.921		289	291.802	312.836
V-Faiz dışı fazla (bütçe transferleri hariç) (IV-III)	(12.949.342)	(14.892.724)	(573.657)	(460.251)	(83.466)	(19.484)	(13.606.465)	(15.372.459)
VI-Toplam bütçe ve fon transferleri (tahsil veya mahsup olunan):	7.718.752	9.070.036	1.711.985	249.572	4.698.895	6.115.635	14.129.632	15.435.243
-Sermaye	5.860.069	6.781.227	1.711.985	240.000	4.698.895	6.115.635	12.270.949	13.136.862
-Görev zararı	1.858.683	2.288.809		9.572			1.858.683	2.298.381
-Yardım								
VII-Transferler sonrası faiz dışı fazla (V+VI)	(5.230.590)	(5.822.688)	1.138.328	(210.679)	4.615.429	6.096.151	523.167	62.784

(*)Mali kuruluşlar hariç.

E-İŞLETME ÇALIŞMALARI

1-Alımlar:

Kamu hukukuna tâbi olan veya kamu kaynağı kullanan kurum ve kuruluşların yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirleyen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 22.01.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 01.01.2003 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. KİT'ler, 4734 sayılı Kanun'un 2/b maddesi ile Kamu İhale Kanunu kapsamı içinde yer almaktadır. 4603 sayılı Kanuna tabi bankaların ise sadece yapım işleri kanun kapsamında bulunmaktadır. 13.02.2011 tarih 6111 sayılı Kanun ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları şirketlerin yapım ihaleleri dışındaki mal ve hizmet alımları, Kamu İhale Kanunu'nun kapsamı dışına çıkarılmıştır.

Kamu İhale Kanunu'nun 2 nci maddesinin son fıkrasında; enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketlerin bu Kanun kapsamı dışında olduğu belirtilirken, geçici 4 üncü maddesinde bu kuruluşların kendi kanunları yürürlüğe girinceye kadar 4734 sayılı Kanuna tabi olacakları belirtilmiştir. Ancak, söz konusu kanuni düzenlemenin yapılmamış olması sebebiyle, bu kuruluşlarda 4734 sayılı Kanun uygulanmaya devam edilmektedir.

Kamu İhale Kanunu'ndan istisna tutulan mal ve hizmetler, Kanun'un 3 üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin (g) fıkrasına göre; KİT'ler ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli, 2014 yılı için 7.264.940 TL'yi aşmayan mal veya hizmet alımları istisna kapsamındadır. İstisna kapsamındaki mal ve hizmetler, kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamında, ilgili kuruluşların talebi üzerine Kamu İhale Kurumu tarafından belirlenmektedir.

19.02.2014 tarih 28918 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6518 sayılı Kanun ile, 4734 sayılı Kanun'da değişikliğe gidilmiş, birden fazla idarenin ortak ihtiyaçları için ihale yapılması, diğer kamu kurumlarından Kamu İhale Kurumu'na yapılacak görevlendirmeler hükme bağlanmıştır. Ayrıca aynı Kanunla; yenilik, yerleşme ve teknoloji transferini sağlamaya yönelik sanayi katılımı veya off-set uygulamaları içeren mal ve hizmet alımları Kamu İhale Kanunu kapsamı dışına çıkarılmıştır.

11.09.2014 tarih 29116 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6552 sayılı Kanun ile de, 4734 sayılı Kanun'un personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarına ilişkin maddelerinde çeşitli değişiklikler yapılmıştır.

07.04.2015 tarih 29319 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6637 sayılı Kanun ile, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü'nün her türlü program, haber, yapım ve yayınlarla ilgili olarak Anadolu Ajansı Türk Anonim Şirketinden yapacağı mal ve hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç, Kamu İhale Kanunu kapsamı dışına çıkarılmıştır. Kanun'un yayımlandığı 2002 yılında 6 bent olarak düzenlenen istisnalar, ilgili maddede yapılan değişikliklerle 2014 yıl sonu itibarıyla 20 bent olmuş ve istisnaların kapsamı genişletilmiştir.

KİT'lerin 2010-2014 yılları sektörler itibarıyla mal alımları cari fiyatlarla 41/a, 2003 yılı sabit fiyatlarıyla 41/b, 2010-2014 yılları mal alımlarının gruplar itibarıyla dağılımı 42, 2014 yılı mal alımlarının sektörel ayrıntısı 42/a, sektörler itibarıyla dış alımlar 43, hizmet alımları 44, 2014 yılında yüksek tutarlı alımı olan 25 kuruluşun 2010-2014 yılları ilk madde ve malzeme alımları 45 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 41/a – KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	108.449	147.010	177.961	199.022	218.362	19.340	9,7
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	1.179.618	1.937.674	1.703.540	2.233.927	2.812.591	578.664	25,9
bb) İmalat	3.396.755	3.669.167	3.962.279	4.188.435	4.502.538	314.103	7,5
bc) Enerji	14.234.263	20.309.557	24.554.875	18.714.025	22.193.985	3.479.960	18,6
Toplam (b)	18.810.636	25.916.398	30.220.694	25.136.387	29.509.114	4.372.727	17,4
c) Hizmetler							
ca)Ulaş.-haberleş.	16.726.282	27.981.199	35.008.431	32.179.003	39.545.036	7.366.033	22,9
cb)Ticaret	2.099.461	4.742.920	6.091.947	6.023.539	5.958.575	(64.964)	(1,1)
cc) Diğer hizmet	-	7.407	6.272	5.544	5.956	412	7,4
Toplam(c)	18.825.743	32.731.526	41.106.650	38.208.086	45.509.567	7.301.481	19,1
d) Mali kuruluşlar	105.746	151.833	216.857	221.146	431.745	210.599	95,2
Genel toplam	37.850.574	58.946.767	71.722.162	63.764.641	75.668.788	11.904.147	18,7

Çizelge: 41/b- KİT'lerin sektörler itibarıyla tüm mal alımları (2003 yılı fiyatlarıyla)

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	60.742	72.659	85.851	89.755	92.589	2.834	3,2
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	660.702	957.680	821.815	1.007.453	1.192.584	185.131	18,4
bb) İmalat	1.902.518	1.813.457	1.911.467	1.888.895	1.909.149	20.255	1,1
bc) Enerji	7.972.590	10.037.838	11.845.663	8.439.625	9.410.611	970.986	11,5
Toplam (b)	10.535.810	12.808.974	14.578.944	11.335.973	12.512.345	1.176.372	10,4
c) Hizmetler:							
ca)Ulaş.-haberleşme	9.368.367	13.829.486	16.888.625	14.512.042	16.767.739	2.255.697	15,5
cb)Ticaret	1.175.905	2.344.151	2.938.852	2.716.487	2.526.533	(189.955)	(7)
cc)Diğer hizmet	-	3.661	3.026	2.500	2.525	25	1
Toplam(c)	10.544.272	16.177.297	19.830.503	17.231.030	19.296.797	2.065.767	12
d) Mali kuruluşlar	59.228	75.042	104.615	99.732	183.067	83.335	83,6
Genel toplam	21.200.053	29.133.973	34.599.914	28.756.490	32.084.798	3.328.308	11,6

Çizelge: 42- Gruplar itibarıyla KİT'lerin 2010-2014 dönemi mal alımları

(Bin TL)

Alımlar	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
-İlk madde	8.518.177	10.595.911	12.013.711	10.416.924	13.485.535	3.068.611	29,5
-İşl. malzemesi ve yedek	1.168.938	1.273.606	1.582.805	1.333.921	2.390.062	1.056.141	79,2
-Ticari mal	27.881.886	46.728.657	57.843.057	51.759.633	59.337.647	7.578.014	14,6
-Diğer alımlar	281.573	348.593	282.589	254.163	455.544	201.381	79,2
Toplam	37.850.574	58.946.767	71.722.162	63.764.641	75.668.788	11.904.147	18,7

Çizelge:42/a - KİT'lerin 2014 yılı mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı

(Bin TL)

Alımlar	İlk madde	İşletme malz. ve yedek	Ticari mal	Diğer alımlar	Toplam
a) Tarım	24.495	193.867	-	-	218.362
b) Sanayi:					
ba) Madencilik	656.275	488.009	1.662.477	5.830	2.812.591
bb) İmalat	3.470.473	909.304	122.761	-	4.502.538
bc) Enerji	8.478.524	377.943	13.335.967	1.551	22.193.985
Toplam (b)	12.605.272	1.775.256	15.121.205	7.381	29.509.114
c) Hizmetler:					
ca)Ulaştırma.-haberleşme	783.209	372.430	38.389.397	-	39.545.036
cb)Ticaret	69.846	45.523	5.827.045	16.161	5.958.575
cc) Diğer hizmet	2.713	2.986	-	257	5.956
Toplam(c)	855.768	420.939	44.216.442	16.418	45.509.567
d) Mali kuruluşlar	-	-	-	431.745	431.745
Genel toplam	13.485.535	2.390.062	59.337.647	455.544	75.668.788

Çizelge: 43 – KİT'lerin sektörler itibarıyla dış mal alımları

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	147	324	169	263	26	(237)	(90,1)
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	18.178	9.034	14.451	527.694	300.986	(226.708)	(43,0)
bb) İmalat	118.238	542.648	399.976	157.299	219.454	62.155	39,5
bc) Enerji	53.861	11.136	5.886	202	7.215	7.013	3.471,8
Toplam (b)	190.277	562.818	420.313	685.195	527.655	(157.540)	(23,0)
c) Hizmetler							
ca)Ulaş.-haberleşme	16.000.278	27.082.875	34.156.918	29.646.497	36.213.952	6.567.455	22,2
cb)Ticaret	33.751	468.021	9.180	153.442	1.985.981	1.832.539	1.194,3
cc)Diğer hizmet	-	3.308	-	-	-	-	-
Toplam(c)	16.034.029	27.554.204	34.166.098	29.799.939	38.199.933	8.399.994	28,2
d) Mali kuruluşlar	21.116	85.463	122.678	37.734	105.078	67.344	178,5
Genel toplam	16.245.569	28.202.809	34.709.258	30.523.131	38.832.692	8.309.561	27,2

Çizelge : 44 – KİT'lerin sektörler itibarıyla hizmet alımları

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	49.941	59.036	71.134	88.510	103.871	15.361	21,6
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	500.548	549.374	677.984	697.791	660.411	(37.380)	(5,5)
bb) İmalat	267.326	277.654	308.410	358.272	407.636	49.364	16,0
bc) Enerji	773.182	727.176	880.283	467.902	600.593	132.691	15,1
Toplam (b)	1.541.056	1.554.204	1.866.677	1.523.965	1.668.640	144.675	7,8
c) Hizmetler:							
ca)Ulaş.-haberleşme	464.508	651.033	697.213	793.056	1.000.697	207.641	29,8
cb)Ticaret	154.388	115.530	139.466	140.138	207.827	67.689	48,5
cc)Diğer hizmet	-	24.701	41.737	82.392	25.145	(57.247)	(137,2)
Toplam(c)	618.896	791.264	878.416	1.015.586	1.233.669	218.083	24,8
d) Mali kuruluşlar	403.862	512.784	500.262	658.486	795.506	137.020	27,4
Genel toplam	2.613.755	2.917.288	3.316.489	3.286.547	3.801.686	515.139	15,5

Çizelge: 45- 2014 yılında yüksek tutarlı mal alımı olan 25 kuruluş

(Bin TL)

Kuruluş	Sektör	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
							Tutar	%
1 BOTAŞ	Ulaştırma	16.092.914	27.180.027	34.168.635	31.651.009	38.548.607	6.897.598	21,8
2 TETAŞ (1)	Enerji	11.135.288	11.594.486	14.342.376	22.589.925	20.937.102	(1.652.823)	(7,3)
3 EÜAŞ (Konsolide)	Enerji	4.908.170	6.171.760	7.777.890	5.605.895	7.887.796	2.281.901	40,7
4 TP Petrol Dağıtım AŞ	Ticaret	-	853.100	1.739.806	1.952.915	2.461.243	508.328	26
5 T. Şeker Fab. AŞ	İmalat	1.782.316	1.847.959	1.909.115	2.196.795	2.240.365	43.570	2
6 DMO	Ticaret	1.016.127	1.567.227	1.518.514	1.582.842	2.118.943	536.101	33,9
7 TMO	Ticaret	1.083.334	970.960	1.251.621	2.487.782	1.378.389	(1.109.393)	(44,6)
8 TCDD(Konsolide) (3)	Ulaştırma	710.952	1.007.533	965.740	574.586	1.072.229	497.643	86,6
9 TKİ	Maden	718.535	990.012	953.239	1.029.488	984.106	(45.382)	(4,4)
10 ÇAY-KUR	İmalat	627.533	788.040	861.459	961.884	978.987	17.103	1,8
11 TPAO	Maden	310.387	716.028	525.178	976.398	777.983	(198.415)	(20,3)
12 ESK	İmalat	538.531	382.676	472.458	420.427	580.081	159.654	38
13 MKE	İmalat	236.509	283.735	355.071	340.613	352.178	11.565	3,4
14 T.C.Ziraat Bankası	Bankacılık	92.405	127.588	163.906	190.101	345.156	155.055	81,6
15 TİGEM	Tarım	108.449	147.010	177.961	199.022	218.362	19.340	9,7
16 TÜLOMSAŞ	İmalat	46.807	93.270	94.982	110.718	183.374	72.656	65,6
17 Eti Maden İşletmeleri	Maden	86.343	149.552	136.147	145.024	170.732	25.708	17,7
18 DHMİ	Ulaştırma	34.782	40.347	100.935	118.791	111.867	(6.924)	(5,8)
19 TÜDEMSAŞ	İmalat	57.112	66.300	52.149	91.645	95.396	3.751	4,1
20 TTK	Maden	64.353	82.082	88.976	83.017	79.798	(3.219)	(3,9)
21 TURKSAT	Haberleşme	21.028	51.676	51.634	26.535	57.997	31.462	118,6
22 PTT	Haberleşme	45.607	34.967	43.102	37.992	55.870	17.878	47,1
23 TEİAŞ	Enerji	43.638	81.159	66.025	48.754	55.401	6.647	13,6
24 TÜVASAŞ	İmalat	92.182	191.885	196.032	51.045	49.428	(1.617)	(3,2)
25 Kıyı Emniyeti Gen. Md.	Ulaştırma	11.931	16.076	20.051	22.957	26.227	3.270	14,2
Toplam		39.865.233	55.435.455	68.033.002	73.496.160	81.767.617	5.463.158	7,4

(1) Sektör içinde kompanse edilen 7,6 milyar TL dahil.

(2) İmalat sektöründe faaliyet gösteren 3 adet bağlı ortaklığa ait 328,2 milyon TL dahil.

KİT'lerin toplam mal alımları 2014 yılında, önceki yıla göre %18,7 oranında 11,9 milyar TL artarak 75,7 milyar TL'ye yükselmiştir. Artış büyük ölçüde, hava koşulları sebebiyle doğalgaz talebinin artmasıyla BOTAS'ın alımlarının yükselmesinden ve EÜAŞ'ın yakıt alımlarının artmasından kaynaklanmıştır. Marmara Teknokent AŞ, ve Ziraat Teknoloji AŞ'nin alım rakamları 2013 yılı verilerine ilave edilmiştir.

2014 yılında KİT'lerin toplam mal alımlarının; %52,3'ü ulaştırma haberleşme, %29,3'ü enerji, %7,9'u ticaret sektöründe, %10,5'i de diğer sektörlerde gerçekleşmiştir. Ulaştırma haberleşme sektörü içinde en büyük pay, KİT alımlarının 38,5 milyar TL'sini gerçekleştiren BOTAS'a aittir.

Gruplar itibarıyla alımlar değerlendirildiğinde; 2014 yılında tüm alım gruplarında artış olduğu, tutar olarak ise en fazla artışın ilk madde ve ticari mal alımlarında gerçekleştiği görülmektedir. Alımların %17,8'ini oluşturan ilk madde ve malzeme alımlarındaki artış, ağırlıklı olarak enerji sektörünün alımlarındaki yükselişten kaynaklanmıştır. Toplam alımların % 78,4'ünü oluşturan ticari mal alımlarındaki artışta ise ulaştırma sektöründe yer alan BOTAS'ın doğal gaz alımlarındaki artış önemli bir paya sahiptir.

2014 yılında KİT'lerin dış alımları, petrol taşıma ve ticaret alanında faaliyet gösteren kuruluşların ithalatındaki artışın etkisiyle %27,2 oranında yükseliş göstermiştir. Dış alımların %93,3'ü ulaştırma sektöründe, %5,1'i ticaret sektöründe gerçekleşmiştir. Ulaştırma sektöründe yer alan BOTAS tarafından 2014 yılında yurt dışından 29.179 milyon TL tutarında doğal gaz alımı yapılmıştır. Alım miktarının %40'ı Rusya'dan, %14'ü Azerbaycan'dan, %21'i İran'dan gerçekleşmiştir. TÜİK verilerine göre, 2014 yılında dış ticaret açığının 84,6 milyar Amerikan Doları düzeyinde olduğu dikkate alındığında, bu açıktaki BOTAS tarafından gerçekleştirilen ithalatın önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Ticaret sektöründe yer alan TMO'nun dış alımları 2013 yılında 199 milyon TL iken, 2014 yılında buğday, arpa, mısır, pirinç gibi kalemlerde yüklü miktarlarda ithalat yapılması sebebiyle yaklaşık beş kat artışla 1.156 milyon TL'ye yükselmiştir. TMO 2014 yılında, mali etkenler, üretim alanlarının kaybı, üretimde beklenen kaliteye ulaşılamaması gibi nedenlerle yerli üretim buğday ve arpa alımı gerçekleştirmemiştir.

TPAO'nun kimyevi madde, madeni malzeme, makine ve diğer çeşitli alımlarını kapsayan ithalat rakamının 2013 yılında 508 milyon TL iken, 2014 yılında 278 milyon TL'ye düşmesi, madencilik sektörünün dış alım toplamının azalmasını sağlamıştır.

KİT'ler içinde en büyük alımı gerçekleştiren ilk 25 kuruluşun 2014 yılı alımlarına bakıldığında, 38,5 milyar TL ile BOTAS ilk sırada, sektör içi alımlar dâhil 20,9 milyar TL ile TETAŞ ikinci sırada yer almıştır.

Sektörler itibarıyla genel durum incelendiğinde; tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluş olan TİGEM'in 2014 yılında gerçekleşen alımlar toplamının önceki yıla göre %9,7 oranında artarak 218 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Sanayi sektörünün mal alımları, önceki yıla göre %17,4 oranında artarak 29,5 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu tutarın %10'u madencilik, %15'i imalat ve %75'i enerji sektöründe gerçekleşmiştir.

Madencilik sektörü alımları önceki yıla göre %25,9 oranında artarak 2,8 milyar TL seviyesine yükselmiştir. Sektördeki alımların; %60,6'sı TKİ ve müesseseleri, %27,7'si

TPAO, %6'sı Eti Maden İşletmeleri, %5,7'si TTK ve müesseseleri tarafından gerçekleştirilmiştir.

TKİ ana teşekkülünün alımları 2014 yılında önceki döneme göre %4,4 oranında azalarak 984,1 milyon TL tutarında gerçekleşmiştir. Toplam alım tutarınının 797,3 milyon TL'si ticari kömür, 186,8 milyon TL'si malzeme ve yedek alımlarıdır. Satın alınan kömürün 4,4 milyon tonunu rodövans sözleşmeleri kapsamında alınan kömür, 1 milyon tonunu da Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca fakir ailelere dağıtılmak üzere alınan kömür oluşturmaktadır.

TPAO'nun 2014 yılındaki alımları önceki yıla göre %20,3 oranında azalarak 778 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Görülen azalışta, dışarıdan alınan kimyevi madde ve diğer dış alımlardaki 230 milyon TL'lik azalış önemli rol oynamıştır.

İmalat sektörü alımları, 2013 yılında %7,5 oranında artarak 4,5 milyar TL tutarında gerçekleşmiştir. İmalat sektöründeki alımların %49,8'ini T. Şeker Fabrikaları AŞ, %21,7'sini ÇAY-KUR, %12,9'unu ESK, %7,8'ini MKE ve kalan %7,8'ini diğer kuruluşlar gerçekleştirmiştir. 2014 yılında 2,2 milyar TL düzeyinde olan T. Şeker Fabrikaları AŞ alımlarının %79'u pancar alımlarından oluşmaktadır.

Enerji sektörü alımları, 2014 yılında 29,8 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup; 7,6 milyar TL tutarındaki sektör içi alımların düşülmesinden sonra nihai değer, 22,2 milyar TL olmuştur. Net alım tutarının görülebilmesi için, EÜAŞ'da üretilen ve TETAŞ'a satılan elektrik enerjisinin tutarı, toplam alımlardan düşülmüştür. Geçen yıla göre gerçekleşen artış, büyük ölçüde EÜAŞ'ın yakıt alımlarındaki yükselişten kaynaklanmıştır.

Ulaştırma haberleşme sektörü alımları, 2014 yılında %22,9 oranında artarak 39,5 milyar TL'ye yükselmiştir. Sektör alımlarındaki artış, büyük ölçüde BOTAŞ alımlarındaki 6,9 milyar TL'lik yükselişten kaynaklanmıştır. 2014 yılında ortalama sıcaklıkların önceki yıldan düşük seyretmesi doğalgaz ithalatının artması sonucunu doğurmuştur.

Ticaret sektörü alımları 2014 yılında %1,1 oranında artarak 6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Ticaret sektöründeki alımların %41,3'ü TP Petrol Dağıtım AŞ, %35,6'sı DMO, %23,1'i ise TMO tarafından gerçekleştirilmiştir. TMO'nun alımları, 2014 yılında %44,6 oranında düşüş göstermiştir. 2013 yılında yurt içinden 2.275 milyon TL buğday, arpa, mısır ve un alımı yapılmış iken, 2014 yılında bu tutar sadece mısır ve unu kapsayacak şekilde 130 milyon TL'ye gerilemiştir. Kuruluş, 980 milyon TL'lik buğday ve arpa alımının tamamını yurt dışından gerçekleştirmiştir.

Ticaret sektöründe faaliyet gösteren DMO'nun alımları, 2014 yılında 536 milyon TL artarak 2,1 milyar TL'ye yükselmiştir. Geçen yıla göre görülen yükselişin 322 milyon TL'si araç ve iş makinası alımlarındaki artıştan kaynaklanmıştır. Türkiye'de kamu kurum ve kuruluşları adına merkezi tedarik hizmetlerini yürütme görevi DMO'ya verilmiştir. Ancak, kamu kurum ve kuruluşlarının DMO'dan alım yapma zorunluluğu bulunmamaktadır.

2000'li yıllardan itibaren bütün dünyada, pek çok alanda işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına yönelik çalışmalar yürütülmüş, bu durum kamu alımları dâhil pek çok işlemin birbiri ile bağlantılı olarak daha hızlı bir şekilde gerçekleştirmesi sonucunu ortaya koymuştur. Kurumların birçoğu alımlarda e-tedarik uygulamalarını etkin bir biçimde kullanmakta ya da kurulması yönünde çalışmalar sürdürülmektedir. Elektronik yolla yapılan kamu alımları,

müşterilere işlem süresinin kısaltılması ve kolaylaştırılması, maliyeti düşürmesi ve raporlama ve değerlendirme sistemiyle mal alım sürecinin kontrolünde şeffaflık sağlaması gibi avantajlar sunmaktadır.

Kamu iktisadi teşebbüslerinin alımlarında elektronik tedarik uygulamalarının; alıcı ve satıcılara zaman ve maliyet tasarrufu sağlanması ve rekabetin artırılması yönünde katkı sağlayacağı dikkate alınarak, kamuda e-tedarik uygulamasına geçilmesi yönünde çalışmalar yapılması yararlı görülmektedir.

Ticaret sektöründe faaliyet gösteren TPPD AŞ; EPDK mevzuatı çerçevesinde satın aldığı akaryakıtı aynı mevzuat çerçevesinde dağıtarak, faaliyet sahasındaki müşteri ve bayilere satış hizmeti vermektedir. Şirketin 2,5 milyon TL olan alımlarının %99'u akaryakıt alımına aittir. Akaryakıt taşımasında, Şirket tarafından ayrı ayrı yapılan ihaleler ile çok sayıda firmayla çalışılmakta, bu durum da nakliye firmalarının takip ve kontrolünü zorlaştırmaktadır. Akaryakıt taşımalarında karşılaşılan risklerin minimize edilmesi bakımından, çalışılan firma sayısının takip ve kontrole imkân verecek seviyeye düşürülmesi, kazanılan kamu ihalelerine bağlı olarak ihtiyaç duyulabilecek ilave kapasiteleri de karşılayabilecek bir taşıma sistemi oluşturulması hususu önem arz etmektedir.

Mali kuruluşların alımları, 2014 yılında 211 milyon TL artarak 432 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Alımların %84'ü bankaların, kalan %16'sı bankaların mali sektörde faaliyet gösteren bağlı şirketlerinin alımlarından oluşmuştur. Sektör alımlarının artmasında, T.C. Ziraat Bankası AŞ'nin ağırlıklı olarak ATM ve POS cihazı olmak üzere alımlarının 155 milyon TL artması önemli bir etkiye sahiptir. Sektördeki alımlar; genel olarak bilgi işlem malzemesi, operasyon amaçlı cihazlar, taşıt yakıtı ve kırtasiye alımlarından oluşmaktadır.

Kamu iktisadi teşebbüslerine ait hizmet alımları tutarı, 2014 yılında geçen yıla göre %15,5 oranında artarak 3,8 milyar TL'ye yükselmiştir. 2013 yılına göre meydana gelen artışta, enerji, ulaştırma haberleşme ve mali kuruluşlar sektörlerindeki hizmet alımlarının artması büyük ölçüde etkili olmuştur.

Tarım sektörü hizmet alımlarının tamamı, TİGEM tarafından gerçekleştirilen temizlik, taşıma, bilgi işlem ve güvelik hizmeti gibi alımları kapsamaktadır. Madencilik sektörü hizmet alımlarının ise yarıdan fazlası TKİ'nin yeraltı üretim işçiliği, kömür nakli ve diğer kalemlerdeki hizmet alımlarından, kalanı TTK, TPAO ve Eti Maden İşletmelerinin alımlarından oluşmaktadır.

Enerji sektöründeki hizmet alımları; termik santral teknik bakım ve onarımı, küçük HES işletilmesi, temizlik, araç kiralama, personel taşıma, yemek ve sosyal tesis işletmesi gibi hizmet alım kalemlerini içermektedir. Önceki yıla göre görülen 133 milyon TL'lik artış, büyük ölçüde TEİAŞ'ın özel güvenlik, trafo işletme ve enerji iletim hatlarının helikopterle denetlenmesi için helikopter kiralama ile Yeniköy Yatağan Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin nakliye ve araç kiralama hizmet alımlarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

2014 yılında ulaştırma haberleşme sektörünün hizmet alımlarının 208 milyon TL yükseliş göstermesinde, özellikle PTT'nin gönderi ayırım ve posta taşıma hizmet alımlarındaki ve TCDD'nin yemekhane, bilgi işlem, bakım onarım ve güvenlik hizmeti alımlarındaki yükseliş etkili olmuştur.

Ticaret sektöründeki hizmet alımlarının 158 milyon TL'si TMO'nun, 42 milyon TL'si TP Petrol Dağıtım AŞ'nin, 8 milyon TL'si de DMO'nun hizmet alımlarını kapsamaktadır. Diğer hizmetler sektörünün 25 milyon TL olan hizmet alımlarının yaklaşık üçte biri Bileşim AŞ'nin işçilik, taşıma, bilgisayar ve diğer bakım hizmeti alımlarından, kalanı ise kamu bankalarının menkul değerler, finansal kiralama, portföy yönetimi şirketleri ve sektördeki diğer kurumların hizmet alımlarından oluşmaktadır. Diğer hizmetler sektörünün alım tutarının düşmesinde, önceki dönem hizmet alım tutarı 34 milyon TL olan ve yüksek miktarda tanıtım hizmet alımı bulunan Emlak Konut GYO'nun, halka arz sonrasında kamu payının %49,34 olması sebebiyle 2014 yılında Sayıştay denetimi kapsamında çıkmış olmasının etkisi büyüktür.

Mali sektör hizmet alımları, 2014 yılında 137 milyon TL artış göstermiştir. TC Ziraat Bankası AŞ'nin başta temizlik ve ekspertiz olmak üzere hizmet alımlarının 70 milyon TL yükselmesi, sektör rakamının %27,4 artmasına yol açmıştır.

KİT'lerde temizlik ve yemek gibi yardımcı hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamaya yönelik olarak başlatılan hizmet alımları yöntemi, giderlerde tasarruf sağlanması amacıyla yaygınlaşmış, son yıllarda esas faaliyet alanına giren birçok iş, hizmet alımı ile yürütülür hale gelmiştir. TPAO'da arama ve üretim alanı ile ilgili hizmet alımı gerçekleştirilmektedir. Eti Maden İşletmeleri'nde triyaj (ayıklama), öğütme, ambalajlama gibi bazı işler yüklenici personeli tarafından yapılmaktadır. Aynı şekilde TKİ'de kömür kribraj (eleme), lavvar (yıkama) ve torbalama tesislerinde çalıştırma ve yer altı üretim işçiliği gibi bazı üretimle ilgili işler yüklenici personeli tarafından yapılmaktadır.

Madencilik sektöründe, üçüncü kişilerden yapılan hizmet alımlarında son yıllarda iş kazalarının artmış olması, kamu kurumları aleyhine açılan tazminat davalarının çok yüksek tutarlara ulaşmasına yol açmıştır. TKİ Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesinde, hizmet alımı sözleşmesi ile üretim yaptırılan kömür ocağında 2014 yılında meydana gelen ölümlü kazanın ardından ilgili ana kuruluş aleyhine 700'ün üzerinde dava açılmış bulunmaktadır. İlgili davalarda, yüklenici firma tarafından ödenemeyen mali ve sosyal hakların üst işveren olması sebebiyle kamu kurumunca ödenmesi yönünde kesinleşen mahkeme kararları bulunmaktadır. Diğer taraftan madencilik sektöründe görülen iş kazaları, üretimde aksamalara sebebiyet verdiği için ilave maddi kayıpları beraberinde getirmektedir. Sonuç olarak; riskli üretim alanlarında hizmet alımı uygulamasının getirmekte olduğu malî yükler dikkate alınarak bu alanlardaki hizmet alımı ihalelerinin bu yönleriyle değerlendirilmesinde yarar bulunmaktadır.

2- Üretim:

Bu bölümde KİT üretimleri; tarım sektörü, sanayi sektörü, hizmetler sektörü ve mali kuruluşlar başlıkları altında incelenmiştir.

a) İşletmeciler kuruluşlar:

aa) Tarım sektörü:

KİT'lerin başlıca tarımsal mallar üretimi 46 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 46 - KİT'lerin başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi

Ürün cinsi	Birim	2010	2011	2012	2013	2014	2013'e göre fark		Türkiye 2014 yılı üretimi içindeki KİT payı %
							Miktar	%	
Buğday	Bin ton	219	278	260	357	238	(119)	(33,3)	1,25
Arpa	Bin ton	19	26	17	26	11	(15)	(57,7)	0,17
Silaj mısır (yem)	Bin ton	108	118	116	145	165	20	13,8	0,89
Yonca (kuru ot)	Bin ton	20	20	20	23	28	5	21,7	-
Buzağı	Baş	8.128	6.044	9.260	8.088	9.883	1.795	22,2	-
Kuzu	Baş	60.068	54.061	55.655	62.098	70.980	8.882	14,3	-
Tay	Baş	316	299	297	311	311	-	-	-

KİT'ler içinde esas faaliyet alanı tarım olan ve tarım sektöründe tek KİT durumunda bulunan TİGEM, Türkiye'nin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek ve ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla yetiştirdiği tohumluk, fidan, fide ve benzerleri ile ürettiği damızlık hayvan ve spermaları yetiştiricilere intikal ettirmek, tarım teknolojisi, girdi kullanımı ve ıslahı konularında öncülük ve öğreticilik yapmaktadır. TİGEM bu faaliyetleri sırasında tarımsal üretimde de bulunmaktadır.

Ana statü ile kendine verilmiş olan görevleri 36 işletmesi ile yürüten TİGEM hakkında; yapısal sorunları nedeniyle kârlı ve verimli olarak çalıştırılmayan tarım işletmelerinin tasfiye edilerek, işletme hakkının TİGEM'in amaç ve faaliyetleri doğrultusunda kullanılmak üzere devri veya kiralanması hususunda 04.07.2003 tarih ve 2003/T-13 sayılı YPK kararı alınmıştır.

2014 yılı itibarıyla, söz konusu 36 adet tarım işletmesinden, 16 adedi uzun süreli kiralama, 1 adedi kısmi kiralama ve 2 adedi de iştirak şeklinde olup, kısmi kiralama yapılmış tarım işletmesi ile birlikte 18 adet tarım işletmesinde üretim faaliyetlerini sürdürmüştür.

2014 yılı toplam buğday üretimi önceki yıla göre %33,3 oranında azalarak 238 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılında Dünya'da buğday üretimi 705 milyon ton, Türkiye'de ise bir önceki yıla göre %13,8 düşüşle 19 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılı dünya buğday üretiminde Türkiye'nin payı %2,7, TİGEM'in payı ise %0,03 olarak gerçekleşmiştir.

TİGEM'in 2014 yılında buğday verimi bir önceki yıla göre %21 azalışla 271 kg/da olarak gerçekleşirken, Türkiye'nin 240 kg/da olan ortalama buğday verimi, dünya ortalamasının (314 kg/da) gerisinde kalmıştır.

2014 yılında arpa üretimi geçen yıla göre % 57,7 oranında azalarak 11 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında buğdayda olduğu gibi arpada da üretim miktarı ve verimliliği önceki yıla göre yüksek oranda düşmüştür. Arpa verimlilik oranı 2013 yılına göre %59 oranında gerileyerek 142 kg/da olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında Türkiye'nin arpa üretimi %20,2 oranında düşerken, verimlilik düşüşü %22,1 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin yıllık arpa tohumluğuna ihtiyacı 250 bin ton olup, TİGEM'in üretimi bu ihtiyacı karşılamamaktadır.

Arpa, yem ve bira sanayinin önemli bir ham maddesidir. Bu sebeple söz konusu sanayinin talep ettiği kalite ve özelliğe sahip üretimin yapılabilmesi için mutlaka nitelikli tohumluk kullanılması gerekli görülmektedir.

TİGEM'in 2.782,8 bin dekar kültür altı arazisi olup, bunun % 28,8'i oranında 802,6 bin dekarı sulanabilmektedir. Teşekküle ait arazi varlığının Ceylanpınar İşletmesi hariç önemli bir bölümü su potansiyeli bakımından yeterli değildir. Özellikle 2014 yılının kurak geçmesi ve ekilen alanların önceki yıla göre %11 oranında azalması neticesinde teşekkülde son yıllarda artan sulama yatırımlarına rağmen bir önceki yıla göre oluşan üretim düşüşü dikkat çekici bir husus olarak görülmektedir.

Türkiye'de hayvancılığın gelişmesi, alınacak birçok mali ve teknik tedbirin yanı sıra üstün nitelikli damızlık temini ile yakından ilgilidir. TİGEM hayvancılık yaparak et ve süt üreten bir kuruluştan ziyade hayvan üretiminde girdi olarak kullanılan damızlık üretimi yapmaktadır. Türkiye hayvancılığının gelişmesinde TİGEM tarafından yetiştirilen damızlıkların önemi büyüktür. 2014 yılı tay üretimi 2013 yılı ile aynı seviyede kalmıştır.

2014 yılı sonu itibarıyla TİGEM'e bağlı 18 işletmede hayvancılıkla ilgili faaliyetler sürdürülmüştür. Bu işletmelerin 12'sinde sığır, 9'unda koyun, 2'sinde keçi, 3'ünde at, 2'sinde çoban köpeği, 2'sinde ceylan yetiştiriciliği faaliyetleri yapılmaktadır.

2014 yılı üretimleri değerlendirildiğinde, buzağı sayısının bir önceki yıla göre %22 oranında düşük gerçekleşmesinin ana nedeni, buzağı ölüm oranlarının Hayvancılık Teknik Yönergesi'nde belirtilen değerlerin üzerinde gerçekleşmesi olarak değerlendirilmektedir.

ab) Sanayi sektörü:

(1) Madencilik:

KİT'lerin birincil enerji kaynakları ve metal dışı maden üretimi 47 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 47 -KİT'lerin başlıca birincil enerji kaynakları ve metal dışı maden üretimi

Birincil enerji kaynakları	Birim	2010	2011	2012	2013	2014	2013'e göre fark		Türkiye 2014 yılı üretimi içindeki KİT payı %
							Miktar	%	
Taşkömürü (tuvenan)	Bin Ton	2.727	2.607	2.441	2.191	2.084	(107)	(4,9)	79
Linyit Kömürü (tuvenan)	Bin Ton	65.128	67.717	63.343	47.231	44.661	(2.570)	(5,4)	65
Ham petrol	Bin Ton	1.863	1.780	1.710	1.809	1.800	(9)	(0,5)	70
Doğalgaz	Milyon m ³	261	319	340	308	252	(56)	(18,2)	50
Tinkal (Konsantre)	Bin ton	1.045	740	666	131	-	(131)	(100)	100
Üleksit (Konsantre)	Bin ton	105	176	214	193	250	57	30	100
Kolemanit (Konsantre)	Bin ton	1.219	1.213	1.345	1.457	1.621	164	11,3	100

Dünya fosil yakıt rezervinin, petrol eşdeğeri olarak %68'ini kömür, %18'ini petrol ve %14'ünü doğal gaz oluşturmaktadır. 2014 yılı itibarıyla Türkiye'de toplam 10 milyar ton kömür rezervinin; 8,7 milyar tonu linyit, 1,3 milyar tonu ise taşkömürüdür. Dünya birincil

enerji tüketimine türler bazında dağılımına bakıldığında; %33,6 ile petrol, %29,6 ile kömür, %23,8 ile doğal gaz, %8 ile hidro-elektrik ve %5 ile nükleer yer almaktadır.

Ülkemizde kamu eliyle linyit kömürü üretimi TKİ ve EÜAŞ tarafından gerçekleştirilmektedir. TKİ 2014 yılında üretim faaliyetlerini 2 müessese ve 1 işletmesinde sürdürmüştür. TKİ'nin satılabilir kömür üretiminin yaklaşık %68'lik bölümü termik santrallerin kömür talebinin karşılanmasında kullanılmış iken %32'lik bölümü piyasanın ihtiyacının karşılanmasında kullanılmıştır. EÜAŞ tarafından Afşin-Elbistan Linyit Havzasındaki Kışlaköy ve Çöllolar sahalarında kömür üretimi yapılmaktadır. Ancak 06.02.2011 ve 10.02.2011 tarihlerinde meydana gelen heyelanların sonrasında Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 15.02.2011 tarihinde Çöllolar sahasındaki madencilik faaliyetleri durdurulmuştur. EÜAŞ'ın Afşin-Elbistan A ve B olmak üzere her iki santralının kömür ihtiyacı, Afşin Elbistan Linyitleri İşletmesi tarafından işletilen ve yıllık proje üretim kapasitesi 18,6 milyon ton olarak belirlenmiş olan Kışlaköy sahasından karşılanmaktadır.

Ülkemizde kamu eliyle taşkömürü üretimi TTK tarafından gerçekleştirilmektedir. TTK 2014 yılında üretim faaliyetlerini 5 müessesesinde sürdürmüştür.

2014 yılında Türkiye toplam tuvenan kömür üretimi, linyit ve taşkömürü olarak 71,7 milyon ton olurken, bunun 69,1 milyon tonu linyit, 2,6 milyon tonu da taşkömürü üretimine aittir. 2014 yılında Türkiye genelindeki linyit kömürü üretiminin %21'i TKİ, %44'ü EÜAŞ, taşkömürü üretiminin %79'u TTK, ham petrol üretiminin %70'i ve doğal gaz üretiminin %50'si TPAO tarafından gerçekleştirilmiştir.

TPAO'nun doğal gaz üretimi, 2014 yılında önceki yıla göre %18,2 oranında azalarak 252 milyon Sm³ olmuştur. Yeni doğalgaz saha keşfi yapılamadığı sürece doğalgaz üretiminin azalması kaçınılmaz olacaktır.

Türkiye dünya bor rezervinin %74'üne yakın bir kısmına sahiptir. 2014 yılında dünya bor üretiminin %48'ini Türkiye gerçekleştirmiştir. Eti Maden İşletmeleri bor madeni üretiminde Türkiye'de tekel konumundadır. Eti Maden İşletmeleri bor satışında da dünya lideri olup, satışlarının %97 oranındaki bölümü yurt dışına yapılmıştır.

(2) İmalat sanayii sektörü:

KİT'lerin başlıca tüketim malları, ara mallar ve yatırım malları üretimi 48 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 48 -KİT'lerin başlıca tüketim malları, ara malları ve yatırım malları üretimi

Tüketim malları	Birim	2010	2011	2012	2013	2014	2013'e göre fark		Türkiye'nin 2014 yılı üretiminde KİT payı %
							Miktar	%	
1-Tüketim malları:									
a)Gıda maddeleri									
-Et ve et ürünleri									
Kırmızı et (gövde et)	Ton	29.561	20.251	26.364	21.887	24.681	2.794	12,8	2,4
Kanatlı (beyaz) et	Ton	3.828	2.973	254	-	-	-	-	-
-Süt:									
Küçükbaş (koyun)	Ton	3.426	2.903	2.812	3.091	3.199	108	3,5	0,2
Büyükbaş (inek)	Ton	43.650	34.454	43.474	54.511	57.220	2.709	5,0	0,3
-Çay (paketli)	Ton	123.155	106.774	120.460	129.875	148.487	18.612	14,3	67,4
-Şeker	Bin ton	1.260	1.215	1.170	1.295	1.080	(215)	(16,6)	49,9
b)Dokuma ve giyim ürünleri									
-Halı	m ²	2.818	-	-	-	-	-	-	-
c)Diğer									
-Gaz maskesi	Adet	13.682	8.354	18.133	23.055	23.294	239	1,0	100
-Kiremit	Bin adet	2.559	1.201	1.430	1.089	777	(312)	(28,7)	-
2-Ara mallar:									
-İspirto (alkol)	Bin lt	6.560	5.190	5.200	6.400	6.000	(400)	(6,3)	-
-Morfin hidrat	Ton	114	123	123	119	88	(31)	(26)	100
-Boraks (DH:dekahidrat)	Bin ton	147	179	158	145	116	(29)	(20,0)	100
-Borik asit	Ton	215	326	323	257	232	(25)	(9,7)	100
-Boraks (PH:pentahidrat)	Bin ton	700	845	863	799	840	41	5,1	100
-Karboksimetil selüloz	Ton	2.744	1.442	-	-	-	-	-	-
3-Yatırım malları:									
a)Madeni eşya üretimi:									
-Metal yapı malzemesi	Ton	1.497	1.668	1.433	1.617	1.502	(115)	(7,1)	-
b)Meslek, bilim, ölçü kontrol ve optik donatımı üretimi									
-Kesici	Adet	302	71	12	22	0	(22)	(100,0)	-
-Ayırıcı	Adet	340	3	4	776	4	(772)	(99,5)	-
c)Demiryolu taşıtları:									
-Lokomotif	Adet	-	1	5	3	10	7	233,3	100
-Yolcu vagonu	Adet	40	153	120	125	274	149	119,2	-
-Yük vagonu	Adet	702	829	873	804	566	(238)	(29,6)	-

Kırmızı ve beyaz et üretimi ESK'nın faaliyetleri içerisinde yer almaktadır. ESK 2014 yılında faaliyetlerini; büyükbaş ve küçükbaş hayvan kesiminin yapıldığı 8 adet kırmızı et kombinasında sürdürmüştür. Söz konusu kombinalarda üretim kapasiteleri kırmızı et için 143,8 bin ton/yıldır. 2014 yılında geçen yıla göre %13 oranında artış ile 24,7 bin ton kırmızı et üretimi gerçekleştirilirken, beyaz et üretimi yapılmamıştır. ESK'nın Sincan Kombinasında beyaz et üretiminden çekilmesi sonrasında 2014 yılında beyaz et üretimi yapılmamış, kurum tarafından tavuk eti piyasadan temin edilerek satılmaktadır. Kuruma bağlı kombinaların kesim ve üretim kapasiteleri dikkate alındığında, kapasite kullanım oranlarının; büyükbaş hayvanda % 16,4, küçükbaş hayvanda % 1,1 düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir.

KİT'lerde çay üretimi; 2014 yılında 45 adet tasnifli kuru çay ve 2 adet paketleme fabrikasına sahip Çay-Kur tarafından gerçekleştirilmiştir. Tasnifli kuru çay fabrikalarının 32'si Rize, 8'i Trabzon, 4'ü Artvin ve 1'i Giresun'da bulunmaktadır. 2014 yılında 45 adet fabrikada 7.600 ton/gün kapasite ile 148 bin ton paketli çay üretimi gerçekleştirilmiştir.

T. Şeker Fabrikaları AŞ 2014 yılı faaliyetlerini; 25 şeker fabrikası, 4 alkol fabrikası, 5 makine fabrikası, Ankara Elektromekanik Aygıtlar Fabrikası ve Tohum İşleme Fabrikası ile gerçekleştirmiştir. 2014 yılı şeker üretimi bir önceki yılın %16,6 gerisinde kalarak 1 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu düşüş, 2014 yılında pancar ekimindeki azalmadan kaynaklanmıştır. 2008 yılında 140.949 üretici pancar teslim etmesine karşılık, 2014 yılında pancar teslim eden üretici sayısı %41 oranında azalarak 83.066'ya gerilemiştir.

Perlitli beton kiremit üretimi yapan, özelleştirme kapsam ve programında bulunan Doğusan Boru San. ve Tic. AŞ tarafından 2014 yılında önceki yıla göre %29 oranında azalma ile 777 bin adet kiremit üretilmiştir. Kapasite kullanım oranı son beş yılın en düşük düzeyinde %6 olarak gerçekleşmiştir. Personel sayısının emekli olan personel nedeniyle azalması ve özelleştirme sürecinde olan şirketin eleman temininde yeterince destek olmamasından dolayı yetersiz pazarlama ve satış faaliyetleri, bu sonucu doğuran ana sebepler arasında sayılabilir.

Ara malı olarak kullanılmak üzere alkol (ispirto) üretimi Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu kuruluşa bağlı Erzurum, Eskişehir, Malatya ve Turhal şeker fabrikaları bünyesinde alkol fabrikaları bulunmaktadır. Alkol üretimi, şeker üretim sürecinin son aşamasında elde edilen melastan gerçekleştirilmektedir. Melasın bünyesinde bulunan yaklaşık %50 oranındaki şeker teknolojik olarak geri kazanılmadığı için melas şurubu; alkol, yem ve maya üretiminde kullanılmaktadır. Fabrikaların yıllık alkol üretim kapasitesi 57,6 milyon litredir. Talep azlığı ve diğer 3 fabrikanın çevre sorunları nedeniyle üretimin tamamı Eskişehir fabrikasında gerçekleştirilmiştir.

Morfin, TMO'nun 26.000 ton çizilmemiş haşhaş kapsülü işleme kapasitesine sahip Bolvadin Afyon Alkoloidleri fabrikasında üretilmektedir. Üretilen morfin ve türevleri, yurtiçi ihtiyacının karşılanması yanı sıra %95'i tıbbi amaçlı olarak ihraç edilmektedir. 2014 yılında işlenen haşhaş kapsülünün %0,41'i oranında morfin ihtiva ettiği ve yurt dışı piyasada yer alan diğer ülkelerde bunun 5 katı olarak % 2 seviyesine kadar çıktığı dikkate alındığında, bu konuda alınacak daha çok mesafe bulunduğu anlaşılmaktadır. 2014 yılında işlenen kapsül ve dolayısıyla üretilen morfin hidrat miktarlarında ve kapasite kullanım oranında azalma olmuştur. Söz konusu azalışta, tadilat kapsamında yapılan çalışmalar nedeniyle fabrikadaki 86 günlük duruş etken olmuştur.

Boraks ve borik asit üretimi Eti Maden İşletmeleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Bor kimyasalları üretimi, 2013 yılında %10 oranında azalırken 2014 yılında %5 oranında artmış, öğütülmüş ürünlerde 2013 yılında %9, 2014 yılında da %20 oranında artış kaydedilmiştir. 2014 yılında borik asit üretiminin %20 oranında azalmasında, piyasalardaki daralmanın sonucu olarak stokların artması nedeniyle üretimin kısılması etkili olmuştur.

TEMSAN'ın Ankara ve Diyarbakır'da bulunan iki fabrikasında; elektrik üretim ve dağıtımında kullanılan kesici ve ayırıcılar, su türbini, jeneratör, elektrik motoru gibi imalatlar yapmakta, ayrıca hidroelektrik santraller kurmakta ve işletmektedir. 2014 yılında kesici ve ayırıcı üretimindeki keskin düşüşün sebepleri incelendiğinde; mevcut dağıtım sistemindeki yüklerin giderek artması ile artan trafo güçlerine paralel olarak daha yüksek kesme akımına

sahip elektromekanik teçhizatlara ihtiyaç duyulduğu, bu kapsamda üretimi yapılacak yeni tipte ürünler hususunda karar verilmesi gerekmektedir.

TCDD'nin bağlı ortaklıkları olan TÜDEMSAŞ yük vagonu yapımı ve onarımı, TÜLOMSAŞ lokomotif ve yük vagonu yapımı ile bakım ve onarımı, TÜVASAŞ yolcu vagonu yapım ve onarımı alanlarında faaliyet göstermektedir. 2014 yılında 10 adet lokomotif üretimi gerçekleştirilmiş olup, TÜLOMSAŞ ve TÜDEMSAŞ tarafından toplam 566 adet yük vagonu, TÜVASAŞ tarafından 274 adet yolcu vagonu imal edilmiştir. Yük vagonu üretiminde bir önceki yıla göre %30 oranındaki düşüşte, imalatların plan ve programlarında yaşanan aksaklıklar etkili olmuştur. 2013 yılında çıkarılan "6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun" la, Türkiye'de yeni bir dönem başlamış; sektör rekabete açılmıştır. Anılan Kanunla TCDD, altyapı işletmecisi olarak ve İDT statüsünde yapılandırılırken; demiryolu tren işletmecisi olarak "TCDD Taşımacılık Anonim Şirketi" unvanıyla yeni bir şirket kurulması öngörülmüştür. Söz konusu düzenlemeye uygun yapılanma çalışmaları halen devam etmektedir.

(3) Enerji (ikincil enerji) sektörü:

KİT'lerin ikincil enerji kaynağı üretimi 49 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 49 -İkincil enerji kaynakları

İkincil enerji	Birim	2010	2011	2012	2013	2014	2013'e göre fark		Türkiye 2014 yılı üretimi içindeki KİT payı %
							Miktar	%	
Elektrik (Brüt)	GWh	95.532	92.351	90.823	77.352	70.469	(6.883)	(8,9)	28,0

Türkiye'nin elektrik enerjisi kurulu gücü, son 10 yıllık periyotta yıllık ortalama %8,9 oranında artarak, 2004 yılında 36.824 MW iken 2014 yılında 69.520 MW seviyesine ulaşmıştır. Bu dönemde toplam kurulu güç içindeki termik tesislerin payı %65,6'dan %60,1'e, hidrolik tesislerin payı %34,3'den %34,'e düşerken, %0,1 seviyesinde olan jeotermal ve rüzgâr tesislerinin payı ise %5,9'a yükselmiştir.

69.520 MV'lık Türkiye elektrik enerjisi kurulu gücünün; %31,5'i oranında 21.879 MW'ı EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarına, %68,5'i oranında 47.641 MW'ı özel santrallara aittir. Yapılacak özelleştirmeler neticesinde bu oranın %16 seviyelerine kadar inmesi öngörülmektedir.

EÜAŞ kurulu gücünün %45,5'i (8.879 MW) termik, %54,5'i (13.000 MW) hidroelektrik santrallere aittir. 10.863 MW olan EÜAŞ termik kurulu gücünün 6.704 MW ile %61,7'sini kömür yakıtlı santraller, 3.779 MW ile %34,8'sini doğal gaz yakıtlı santraller, 380 MW ile %3,5'ini sıvı yakıtlı santraller oluşturmaktadır. 2014 yılında doğal gazın elektrik üretimindeki payı %44 olarak gerçekleşmiştir.

EÜAŞ bünyesindeki santrallerde 2014 yılında elektrik üretimi %8,9 oranında azalma ile brüt 70.469 GWh olmuştur. EÜAŞ yapmış olduğu bu üretimle Türkiye'de üretilen brüt 251.963 GWh'lik toplam elektrik enerjisinin %28'ini karşılamıştır. Üretimdeki düşüş büyük

oranda, EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarının toplam kurulu güç içindeki payı önceki yıl %37,2 iken, özelleştirmelerin etkisiyle cari yılda %31,5 seviyesine düşmesinden kaynaklanmaktadır. 2014 yılı EÜAŞ toplam brüt elektrik üretiminin 47.369 GWh'si (%67) hidroelektrik, 23.100 GWh'si (%33) de termik santrallerden gerçekleştirilmiştir.

2014 yılı Türkiye elektrik üretiminin; %27,97'si EÜAŞ'a, %46,33'ü serbest üretim şirketlerine, %17,41'i yap-işlet, %4,58'i yap-işlet-devret modeliyle çalışan üreticilere, %1,76'sı otoprodüktörlere, %1,93'ü işletme hakkı devredilen santrallere, %0,01'i lisansız santrallere aittir.

ac) Hizmetler sektörü:

(1) Ulaştırma-haberleşme:

KİT'lerin ulaştırma ve haberleşme sektöründeki başlıca üretimleri 50 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 50 –KİT'lerin başlıca ulaştırma ve haberleşme hizmetleri üretimi

Ulaştırma hizmetleri	Birim	2010	2011	2012	2013	2014	2013'e göre fark		Türkiye 2014 yılı üretimi içindeki KİT payı %
							Miktar	%	
1-Ulaştırma hizmetleri:									
a)Demiryolu:									
-Yolcu taşıma	Milyon yolcu km	5.491	5.882	4.598	3.775	4.393	618	16,4	100
-Yük taşıma	Milyon ton km	11.300	11.303	11.223	11.177	11.601	424	3,8	100
b)Denizyolu:									
-Gemi kurtarma	Adet	18	12	13	15	12	(3)	(20,0)	-
c)Petrol ve doğalgaz taşıma:									
-Doğal gaz	Milyon Sm ³	38.187	43.828	46.773	46.534	50.311	3.777	8,1	100
-Ham petrol (boru hattı)	Milyon ton/yıl	25	27	24	25	13	(12)	(48,0)	100
2-Haberleşme hizmetleri:									
a)Posta hizmetleri:									
-Mektup (1)	Milyon adet	1.034	1.009	1.019	959	920	(39)	(4,1)	100
-									
Kargo/APG/KKTG/Kurye(2)	Milyon adet	16	36	39	42	44	2	4,8	-
-Havale	Milyon adet	37,3	39,9	55,0	70,0	78,0	8	11,4	-
b)Telekomünikasyon hizmetleri:									
-Telgraf (yurt içi)	Bin adet	973	727	846	747	525	(222)	(29,7)	100
-Kablo-TV abonesi	Bin adet	1.230	1.261	1.251	1.182	1.176	(6,0)	(0,5)	100

(1) 2010 yılı değerlerine acele posta gönderi sayıları dahildir.

(2) 2010 yılı değerleri sadece koli sayılarını içerir.

Ulaştırma sektöründe demiryolu taşımacılığı Türkiye'de TCDD tarafından gerçekleştirilmektedir. 2014 yılında demiryolu ile 78,4 milyon kişi taşınmış ve bu yolcuların taşındığı mesafe 4,4 milyar yolcu/km olmuştur. Yolcuların %71 oranında 55,4 milyon kişisi banliyö, %29 oranında 23 milyon kişisi ana hat yolcusudur. Anahat yolcularının 5,1 milyon

kişisini, Ankara-Eskişehir-Ankara, Ankara-Konya-Ankara, Konya-Eskişehir-Konya, Konya-İstanbul-Konya ve Ankara-İstanbul-Ankara arasında YHT ile taşınan yolcular oluşturmaktadır. YHT ile taşınan yolcu sayısında 2013 yılına göre % 21 oranında artış kaydedilmiştir. 2014 yılında geçen yıla göre, ana hat yolcu taşımalarında %10 oranında, banliyö yolcu taşımalarında ise %118 oranında artış meydana gelmiştir.

2013 yılına göre Banliyö yolcu sayısındaki artışta; Ayrılık Çeşmesi-Kazlıçeşme arasında 29.10.2013 tarihinde günde 216 trenle Marmaray işletmeciliğine başlanması ile Yenikapı istasyonunun Yenikapı-Taksim-Hacıosman Metrosuna aktarma bağlantısının 15.02.2014 tarihinde açılması, Atatürk Havalimanına ulaşımına yönelik Yenikapı-Aksaray metro bağlantısının açılışı ile 10.11.2014 tarihinden itibaren pik saat saatlerde 6 dakika aralıkla 274 adede yükseltilmesi etkili olmuştur.

Türkiye'deki hava meydanlarının işletilmesi, meydan yer hizmetlerinin sağlanması, hava trafik kontrol hizmetlerinin ifası, seyrüsefer sistem ve kolaylıklarının kurulması ve işletilmesi görevi DHMİ tarafından yürütülmektedir.

2014 yılında DHMİ tarafından işletilen 47 adet havalimanına inen-kalkan toplam uçak sayısı, geçen yıla göre %6,7 oranında artış göstererek 1.134 bin adete, yolcu sayısı ise %8,4 oranında artış göstererek 141.338 bin kişiye ulaşmıştır. 2014 yılında bir önceki yıla göre; uçak trafiğinde iç hatlarda %6,3 oranında 36.539 adet ve dış hatlarda %7,3 oranında 34.999 adet, yolcu trafiğinde ise iç hatlarda %9,4 oranında 6.037.399 kişi ve dış hatlarda %7,3 oranında 4.874.955 kişi artış gösterdiği görülmüştür.

DHMİ, Türkiye'deki hava meydanlarının işletilmesi, meydan yer hizmetlerinin sağlanması, hava trafik kontrol hizmetlerinin ifası, seyrüsefer sistem ve kolaylıklarının kurulması ve işletilmesi görevinin yanı sıra, YİD modeli ile havalimanları yaptırabilmektedir. Bu kapsamda, 2013 yılında İstanbul Yeni Havalimanının ihalesi yapılmıştır. Söz konusu havalimanı, ilk etabının en geç 42 ayda tamamlanarak işletmeye verilmesi suretiyle 25 yıllık işletme süresi için 22.152 Milyon Avro+ KDV bedelle ihale edilmiş ve 19.11.2013 tarihinde uygulama sözleşmesi imzalanmıştır. Proje ve master plan çalışmaları kapsamında alınması gereken izinler için geçen süreç sonunda 01.05.2015 tarihinde yer teslimi yapılmıştır.

Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri 2014 yılında; 568 adet seyir yardımcısı ile 417 adet yardımcı tesis ile kıyı emniyeti hizmetini, 16 adet kurtarma gemisi, 2 adet yangın söndürme römorkörü ve 16 adet tahlisiye (can kurtarma) botu ile kurtarma hizmetlerini yürütmüş, 15 adet gemiye kurtarma yardımı hizmeti vermiştir. 2014 yılında kılavuzluk hizmeti verilen toplam gemi sayısı 51.576 adet olmuştur.

BOTAŞ, yerli ve yabancı menşeli ham petrolün borularla taşınması yanında, doğal gazın satın alınması, yurt içinde taşınması ve ana müşterilere satılması faaliyetlerini yerine getirmektedir. 2014 yılında taşınan ham petrol miktarındaki düşüş büyük oranda, Türkiye-İrak Ham Petrol Boru hattında kapasite kullanım oranının geçen yıl %16,6 iken 2014 yılında %8,8 seviyesine gerilemesinden kaynaklanmıştır.

Haberleşme sektöründe posta hizmetleri, PTT tarafından, 82 başmüdürlüğe bağlı 1.094 merkez müdürlüğü ile merkez müdürlüklerine bağlı 2.345 şube ve 1.044 acente olmak üzere toplam 4.483 adet işyeri vasıtasıyla yürütülmektedir.

Gerek elektronik postanın, gerekse özel kargo ve koli şirketleri ile bankacılık hizmetlerinin gelişmesi, posta hizmetlerinde ana hizmet gurubu olarak kabul edilen mektup postası, koli, havale ve çek hizmetlerinin rekabet ortamına girmesine neden olmuştur. Telgraf hizmetleri ise teknolojik ve ekonomik önemini büyük ölçüde yitirerek en düşük seviyeye inmiştir. Acele posta gönderileri istikrarlı bir şekilde artmaktadır.

Türkiye’de uydu haberleşme hizmetleri 22.07.2004 tarihinden itibaren TÜRKSAT tarafından yürütülmektedir. Yapılan yasal düzenlemelerle Şirkete kablo TV şebekesinin işletilmesi ve e-Devlet Kapısının kurulması görevleri de verilmiştir. Şirket, sahibi olduğu uydularda kapasite kullanım oranlarında önemli artışlar sağlamış, Türksat-3A uydusunu hizmete vermiş, 2014 yılında hizmete verilen 30 transponderli (Toplam 1750 Mhz bant genişliği) Türksat-4A ve 2015 yılında hizmete verilmesi öngörülen 43 transponder kapasiteli (Toplam 3400 Mhz bant genişliği) Türksat-4B uydularıyla halen kapsanamayan bazı alanların da kapsanması mümkün hale geldiği gibi önemli bir kapasite artışı sağlanmış, ayrıca data haberleşmesi için daha küçük çaplı çanak antenlerle iletişime imkan veren Ka frekans bandında hizmet verilmeye başlanmıştır. Söz konusu uyduların yanı sıra kısmen yerli katkı ile üretilecek Türksat-5A uydusunun temini için çalışmalara başlanılmış, Türksat-6A uydusunun tamamen yerli imkanlarla üretimi konusunda taraflar arasında 15.12.2014 tarihi itibarıyla mutabakat sağlanmıştır.

(2) Ticaret sektörü:

KİT’lerin ticaret sektöründeki başlıca üretimleri 51 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 51 –KİT’lerin başlıca ticaret sektörü üretimi

Ticaret ürünleri	Birim	2010	2011	2012	2013	2014	2013'e göre fark		Türkiye 2014 yılı üretimi içindeki KİT payı %
							Miktar	%	
1-Kırtasiye ürünleri:									
-Klasör	Bin adet	2.194	2.039	1.646	1.502	1.113	(389)	(25,9)	-
-Baskı	Bin m ²	42.341	28.297	24.005	21.891	20.557	(1.334)	(6,1)	-
-Toplu iğne	Ton	8,8	7,5	1,7	2,1	3,5	1,4	66,7	-
-Ataş	Milyon adet	41,3	57,6	39,1	50	24	(26,0)	(52,0)	-
2-İlaç endüstrisi ürünleri:									
-Morfin hidrat	Ton	114	123	123	119	88	(31,0)	(26,1)	-

Kamu kuruluşlarının ihtiyaç duydukları malzemelerin tek elden, topluca, zamanında, istenilen kalitede ve uygun fiyatlarla temini DMO tarafından yürütülmektedir. DMO faaliyetlerini 7 Bölge Müdürlüğü, 4 İrtibat Bürosu ve Basım İşletmesi Müdürlüğü ile sürdürmektedir. İstanbul Basım İşletmesinde müşterilerin basılı evrak ihtiyaçlarının karşılanması yanında klasör, toplu iğne, ataş ve zarf üretimi gerçekleştirilmektedir.

TMO esas itibarıyla ticari bir kuruluş olup, ana görevi hububat alımı ve bu ürünlerin piyasada istikrarının temin edilmesi ve afyon ile uyuşturucu maddelere konulan devlet tekeli işletmektir. TMO 2014 yılında 1,1 milyon ton buğday ile 600 bin ton arpa yurtdışından, yurtiçinden 16 bin ton haşhaş kapsülü, 200 bin ton arpa ve 176 bin ton mısır

alımı yapmıştır. TMO bünyesinde sınavi üretim yapan bir alkaloid fabrikası bulunmaktadır. Afyon'un Bolvadin ilçesinde 1981 yılında kurulan Alkaloid Fabrikası, modern teknolojisi ve 26 bin ton çizilmemiş haşhaş kapsülü işleme kapasitesi ile dünyanın belli başlı işletmeleri arasındadır. Alkaloid Fabrikasında 2014 yılında, 20.595 ton kapsül işlenerek 87.812 kg morfin hidrat üretilmiştir.

TP Petrol Dağıtım AŞ'nin doğrudan bir üretim faaliyeti bulunmamakta, EPDK mevzuatı çerçevesinde satın aldığı akaryakıtın dağıtımını yaparak faaliyet sahasındaki müşteri ve bayilere yeterli, kaliteli ve sürekli akaryakıt sağlama hizmeti vermektedir. 2014 yılında 900 bin m³ beyaz ürün (benzin, motorin, gaz yağı) ve 207 bin ton siyah ürün (fuel oil, diğer) satışı yapan şirket, 2014 yılı akaryakıt dağıtım pazarında tonaj sıralamasında 6. sırada yer almaktadır.

(3) Diğer hizmetler sektörü:

KİT'lerin diğer hizmetler sektöründeki başlıca üretimleri 52 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 52 –KİT'lerin başlıca diğer hizmetler üretimi

Ticaret ürünleri	Birim	2010	2011	2012	2013	2014	2013'e göre fark		Türkiye'nin 2014 yılı üretimi KİT payı %
							Miktar	%	
1-Bankacılık ürünleri:									
-Kredi kartı	Milyon ad.	5,3	5,6	5,6	6,6	6,6	0,0	0,0	-
-Banka kartı	Milyon ad.	21,3	24,8	28,4	32,5	34,4	1,9	5,8	-
2-İnşaat sektörü üretimleri:									
-Konut ve villa	Adet	12.722	10.884	17.515	12.260	-	-	-	-
-Ticari ünite	Adet	555	604	1.823	2.259	-	-	-	-

ttta Gayrimenkul AŞ, 2010 yılında özelleştirilen Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri'nin elinde bulunan ya da özelleştirme sürecinde bulunan gayrimenkullerle ilgili olarak yapılan ifraz ve tevhit çalışmalarına yardımcı olmak, her tür ve ölçekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonlarını ve imar uygulamasına ilişkin parsellasyon planlarının hazırlanması alanlarında faaliyet göstermektedir. Şirket 2013 yılından itibaren bazı arsaların satışı ve Erzurum Palandöken ve Konaklı Kayak Merkezlerinin işletilmesi ile ilgili olarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca görevlendirilmiştir. 2013 yılında, merkezi Erzurum'da olmak üzere Şirket bünyesinde Erzurum Palandöken ve Konaklı Kayak Merkezleri İşletme Daire Başkanlığı birimi oluşturulmuştur. Öte yandan 2016 yılına kadar özelleştirilmesi planlanan ve bu süre içerisinde işletmesi devredilen Erzurum ve Konaklı Kayak Tesislerinden de mevcut haliyle kar edilmesi mümkün görülmemektedir. ttta Gayrimenkul AŞ mülkiyetindeki taşınmaz sayısı 2014 yılı sonu itibarı ile 959 adettir.

Bileşim Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ödeme Sistemleri AŞ; kredili bankacılık ürünleri, kartlı ve/veya elektronik ödeme sistemleri, çağrı merkezleri, internet bankacılığı, ATM ve diğer elektronik bankacılık uygulamaları, üye işyeri çalışmaları alanlarında mevcut veya teknolojik gelişmelerden ötürü ortaya çıkacak her türlü faaliyette bulunmaktadır. Şirket 2014 yılında 9.468 adet ATM, 264.286 adet POS makinesi hizmeti vermiştir.

Konut, villa, ticari ünite üretimi alanlarında faaliyet yürütmekte olan TOKİ'nin iştiraki olan Emlak Konut GYO, şirket hisselerinin ikincil halka arzı sonrasında ana sermayedar TOKİ'nin Şirketteki hisse payı %49,33 oranına gerilemesi neticesinde Sayıştay denetiminden çıkmıştır.

Halk GYO; 26.10.2010 tarihinde kurulmuş olup, faaliyet konusu, gayrimenkul portföyü oluşturmak, geliştirmek ve gayrimenkule dayalı sermaye araçlarına yatırım yapmaktır. 2014 yıl sonu itibarıyla Şirket'in toplam portföy değeri 1.428.901 bin TL'dir. Toplam portföyün %32 oranında 461.397 bin TL'sini binalar, %65 oranında 924.967 bin TL'sini gayrimenkul projeleri ve %3 oranında 42.537bin TL'sini de para ve sermaye piyasası araçları oluşturmuştur. Şirket 12 adet gayrimenkulünü kiraya vermiş olup, bunlardan 29,9 milyon TL kira geliri elde etmiştir.

Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret AŞ'nin faaliyet alanı; inşaat, taahhüt, proje, müşavirlik ve mühendislik etütleri yapmak, restorasyon için restorasyon mimarı, sedefkâr, sanat tarihçisi, kalemkâr vb. meslek mensuplarını kadrosunda bulundurmak ve bu meslek guruplarıyla ilgili okul, enstitü, araştırma merkezi vb. eğitim tesisleri kurmak, yönetmek, işletmek veya işletilmesini sağlamak olup, 2014 yılında Şirket tarafından 1 adet restorasyon projesi yapım işi tamamlanmıştır.

Ziraat Teknoloji AŞ; 2001 yılında bilgi işlem faaliyetlerinin yürütülmesinin yanında, her nevi yazılım, donanım, network yapılarının kurulması, bakım ve destek hizmetlerinin sağlanması amacıyla Fintek Finansal Teknoloji Hizmetleri AŞ olarak kurulmuş olup, 01.06.2005 tarihinden bu yana T.C. Ziraat Bankası ve iştiraklerinin bilgi işlem faaliyetlerinin yürütülmesi hususunda hizmet vermiş, 2014 yılında Ziraat Teknoloji AŞ adını almıştır.

Marmara Teknokent AŞ, TÜBİTAK MAM bölgesinde yaklaşık 62 hektar alan üzerine kurulu bulunan hukuki statüleri birbirinden farklı Teknoloji Serbest Bölgesi ve Teknoloji Geliştirme Bölgesinde Ar-Ge ve Ar-Ge'ye dayalı faaliyet gösteren firma ve personeline altyapı ve üstyapı olanaklarıyla çeşitli hizmetler sunan bir hizmet üretim kuruluşudur. Şirketin gelirleri; Ar-Ge yapan firmalara verilen hizmetlerin bedellerinden ve firmalara tahsis edilen gayrimenkullerin kira gelirlerinden oluşmaktadır. Yönetici Şirket, 2014 yılında tahakkuk eden toplam 13,8 milyon TL tutarındaki net satış gelirlerinin %11,2 oranında 1,5 milyon TL'sini Teknoloji Geliştirme Bölgesinde faaliyet gösteren 62 girişimci firmadan, %88,8 oranında 12,2 milyon TL'sini Teknoloji Serbest Bölgesinde faaliyette bulunan 25 girişimci firmadan elde etmiştir.

b) Mali kuruluşlar:

ba) Bankacılık:

Kamu sermayeli bankaların 2010-2014 yılları mevduatı ve kredileri ve sektör değerleriyle karşılaştırmalı olarak 53 ve 54 sayılı çizelgede verilmiştir.

Çizelge : 53– Kamu bankalarının mevduat bankaları mevduatı içindeki yeri

Mevduat türü	2010			2011			2012			2013			2014		
	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Mevduat bankaları	Kamu sermayeli bankalar	Payı %
Tasarıf mevduatı	241.971	80.766	33,4	270.786	80.583	29,8	293.590	84.621	28,8	330.986	91.989	27,8	373.973	98.488	26,3
Resmi kuruluşlar	26.097	16.310	62,5	32.147	18.590	57,8	39.858	21.876	54,9	47.763	25.307	53,0	45.935	25.810	56,2
Ticari kuruluşlar	114.244	28.786	25,2	105.828	18.399	17,4	125.896	23.241	18,5	148.115	31.993	21,6	164.009	30.537	18,6
Bankalar mevduatı	28.495	5.698	20,0	39.677	10.385	26,2	43.052	14.682	34,1	55.574	18.168	32,7	66.514	22.865	34,4
Döviz tevdiat	171.134	34.867	20,4	210.269	39.545	18,8	218.538	40.355	18,5	311.384	61.295	19,7	352.811	66.158	18,8
Diğer	30.822	13.680	44,4	29.602	9.745	32,9	34.737	11.313	32,6	33.097	9.717	29,4	41.557	9.750	23,5
Kıymetli madenler	1.917	473	24,7	10.612	2066	19,5	14.345	2.852	19,9	16.394	4.022	24,5	12.839	3.354	26,1
Toplam	614.680	180.580	29,4	698.921	179.313	25,7	770.016	198.940	25,8	943.313	242.491	25,7	1.057.638	256.964	24,3

Çizelge : 54–Kamu bankalarının mevduat bankaları kredileri içindeki yeri

Kredi türü	2010			2011			2012			2013			2014		
	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %	Tüm bankalar	Kamu sermayeli bankalar	Payı %
1- Mevduat bankaları:															
a) Krediler ve Alacaklar	487.069	101.164	20,8	633.324	127.122	20,1	728.169	136.181	18,7	957.291	194.667	20,3	1.138.064	241.611	21,2
b) Takipteki krediler (Brüt)	18.537	2.613	14,1	17.368	2.532	14,6	21.588	4.018	18,6	26.931	4.663	17,3	32.750	6.417	19,6
c) Özel karşılıklar (-)	(15.690)	(2.038)	13,0	(13.974)	(2.008)	14,4	(16.239)	(2.878)	17,7	(20.884)	(3.434)	16,4	(24.612)	(4.346)	17,7
d) Net takipteki krediler	2.847	575	20,2	3.394	524	15,4	5.349	1.140	21,3	6.047	1.229	20,3	8.139	2.070	25,4
Toplam (1)	489.916	101.739	20,8	636.718	127.646	20,0	733.518	137.321	18,7	963.338	195.896	20,3	1.146.203	243.682	21,3
2- Kalkınma ve yatırım bankaları:															
a) Krediler ve alacaklar:	18.880	11.980	63,5	27.488	17.662	64,3	35.342	24.508	69,3	52.044	37.092	71,3	63.310	46.451	73,4
b) Takipteki krediler (Brüt)	339	199	58,7	351	210	59,8	299	210	70,2	425	242	56,9	481	237	49,2
c) Özel karşılıklar (-)	(273)	(172)	63,0	(268)	(161)	60,0	(220)	(162)	73,6	(283)	(161)	56,9	(309)	(176)	57,0
d) Net takipteki krediler	66	27	40,9	83	49	59,0	79	48	60,1	142	81	57,0	173	61	35,3
Toplam (2)	18.946	12.007	63,4	27.571	17.711	64,2	35.421	24.556	69,3	52.186	37.173	71,2	63.483	46.512	73,3
Genel toplam	508.862	113.746	22,4	664.289	145.357	21,8	768.939	161.877	21,1	1.015.524	233.069	23,0	1.209.686	290.194	24,0

Türkiye Bankalar Birliği'ne üye 47 bankanın toplam aktifleri 2014 yılında %15,5 oranında büyüyerek 1,8 trilyon TL olurken, aktif büyümesinin %76,7'si kredilerden kaynaklanmıştır. Sektörün 2014 yılı toplam net dönem kârı %3,4 oranında artarak 24,4 milyar TL olmuştur.

TBB'ne üye bankaların toplam şube sayısı 202 adet artarak 11.223'e, istihdam edilen personel sayısı 3.421 kişi artarak 200.886'ya yükselirken, Türkiye'de 2014 yıl sonu itibarıyla faaliyet gösteren banka sayısı 51 olmuştur. Bunlardan 4 adedi katılım bankasıdır.

Bankacılık Kanunu'nun 79 uncu maddesi hükümlerine göre kurulmuş ve tüzel kişiliğe haiz kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan TBB'ye üye Türkiye'de faaliyet gösteren banka sayısı 2014 yıl sonu itibarıyla 47 olup, bunların; 34'ü mevduat bankası, 13'ü kalkınma ve yatırım bankasıdır. Mevduat bankalarından 2'si kamusal sermayeli, 12'si özel sermayeli, 19'u yabancı sermayeli ve 1'i TMSF bünyesindeki. Kalkınma ve yatırım bankalarının 3'ü kamu sermayeli, 6'sı özel sermayeli ve 4'ü yabancı sermayeli bankadır.

47 bankadan 5'i (T.C. Ziraat Bankası, T. Halk Bankası, İller Bankası, T. Kalkınma Bankası AŞ ve Türk Eximbank) kamusal sermayeli bankalar olup, 2'si mevduat bankası, 3'ü ise kalkınma ve yatırım bankası statüsündedir. Kamusal sermayeli T. Emlak Bankası ise tasfiye halindedir.

Sektörün toplam mevduat değerleri dikkate alındığında; kamu sermayeli bankaların sektör toplam mevduatından aldıkları pay, 2013 yılında %25,7 iken 2014 yılında 1,4 puan azalarak %24,3 olmuştur.

Bankacılık sektörünün toplam kredileri, önceki yıla göre 2014 yılında %19,1 oranında 194,2 milyar TL artarak 1.209,6 milyar TL'ye ulaşırken, kamu sermayeli bankaların kredileri aynı dönemde %24,5 oranında 57,1 milyar TL artarak 290,2 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Sektörün toplam kredileri 2013 yılında toplam aktifin %62,1'ini oluştururken, kamu sermayeli bankaların kredileri aktiflerinin %59,7'sini oluşturmuş; 2014 yılında bankacılık sektörünün toplam kredileri toplam aktifin %64,1'ini, kamu sermayeli bankaların kredileri ise, aktiflerinin %63,5'ünü oluşturmuştur.

Kamu sermayeli bankaların toplam kredileri, 2013 yıl sonunda sektörün %23'ünü oluştururken, 2014 yıl sonunda bu oran %24'e yükselmiştir.

Kamu sermayeli mevduat bankalarının 2013 yıl sonu itibarıyla kullandıkları krediler, tüm mevduat bankaları kredileri içinde %20,3 oranında yer alırken, bu oran 2014 yıl sonunda %21,2'ye yükselmiştir.

Diğer yandan, kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının 2013 yıl sonundaki kredileri, sektör kalkınma ve yatırım bankaları içinde %71,2 oranında yer alırken, bu oran 2014 yılında %73,3 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında kamu mevduat bankalarının brüt takipteki kredilerinin, mevduat bankaları takipteki kredileri içindeki payı %17,3 olup, 2014 yıl sonunda bu oran %19,6'ya yükselirken, kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının 2013

yılındaki brüt takipteki kredilerinin kalkınma ve yatırım bankaları takipteki kredileri içindeki payı %56,9 düzeyinde iken, bu oran 2014 yıl sonunda %49,2'ye gerilemiştir.

(1) Kamu sermayeli mevduat ve ticaret bankaları:

Kamu sermayeli mevduat ve ticaret bankalarının sektör bankaları ile birlikte önemli finansal verilerine 55 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge : 55 –Mevduat bankalarının finansal değerleri

(Milyon TL)

Finansal değerler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Öz kaynaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	94.076	101.190	128.063	133.441	156.040	22.599	16,9
b) Kamu bankaları	20.903	21.817	29.490	32.513	45.076	12.563	38,6
Toplam (1)	114.979	123.007	157.553	165.954	201.116	35.162	21,2
2- Mevduat:							
a) Diğer mevduat bankaları	434.103	519.606	571.076	700.822	800.674	99.852	14,2
b) Kamu bankaları	180.578	179.314	198.940	242.491	256.964	14.473	6,0
Toplam (2)	614.681	698.920	770.016	943.313	1.057.638	114.325	12,1
3- Krediler ve alacaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	388.177	509.072	596.198	767.442	902.521	135.079	17,6
b) Kamu bankaları	101.739	127.646	137.320	195.896	243.682	47.786	24,4
Toplam (3)	489.916	636.718	733.518	963.338	1.146.203	182.865	19,0
4- Finansal varlıklar (net):							
a) Diğer mevduat bankaları	207.548	201.948	199.109	207.946	226.128	18.182	8,7
b) Kamu bankaları	96.559	94.112	88.424	91.258	91.407	149	0,2
Toplam (4)	304.107	296.060	287.533	299.204	317.536	18.332	6,1
5- Toplam aktifler:							
a) Diğer mevduat bankaları	706.845	867.314	974.266	1.217.784	1.400.756	182.972	15,0
b) Kamu bankaları	224.102	251.805	271.150	347.474	403.023	55.549	16,0
Toplam (5)	930.947	1.119.119	1.245.416	1.565.258	1.803.780	238.522	15,2
6- Net dönem kârı:							
a) Diğer mevduat bankaları	14.795	14.031	16.294	16.392	16.671	279	1,7
b) Kamu bankaları	5.723	4.146	5.245	6.081	6.256	175	2,9
Toplam (6)	20.518	18.177	21.539	22.473	22.927	454	2,0

Kamu sermayeli mevduat bankaları (T.C. Ziraat Bankası AŞ ve T. Halk Bankası AŞ) 2014 faaliyetleri sonunda toplam aktifler, krediler, öz kaynak ve net dönem karı artışında sektörün üzerinde; mevduat ve finansal varlıklar (net) artışında ise sektörün altında oranlarda artış sağlamıştır.

Kamu sermayeli mevduat ve ticaret bankalarının sektör bankaları ile birlikte seçilmiş performans verilerine 56 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge : 56– Mevduat bankalarına ait rasyolar

Rasyolar	Mevduat bankaları												T.C. Ziraat Bankası					T. Halk Bankası				
	2010		2011		2012		2013		2014		2010		2011		2012		2013		2014			
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014		
Sermaye yeterlilik standart oranı	17,7	15,5	17,2	14,6	15,7	19,2	15,6	19	13,2	18,2	19,2	15,6	19	13,2	18,2	15,9	14,3	16,2	13,9	13,6		
Öz kaynaklar / toplam aktifler	12,4	11	12,7	10,6	11,1	8,9	8,2	10,5	8,9	11,5	8,9	8,2	10,5	8,9	11,5	10,2	9,5	11,4	10,1	10,6		
Toplam krediler ve alacaklar/toplam aktifler	52,6	56,9	58,9	61,5	63,5	38	44,5	43,9	53,5	57,3	38	44,5	43,9	53,5	57,3	60,7	61,7	60,9	60,6	65,5		
Tüketici kredileri/toplam krediler ve alacaklar	35,3	34,3	35,2	33,1	30,0	40,6	42,5	40,4	33,6	29,7	40,6	42,5	40,4	33,6	29,7	25,6	26,5	26,6	27,2	24,6		
Takipteki krediler (brüt)/toplam krediler ve alacaklar	3,8	2,7	2,9	2,8	2,9	1,5	1,2	2,9	2,2	1,9	1,5	1,2	2,9	2,2	1,9	4	3	3	2,6	3,6		
Finansal varlıklar (net)/toplam aktifler	32,7	26,6	23,1	19,4	17,8	50,5	44	40,2	30,3	26,1	50,5	44	40,2	30,3	26,1	27,7	25,6	21,2	20,4	17,3		
Likit aktifler / toplam aktifler	32,9	31	31,4	28,8	27,9	36,3	33,5	37,4	36,7	35,1	36,3	33,5	37,4	36,7	35,1	18,2	19,9	22,7	22,5	19,7		
Net dönem kârı / toplam aktifler	2,2	1,6	1,7	1,4	1,3	2,5	1,3	1,6	1,6	1,6	2,5	1,3	1,6	1,6	1,6	2,8	2,2	2,4	2	1,4		
Net dönem kârı /öz kaynaklar	17,8	14,8	13,7	13,5	11,4	27,6	15,9	15,4	18,1	14,2	27,6	15,9	15,4	18,1	14,2	27,0	23,7	21,1	19,4	13,3		
Grup payı :	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Toplam kaynaklar (toplam aktifler)	-	-	-	-	-	16,2	14,4	13,1	13,3	13,7	16,2	14,4	13,1	13,3	13,7	7,8	8,1	8,7	8,9	8,6		
Toplam krediler ve alacaklar	-	-	-	-	-	11,7	11,2	9,7	11,5	12,4	11,7	11,2	9,7	11,5	12,4	9	8,8	9	8,8	8,9		
Toplam mevduat	-	-	-	-	-	20,5	16,1	15,4	15	14,5	20,5	16,1	15,4	15	14,5	8,9	9,4	10,4	10,68	9,8		

T.C. Ziraat Bankası'nın 2014 yıl sonu itibarıyla aktif büyüklüğü bir önceki yıla göre %19,3 oranında artışla 247,6 milyar TL'ye yükselmiş, aktif büyüklüğü itibarıyla 1. sırada yer alan Banka'nın bankacılık sektöründen aldığı pay %13,1, mevduat bankaları içindeki payı da %13,7 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında aktif kalemler içindeki satılmaya hazır finansal varlıkları (net) bir önceki döneme göre %16,2 oranında artarak 54,2 milyar TL'ye yükselmiş ve aktif içindeki payı önceki yılda %22,5 iken %21,9'a gerilemiştir. 2014 yıl sonu itibarıyla mevduatın payı önceki yıla göre %8,1 oranında artarak 153,2 milyar TL olmuştur.

Sektörde ticari kuruluşlar ve diğer kuruluşlar vadesiz mevduatı, sektörün toplam vadesiz mevduatının %23'ünü, sektör toplam mevduatının %4,2'sini oluşturmakta iken T.C. Ziraat Bankası AŞ'de ticari kuruluşlar ve diğer kuruluşlar vadesiz mevduatı, Banka toplam vadesiz mevduatının %15,2'sini, toplam mevduatının ise %3,2'sini oluşturmaktadır. Bu kapsamda T.C. Ziraat Bankası AŞ'nin ticari ve kurumsal müşteriler vadesiz mevduatının, toplam vadesiz mevduatın ve toplam mevduatın içindeki payının sektöre göre düşük kalması bu müşterilerden yeterli verim sağlanamadığına ilişkin bir göstergedir.

2013 yıl sonunda Banka aktifinin %53,5'ini oluşturan toplam krediler, 2014 yılında 141,9 milyar TL ile aktifin %57,3'ünü oluşturmuştur. Mevduat bankalarında bu oran 2013 yılında %61,5, 2014 yılında ise %63,5 olarak gerçekleşmiştir. Banka'nın kredilerinde son yıllarda yüksek tutar ve oranlarda artış izlenmiştir.

Banka'nın mevduat bankaları toplam kaynaklarından aldığı pay 2013 yıl sonunda %13,3 iken, 2014 yılında %13,7'e; benzer şekilde toplam kredilerden aldığı grup payı %11,5'den %12,4'e yükselmiş, ancak toplam mevduat içerisindeki payı %15'den %14,5'a gerilemiştir.

Takipteki krediler (brüt)/toplam krediler ve alacak oranı, 2013 yıl sonunda sektörde %2,8 iken, 2014 yıl sonunda 0,1 puan artarak %2,9'a yükselmesine karşın; Banka'da 2013 yılında %2,2 iken, 0,3 puan azalarak 2014 yılında %1,9'a gerilemiştir. Takipteki krediler (brüt) sektörde 2014 yıl sonu itibarıyla 2013 yılına göre %21,5 oranında artarken; Bankada aynı dönemde %12,4 oranında artış kaydetmiştir. Banka'nın kredi takip artış oranı ile genel takip oranları; kredilerden sağlanan yıllık %53,5'lik artışın önemli ölçüdeki etkisiyle sektörün altında gerçekleşmiştir.

Bankalararası Kart Merkezi (BKM) verilerine göre, Türkiye'de toplam kredi kartı sayısı 2014 yılında %0,3 oranında artışla 57 milyon adet olarak gerçekleşmiştir. T.C. Ziraat Bankası'nın kredi kartı sayısı 2014 yılında %5,6 oranında azalışla 3,1 milyon adet olmuştur. 2013 yıl sonuna göre Bankanın sektörün kredi kartları toplamı içinde %5,8 oranında olan payı %5,5'e gerilerken; banka kartları toplamı içindeki payı %19,1'den %21,2'e yükselmiştir.

Bankanın, kredi kartı sayısı bakımından banka ölçeğinde düşünüldüğünde uygun bir konumda olmadığı ve sektörün gerisinde kaldığı görülmektedir. Kredi kartlarında sektör payı yıllar itibarıyla Banka büyüklüğüne paralel bir seviyeye ulaşamamıştır.

2014 yıl sonu itibarıyla bankacılık sektöründe internet bankacılığı müşteri sayısı önceki yıl sonuna göre %15,1 oranında artarak 14,3 milyon kişiye; yapılan toplam işlemler ise %24,4 oranında artarak 2,8 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Ziraat Bankası'nın 2014 yıl sonu itibarıyla; toplam internet bankacılığı müşteri sayısı içindeki payı %8,7, yapılan toplam işlemler içindeki payı ise %5 olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılında mevduat bankalarının aktif toplamı %15,2, T. Halk Bankası'nın aktif toplamı %11,1 oranında artmış; bunun sonucu olarak Banka'nın aktiflerinin mevduat bankaları aktif toplamındaki payı %8,9 oranından, %8,6'ya gerilemiştir. 2013 yılında bankacılık sektörü aktif büyüklüğü sıralamasında 6. sırada yer alan Halk Bankası, 2014 yılında 155,4 milyar TL ile 7. sırada yer almıştır.

T. Halk Bankasının kullandığı nakdi krediler önceki döneme göre 2014 yıl sonunda %19 oranında, mevduat bankalarının kullandığı nakdi krediler %18,9 oranında artış göstermiştir. Bunun sonucu olarak Banka'nın kredilerinin mevduat bankaları içindeki payı ise %8,8 oranı ile geçen yılki seviyesini korumuştur. Bankanın toplam aktiflerinin %64,7'sini krediler oluşturmuş olup, bu oran mevduat bankalarında %63,1 olarak gerçekleşmiştir.

Mevduat bankalarında brüt takipteki krediler önceki döneme göre %21,6 oranında artmış, takipteki krediler için geçen yıldan 2,3 puan azalışla %75,2 oranında karşılık ayrılmıştır. Banka'nın brüt takipteki alacakları, önceki döneme göre %64,9 oranında artmış, takipteki krediler için ayrılan karşılık oranı ise %80,6'dan %65,2'ye inmiştir. Mevduat bankalarının brüt takipteki alacaklar toplamında Banka'nın payı %8,3'ten %11,3 düzeyine yükselmiştir.

Sektörde brüt takipteki krediler önceki döneme göre %21,5 oranında artarken, Banka'da %64,8 oranında artışla 3,7 milyar TL'ye yükselmiştir. Sektörde takibe dönüşüm oranı 2014 yılında %2,7, Banka'da ise %3,6 düzeyinde gerçekleşmiştir. Banka'nın 2013 yıl sonunda 435 milyon TL olan takipteki alacakların net bakiyesi, 2014 yılında 1,2 milyar TL'ye yükselmiştir.

T. Halk Bankası, 2012 yılında hizmete sunduğu yeni kredi kartı "Paraf" ile kredi kartı piyasasında pazar payını da arttırmayı hedeflemiştir. 2014 yıl sonu itibarıyla sektörün kart sayısı 57 milyon, POS adedi 2,4 milyon adet iken bu rakamlar Bankada sırasıyla 3,4 milyon ve 260,6 bin adet olarak gerçekleşmiştir. Kredi kartı sayısında sektör içindeki payı %6,1 oranında olmasına rağmen, kredi kartı işlem hacmindeki payı %3,2 düzeyinde kalmıştır.

T. Halk Bankası kredi kartı aktiflik oranının sektör ortalamasının altında olması, bireysel kredilerden alacağı gelirlerden mahrum kalındığını göstermektedir.

Mevduat bankalarının net dönem kârı 2014 yıl sonunda bir önceki yıla göre %1,7 oranında 279 milyon TL artışla 16,6 milyar TL olarak gerçekleşirken; T. Halk Bankası'nın net dönem kârı önceki yıla göre %19,8 oranında 545 milyon TL azalışla 2,2 milyar TL, T.C. Ziraat Bankasının dönem net kârı önceki yıla göre %21,6 oranında 721 milyon TL artışla 4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

(2) Kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankaları:

2013 yıl sonu itibarıyla, 3'ü kamu sermayeli 10'u özel sermayeli olmak üzere toplam 13 kalkınma ve yatırım bankası mevcuttur.

Kalkınma ve yatırım bankaları varlık ve kaynaklar itibarıyla 2013 yıl sonunda tüm bankacılık sektörü aktifinin %4,3'ünü oluştururken, 2014 yıl sonunda bu oran %4,5'e yükselmiştir.

Kalkınma ve yatırım bankalarının toplam kredileri, önceki yıl sonuna göre 2014 yıl sonunda %21,6 oranında, tüm bankacılık sektörünün toplam kredileri de %19,1 oranında artmış; bu nedenle kalkınma ve yatırım bankalarının toplam krediler itibarıyla tüm sektörden aldığı pay, 2013 yılında %5,1 iken, 2014 yılında %5,2'ye yükselmiştir.

Kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının sektör bankaları ile birlikte önemli finansal verileri 57 sayılı, seçilmiş performans verilerine 58 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge : 57 – Kalkınma ve yatırım bankalarının finansal değerleri

(Milyon TL)

Finansal veriler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Krediler ve alacaklar:							
a) Diğer kalkınma ve yat. bankaları	6.939	9.861	10.865	15.034	16.971	1.937	12,9
b) Kamu bankaları	12.007	17.710	24.556	37.153	46.512	9.359	25,2
Toplam (1)	18.946	27.571	35.421	52.187	63.483	11.296	21,6
2- Özkaynaklar:							
a) Diğer kalkınma ve yat. bankaları	2.588	2.809	3.452	4.241	4.923	682	16,1
b) Kamu bankaları	11.520	12.636	13.558	14.697	16.292	1.595	10,9
Toplam (2)	14.108	15.445	17.010	18.938	21.215	2.277	12,0
3- Toplam aktifler:							
a) Diğer kalkınma ve yat. bankaları	13.366	17.746	21.746	27.032	30.574	3.542	13,1
b) Kamu bankaları	17.563	23.847	30.980	43.080	53.954	10.874	25,2
Toplam (3)	30.929	41.593	52.726	70.112	84.529	14.417	20,6
4- Net dönem kârı							
a) Diğer kalkınma ve yat. bankaları	325	364	510	530	541	11	2,0
b) Kamu bankaları	517	501	557	610	998	388	63,7
Toplam (4)	842	865	1.067	1.140	1.539	399	35,0

(%)

Çizelge : 58 – Kalkınma ve yatırım bankalarına ait bazı rasyolar

Rasyolar	Kalkınma ve Yat. bankaları				T. Kalkınma Bankası				T. Eximbank				İller Bankası			
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	
Sermaye yeterlilik standart oranı	58,6	48,2	34,3	32,7	32,8	75,2	58,3	25,2	21,4	20,4	143	95,9	25,1	26,2	24,1	
Öz kaynaklar / toplam aktifler	45,6	37,1	32,3	27	25,1	32,2	18,9	20,1	17	16,4	57,7	37,8	23,8	15,7	12,8	
Toplam krediler ve alacaklar/toplam aktifler	61,3	66,3	67,2	74,4	75,1	73,8	66,5	78,5	77,6	80,3	66,1	83,5	86,3	92,8	94,5	
Takipteki krediler (brüt)/toplam krediler	1,8	1,3	0,8	0,8	0,8	6,6	5,1	4,3	4,5	3,5	2,9	1,4	0,8	0,5	0,4	
Likit aktifler / toplam aktifler	31,3	29,2	29,9	21,8	21,5	18,7	29,2	17	18,6	16,2	19,3	10,7	11,3	4,9	3,4	
Net dönem kâr / toplam aktifler	2,7	2,1	2	1,6	1,8	1,3	0,9	1,5	1	1,2	4,1	2,4	1,4	1	1,3	
Net dönem kârı / özkaynaklar	6	5,6	6,3	6	7,3	4,1	4,5	7,6	6,1	7,3	7,1	6,3	6	6,3	9,9	
Grup payı :																
Toplam kaynaklar (T.Aktifler)	-	-	-	-	-	5,2	6,7	5,4	5,1	4,6	22	23,2	29,3	35,4	39,9	
Toplam krediler ve alacaklar	-	-	-	-	-	6,2	6,7	6,4	5,3	5,0	20,3	29,2	38,3	44,1	50,2	

2014 yıl sonunda kalkınma ve yatırım bankalarının önceki yıla göre; toplam aktifleri %20,6, kredileri %21,6 ve net dönem kârı %35 oranlarında artış kaydetmişken; 3 kamu bankası toplamda sırasıyla %25,2, %25,2 ve %63,7 oranlarıyla daha yüksek performans göstermiştir.

Kalkınma ve yatırım bankalarının toplam kredileri 2014 yıl sonunda %21,6 oranında artarken, İller Bankası'nın toplam kredileri 2014 yıl sonunda %1 oranında artmış, bunun sonucu olarak Banka'nın toplam krediler itibarıyla sektörden aldığı pay, 2014 yıl sonunda 374 puan azalarak %18,1'e düşmüştür.

2014 yıl sonunda sektörün varlık ve kaynaklarının %20,6 oranında, İller Bankası'nın varlık ve kaynaklarının %10,8 oranında artması nedeniyle, sektörden aldığı pay önceki yıl sonuna göre 1,7 puan azalarak %19,3 olmuştur.

İller Bankası'nın 2014 yıl sonu performans göstergeleri kalkınma ve yatırım bankaları ortalamasının altında kalmıştır.

T. Kalkınma Bankası AŞ'nin 2014 yılı faaliyetleri sonucunda önceki yıla göre ulaştığı aktif toplamı 2014 yılında %10,1, kredi % 14 oranında artış kaydetmesine karşın, net dönem karı %2,7 oranında artarak kalkınma ve yatırım bankaları ortalamasının altında performans sergilemiştir.

Banka'nın 2014 yıl sonu itibarıyla, bankacılık sektörü ortalaması %2,7, Kalkınma ve Yatırım Bankaları ortalaması %0,8 olan kredinin takibe dönüşüm oranı Banka'da %3,5 olarak oldukça üzerinde gerçekleşmiştir.

T. Eximbank'ın önceki yıl sonuna göre 2013 yıl sonunda; toplam aktiflerini %36 oranında, kredilerini %38,4 oranında ve net dönem karını %73,5 oranında artarak, Kalkınma ve Yatırım Bankaları ortalamasının üzerinde performans sergilemiştir.

TBB tarafından yayımlanan "Bankalarımız 2014" Raporuna göre üye 45 banka içinde aktif sıralamasında T. Eximbank 13 üncü, İller Bankası 16 ncı ve Kalkınma Bankası 26. sırada yer almıştır.

(3) T.H. Türkiye Emlak Bankası AŞ:

2001 yılında 4603 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle; Banka'nın 2001/2202 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında tüm hak ve yükümlülükleriyle birlikte Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devri öngörülen varlıkları ile kanuni takibe intikal etmiş alacakları ve yuva kredileri hariç, bütün hak, alacak ve borçlar, alacaklıların rızası ve sair herhangi bir işleme gerek kalmaksızın T.C. Ziraat Bankası AŞ veya T. Halk Bankası AŞ'ye devredilmiş, bankacılık yapma ve mevduat kabul etme yetkisi sona erdirilerek, tasfiye süreci başlatılmıştır.

Banka'nın, 2010-2014 yıllarına ait başlıca finansal verileri 59 sayılı çizelgede verilmiştir.

Çizelge: 59– T.H. Emlak Bankası'na ait finansal veriler

(Milyon TL)

Türü	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Öz kaynaklar	460	1.130	1.154	1.229	1.338	109	8,9
Toplam aktifler	2.258	3.040	2.193	2.293	2.394	101	4,4
Hazineye borçlar	1.773	1.858	999	998	984	(14)	(1,4)
Krediler	47	37	21	18	16	(2)	(11,1)
Brüt takipteki krediler	895	916	872	989	976	(13)	(1,3)
Karşılıklar	260	264	267	267	269	2	0,7
Takipteki krediler (Net)	636	652	605	722	707	(15)	(2,1)

Banka 2014 yılı faaliyetlerini sonucunda 109,2 milyon TL dönem kârı sağlamış olup öz kaynaklarını 1,3 milyar TL'ye yükseltmiştir.

Banka'nın 2014 yıl sonu itibarıyla 2,4 milyar TL olan aktiflerinin %52,1'i vadeye kadar elde tutulacak menkul kıymetlere, %29,5'i takipteki kredi alacaklarına (net) ve %18,4'ü diğer aktiflere aittir.

Banka'nın tasfiyesinin başladığı 06.07.2001 tarihinden 31.12.2014 tarihine kadar geçen sürede tasfiye edilecek alacakların 1,1 milyar TL'si tahsil edilmiş olup; ilgili yasal mevzuat ve Banka Ana Sözleşmesinin Tasfiye Kurulu'na verdiği görev ve yetkiler kapsamında, tasfiye işlemleri sürdürülmektedir.

bb) Diğer mali kuruluşlar:

(1) Sigortacılık:

2014 yıl sonu itibarıyla kamu sermayeli 4 sigorta şirketinin ikisi hayat dışı branşlarda, ikisi hayat ve bireysel emeklilik branşlarında faaliyet göstermiştir. Halk Sigorta AŞ ve Ziraat Sigorta AŞ hayat dışı branşlarda, Halk Hayat ve Emeklilik AŞ ve Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ hayat ve bireysel emeklilik branşlarında faaliyet göstermektedir.

2014 yıl sonunda sektörün varlıklar toplamı (reasürans şirketleri hariç) 81 milyar TL'ye ulaşmış olup; bunun 53 milyar TL'lik kısmı cari, kalan kısmı ise cari olmayan varlıklardan oluşmuştur. Sektörde 2010-2014 yılları arasında kaynaklar toplamı içinde yükümlülük/öz sermaye dengesi; öz sermaye %16,3, yükümlülükler de buna paralel %83,7 oranında gerçekleşmiştir.

Kamu sermayeli sigorta şirketlerinin 2010-2014 dönemine ait başlıca bilanço kalemleri, toplam prim üretimi ve net dönem kârları, sektör değerleri ile karşılaştırmalı olarak 60 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

(Milyon TL)

Çizelge : 60– Sigorta şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler

Başlıca bilgiler	2010			2011			2012			2013			2014		
	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm sigortacılık	Kamu sermayeli	Payı %
Kaynaklar:															
Özkaynaklar	7.195	236	3,3	8.230	324	3,9	8.573	475	5,5	10.694	702	6,6	13.187	894	6,8
K.vadeli yükümlülükler	18.901	312	1,7	22.051	433	2,0	29.017	626	2,2	35.520	847	2,4	39.697	1.175	3,0
U.vadeli yükümlülükler	9.032	387	4,3	10.615	831	7,8	13.245	1.072	8,1	16.223	1.813	11,2	28.135	2.714	9,6
Toplam	35.128	935	2,7	40.896	1.588	3,9	50.835	2.173	4,3	62.437	3.362	5,4	81.019	4.782	5,9
Varlıklar:															
Cari varlıklar	27.022	924	3,4	31.313	1.517	4,8	38.505	1.936	5,0	46.900	2.424	5,2	53.048	2.978	5,6
Cari olmayan varlıklar	8.106	11	0,1	9.583	71	0,7	12.330	237	1,9	15.337	938	6,1	27.971	1.805	6,5
Toplam	35.128	935	2,7	40.896	1.588	3,9	50.835	2.173	4,3	62.437	3.362	5,4	81.019	4.782	5,9
Toplam prim üretimi	14.130	1.071	7,6	17.164	1.520	8,9	19.829	1.606	8,1	24.227	2.125	8,8	25.991	2.898	11,2
Net dönem kârı	455	96	21,1	329	119	36,2	(221)	176	0,0	1.230	302	24,6	1.394	344	24,6

Kaynak: Sigorta Denetleme Kurulu-Sigortacılık ve BES Faaliyet Raporu 2014, T.C. Hazine Müsteşarlığı – Sigortacılık ve Özel Emeklilik İstatistikleri 2014 ve www.tsb.org.tr.

Türkiye’de 2014 yıl sonu itibarıyla 38’i hayat dışı sigorta, 19’u hayat ve emeklilik, 5’i hayat sigorta ve biri reasürans alanında olmak üzere toplam 63 sigorta, reasürans ve emeklilik şirketi faaliyet göstermektedir.¹ Türk sigortacılık sektöründe 2014 yılında hayat dışı branşlarda 22,7 milyar TL, hayat grubunda ise 3,3 milyar TL olmak üzere toplam 26 milyar TL brüt prim üretimi gerçekleştirilmiştir. Kamu sermayeli sigorta şirketleri 2014 yıl sonu itibarıyla sektör toplam varlıklar/kaynaklarının yaklaşık %5,9’unu, toplam prim üretiminin %11,2’isi ve net dönem kârının %24,6’sını sağlamıştır.

Kamu sermayeli sigorta şirketlerinden;

-Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ 2013 yılında hayat ve ferdi kaza ürünleri prim üretiminde %23,5 pazar payı ile lider konumunda olup; 2014 yılında söz konusu sigorta branşlarında prim üretimi 606,1 milyon TL’ye inmesine rağmen, %18,5 pazar payı ile sektörde lider konumunu devam ettirmiş; 606,1 milyon TL’si hayat branşından ve 11,3 milyon TL’si de ferdi kaza branşından olmak üzere toplam 617,4 milyon TL prim üretimi gerçekleştirmiş ve yılı 144,6 milyon TL,

-Halk Hayat ve Emeklilik AŞ 2013 yılında 280 milyon TL’lik prim üretimi ile hayat branşındaki şirketler arasındaki 4. sırada yer almış iken; 2014 yılında 238,3 milyon TL’lik prim üretimi ile hayat branşındaki şirketler arasındaki 5. sıraya gerilemiş ve yılı 88 milyon TL,

-Ziraat Sigorta AŞ 2014 yılında 703,2 milyon TL tutarındaki toplam prim üretimi ve %3,1 pazar payı ile 9. sırada yer almış ve yılı 81,3 milyon TL,

-Halk Sigorta AŞ hayat dışı branşlarda 2013 yılında 470,4 milyon TL prim üretimi ve %2,3 pazar payı ile 14. sırada yer almış iken; 2014 yılında 537,8 milyon TL prim üretimi ve %2,3 payla 14. sıradaki yerini muhafaza etmiş ve yılı 45,9 milyon TL, net dönem kârıyla kapatmıştır.

(2) Sermaye piyasası kurumları:

“Aracı kuruluş” terimi, sermaye piyasasında faaliyette bulunmak üzere yetki belgesi almış olan banka, aracı kurum ve vadeli işlemler aracılık şirketlerini ifade etmektedir.

(a) Aracı kurumlar:

2014 yıl sonu itibarıyla 95 aracı kurum ve 44 banka olmak üzere toplam 139 kuruluş² sermaye piyasasında faaliyette bulunmuştur.

Aracı kurumların 2010-2014 yıllarına ait başlıca bilgileri, kamu sermayeli aracı kurumlar ile karşılaştırmalı olarak 61 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

¹ <http://www.hazine.gov.tr>. T.C. Hazine Müsteşarlığı – Sigortacılık ve Özel Emeklilik İstatistikleri Tablo:1

² TSPAKB-Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği 2014 Yılı Faaliyet Raporu

Çizelge: 61- Aracı kurumlar ile ilgili başlıca bilgiler

Başlıca bilanço bilgileri	2010			2011			2012			2013			2014		
	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %	Tüm aracı kurumlar	Kamu sermayeli	Payı %
Kaynaklar:															
Öz kaynaklar	2.426	117	4,8	2.770	130	4,7	3.058	131	4,3	3.337	152	4,6	3.659	171	4,7
K.vadeli borçlar	5.006	158	3,2	5.227	67	1,3	8.218	339	4,1	10.579	531	5,0	11.395	399	3,5
U.vadeli borçlar	43	1	2,3	53	2	3,8	90	2	2,2	71	2	2,8	78	3	3,4
Toplam	7.475	276	3,7	8.050	199	2,5	11.366	472	4,2	13.987	685	4,9	15.132	573	3,8
Varlıklar:															
Dönen varlıklar	6.711	267	4,0	7.306	188	2,6	10.345	460	4,4	12.964	672	5,2	14.138	561	4,0
Duran varlıklar	764	9	1,2	744	11	1,5	1.021	12	1,2	1.023	13	1,3	994	11	1,1
Toplam	7.475	276	3,7	8.050	199	2,5	11.366	472	4,2	13.987	685	4,9	15.132	573	3,8
Hisse senetli işlem hacmi	636.000	35.624	5,6	695.000	39.541	5,7	1.246.653	28.979	2,3	1.633.717	84.303	5,2	1.739.199	48.864	2,8
Net dönem kârı	367	19	5,2	414	22	5,3	275	18	6,5	529	16	2,9	372	30	8,1

Kaynak: Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği (TSPAKB) - Türkiye Sermaye Piyasası Aralık 2014

2014 yılında 15,1 milyar TL'ye ulaşan sektör varlıklarının; %93,4'ü oranında 14,1 milyar TL'si dönen, kalanı duran varlıklardan oluşmuştur. Kaynaklar toplamı içinde öz sermaye %23,8 oranında 3,6 milyar TL ve kısa vadeli borçlar %76,2 oranında 11,3 milyar TL olmuştur.

2014 yıl sonu itibarıyla faaliyet gösteren kamusal sermayeli aracı kurum sayısı iki olup; bunlar Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ ve Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ'dir.

Kamu sermayeli aracı kurumlar 2014 yılında sektör toplam varlıklarının %3,8'ini, öz kaynaklarının %4,7'sini, hisse senedi işlem hacminin %2,8'sini ve net dönem kârının %8,1'ini sağlamıştır.

Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ'nin 2013 işlem hacmi %17 azalışla 26.674 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2013 yılında işlem yapan 89 aracı kurum arasında 17 inci sırada yer alan ve pazar payı % 1,97 olan Şirket, 2014 yılında işlem yapan 80 Aracı Kurum arasında 19. sırada yer almış ve pazar payı %1,53 seviyesinde oluşmuştur. Şirketin 2014 yılında net dönem kârı 18,6 milyon TL olmuştur.

Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ'nin hisse senedi işlem hacmi, 2013 yılında 19,3 milyar TL iken 2014 yılında %14,8 artışla 22,2 milyar TL olmuştur ve Borsa İstanbul Hisse Senetleri Piyasasındaki payı %1,3 olarak gerçekleşmiştir. Şirket, 2014 yılında 86 aracı kurum arasında 27. sırada yer almıştır.

Sabit getirili menkul kıymet piyasa işlem hacmi; kesin alım-satım işlemlerde 117 milyar TL ve repo/ters repo işlemlerinde 1,4 trilyon TL olarak aracı kurumlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Şirket'in, kesin alım-satım işlem hacmi, 2014 yılında %115 oranında artarak 8,5 milyar TL; repo/ters repo işlem hacmi %110 oranında artarak 73,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında aracı kurumlar arasında kesin alım-satım işleminde ve repo/ters repo işlem hacminde 5. sırada yer almıştır.

Vadeli İşlemler ve Opsiyon Piyasasında 18.10.2007 tarihinde aracılık işlemleri yapmaya başlayan Şirketin VİOP işlem hacmi 2013 yılında 6,2 milyar TL iken 2014 yılında %12 azalışla 6,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Şirket, VİOP işlemleri yapan 69 kurum arasında 30. sırada yer almıştır.

Kaldıraçlı alım satım piyasası işlem hacmi 2014 yılında 7,7 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Şirket 2014 yılı Şubat ayında kaldıraçlı alım satım işlemleri faaliyet yetki belgesini almış, 2014 yıl sonu itibarıyla de işlem hacmi 16,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Şirket, kaldıraçlı alım satım işlemleri yapan 36 aracı kurum arasında 32. sırada yer almıştır. Şirketin 2014 yılında dönem kârı 9,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Diğer yandan, Kalkınma Yatırım Menkul Değerler AŞ Genel Kurulunda 20.03.2012 tarihinde hakim ortak Türkiye Kalkınma Bankası AŞ'nin istemi doğrultusunda tasfiye kararı alınmış ve 27.03.2012 tarihinde tescil edilmiştir. 27.03.2012 tarihinde tasfiye işlemleri başlatılan Tasfiye Halinde Kalkınma Yatırım

Menkul Değerler AŞ'nin nakitlerin mevduat olarak değerlendirilmesi sonucunda 2014 yıl sonu itibarıyla 366 bin TL net kâr sağlamıştır.

(b) Portföy yönetim şirketleri:

SPK verilerine göre, 2014 yıl sonu itibari ile portföy yönetimi belgesi olan 48 portföy yönetim şirketinden 38'i portföy yönetimi faaliyetinde bulunmuştur. Bu şirketlerin yönetmiş oldukları portföyün büyüklüğü önceki yıl sonuna göre %26,1 oranında artarak 81,8 milyar TL olmuştur. Yönetilen portföyün %90,5'u kurumsal, %6,9'u tüzel ve %2,6'sı bireysel portföylerdir.

Portföy yönetim şirketlerinin seçilmiş performans verileri 62 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 62- Portföy yönetim şirketlerine ait başlıca bilgiler

		2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
							Tutar	%
Portföy büyüklüğü:								
-Sektör toplamı	Milyon TL	46.889	47.927	56.368	64.919	81.867	16.948	26,1
-Kamu sermayeli	"	2.075	2.742	2.627	3.668	6.872	3.204	87,4
-Kamunun payı	%	4,4	5,7	4,7	5,7	8,4	2,7	48,6
Sözleşme sayısı:								
-Sektör toplamı	Adet	1.392	1.761	2.118	2.248	2.420	172	7,7
-Kamu sermayeli	Adet	20	32	46	61	81	20	32,8
-Kamunun payı	%	1,4	1,8	2,2	2,7	3,3	0,6	23,3

Kamunun yönetmiş olduğu 2 portföy yönetim şirketinin 2014 yıl sonu itibarıyla toplam portföy büyüklüğündeki payı %8,4 olmuştur.

Ziraat Portföy Yönetimi AŞ 26.11.2002 tarihli portföy yöneticiliği yetki belgesi ile 2003 yılında, Halk Portföy Yönetimi AŞ 21.09.2011 tarihli portföy yöneticiliği yetki belgesi ile 2011 yılında faaliyete başlamıştır.

Ziraat Portföy Yönetimi AŞ tarafından yönetilen portföy toplamı 2013 yıl sonuna göre 2014 yıl sonunda %117 oranında 2.139 milyon TL artarak 3.964 milyon TL olmuştur. Bu tutarın 2.430 milyon TL'sini menkul kıymet yatırım fonları, 840 milyon TL'sini emeklilik yatırım fonları ve 694 milyon TL'sini de tüzel-bireysel portföyler oluşturmaktadır.

31.12.2014 tarihi itibarıyla Türkiye'de faaliyet gösteren portföy yönetim şirket sayısı 48 olup bunların yönettiği portföy büyüklüğü önceki yıla göre %26,1 oranında artarak 81,9 milyar TL seviyesine yükselmiştir. 48 şirket arasından yönettiği portföy büyüklüğü bakımından Ziraat Portföy Yönetimi AŞ'nin 3.964 milyon TL'lik portföy büyüklüğü ve %4,8'lik pazar payı ile 5 inci sırada yer aldığı görülmektedir. Şirket 2013 yıl sonunda 41 portföy yönetim şirketi arasından yönettiği portföy büyüklüğü bakımından 8 inci sırada yer almıştır.

2014 yıl sonu itibarıyla Halk Portföy Yönetim AŞ'nin yönettiği kurumsal portföyün toplam fon değeri, önceki döneme göre %67 oranında 1.075 milyon TL artarak 2.680 milyon TL'ye yükselmiştir.

2014 yıl sonu itibarıyla portföy yönetim şirketlerinin yönettiği kurumsal portföy büyüklüğü önceki döneme göre %27,8 oranında artarken, Şirket'in yönettiği kurumsal portföyün büyüklüğü sektörün oldukça üzerinde %67 oranında artmıştır. Şirket'in kurumsal portföy yönetiminde önceki dönem 2,77 olan pazar payı ise, %3,62'ye yükselmiştir.

Şirket, 2014 yılında tüzel kişi ve bireysel portföy yönetiminde faaliyette bulunan 38 portföy yönetim şirketi içinde 8 inci sırada olup, 2013'de %3,45 olan pazar payı, 2014'te %2,95'e gerilemiştir.

(c) Finansal kiralama şirketleri:

Türkiye'de 2013 yıl sonu itibarıyla 25 ve 2014 yıl sonu itibarıyla 29 finansal kiralama şirketi faaliyet göstermiştir. 2014 yıl sonu itibarıyla kamusal sermayeli iki finansal kiralama şirketi Ziraat Finansal Kiralama AŞ ve Halk Finansal Kiralama AŞ'dir.

2014 yıl sonu itibarıyla toplam 33 milyar TL olan finansal kiralama sektörü varlıklarının %12,6'sını, kiralama işlemlerinin %12,2'sini ve net dönem kârının %10,4'ünü kamu sermayeli iki şirket gerçekleştirmiştir. Finansal kiralama sektörünün 2014 yıl sonunda gerçekleştirdiği 17.058 milyon TL'lik işlem hacminin %10,6'sını kamu sermayeli şirketler sağlamıştır.

Kamusal sermayeli finansal kiralama şirketlerinin 2010-2014 yıllarına ait başlıca bilgileri sektör değerleriyle birlikte 63, başlıca rasyolar 64 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 63 Finansal kiralama şirketleri ile ilgili başlıca bilgiler (*)

(Milyon TL)

Finansal bilgiler	2010		2011		2012		2013		2014		Kamu payı %
	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	Sektör toplamı	Kamusal sermayeli	
Kaynaklar:											
Özkaynaklar	3.853	111	4.177	247	4.614	297	5.344	453	6.093	498	8,2
Alınan krediler	11.249	272	13.412	1.201	13.909	1.364	19.848	2.812	22.543	3.296	14,6
Diğer pasifler	647	9	1.015	49	1.737	176	3.279	300	3.942	160	4,1
Toplam	15.749	392	18.604	1.497	20.260	1.837	28.471	3.565	32.578	3.955	12,1
Varlıklar:											
Kiralama işlemleri	10.711	341	15.112	1.375	17.122	1.630	24.957	3.024	29.485	3.595	12,2
Takipteki alacaklar (Net)	763	3	702	30	742	63	883	211	772	188	24,3
Bankalar	3.109	25	1.651	24	1.484	91	1.493	244	1.094	99	9,1
Diğer aktifler	1.166	24	1.139	68	912	53	1.138	88	1.227	73	5,9
Toplam	15.749	393	18.604	1.497	20.260	1.837	28.471	3.567	32.578	3.955	12,1
Net dönem kârı	466	15	510	41	443	61	450	21	526	(54)	-10,4
İşlem hacmi			8.448	876	9.582	825	13.888	2.277	17.058	1.755	10,3
Sözleşme sayısı			14.648	1.374	17.787	1.390	19.790	1.969	20.302	1.691	8,3

Kaynak : BDDK - Banka Dışı Mali Kuruluşlar Bülteni 2014 (*) Halk Finansal Kiralama AŞ 27.05.2011 tarihinde denetime tabi olmuştur.

Çizelge:64-Finansal kiralama sektörüne ait rasyolar

Rasyolar	Tüm finansal kiralama sektörü				Ziraat Finansal Kiralama				Halk Finansal Kiralama				
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2014
Öz kaynaklar / toplam aktifler	24,5	22,4	22,7	18,8	18,7	22,8	23,3	10,4	10,5	12,8	12,1	14,5	14,6
Takipteki alacaklar (brüt)/toplam alacaklar	12,7	9	8,4	7,4	7,0	4,8	5,1	9,9	12,5	6,5	8,9	10,7	12,2
YP Nakdi alacaklar/Toplam nakdi alacaklar	79,1	77,8	74,3	73,8	70,5	72	74,7	72,8	71,6	84,5	87,6	87,6	84,3
Dönem net kârı / toplam aktifler	3,1	2,9	2,3	1,8	1,6	2,6	2,9	0,8	(3)	2,6	3,6	0,2	0,3
Dönem net kârı / öz kaynaklar	12,7	12,6	10	8,9	27,1	13,5	29,6	5,8	(30)	20,3	12,6	1,4	1,7
Grup payı :													
Toplam kaynaklar (toplam aktifler)	-	-	-	-	-	3	3,2	5,4	5,8	5	5,8	7,1	6,3
Öz kaynaklar	-	-	2,9	3	3,2	3	3,4	2,9	3,3	5,7	3,1	5,5	4,9
Toplam kiralama işlemleri	-	-	3,2	3,4	3,6	3,4	3,6	5,5	6	3,8	6	5,8	6,2
Toplam takipteki al. (Net)	-	-	0,4	0,4	0,9	0,4	0,9	10,5	10,6	4,7	7,5	13,4	13,7
Dönem net kârı	-	-	3,2	3,3	4,3	3,3	4,3	3,8	-11,3	2,9	9,5	0,9	1

Ziraat Finansal Kiralama AŞ'nin net finansal kiralama alacakları, 2013 yıl sonunda 1.385 milyon TL iken, 2014 yıl sonunda %27,8 oranında 385 milyon TL artarak 1.771 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında 810 adet sözleşme ve 970 milyon TL tutarındaki işlem hacmi ile leasing sektöründe %5,7 pazar payı ile 7. sırada yer almıştır. Şirket'in 2014 yıl sonu itibarıyla kanuni takipteki finansal kiralama alacakları bir önceki yıl sonuna göre %60,9 oranında 84 milyon TL artarak 222 milyon TL olmuştur. Kanuni takipteki finansal kiralama alacakları (brüt)/toplam alacaklar oranı sektör ortalaması 2014 yıl sonu itibarıyla %7,2 iken; Şirkette bu oran %12,5 olarak gerçekleşmiştir. Şirketin dönem net kârı %1.576 oranında azalarak 59 milyon TL zararla sonuçlanmıştır.

Halk Finansal Kiralama AŞ faaliyet gösteren 29 finansal kiralama şirketi arasında; ödenmiş sermayede %8,4 pay ile 5. sırada, öz kaynaklarda %4,9 pay ile 7. sırada, toplam aktiflerde %6,3 pay ile 7. sırada, net kira alacaklarında %6,1 pay ile 6. sırada yer almıştır.

Halk Finansal Kiralama AŞ'nin net finansal kiralama alacakları, 2013 yıl sonunda 1.577,4 milyon TL iken, 2014 yıl sonunda %14 oranında 220 milyon TL artarak 1.797 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Kanuni takipteki finansal kiralama alacakları, önceki yıl sonuna göre %27 oranında 47 milyon TL artarak 222 milyon TL olmuştur. Şirket 2014 yılı faaliyet sonucunda 5 milyon TL dönem net kârı elde etmiştir.

(d) Faktoring şirketleri:

BDDK verilerine göre Türkiye'de 2014 yıl sonu itibarıyla 76 faktoring şirketi mevcut olup bunların toplam aktifleri 26,4 milyar TL, toplam öz kaynakları 4,4 milyar TL, toplam alacakları 24,7 milyar TL ve toplam net dönem karları 654 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Sektörde kuruluş ve faaliyet izni verilmesi ile düzenleme, gözetim ve denetim yetkisi BDDK'ya aittir.

Kamu sermayeli Halk Faktoring AŞ, T. Halk Bankası önderliğinde kurulmuş ve BDDK izni sonrası 06.06.2012 tarihinde 20 milyon TL sermayesi ile faaliyete geçmiştir. Şirket'in Sayıştay denetimi 06.06.2012 tarihinde başlamıştır. 19.12.2013 tarihinde sermayesi 40 milyon TL'ye, 16.04.2015 tarihinde 46,5 milyon TL'ye çıkarılmış ve tamamı ödenmiştir.

Şirket'in 2014 yıl sonunda 357 milyon TL brüt faktoring alacağının bulunduğu, buna karşılık takipteki brüt faktoring alacakları toplamının 14 milyon TL olduğu; brüt takipteki alacaklarının toplam alacaklar içindeki oranı %3,9 olup, sektörün 2014 yılındaki takipteki alacak oranı %4,5'un altında kalmıştır.

Türkiye'de 2014 yıl sonu itibarıyla faaliyet gösteren 76 faktoring şirketi arasında işlem hacmi ile 13. sırada yer alan Şirket 7,2 milyon TL net dönem kârı sağlamıştır.

3- Satışlar:

KİT'lerin 2010-2014 yıllarına ilişkin net satış hasılatı cari fiyatlarla 65/a, 2003 yılı fiyatları ile 65/b sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge 65/a-Net satış hasılatı(*) (Cari fiyatlarla)

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	349.879	431.569	384.420	519.137	496.130	(23.007)	(4,4)
b)Sanayi:							
ba)Madencilik	5.303.439	7.082.700	7.376.088	7.115.774	7.110.808	(4.966)	(0,1)
bb)İmalat	4.877.261	5.134.031	5.866.689	6.376.760	7.086.097	709.337	11,1
bc)Enerji	29.373.952	34.811.283	32.505.705	27.112.078	24.190.529	(2.921.549)	(10,8)
Toplam (b)	39.554.652	47.028.014	45.748.482	40.604.612	38.387.434	(2.217.178)	(5,5)
c)Hizmetler:							
ca)Ulaştırma-haberleşme	22.194.480	32.786.481	43.042.456	40.108.211	45.248.843	5.140.632	12,8
cb)Ticaret	5.204.160	6.735.738	6.739.174	5.943.706	8.176.879	2.233.173	37,6
cc)Diğer hizmetler		1.078.580	1.319.496	2.682.805	321.367	(2.361.438)	(88,0)
Toplam (c)	27.398.640	40.600.799	51.101.126	48.734.722	53.747.089	5.012.367	10,3
Genel toplam	67.303.171	88.060.382	97.234.028	89.858.471	92.630.653	2.772.182	3,1

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge 65/b-Net satış hasılatı(*) (2003 yılı fiyatlarla)

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	195.967	213.300	185.450	234.120	210.367	(23.752)	(10,1)
b)Sanayi:							
ba)Madencilik	2.970.449	3.500.568	3.558.342	3.209.062	3.015.098	(193.964)	(6,0)
bb)İmalat	2.731.747	2.537.454	2.830.184	2.875.782	3.004.621	128.838	4,5
bc)Enerji	16.452.309	17.205.201	15.681.270	12.226.968	10.257.178	(1.969.789)	(16,1)
Toplam (b)	22.154.504	23.243.223	22.069.797	18.311.812	16.276.897	(2.034.915)	(11,1)
c)Hizmetler:							
ca)Ulaştırma-haberleşme	12.431.097	16.204.459	20.764.367	18.087.946	19.186.246	1.098.300	6,1
cb)Ticaret	2.914.843	3.329.085	3.251.085	2.680.484	3.467.130	786.645	29,3
cc)Diğer hizmetler		533.080	636.546	1.209.888	136.265	(1.073.623)	(88,7)
Toplam (c)	15.345.939	20.066.623	24.651.998	21.978.318	22.789.641	811.323	3,7
Genel toplam	37.696.410	43.523.146	46.907.245	40.524.250	39.276.905	(1.247.344)	(3,1)

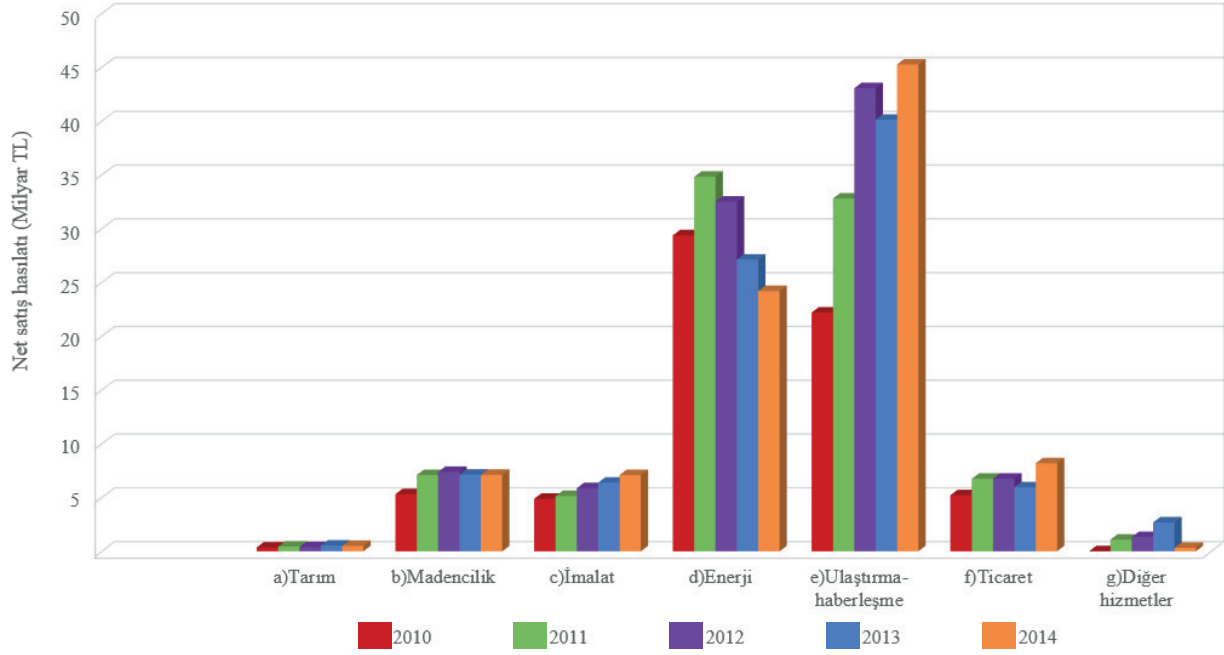
(*) Mali kuruluşlar hariç

2013 yılı toplam net satış hasılatının %44,6'sını oluşturan 40,1 milyar TL tutarındaki ulaştırma sektörünün net satış hasılatı %12,8 oranında 5,1 milyar TL artış göstermesine karşılık, toplam net satış hasılatı artış oranının %3,1 seviyesinde kalmasında; TEDAŞ'ın bağlı ortaklıkları ile 2013 yılında 2,7 milyar TL net satış hasılatı bulunan Emlak Konut GYO'nun denetimden çıkması etkili olmuştur.

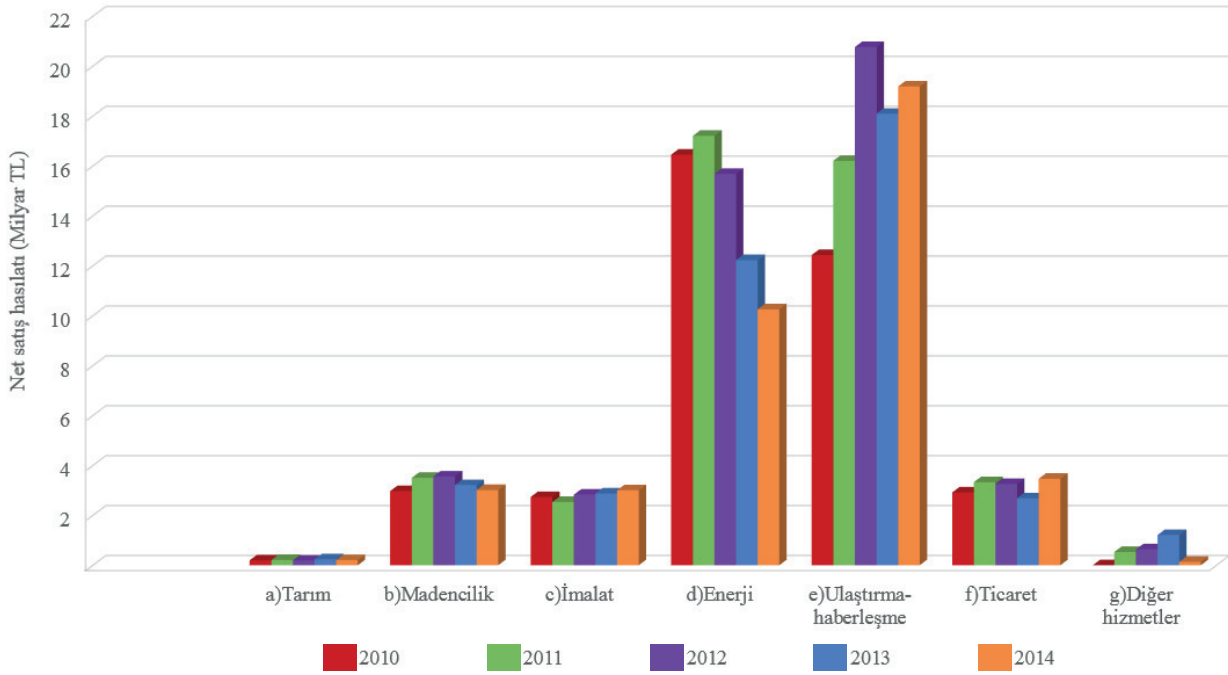
Sabit fiyatlar bazında 2014 yılı net satış hasılatı ise; enerji ve diğer hizmetler sektöründe görülen azalışların etkisiyle, %3,1 oranında azalış göstermiştir.

KİT'lerin sektörler itibarıyla 2010-2014 dönemine ait net satış hasılatları cari fiyatlarla 5, sabit fiyatlarla 6 sayılı, 2014 yılı hasılatının sektörel bazda oransal dağılımı 7 sayılı grafikte gösterilmiştir.

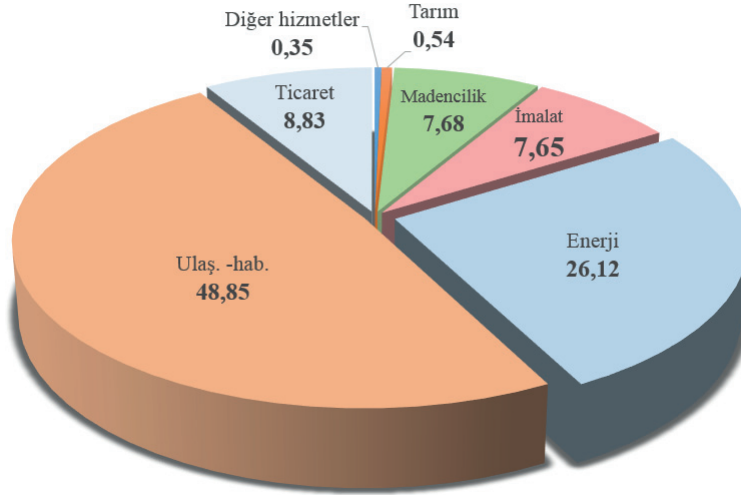
Grafik: 5 - Net satış hasılatı (cari fiyatlarla)

Grafik: 6 - Net satış hasılatı (2003 yılı fiyatlarıyla)

Grafik 7 - 2014 yılı satışların dağılımı (%)

KİT'lerin 2014 yılı net satış hasılatı 92,6 milyar TL'nin; 90,8 milyar TL'si mal ve hizmet satışlarından, 1,8 milyar TL'si de Hazine tarafından karşılanan sübvansiyon ve görev zararlarından oluşmuştur. Hazine tarafından karşılanan görev zararı ve sübvansiyonların kuruluşlar bazında dağılımı 66 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 66-Hazinece karşılanan görev zararı ve sübvansiyonlar

(Bin TL)

Kuruluşlar	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)233 sayılı KHK kapsamında olanlar:							
-TMO	2.411.737	957.640	588.873	756.807	756.030	(777)	(0,1)
-TCDD	353.578	333.268	339.900	356.374	392.228	35.854	10,1
-DHMİ	3.523	4.191	4.748	4.824		(4.824)	(100,0)
-TTK	15.568	12.836	14.324	23.264	31.559	8.295	35,7
-TKİ	431.827	654.306	631.366	619.958	621.993	2.035	0,3
-TİGEM			5.482				
Toplam (a)	3.216.233	1.962.601	1.584.693	1.761.227	1.801.810	40.583	2,3
b)4046 sayılı Kanun kapsamında olanlar:							
-TÜRK ŞEKER		3.222					
Toplam (b)		3.222					
Genel toplam	3.216.233	1.965.823	1.584.693	1.761.227	1.801.810	40.583	2,3

TCDD'ye ayrıca ödenmekte olan ve 2013 yılında 772,1 milyon TL olarak tahakkuk ettirilen yol bakım ve onarım gideri karşılığı, 2014 yılında gerçekleşmemiştir.

a) Tarım sektörü:

KİT statüsü içinde tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluş olan TİGEM'in 2014 yılı net satış hasılatı, 2013 yılına göre %4,4 oranında 23 milyon TL azalarak 496,1 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; 346,4 milyon TL'si bitkisel ürün, 138,7 milyon TL'si hayvansal ürün satışlarından elde edilmiş, 11 milyon TL'si diğer gelirlerden oluşmuştur.

b)Sanayi sektörü:**ba) Madencilik sektörü:**

Madencilik sektöründe Eti Maden İşletmeleri, TPAO, TKİ ve TTK olmak üzere 4 kuruluş faaliyet göstermiştir. Bu kuruluşların 2014 yılı net satışları toplamı önceki yıla göre %0,1 oranında azalarak 7,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Eti Maden İşletmelerinin 2014 yılı net satış hasılatı, 2013 yılına göre %21,2 oranında 345,8 milyar TL artarak 2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bor mineralleri ve türevlerinin üretilmesi, işlenmesi ve pazarlanması alanında faaliyette bulunan kuruluşun hasılatındaki artışta; kolemanit satış miktarının %45,7 oranında, boraks pentahidrat satışının %14,9 oranında artması etkili olmuştur. Kuruluş net satış hasılatının; %96,6 oranında 1,9 milyar TL'si yurt dışı, %3,4 oranında 67,7 milyon TL'si yurt içi satışlarından elde edilmiştir.

TPAO'nun 2014 yılı net satış hasılatı 2013 yılına göre %8,4 oranında 229 milyon TL azalarak 2,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %85,1'i ham petrol, %6,3'ü doğal gaz, %8,6'sı diğer hizmet satışlarından elde edilmiştir.

TKİ'nin 2014 yılı net satış hasılatı 2013 yılına göre %5,6 oranında 139 milyon TL azalarak 2,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; 1,3 milyar TL'si esas ürün ve 1 milyar TL'si ticari kömür satışlarından elde edilmiştir. 2013 yılına göre ticari kömür satış miktarı %8,7 oranında artış gösterirken, esas ürün satış miktarının %27,7 oranında azalması, net satış hasılatının düşmesinde etkili olmuştur. 2011 yılında 29,6 milyon ton olarak gerçekleşen mamul kömür satış miktarının; 2012 yılında 28,4 milyon tona, 2013 yılında 16,9 milyon tona, 2014 yılında 11,4 milyon tona düşmesinde özelleştirme uygulamaları sonucu bazı birimlerin topluluk üretim ve satış sisteminden ayrılması etkili olmuştur.

TTK'nın 2014 yılı net satış hasılatı 2013 yılına göre %5 oranında 15,4 milyon TL azalarak 279,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Zonguldak havzasındaki taşkömürünün çıkarılması ve ekonomiye kazandırılması görevini üstlenen TTK'nın 2010 yılında 1,8 milyon ton olarak gerçekleşen satış miktarı yıllar itibarıyla azalarak 2014 yılında 1,3 milyon ton düzeyinde gerçekleşmiştir.

bb)İmalat sektörü:

İmalat sektörünün 2014 yılı net satışları önceki döneme göre %11,1 oranında artarak 7,1 milyar TL'ye yükselmiştir.

İmalat sektöründe yer alan KİT'lerin 2014 yılı net satış hasılatının %43,7'si T. Şeker Fabrikaları AŞ'ye aittir. Şeker Kurumu tarafından tespit edilip üreticilere dağıtım yapılan kotalar dahilinde üretim yapan T. Şeker Fabrikaları AŞ'nin, 2014 yılında satılan 1,3 milyon ton şeker ve diğer ürünlerden elde ettiği net satış hasılatı 3,1 milyar TL'nin; %90,4'ü şeker, %5,3'ü melas ve yaş küspe, %2,9'u makine fabrikası ürünleri ile alkol, %1,4'ü diğer satışlardan elde edilmiştir. T. Şeker Fabrikaları AŞ'nin net satış hasılatı 2013 yılına göre %12,5 oranında 344,5 milyon TL artış göstermiştir.

ÇAY-KUR 2014 yılı net satış hasılatı, 2013 yılına göre %29 oranında 439,9 milyon TL artarak 2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. ÇAY-KUR'un miktar olarak 2014 yılı çay satışı ise %64,2 oranında 90,7 bin ton artış göstermiştir.

Satışları önemli ölçüde askeri siparişlere bağlı olan MKE Kurumu'nun net satış hasılatı 2014 yılında %8,1 oranında azalışla 799,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Azalışta,

Hurda İşletmesi satış hasılatının 2013 yılına göre %19,5 oranında 61,3 milyon TL noksan gerçekleşmesi etkili olmuştur.

ESK'nın 2014 yılı net satış hasılatı %10,7 oranında artışla 604,2 milyon TL'ye yükselmiş olup, tamamı yurt içi piyasaya olan satışların %83,5'i et, %9,6'sı et ürünleri, %2,2'si canlı sığır satışlarıyla, %4,7'si diğer satışlarla ilgilidir.

İmalat sektöründe faaliyet gösteren TCDD'nin bağlı ortaklıkları TÜDEMSAŞ, TÜVASAŞ ve TULOMSAŞ'ın 2014 yılı net satış hasılatı %8,7 oranında azalışla 611,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Sektörde faaliyet gösteren diğer kuruluşlar TEMSAN'ın net satış hasılatı 13,4 milyon TL, Doğusan'ın net satış hasılatı 1,4 milyon TL olmuştur.

bc) Enerji sektörü:

Enerji sektöründe faaliyet gösteren TETAŞ, EÜAŞ ve TEİAŞ'ın 2014 yılı toplam net satışları geçen yıla göre %4,2 oranında artışla 51,6 milyar TL olmuştur. Enerji sektöründe gerçekleştirilen toplam net satışların 22,6 milyar TL'si TEİAŞ, 20,9 milyar TL'si TETAŞ ve 8,1 milyar TL'si EÜAŞ tarafından gerçekleştirilmiştir.

Esas itibarıyla EÜAŞ elektrik enerjisini üretmek, TEİAŞ üretilen elektriği iletmek ve yük tevzii faaliyetlerini yürütmek ve TETAŞ ise elektrik ticaret ve taahhüt faaliyetlerinde bulunmak ile görevlendirilmiştir. Bu bağlamda, bu sektörde yer alan kuruluşların birbirleri arasında yaptıkları satışlar toplamı 27,4 milyar TL'nin mahsup edilmesi ile konsolide edilmiş net satış tutarı 24,2 milyar TL olarak hesaplanmıştır.

Sektörde yer alan ve faaliyeti, işletme hakkı devredilen 8 santralin sözleşmeden doğan takip işleri ile sınırlı olan ADÜAŞ'ın 2011-2014 yıllarında, elektrik dağıtımını yapan bağlı ortaklıklarının özelleştirilmiş olması nedeniyle TEDAŞ'ın 2013 ve 2014 yıllarında satış hasılatı bulunmamaktadır.

c) Hizmetler sektörü:

ca) Ulaştırma-haberleşme sektörü:

Ulaştırma ve haberleşme sektöründe TCDD, TDİ, PTT, TÜRKİSAT, BOTAŞ, DHMİ ve Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü faaliyet göstermektedir. Sektörün 2014 yılı net satışları toplamı geçen yıla göre %12,8 oranında artışla 45,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Artışta; sektör hasılatının %83'ünü oluşturan BOTAŞ'ın net satışlarının %14,2 oranında artması etkili olmuştur.

BOTAŞ'ın net satış hasılatı, 2013 yılına göre %14,2 oranında 4,7 milyar TL artışla 37,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %97,7'si doğal gaz, sıvılaştırılmış doğal gaz ve arıtım ham petrol satışından, %2,3'ü petrol ve doğal gaz taşıma ile liman hizmet gelirlerinden elde edilmiştir. BOTAŞ'ın miktar olarak doğal 2014 yılı doğal gaz satışlarının; 21,7 milyar m³'ü elektrik üretimine, 7,2 milyar m³'ü konut kullanımına, 9,8 milyar m³'ü sanayiye verilmiş, 2 milyar m³'ü de çeşitli sektörlerle ve yurt dışına gerçekleştirilmiştir.

Sektörde tekel olarak faaliyet gösteren TCDD'nin yük taşıma, liman ve iskele, yolcu ve bagaj, banliyö, yolcu taşıma, demiryolu hattı, Vangölü Feribot İşletmesi gelirlerinden oluşan 2014 yılı net satış hasılatı önceki döneme göre %23,2 oranında 498 milyon TL azalışla 1,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Net satış hasılatındaki azalışta, TCDD'ye ayrıca

ödenmekte olan ve 2013 yılında 772,1 milyon TL olarak tahakkuk ettirilen yol bakım ve onarım gideri karşılığı gelirin, 2014 yılında gerçekleşmemiş olması etkili olmuştur.

DHMI'nin 2014 yılı net satışları, geçen yıla göre %29,8 oranında artarak 2,8 milyar TL olarak gerçekleşmiş olup, satışların; %74,9 oranında 2,1 milyar TL'si yurt içi, %25,1 oranında 690 milyon TL'si yurt dışı hizmet gelirlerinden oluşmuştur. Bakanlar Kurulu'nun 17.07.1997 tarih ve 97/9608 sayılı kararı uyarınca ödenmekte olan ve 2013 yılında 4,8 milyon TL olarak tahakkuk ettirilen Kuzey Kıbrıs ile Türkiye arasında gerçekleştirilen direkt uçuşların görev zararı, 2014 yılında gerçekleşmemiştir.

PTT'nin 2014 yılı net satış hasılatı 2013 yılına göre %8,7 oranında artarak 2,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %70,3'ü posta hizmetlerinden, %19,7'si parasal posta hizmetlerinden, %9,8'i lojistik faaliyetlerinden ve %0,2'si telgraf hizmetlerinden elde edilmiştir.

TÜRKSAT'ın 2013 yılına göre %16,8 oranında 98,4 milyon TL artarak 683,1 milyon TL olarak gerçekleşen 2014 yılı net satış hasılatının; 315,3 milyon TL'si kablo TV hizmetlerinden, 250 milyon TL'si uydu hizmetlerinden, 114,4 milyon TL bilişim e-devlet gelirlerinden, 3,4 milyon TL'si diğer satışlardan elde edilmiştir.

Alanında tekel konumunda faaliyet gösteren KEGM'in 2014 yılı net satışları geçen yıla göre %17,7 oranında artışla 525 milyon TL olmuştur. Bu hasılatın; 249 milyon TL'si kılavuzluk, 222 milyon TL'si fener, 37 milyon TL'si tahlisiye, 14 milyon TL'si gemi kurtarma ve 3 milyon TL'si de telsiz hizmetlerinden elde edilmiştir.

TDİ'nin 2012 yılı net satış hasılatı, 2013 yılına göre %29,2 oranında azalışla 27,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Azalışta, İstanbul Salıpaazarı liman sahasının özelleştirilmesi ve Ordu Limanının Ordu Büyükşehir Belediyesine devredilmesi etkili olmuştur.

cb) Ticaret sektörü:

DMO, TMO ve Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ'nin faaliyet gösterdiği ticaret sektörünün net satış hasılatı 2013 yılına göre %37,6 oranında artışla 8,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Artışta; TMO'nun buğday, arpa, mısır ve pirinç satışlarındaki artış ile Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ'nin benzin ve motorin satışlarındaki artış etkili olmuştur.

Devletin merkezi satın alma birimi olarak faaliyetlerini sürdüren DMO'nun 2014 yılı net satış hasılatı önceki yıla göre %30 oranında artışla 2,2 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu hasılatın; %41,6'sı nakil vasıtası, %23,3'ü demirbaş, mefruşat ve diğer makine teçhizat, %16,6'sı müşteriler için alınan çeşitli malzeme, %11'i büro makineleri, %7,5'i diğer malzeme satışlarıyla ilgilidir.

TMO 2014 yılında, hububat ve bakliyat ürünleri satışlarındaki artışın etkisiyle geçen yıla göre %47,5 oranında artışla 3,4 milyar TL net satış hasılatı elde etmiştir. Bu satışların; 2,6 milyar TL'si yurt içi, 81 milyon TL'si yurt dışı satış gelirlerinden, 756 milyon TL'si de görev zararlarından, 416 bin TL'si dahilde işleme rejimi kapsamında ihracat kayıtlı yapıldığı halde ihracatın gerçekleşmemesi nedeniyle gelir kaydedilen mal bedelinden oluşmuştur.

Türkiye Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ'nin 2014 yılı net satışları, önceki yıla göre %26,6 oranında 535 milyon TL artışla 2,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; 2,1

milyar TL'si benzin, motorin ve gazyağı, 375 milyon TL'si fuel oil ve diğer siyah ürünler, 7 milyon TL'si madeni yağ, 53 milyon TL'si diğer ürün satışlarından oluşmuştur.

cc)Diğer hizmetler:

Diğer hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşların net satışları 2014 yılında %88 oranında 2,4 milyar TL azalışla 321,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Azalışta; 2013 yılında 2,7 milyar TL net satış hasılatı bulunan Emlak Konut GYO'nun hisseleri halka arz edilmek suretiyle denetimden çıkması etkili olmuştur.

321 milyon TL tutarındaki net satış hasılatının; 85,9 milyon TL'si Bileşim Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ödeme Sistemleri AŞ'ye, 80,4 milyon TL'si Ziraat Teknoloji AŞ'ye, 70,3 milyon TL'si Halk GYO'ya, 59,1 milyon TL'si Vakıf İnşaat Restorasyon ve Ticaret AŞ'ye, 13,8 milyon TL'si Marmara Teknokent AŞ'ye, 7 milyon TL'si Sümer Holding AŞ'ye, 4,9 milyon TL'si tta Gayrimenkul AŞ'ye aittir.

4-Stoklar:

KİT stoklarının 2010-2014 dönemindeki seyri incelendiğinde, stok miktarının 2011-2012 yıllarında arttığı, 2013 yılından itibaren azalmaya başladığı, 2014 yılında önceki yıla göre %16,5 oranında azaldığı görülmektedir. 2014 yılı stok toplamı 12,1 milyar TL olup, tarım sektörü ile hizmetler sektörünün ulaştırma-haberleşme alt sektörü dışındaki tüm sektörlerde stokların azaldığı görülmektedir. Bu sebeple; 2014 yılında KİT stoklarının içinde hizmetler sektörü ile tarım sektörünün stokları oransal olarak artarken, sanayi sektörünün payı azalmıştır.

2014 yılı KİT stoklarının malzeme grupları ve sektörler itibarıyla dağılımına bakıldığında, toplam stokun, 3 milyar TL tutarında %24,1'ini ilk madde ve malzemelerin, 876,8 milyon TL tutarında %7'sini yarı mamullerin, 3,6 milyar TL tutarında %29'unu mamullerin, 4,5 milyar TL tutarında %35,4'ünü ticari malların ve 575,2 milyon TL tutarında %4,6'sını da diğer stokların oluşturduğu görülmektedir. Diğer yandan dikey yüzdeler olarak, 2014 yılında toplam KİT stokunun %3,4'ü tarım sektörüne, %51,5'i sanayi sektörüne, %45'i hizmetler sektörüne ve %0,2'si de mali kuruluşlara ait bulunmaktadır.

2014 yılında toplam KİT stoku içinde ilk sırayı 2,5 milyar TL stok ile, Toprak Mahsulleri Ofisi almıştır. TMO'nun stokları, ağırlıklı olarak hububat ürünlerinden oluşmaktadır. İkinci sıradaki T.Şeker Fabrikaları AŞ'nin stokları, 2,4 milyar TL düzeyindedir. T. Şeker Fabrikaları AŞ'nin stoklarının tamamına yakını şeker, melas, yaş küspe vb. mamul stoklarından oluşmaktadır. Bu iki kuruluşu, 2 milyar TL tutarında stok ile üçüncü sırada BOTAŞ takip etmiştir. BOTAŞ'ın stoklarının büyük bölümünün gelecek yıllar ihtiyacı stoklardan oluştuğu görülmektedir. Dördüncü sırada yer alan TPAO'nun stok miktarı 837,7 milyon TL düzeyindedir. İlk dört sırayı paylaşan bu kuruluşların stok tutarı, 2014 yılı KİT stoklarının yaklaşık olarak %64,2'sini oluşturmaktadır.

KİT'lerin 2010-2014 dönemine ilişkin stoklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 67 sayılı, 2014 yılı stoklarının malzeme grupları ve sektörler itibarıyla ayrıntısı 67/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 67 - KİT'lerin 2010-2014 yılları stokları (Bin TL)

Stoklar	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%
1-Tarım	184.641	1,7	258.357	1,7	358.819	2,1	403.080	2,8	413.030	3,4	9.950	2,5
2-Sanayi:												
-Madencilik	834.401	7,7	2.078.653	13,4	2.277.475	13,5	2.526.541	17,4	1.412.218	11,6	(1.114.323)	(44,1)
-İmalat	3.994.162	36,9	4.219.100	27,1	4.347.473	25,7	4.276.338	29,4	4.042.441	33,3	(233.897)	(5,5)
- Enerji	875.680	8,1	1.576.746	10,1	1.234.881	7,3	967.484	6,7	796.553	6,6	(170.931)	(17,7)
Sanayi toplamı	5.704.243	52,7	7.874.499	50,6	7.859.829	46,5	7.770.363	53,4	6.251.212	51,5	(1.519.151)	(19,6)
3-Hizmetler :												
-Ulaştırma- haberleşme	1.442.886	13,3	1.598.393	10,3	2.735.943	16,2	2.206.258	15,2	2.673.361	22,0	467.103	21,2
-Ticaret	3.470.233	32,1	2.816.105	18,1	3.077.504	18,2	4.079.152	28,1	2.730.318	22,5	(1.348.834)	(33,1)
-Diğer hizmetler			3.003.949	19,3	2.840.700	16,8	60.081	0,4	57.165	0,5	(2.916)	(4,9)
Hizmetler toplamı	4.913.119	45,4	7.418.447	47,6	8.654.147	51,2	6.345.491	43,6	5.460.844	45,0	(884.647)	(13,9)
Ara toplam	10.802.003	99,8	15.551.303	99,9	16.872.795	99,9	14.518.934	99,8	12.125.086	99,8	(2.393.848)	(16,5)
4-Mali kuruluşlar	23.208	0,2	17.463	0,1	24.445	0,1	22.949	0,2	20.242	0,2	(2.707)	(11,8)
Genel toplam	10.825.211	100	15.568.766	100	16.897.240	100	14.541.883	100	12.145.328	100	(2.396.555)	(16,5)

Çizelge : 67/a - Stok türleri itibarıyla 2014 yılı stokları

(Bin TL)

Stoklar	İlk madde malzeme.	Yarı mamul	Mamul	Ticari mal	Diğer	Toplam
1-Tarım sektörü	55.524	181.372	130.555		45.579	413.030
2-Sanayi sektörü:						0
-Madencilik	805.562	119.194	311.055	13.185	163.222	1.412.218
-İmalat	705.930	305.954	2.947.488	17.272	65.797	4.042.441
-Enerji	735.562		50.965		10.026	796.553
Toplam (2)	2.302.578	606.520	3.440.063	30.457	284.624	6.664.242
3-Hizmetler sektörü:						0
-Ulaş- haberleşme	565090	38271		1976133	93867	2.673.361
-Ticaret	97473	3615	61108	2438575	129547	2.730.318
-Diğer hizmetler	56	46987	4322	15	5785	57.165
Toplam (3)	662619	88873	65430	4414723	229199	5460844
Ara toplam	3.020.721	876.765	3.636.048	4.445.180	559.402	12.538.116
4-Mali kuruluşlar	4395				15847	20.242
Genel toplam	3.025.116	876.765	3.636.048	4.445.180	575.249	12.558.358

KİT stoklarının önceki yıla göre artış-azalışı incelendiğinde, tarım sektörü ile ulaştırma-haberleşme alt sektörü dışındaki tüm sektörlerin stoklarının azaldığı görülmüştür. KİT stoklarında önceki yıla göre gerçekleşen 2,4 milyar TL azalış, TMO'nun stoklarının 1,3 milyar TL, TPAO'nun ise 1 milyar TL azalmasından kaynaklanmıştır. Hizmetler sektöründe ulaştırma-haberleşme alt sektöründeki artış ise BOTAS'ın stoklarının yaklaşık 400 milyon TL artmasından ileri gelmiştir.

5- İşletme sonuçları:

a) Satışların kârlılığı:

KİT'lerin dönemine ilişkin faaliyet kârı veya zararlarının oluşumu cari fiyatlarla 68/a, 2003 yılı fiyatlarıyla 68/b, sektörel bazda 2014 yılı faaliyet sonuçları 69 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge : 68/a - KİT'lerin 2010-2014 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kar veya zarar (8/7)%
2010	87.360.420	989.156	86.371.264	73.425.954	1.636.226	3.147.104	78.209.284	8.161.980	10,4
2011	99.654.431	1.016.035	98.638.396	90.513.212	1.892.712	3.875.071	96.280.995	2.357.401	2,4
2012	123.598.121	1.178.757	122.419.364	112.549.728	1.959.802	4.066.093	118.575.623	3.843.741	3,2
2013	113.646.153	1.369.741	112.276.412	100.169.639	999.988	4.193.627	105.363.254	6.913.158	6,6
2014	121.578.624	1.537.771	120.040.853	116.484.865	1.106.398	4.421.514	122.012.777	(1.971.924)	(1,6)
Son iki yıl farkı	7.932.471	168.030	7.764.441	16.315.226	106.410	227.887	16.649.523	(8.885.082)	(53,4)
Artış yada azalış (%)	7,0	12,3	6,9	16,3	10,6	5,4	15,8	(128,5)	(813,3)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 68/b - KİT'lerin 2010-2014 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kar veya zarar (8/7)%
2010	48.930.447	554.025	48.376.422	41.125.772	916.448	1.762.688	43.804.909	4.571.513	10,4
2011	49.253.413	502.167	48.751.246	44.735.438	935.458	1.915.223	47.586.119	1.165.127	2,4
2012	59.625.704	568.651	59.057.052	54.295.783	945.440	1.961.548	57.202.771	1.854.282	3,2
2013	51.251.986	617.724	50.634.262	45.174.366	450.973	1.891.236	47.516.575	3.117.686	6,6
2014	51.551.316	652.040	50.899.276	49.391.479	469.131	1.874.794	51.735.404	(836.128)	(1,6)
Son iki yıl farkı	299.330	34.316	265.014	4.217.113	18.158	(16.442)	4.218.829	(3.953.814)	(93,7)
Artış yada azalış (%)	0,6	5,6	0,5	9,3	4,0	(0,9)	8,9	(126,8)	(1.428,4)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 69 - KİT'lerin sektörler itibarıyla 2014 yılı satış sonuçları (Cari fiyatlarla) (*) (Bin TL)

Satış sonuçları	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7) (%)
a) Tarım	496.420	290	496.130	409.881	13.100	133.558	556.539	(60.409)	(10,9)
b) Sanayi:									
(1) Madencilik	7.354.127	243.319	7.110.808	4.323.516	467.502	1.715.756	6.506.774	604.034	9,3
(2) İmalat sanayi	7.112.307	26.210	7.086.097	6.266.960	298.937	416.972	6.982.869	103.228	1,5
(3) Enerji	52.308.834	708.105	51.600.729	51.673.500	8.006	740.048	52.421.554	(820.825)	(1,6)
Toplam (b)	66.775.268	977.634	65.797.634	62.263.976	774.445	2.872.776	65.911.197	(113.563)	(0,2)
c) Hizmetler:									
(1) Ulaştırma-haberleşme	45.723.864	475.021	45.248.843	46.025.390	105.156	1.192.862	47.323.408	(2.074.565)	(4,4)
(2) Ticaret	8.260.946	84.067	8.176.879	7.589.377	213.150	102.388	7.904.915	271.964	3,4
(3) Diğer hizmetler	322.126	759	321.367	196.241	547	119.930	316.718	4.649	1,5
Toplam (c)	54.306.936	559.847	53.747.089	53.811.008	318.853	1.415.180	55.545.041	(1.797.952)	(3)
KİT toplamı	121.578.624	1.537.771	120.040.853	116.484.865	1.106.398	4.421.514	122.012.777	(1.971.924)	(1,6)

(*) Mali kuruluşlar hariç

KİT'lerin 2010 yılına göre 2014 yılı brüt satışları cari fiyatlarla %39,2 oranında artarken, net satış gelirleri artış oranı %38,9 satış maliyet giderleri artış oranı %55,9 olarak gerçekleşmiştir.

Madencilik, ticaret ve diğer hizmetler dışındaki sektörlerin dönem sonuçları zarar oluşturmuş, 2014 yılı toplam faaliyet sonucu 2013 yılına göre %128,5 oranında azalışla 1,9 milyar TL zarar olarak gerçekleşmiştir.

Sabit fiyatlar bazında dalgalı seyir izleyen net satış gelirleri 2014 yılında 2010 yılına göre %5,2 oranında artışla 50,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde satış maliyet tutarındaki artışın %18,1 oranında oluşması faaliyet sonucunu zarara dönüştürmüştür.

KİT'lerin dönemi faaliyet sonuçlarına göre hesaplanan maliyet, dönem, satış, faaliyet sonucu göstergeleri ile mali kârlılık göstergeleri 70 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 70- KİT'lerle ilgili satış göstergeleri (*)

(%)

Göstergeler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı
1-Maliyet giderleri göstergesi :						
-Satış.üretim maliyeti/Net satış hasılatı x 100	85,0	91,8	91,9	89,2	97,0	7,8
2-Dönem giderleri göstergesi :						
-Satış giderleri/Net satış hasılatı x 100	1,9	1,9	1,6	0,9	0,9	-
-Diğer dönem giderleri/Net satış hasılatı x 100	3,6	3,9	3,3	3,7	3,7	-
3-Satış göstergesi :						
-Satış maliyeti tutarı/Net satış hasılatı x 100	90,5	97,6	96,8	93,8	101,6	7,8
4-Faaliyet sonucu göstergesi :						
-Faaliyet kârı/Net satış hasılatı x 100	9,5	2,4	3,2	6,2	(1,6)	(7,8)
5-Mali kârlılık/zararlılık :						
-Dönem sonucu/Öz kaynaklar x 100	9,7	4,1	6,3	6,1	-	(100)
-Dönem sonucu/Aktif toplamı x 100	6,7	2,6	3,8	4,1	-	(100)

(*)Mali kuruluşlar hariç.

2014 yılında mali kuruluşlar dışında kalan KİT'lerin 5,2 milyar TL tutarındaki dönem kârına karşılık, 6,6 milyar TL dönem zararı olduğundan, mali kârlılık rasyoları hesaplanmamıştır.

b) Dönem sonuçları:

KİT'lerin 2010-2014 yıllarına ilişkin dönem sonuçlarının oluşumu cari fiyatlarla 71/a, 2003 sabit fiyatlarıyla 71/b, 2014 yılı dönem sonuçlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 72, kuruluş bazında brüt satış kârı veya zararı ile faaliyet ve dönem sonuçları 73 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 71/a - KİT'lerin 2010-2014 yılları gelir ve gider unsurları (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
A-Brüt satışlar	87.360.420	99.654.431	123.598.121	113.646.153	121.578.624	7.932.471	7,0
1-Yurt içi satışlar	73.551.310	85.165.290	94.594.103	94.374.721	95.141.941	767.220	0,8
2-Yurt dışı satışlar	3.237.257	3.826.313	14.617.418	3.915.357	4.844.747	929.390	23,7
3-Diğer gelirler	10.571.853	10.662.828	14.386.600	15.356.075	21.591.936	6.235.861	40,6
B-Satış indirimleri (-)	989.156	1.016.035	1.178.757	1.369.741	1.537.771	168.030	12,3
1- Satıştan iadeler (-)	622.039	468.419	528.720	643.188	742.255	99.067	15,4
2- Satış iskontoları (-)	11.763	43.294	99.334	339.720	144.589	(195.131)	(57,4)
3- Diğer indirimler (-)	355.354	504.322	550.703	386.833	650.927	264.094	68,3
C-Net satışlar	86.371.264	98.638.396	122.419.364	112.276.412	120.040.853	7.764.441	6,9
D-Satışların maliyeti (-)	73.425.954	90.513.212	112.549.728	100.169.639	116.484.865	16.315.226	16,3
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	24.903.196	15.199.932	33.504.853	16.034.845	21.778.145	5.743.300	35,8
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	34.705.995	59.150.728	55.411.694	61.755.573	67.638.145	5.882.572	9,5
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	6.339.682	7.196.387	10.772.108	8.391.226	6.738.451	(1.652.775)	(19,7)
4-Diğer satışların maliyeti (-)	7.477.081	8.966.165	12.861.073	13.987.995	20.330.124	6.342.129	45,3
Brüt satış kârı	12.945.310	8.125.184	9.869.636	12.106.773	3.555.988	(8.550.785)	(70,6)
E-Faaliyet giderleri (-)	4.783.330	5.767.783	6.025.895	5.193.615	5.527.912	334.297	6,4
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	326.719	740.575	493.082	449.991	795.821	345.830	76,9
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	1.636.226	1.892.712	1.959.802	999.988	1.106.398	106.410	10,6
3-Genel yönetim giderleri (-)	2.820.385	3.134.496	3.573.011	3.743.636	3.625.693	(117.943)	(3,2)
Faaliyet kârı	8.161.980	2.357.401	3.843.741	6.913.158	(1.971.924)	(8.885.082)	(128,5)
F-Diğer faal. olağan gelir ve kârlar	6.289.022	7.949.161	7.364.440	9.070.922	9.024.183	(46.739)	(0,5)
1-İştiraklerden temettü gelirleri	430.205	791.309	680.827	1.017.793	616.405	(401.388)	(39,4)
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri	380.229	813.844	663.030	700.892	323.966	(376.926)	(53,8)
3-Faiz gelirleri	597.644	626.316	799.194	1.094.803	891.868	(202.935)	(18,5)
4-Komisyon gelirleri	536	13.115	4.083	558	1.049	491	88,0
5-Konusu kalmayan karşılıklar	412.757	604.571	243.503	97.754	119.711	21.957	22,5
6-Menkul kıymet satış kârları	19.901	15.864	33.528	82.484	451.423	368.939	447,3
7-Kambiyo kârları	1.079.091	1.419.955	1.150.550	1.570.747	1.983.763	413.016	26,3
8-Reeskont faiz gelirleri		133.234	40.113	35.944	38.636	2.692	7,5
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	3.368.659	3.530.953	3.749.612	4.469.947	4.597.362	127.415	2,9
G-Diğer faal. olağan gider ve zararlar (-)	4.052.100	4.537.807	4.409.855	5.706.870	5.669.996	(36.874)	(0,6)
1-Komisyon giderleri (-)	11.420	146.950	22.687	25.356	30.970	5.614	22,1
2-Karşılık giderleri (-)	1.087.063	492.407	583.056	530.174	111.811	(418.363)	(78,9)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)		86	27.475	10.264	24.793	14.529	141,6
4-Kambiyo zararları (-)	729.124	1.082.107	795.734	1.091.717	1.288.405	196.688	18,0
5-Reeskont faiz giderleri (-)		52.355	35.944	47.369	26.790	(20.579)	(43,4)
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	2.224.493	2.763.902	2.944.959	4.001.990	4.187.227	185.237	4,6
H-Finansman giderleri (-)	891.513	1.578.128	501.578	1.043.114	645.881	(397.233)	(38,1)
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	328.682	203.999	166.212	106.632	165.095	58.463	54,8
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	562.831	1.374.129	335.366	936.482	480.786	(455.696)	(48,7)
Olağan kâr	9.507.389	4.190.627	6.296.748	9.234.096	736.382	(8.497.714)	(92,0)
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	3.969.160	12.195.121	3.591.947	4.182.074	2.248.792	(1.933.282)	(46,2)
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	6.728.214	13.241.674	4.731.849	8.477.426	4.412.807	(4.064.619)	(47,9)
Dönem kârı veya zararı	6.748.335	3.144.074	5.156.846	4.938.744	(1.427.633)	(6.366.377)	(128,9)
K-Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları	1.973.077	1.301.089	1.386.924	1.900.062	1.085.218	(814.844)	(42,9)
Net dönem kârı veya zararı	4.775.258	1.842.985	3.769.922	3.038.682	(2.512.851)	(5.551.533)	(182,7)

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 71/b - KİT'lerin 2010-2014 yılları gelir ve gider unsurları (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
A-Brüt satışlar	48.930.447	49.253.413	59.625.704	51.251.986	51.551.316	299.330	0,6
1-Yurt içi satışlar	41.195.984	42.092.270	45.633.703	42.560.982	40.341.732	(2.219.250)	(5,2)
2-Yurt dışı satışlar	1.813.183	1.891.125	7.051.675	1.765.742	2.054.252	288.509	16,3
3-Diğer gelirler	5.921.280	5.270.018	6.940.325	6.925.262	9.155.332	2.230.071	32,2
B-Satış indirimleri (-)	554.025	502.167	568.651	617.724	652.040	34.316	5,6
1- Satıştan iadeler (-)	348.403	231.512	255.063	290.064	314.728	24.664	8,5
2- Satış iskontoları (-)	6.588	21.398	47.920	153.206	61.308	(91.898)	(60,0)
3- Diğer indirimler (-)	199.033	249.257	265.668	174.453	276.004	101.550	58,2
C-Net satışlar	48.376.422	48.751.246	59.057.052	50.634.262	50.899.276	265.014	0,5
D-Satışların maliyeti (-)	41.125.772	44.735.438	54.295.783	45.174.366	49.391.479	4.217.113	9,3
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	13.948.245	7.512.446	16.163.275	7.231.372	9.234.288	2.002.916	27,7
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	19.438.778	29.234.779	26.731.484	27.850.443	28.679.675	829.231	3,0
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	3.550.847	3.556.757	5.196.637	3.784.264	2.857.213	(927.051)	(24,5)
4-Diğer satışların maliyeti (-)	4.187.902	4.431.456	6.204.387	6.308.287	8.620.304	2.312.017	36,7
Brüt satış kârı veya zararı	7.250.650	4.015.808	4.761.270	5.459.896	1.507.797	(3.952.099)	(72,4)
E-Faaliyet giderleri (-)	2.679.136	2.850.681	2.906.988	2.342.209	2.343.925	1.715	0,1
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	182.995	366.023	237.871	202.936	337.441	134.505	66,3
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	916.448	935.458	945.440	450.973	469.131	18.158	4,0
3-Genel yönetim giderleri (-)	1.579.694	1.549.200	1.723.677	1.688.300	1.537.353	(150.947)	(8,9)
Faaliyet kârı veya zararı	4.571.513	1.165.127	1.854.282	3.117.686	(836.128)	(3.953.814)	(126,8)
F-Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar	3.522.472	3.928.810	3.552.723	4.090.792	3.826.401	(264.391)	(6,5)
1-İştiraklerden temettü gelirleri	240.957	391.098	328.442	459.003	261.366	(197.637)	(43,1)
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri	212.966	402.236	319.856	316.087	137.367	(178.720)	(56,5)
3-Faiz gelirleri	334.740	309.552	385.544	493.733	378.167	(115.566)	(23,4)
4-Komisyon gelirleri	300	6.482	1.970	252	445	193	76,8
5-Konusu kalmayan karşılıklar	231.185	298.804	117.470	44.085	50.759	6.674	15,1
6-Menkul kıymet satış kârları	11.147	7.841	16.174	37.199	191.411	154.212	414,6
7-Kambiyo kârları	604.397	701.802	555.044	708.373	841.148	132.774	18,7
8-Reeskont faiz gelirleri	0	65.850	19.351	16.210	16.382	172	1,1
9-Enflasyon düzeltmesi kârları	0	0	0	0	0	0	0,0
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	1.886.781	1.745.146	1.808.873	2.015.851	1.949.356	(66.494)	(3,3)
G-Diğer faal. olağan gider ve zararlar (-)	2.269.575	2.242.775	2.127.384	2.573.676	2.404.171	(169.506)	(6,6)
1-Komisyon giderleri (-)	6.396	72.629	10.945	11.435	13.132	1.697	14,8
2-Karşılık giderleri (-)	608.862	243.368	281.276	239.097	47.410	(191.687)	(80,2)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)	0	43	13.254	4.629	10.513	5.884	127,1
4-Kambiyo zararları (-)	408.381	534.823	383.875	492.341	546.305	53.964	11,0
5-Reeskont faiz giderleri (-)	0	25.876	17.340	21.362	11.359	(10.003)	(46,8)
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)	0	0	0	0	0	0	0,0
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	1.245.935	1.366.037	1.420.695	1.804.812	1.775.452	(29.360)	(1,6)
H-Finansman giderleri (-)	499.335	779.977	241.969	470.422	273.864	(196.558)	(41,8)
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	184.094	100.825	80.183	48.089	70.003	21.914	45,6
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	315.241	679.152	161.786	422.333	203.861	(218.472)	(51,7)
Olağan kâr veya zarar	5.325.075	2.071.184	3.037.652	4.164.380	312.238	(3.852.142)	(92,5)
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	2.223.121	6.027.342	1.732.812	1.886.026	953.524	(932.502)	(49,4)
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	3.768.463	6.544.592	2.282.719	3.823.138	1.871.102	(1.952.036)	(51,1)
Dönem kârı veya zararı	3.779.733	1.553.934	2.487.745	2.227.268	(605.340)	(2.832.608)	(127,2)
K-Dönem kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları	0	0	0	0	0	0	0,0
Net dönem kârı veya zararı	1.105.118	643.053	669.074	856.887	460.150	(396.737)	(46,3)
Net dönem kârı veya zararı	2.674.615	910.881	1.818.670	1.370.381	(1.065.490)	(2.435.870)	(177,8)

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 72 - 2014 yılı dönem sonucunun oluşumu (*)

Gelir ve giderler	Tarım	Maden				Sanayi				Hizmetler				K[IT toplamı
		Maden	İmalat	Enerji	San. top.	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizm.	Hiz. top.					
A-Brüt satışlar	496.420	7.354.127	7.112.307	52.308.834	66.775.268	45.723.864	8.260.946	322.126	54.306.936	121.578.624				
1-Yurt içi satışlar	483.331	5.443.429	6.887.257	31.891.177	44.221.863	42.708.133	7.410.828	317.786	50.436.747	95.141.941				
2-Yurt dışı satışlar	13.089	1.910.698	225.050	20.417.657	20.417.657	2.623.503	81.355	4.141	2.708.999	4.844.747				
3-Diğer gelirler	290	243.319	26.210	708.105	977.634	392.228	768.763	199	1.161.190	21.591.936				
B-Satış indirimleri (-)						475.021	84.067	759	559.847	1.537.771				
1- Satıştan indeler (-)	2	265	2.216	686.222	688.703	50.480	2.502	568	53.550	742.255				
2- Satış iskontoları (-)	288	243.054	22.346	10.940	33.286	62.548	48.467	111.015	111.015	144.589				
3- Diğer indirimler (-)			1.648	10.943	255.645	361.993	33.098	191	395.282	650.927				
C-Net satışlar	496.130	7.110.808	7.086.097	51.600.729	65.797.634	45.248.843	8.176.879	321.367	53.747.089	120.040.853				
D-Satışların maliyeti (-)	409.881	4.323.516	6.266.960	51.673.500	62.263.976	46.025.390	7.589.377	196.241	53.811.008	116.484.865				
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	399.993	2.759.130	5.673.299	9.414.020	17.846.449	3.127.774	402.224	1.705	3.531.703	21.778.145				
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)		1.140.169	201.459	20.938.375	22.280.003	38.183.548	7.156.302	18.292	45.358.142	67.638.145				
3-Satılan hizmet maliyeti (-)		424.217	26.932	1.372.120	1.823.269	4.714.068	24.873	176.241	4.915.182	6.738.451				
4-Diğer satışların maliyeti (-)	9.888		365.270	19.948.985	20.314.255		5.978	3	5.981	20.330.124				
Brüt satış kârı veya zararları	86.249	2.787.292	819.137	(72.771)	3.533.658	(776.547)	587.502	125.126	(63.919)	3.555.988				
E-Faaliyet giderleri (-)	146.658	2.183.258	715.909	748.054	3.647.221	1.298.018	315.538	120.477	1.734.033	5.527.912				
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	209	682.531	38.558	721.089	918	10.802	918	62.803	74.523	795.821				
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	13.100	467.502	298.937	8.006	774.445	105.156	213.150	547	318.853	1.106.398				
3-Genel yönetim giderleri (-)	(60.409)	1.033.225	378.414	740.048	2.151.687	1.182.060	101.470	57.127	1.340.657	3.625.693				
F-Diğer faaliyetlerden oluşan gelir ve kârlar	54.871	1.757.393	92.890	4.887.579	6.737.862	1.853.425	317.588	60.437	2.231.450	9.024.183				
1-İştiraklerden temettü gelirleri		548.528	10.888	52.149	611.565	3.667		1.173	4.840	616.405				
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri				323.787	323.787			179	179	323.966				
3-Faiz gelirleri	297	150.338	16.466	287.880	454.684	303.013	116.333	17.541	436.887	891.868				
4-Komisyon gelirleri			381	381		668			668	1.049				
5-Konusu kalmayan karşılıklar		3.517	4.382	94.207	102.106	12.836	328	4.441	17.605	119.711				
6-Menkul kıymet satış kârları		374.013			8.538		65.096	3.776	77.410	77.410				
7-Kambiyo kârları	86	492.202	35.655	299.639	827.496	1.058.267	86.950	10.964	1.156.181	1.983.763				
8-Reeskont faiz gelirleri							38.636		38.636	38.636				
9-Enflasyon düzeltmesi kârları														
10-Diğer olağan gelir ve zararlar	54.488	188.795	25.118	3.829.917	4.043.830	466.436	10.245	22.363	499.044	4.597.362				
G-Diğer faal. olağan gider ve zarar(-)	52.760	753.625	72.320	3.609.928	4.435.873	1.001.635	159.427	20.301	1.181.363	5.669.996				
1-Komisyon giderleri (-)		45	510	4.255	4.810	23.698	1.943	519	26.160	30.970				
2-Karşılık giderleri (-)		271	10.136	16.742	27.149	66.053	9.052	9.557	84.662	111.811				
3-Menkul kıymet satış zararları (-)							23.546	1.247	24.793	24.793				
4-Kambiyo zararları (-)		178.530	45.339	66.534	290.403	892.128	98.083	7.789	998.000	1.288.405				
5-Reeskont faiz giderleri (-)							26.790		26.790	26.790				
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)														
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	52.758	574.779	16.335	3.522.397	4.113.511	19.756	13	1.189	20.958	4.187.227				
H-Finansman giderleri (-)	30.806	33.173	110.100	283.617	426.890	181.557	4.849	1.779	188.185	645.881				
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	30.806	138	110.100	1.871	112.109	17.328	4.849	3	22.180	165.095				
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	(89.104)	1.574.629	13.698	173.209	1.761.536	(1.404.332)	425.276	43.006	(936.050)	736.382				
Olağan kâr veya zarar														
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	22.028	166.975	113.614	548.433	829.022	1.305.634	87.552	4.556	1.397.742	2.248.792				
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	57.605	458.901	414.889	2.338.873	3.212.663	869.394	252.349	20.796	1.142.539	4.412.807				
Dönem kâr veya zarar	(124.681)	1.282.703	(287.577)	(1.617.231)	(622.105)	(968.092)	260.479	26.766	(680.847)	(1.427.633)				
K-Dönem kâr vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıkları (-)		325.020	332	285.059	610.411	420.597	53.235	975	474.807	1.085.218				
Dönem net kâr veya zarar	(124.681)	957.683	(287.909)	(1.902.290)	(1.232.516)	(1.388.689)	207.244	25.791	(1.155.654)	(2.512.851)				

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 73- KİTlerin 2010-2014 dönemi faaliyet ve dönem sonuçları

Kuruluşlar	2010			2011			2012			2013			2014		
	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Büyük satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı
Tarım :															
TIGEM	102.894	13.069	8.779	135.292	32.397	30.099	142.981	30.865	15.823	173.178	43.574	32.054	86.249	(60.409)	(124.681)
Madencilik :															
ETİ Maden İş. AŞ	589.942	428.940	439.378	971.183	773.919	841.485	996.283	749.880	779.077	1.053.081	773.966	841.797	1.288.464	938.557	1.032.916
TKİ (Konsolide)	618.489	329.135	340.110	929.083	595.846	513.807	1.221.875	842.318	860.016	721.637	362.127	178.037	540.777	109.778	(8.865)
TTK (Konsolide)	(327.057)	(438.252)	(456.375)	(313.856)	(436.453)	(460.056)	(356.250)	(487.073)	(529.356)	(387.205)	(526.941)	(558.638)	(390.825)	(542.993)	(580.760)
TPAO	1.087.879	456.682	1.297.369	1.619.598	545.016	1.792.793	1.602.163	697.533	1.471.136	1.865.675	972.183	1.634.199	1.348.876	98.692	839.412
İmalat :															
ESK	16.303	(8.090)	(9.392)	(11.730)	(49.252)	(48.854)	39.121	(21.493)	(25.534)	28.518	(38.434)	(45.447)	(45.308)	(86.445)	(91.142)
MKE	291.048	150.244	60.670	422.132	260.280	164.969	376.862	198.411	138.808	387.398	199.196	136.862	359.082	151.428	5.759
Sümer Holding AŞ (1)	978	(21.121)	(23.886)	(105)	(18.166)	(105.101)	(105.101)	(105.101)	(105.101)	(105.101)	(105.101)	(105.101)	(105.101)	(105.101)	(105.101)
T. Şeker Fabrikaları AŞ	131.800	(16.668)	(59.750)	142.507	(14.756)	(134.883)	124.148	(43.845)	(198.228)	61.070	(116.581)	(251.362)	183.994	(3.793)	(197.026)
T. Elektromekanik San. AŞ	574	(8.484)	(13.534)	(7.837)	(17.905)	(26.236)	(10.189)	(22.446)	(36.862)	(20.223)	(33.927)	(49.136)	2.050	(13.400)	(23.080)
ÇAY-KUR	156.001	22.869	(26.991)	98.253	(26.926)	(74.557)	171.758	(1.681)	(64.828)	194.851	(44.034)	(39.301)	256.039	36.276	12.062
T. Vagon Sanayi TAŞ	17.624	6.530	974	22.699	11.286	2.375	11.192	(1.113)	(22.301)	6.562	(7.594)	(21.393)	22.767	6.700	13
T. Lokomotif ve Motor San. TAŞ	23.739	13.242	8.280	23.267	10.071	1.829	25.112	9.409	(4.326)	25.093	8.335	(8.031)	29.774	14.442	3.702
T. Dennyolu Mak.San. TAŞ	12.553	4.056	725	13.073	3.608	543	(14.602)	(23.335)	(42.375)	13.579	4.158	323	10.659	10.598	1.687
Acıpayam Selülöz San. ve Tic. AŞ	933	(159)	(286)	911	(115)	(198)	(198)	(198)	(198)	(198)	(198)	(198)	(198)	(198)	(198)
DOĞUSAN Boru San. ve Tic. AŞ	243	(401)	(1.264)	33	(846)	(1.207)	265	(513)	(1.013)	227	(541)	(1.176)	80	(740)	(1.528)
TH KBI (2)		(1.482)	6.255		(1.357)	7.204		(1.345)	9.439		(1.448)	6.980		(1.301)	1.976
Enerji :															
T. Elektrik Tic. ve Taahhüt AŞ	1.377.605	1.352.936	1.123.540	(396.232)	(420.431)	(463.228)	1.113.414	1.069.606	859.122	616.299	561.722	573.859	(35.775)	(99.411)	25.429
EUAS (Konsolide)	6.363.221	6.220.884	5.503.061	2.352.385	2.199.407	1.555.094	1.102.023	947.297	573.440	3.678.468	3.516.047	2.981.214	(1.309.783)	(1.509.670)	(2.527.342)
TEDAŞ (Konsolide) (3)	573.311	(1.153.853)	(1.930.330)	1.325.649	(404.498)	(178.680)	1.248.200	(596.988)	(34.543)		(361.341)	(4.373.150)		(381.360)	(539.853)
T. Elektrik İletim AŞ	326.343	272.658	469.852	354.156	291.561	311.183	919.438	843.416	1.090.538	690.090	605.427	1.037.169	1.272.787	1.171.048	1.422.558
Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Tic. AŞ		(641)	1.642		(714)	2.350		(877)	2.843		(1.084)	1.106		(1.432)	1.977
Ulaştırma - haberleşme :															
TDİ	13.397	(20.476)	(48.789)	1.839	(31.959)	(28.022)	13.085	(21.657)	(12.015)	14.819	(13.217)	12.647	2.302	(26.337)	(20.825)
BOTAŞ	553.066	496.518	202.544	(1.502.632)	(1.558.160)	(1.342.476)	(686.748)	(771.188)	(606.244)	10.972	(68.234)	1.556.465	(1.679.791)	(1.765.826)	(587.278)
TCDD (Füzyon)	(598.692)	(865.494)	(866.337)	(542.105)	(962.993)	(733.327)	(737.751)	(1.132.199)	(877.508)	(740.945)	(1.178.359)	(1.280.554)	(1.481.850)	(1.983.927)	(1.874.310)
PTT	314.369	38.032	143.624	354.219	2.755	174.039	433.670	52.287	171.445	524.995	(124.947)	64.544	549.207	117.579	287.925
DHMI	742.564	666.575	746.303	975.151	885.728	811.075	788.281	672.076	754.756	1.050.904	933.831	796.275	1.451.737	1.317.397	918.923
Kıyı Ermiyeti ve Gemi Kurtarma İşl.	112.593	53.021	66.983	201.936	134.997	151.217	222.448	148.975	155.028	239.903	154.575	167.938	280.094	211.262	228.345
TÜRKSAT	30.542	27.079	78.482	16.994	9.622	162.202	135.475	125.807	185.130	149.459	111.464	200.751	101.754	55.287	79.128

Çizelge: 73- KİT'lerin 2010-2014 dönemi faaliyet ve dönem sonuçları (devam)

(Bin TL)

Kuruluşlar	2010			2011			2012			2013			2014		
	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Bütüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı
Ticaret :															
DMO	98.932	46.663	64.485	142.952	75.984	112.856	135.291	63.081	92.924	139.551	59.479	110.693	143.319	47.017	137.144
TMO	467.439	360.051	281.791	485.035	396.129	44.275	220.263	137.244	13.530	328.100	222.723	102.635	359.304	205.100	70.073
Başkent Doğalgaz Dağıtım AŞ	100.312	74.381	30.583	69.620	36.020	48.739	95.907	56.861	57.304	105.133	26.940	5.183	84.879	19.847	53.262
T. Petrolleri Petrol Dağıtım AŞ				52.496	3.541	(47.800)	106.552	39.808	52.244						
Diğer hizmetler :															
Gayrimenkul AŞ	(152.147)	(262.643)	(661.128)	(165.630)	(237.748)	(316.987)	(111.318)	(150.607)	(163.332)	(73.973)	(101.973)	(116.809)	(7.897)	(27.571)	(33.219)
Ancak Turizm Tic. AŞ		(436)	(1.050)	(377)	(495)	(573)	(376)	(519)	(591)	(377)	(612)	(613)	(378)	(526)	(526)
Bileşim Ziraat-Halk Altlı Dağ Kan. Ve Od.Sis. AŞ	9.002	5.923	6.009	4.017	1.194	2.284	4.010	716	1.615	6.189	2.674	3.571	(434)	(3.700)	2.248
Emlak Komut Gayrimenkul Yatırım Ort. AŞ	748.812	647.403	605.363	306.735	202.579	343.973	499.242	432.716	488.913	1.158.011	957.190	1.230.195			
Ziraat Teknoloji Hizm. AŞ	10.058	229	441	11.812	451	705	13.290	904	868	49.503	6.858	3.602	75.015	8.924	6.265
TUBİTAK Marmara Teknokent AŞ	3.349	1.868	2.361	4.080	2.471	4.718	4.993	2.854	2.880	2.948	443	3.271	3.933	3.129	4.240
Vakıf İnş. Rest. ve Tic. AŞ		(1.117)	(423)	18	(977)	(324)	2.212	1.362	2.004	310	(614)	205	1.503	(268)	1.343
Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ	(1.798)	(2.456)	(2.296)	28.563	26.290	26.769	16.290	12.311	12.005	30.956	24.385	29.211	51.553	40.977	56.168
Simer Holding AŞ	978	(2.112)	(23.886)	(105)	(18.166)	(105.101)	1.026	(15.117)	(14.986)	2.017	(14.258)	(26.411)	1.831	(14.680)	(9.753)
Bankalar :															
TH T. Emlak Bankası AŞ			35.242			687.129			31.360			94.140			137.151
T.C. Ziraat Bankası			4.469.360			2.779.504			3.504.725			4.378.523			5.178.733
İller Bankası			330.378			334.472			393.942			441.018			709.283
T. Halk Bankası AŞ			2.509.285			2.636.696			3.329.139			3.364.892			2.727.255
T. İhracat Kredi Bankası AŞ			256.221			230.256			221.191			245.927			427.009
T. Kalkınma Bankası AŞ			28.502			23.761			43.630			47.262			59.179
Diğer mali kuruluşlar :															
Halk Sigorta AŞ			5.495			(8.932)			16.265			52.839			56.538
Halk Hayat ve Emeklilik AŞ			37.423			43.522			58.644			91.972			110.874
Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ			13.860			12.988			12.513			11.538			20.696
Halk Finansal Kiralama AŞ						29.973			27.228			20.600			6.409
Halk Portföy Yönetimi AŞ						(315)			583			1.642			2.847
Halk Faktoring AŞ									(333)			1.293			9.339
Kalkınma Menkul Değerler AŞ			(406)			538			201			296			454
Ziraat Finansal Kiralama AŞ			17.449			21.810			19.401			10.705			(51.115)
Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ			62.063			66.626			89.288			164.902			183.228
Ziraat Sigorta AŞ			17.825			54.146			58.582			69.982			81.300
Ziraat Portföy Yönetimi AŞ			2.369			1.936			811			237			3.939
Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ			11.037			14.422			9.157			9.998			11.893

(1) 2012 yılından itibaren diğer hizmetler içinde değerlendirilmiştir.

(2) Faaliyet durdurulduğu için satış hasılatı yoktur.

(3) 2013 değerleri füzüyon.

KİT'lerin 2014 yılı brüt satışları önceki döneme göre %7 oranında artışla 121,6 milyar TL'ye yükselmiş, buna karşılık satışların maliyeti ve faaliyet giderlerinde sırasıyla %16,3 ve %6,4 oranlarındaki artışa bağlı olarak faaliyet sonucu 1,9 milyar TL zarara dönüşmüştür. Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar ile gider ve zararlar önemli bir değişiklik olmamakla birlikte, finansman giderlerinde oluşan %38,1 oranındaki azalışın etkisiyle dönem sonucu da 1,4 milyar TL zarar olarak gerçekleşmiştir.

Diğer faaliyetlerden olağan dışı gelir ve kârlar, önceki döneme göre %46,2 azalışla 2,2 milyar TL olarak gerçekleşirken; diğer faaliyetlerden olağan dışı gider ve zararlar %47,9 oranında azalarak 4,4 milyar TL olmuştur.

Dönem sonucuna bağlı olarak, vergi karşılıkları %42,9 oranında azalarak 1,1 milyar TL tutarında tahakkuk etmiştir. Bu gelişmelere bağlı olarak KİT'lerin 2014 yılı net dönem sonucu önceki döneme göre %182,9 azalış göstererek 2,5 milyar TL zarar olarak gerçekleşmiştir.

2003 yılı sabit fiyatları bazında 2014 yılı dönem zararı 604 milyon TL, dönem net zararı ise 1,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

KİT'lerin kuruluş bazında 2014 yılı kârlılık performansları ile faaliyet dönemi içerisinde sektörü ve/veya kuruluşu etkileyen önemli gelişmelerin yanı sıra, seçilmiş mali rasyolar yardımıyla bunların mali yapılarına ilişkin olarak kamuoyunun bilgilendirilmesini amaçlayan değerlendirmelere raporun "Mali Durum ve Finansman" bölümünde yer verilmiştir.

c)Finansman giderleri:

KİT'lerin 2010-2014 yıllarına ait finansman giderleri cari fiyatlarla 74/a sayılı, 2003 yılı fiyatlarıyla 74/b, 2014 yılı finansman giderlerinin sektörler itibarıyla ayrıntısı 75, 2010-2014 yıllarında tahakkuk eden finansman giderlerinin, sektörler itibarıyla faiz, kredi komisyonları ve kur farkları olarak ayrıntısına 76 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 74/a - 2010-2014 yılları finansman giderleri (Cari fiyatlarla) (*)

(Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Kaydedildiği hesaplar bakımından :							
İşletme maliyetine giren	321.866	396.226	166.497	116.726	104.705	(12.021)	(10,3)
Kâr ve zarar hesabına alınan	891.530	1.578.153	657.894	1.070.669	646.047	(424.622)	(39,7)
Yatırım bedellerine giren	254.616	497.001	48.021	34.050	16.041	(18.009)	(52,9)
Toplam	1.468.012	2.471.380	872.412	1.221.445	766.793	(454.652)	(37,2)
2- Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından :							
Hazineye	78.487	855.966	271.301	373.546	109.482	(264.064)	(70,7)
T. İhracat Kredi Bankası (Eximbank)	0	259	795	2	1	(1)	
Öteki KİT'ler	367.852	326.143	345.597	185.546	224.566	39.020	21,0
İç borçlar için başkaca yerler	1.021.673	1.289.012	254.696	458.641	430.962	(27.679)	(6,0)
Dış borçlar için verilen			23	203.710	1.782		
Diğer							
Toplam	1.468.012	2.471.380	872.412	1.221.445	766.793	(454.652)	(37,2)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 74/b - 2010-2014 yılları finansman giderleri (2003 yılı fiyatlarıyla) (*)

(Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Kaydedildiği hesaplar bakımından :							
İşletme maliyetine giren	180.278	195.832	80.321	52.641	44.397	(8.244)	(15,7)
Kâr ve zarar hesabına alınan	499.345	779.990	317.379	482.849	273.934	(208.914)	(43,3)
Yatırım bedellerine giren	142.610	245.639	23.166	15.356	6.802	(8.554)	(55,7)
Toplam	822.231	1.221.460	420.865	550.846	325.133	(225.713)	(41,0)
2- Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından :							
Hazineye	43.960	423.054	130.880	168.461	46.422	(122.039)	(72,4)
T. İhracat Kredi Bankası (Eximbank)			384	1	0	(0)	
Öteki KİT'ler	206.033	161.194	166.722	83.677	95.220	11.542	13,8
İç borçlar için başkaca yerler	572.238	637.084	122.869	206.837	182.735	(24.102)	(11,7)
Dış borçlar için verilen				91.869	756		
Diğer							
Toplam	822.231	1.221.332	420.854	550.846	325.133	(225.713)	(41,0)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 75- 2014 yılı finansman giderleri (*) (Bin TL)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	Tarım	Sanayi					Hizmetler				KİT toplamı				
		Maden	İmalat	Enerji	San. top.	Ulaş-ılab.	Ticaret	Diğ. hiz.	Hiz.top.						
1- Kaydedildiği hesaplar bakımından:															
İşletme maliyetine giren			25.911			25.911				78.794			78.794	104.705	
Kar ve zarar hesabına alınan	30.806	33.173	110.165	283.617	426.955	181.557				4.870	1.859		188.286	646.047	
Yatırım bedellerine giren				8.887	8.887	7.154							7.154	16.041	
Toplam	30.806	33.173	136.076	292.504	461.753	188.711				83.664	1.859		274.234	766.793	
2- Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından:															
Hazineye				3	3									109.479	109.482
T. İhracat Kredi Bankası															
Öteki KİT'ler		1			1										1
İç borçlar için başkaca yerler	30.806	33.172	134.126	1.722	169.020	8.888				14.073	1.779		24.740	224.566	
Dış borçlar için verilen			345	290.703	291.048	139.914								430.962	
Diğer			1.605	76	1.681					21	80		101	1.782	
Toplam	30.806	33.173	136.076	292.504	461.753	188.711				83.664	1.859		274.234	766.793	

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 76 - Finansman giderlerinin ayrıntısı (*) (Bin TL)

Sektörler	2010				2011				2012				2013				2014			
	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam	Faiz	Kredi kom.	Kur farkı	Toplam
Tarım	2.110			2.110	3.146	58		3.204	3.763			3.763	12.601			12.601	30.806			30.806
Sanayi:																				
-Madencilik	25.718	223		25.941	8.649	260		8.909	8	222		230				102				33.173
-İmalat	35.614		4.641	40.255	117.713	14	34.305	152.032	104.924		3.960	108.884	71.342		15.260	86.602	134.919		1.157	136.076
-Enerji	390.205		552.035	942.240	132.928	992	759.697	893.617	84.776	44	146.200	231.020	50.324	3	445.396	495.723	43.138		246.394	292.504
Sanayi toplamı	451.537	223	556.676	1.008.436	259.290	1.266	794.002	1.054.558	189.708	266	150.160	340.134	121.666	105	460.656	582.427	178.057	36.145	247.551	461.753
Hizmetler:																				
-Ulaş-haberleşme	120.456	1.429	20.263	142.148	87.752	1.351	480.110	569.213	196.870	1.128	17.516	215.514	43.254	387	377.406	421.047	49.951	3.831	134.929	188.711
-Ticaret	315.302	16		315.318	422.689	286	312.729	735.704	203.614	1.691	18.367	223.672	97.986	1.684	26.282	125.952	78.794	21	4.849	83.664
-Diğer hizmetler					108.701			108.701	89.148	61	120	89.329	79.418			79.418	1.859			1.859
Hizmetler toplamı	435.758	1.445	20.263	457.466	619.142	1.637	792.839	1.413.618	489.632	2.880	36.003	528.515	220.658	2.071	403.688	626.417	130.604	3.852	139.778	274.234
KİT toplamı	889.405	1.668	576.939	1.468.012	881.578	2.961	1.586.841	2.471.380	683.103	3.146	186.163	872.412	354.925	2.176	864.344	1.221.445	339.467	39.997	387.329	766.793

(*) Mali kuruluşlar hariç.

2014 yılı finansman giderleri önceki döneme göre %37,2 oranında azalışla 766,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Finansman giderlerinin ağırlıklı olarak %56 oranında 432,3 milyon TL'si üç kuruluşa ilişkin bulunmaktadır. Finansman giderleri tutarının 173,9 milyon TL'si EÜAŞ, 118,5 milyon TL'si TEİAŞ, 139,9 milyon TL'si BOTAŞ geriye kalan 344,5 milyon TL'si ise diğer KİT'lere ait bulunmaktadır.

Finansman giderleri genel itibarıyla;

-EÜAŞ ve TEİAŞ'ta devralınan tesislere ilişkin dış kredilerin ödenmesi ve diğer yatırım projeleri için temin edilen kredilerden,

-Diğer kuruluşlarda ise yatırım projelerinin finansman gereğinden, kaynaklanmıştır.

KİT'lerin kısa ve uzun süreler için kullandığı yabancı kaynaklara ilişkin olarak 2014 yılında tahakkuk eden yaklaşık 766,8 milyon TL tutarındaki finansman giderinin %53,6'sını kur farkı, geriye kalan %46,4'ünü faiz ve komisyon giderleri oluşturmaktadır.

KİT statüsündeki kuruluşların 2010-2014 yılları kâr ve zarar hesaplarında yer alan finansman giderlerinin, cari yıl ve 2003 yılı sabit fiyatlarıyla faaliyet ve dönem sonuçlarına etkisi 77 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 77- KİT'lerin finansman giderlerinin dönem sonucuna etkisi (*)

(Bin TL)

Finansman giderleri dönem sonucu ilişkisi	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
Cari fiyatlarla:							
-Faaliyet sonucu	8.161.980	2.357.401	3.843.741	6.913.158	(1.971.924)	(8.885.082)	(128,5)
-Finansman giderleri	891.530	1.578.153	657.894	1.070.669	646.047	(424.622)	(39,7)
-Dönem sonucu	6.748.335	3.144.074	5.156.846	4.938.744	(1.427.633)	(6.366.377)	(128,9)
2003 yılı fiyatlarıyla:							
-Faaliyet sonucu	4.571.513	1.165.127	1.854.282	3.117.686	(836.128)	(3.953.814)	(126,8)
-Finansman giderleri	499.345	779.990	317.379	482.849	273.934	(208.914)	(43,3)
-Dönem sonucu	3.779.733	1.553.934	2.487.745	2.227.268	(605.340)	(2.832.608)	(127,2)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Yatırım projelerinden kaynaklanan finansman maliyetleri ile diğer borçlanma maliyetine ilişkin tahakkuk eden faiz, kur farkı ve komisyon giderleri, varlıkların maliyet bedellerine ya da netice hesaplarına aktarılmaktadır. Bu çerçevede 2014 yılında yaklaşık 766,8 milyon TL olarak tahakkuk eden finansman giderinin %84,3 oranında 646 milyon TL'si netice hesaplarına yansıtılmıştır.

d) Kamu iktisadi teşebbüslerinin genel ekonomi ile ilişkileri:

KİT'lerden bütçeye yapılan ödemelerin ağırlıklı olarak büyük bölümünü vergi ve diğer kanuni yükümlülükler oluşturmaktadır. Söz konusu yükümlülükler, KİT'lerin doğrudan mükellef olduğu ödemelerle birlikte üçüncü şahısların ya da KİT personelinin mükellef

olduğu kanuni yükümlülüklerden, ödenmesi hususunda KİT'lerin sorumlu olduğu ödemeleri kapsamaktadır.

2014 yılında KİT'lerin vergi tahakkuku tutarı önceki yıla göre %4,2 oranında artarak 16,2 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

KİT'ler tarafından 2014 yılında mal ve hizmet ihracatından 3,6 milyar TL tutarında döviz geliri sağlanmış, ithal edilen mal ve hizmetler karşılığında 39,6 milyar TL döviz cinsinden ödeme yapılmıştır.

Sermaye hareketleriyle, görünmeyen işlemlerden sağlanan ve ödenen döviz tutarları hesaba katıldığında; KİT'lerin 2014 yılında dış dünya ile olan bütün işlemlerden sağladığı dövizin TL cinsinden toplam tutarı 23,4 milyar TL, ödediği dövizin toplam tutarı ise 60 milyar TL'dir. Bu işlemler sonucu oluşan denge farkı 2014 yılında dış aleme ödenen lehine 36,6 milyar TL'dir.

KİT'lerin 2014 yılında üretici fiyatlarıyla GSYH'ye katkısı 30,5 milyar TL tutarında gerçekleşmiştir. Bu değere sübvansiyonlar, hazine yardımları, vergi iadeleri ile diğer yardım ve bağışların negatif etkisi; tüketicilere yansıtılan vergi ve fonların pozitif etkisiyle hesaplanan alıcı fiyatlarıyla GSYH'ye katkısı ise 33,9 milyar TL düzeyindedir. Dış aleme ödenen giderler ve dış alemde sağlanan gelirlerin net sonucunun hesaba katılmasıyla birlikte KİT'lerin 2014 yılı alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkısı 31,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

KİT'lerin 2010-2014 yıllarında tahakkuk eden vergileri 78, 2014 yılında tahakkuk eden vergilerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 78/a, 2010-2014 yıllarında uluslararası ticaretten sağlanan ve ödenen döviz tutarları 79, 2014 yılında sağlanan ve ödenen dövizlerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 79/a, 2010-2014 yıllarında üretici ve alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkısı 80, 2014 yılı GSMH'ye katkının sektörler itibarıyla ayrıntısı 80/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 78 - KİT'lerin 2010-2014 yıllarında tahakkuk eden vergileri

Vergi türleri	(Bin TL)					Son iki yıl farkı (%)
	2010	2011	2012	2013	2014	
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :						
1- Gelirden alınan :						
- Gelir vergisi						
- Kurumlar vergisi	3.466.953	2.112.189	3.722.821	3.069.524	3.081.301	11.777
- Fonlar						
- Diğer						
Toplam (1)	3.466.953	2.112.189	3.722.821	3.069.524	3.165.080	83.779
2- Servetten alınan :						
- Motorlu taşıtlar vergisi	6.220	6.499	6.301	6.356	5.924	(432)
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	76.192	91.497	87.102	91.332	96.503	5.171
- Diğer		948	636	12.204	20.463	8.259
Toplam (2)	82.412	98.944	94.039	109.892	122.890	12.998
3- Mal ve hizmetten alınan :						
(Dolaylı vergiler)						
- KDV	5.883.326	2.567.103	3.915.866	2.932.558	2.053.166	(879.392)
- Özel tüketim vergisi	719.626	1.014.149	1.170.443	1.171.930	1.457.032	285.102
- Banka ve sigorta muamele vergisi	628.628	282.690	82.193	105.493	156.055	50.562
- Damga vergisi	109.579	89.772	203.613	188.434	159.260	(29.174)
- Dış ticarete ödenen vergiler	2.098	19.670	52	809	465	(344)
- Harçlar	99.162	125.754	146.400	201.389	182.654	(18.735)
- Belediyelere ödenen(Emlak vergisi dışında) vergi resim ve harçlar	8.757	13.512	16.468	16.389	41.379	24.990
- Özel iletişim vergisi	16.566	21.636	29.249	35.270	29.882	(5.388)
- Özel işlem vergisi						
- Şans oyunları vergisi						
- Haberleşme vergisi						
- Fonlar						
- Diğerleri	294.303	394.422	84.989	53.840	42.051	(11.789)
Toplam (3)	7.762.045	4.528.708	5.649.273	4.706.238	4.121.944	(584.294)
Toplam (2+3)	7.844.457	4.627.652	5.743.312	4.816.130	4.244.834	(571.296)
Toplam (A)	11.311.410	6.739.841	9.466.133	7.885.654	7.409.914	(475.740)
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :						
- Personelden kesilen gelir ve damga vergisi	1.471.967	1.721.969	1.867.802	1.959.869	2.021.323	61.454
- Yüklenci , üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	2.446.108	2.797.359	2.870.502	3.533.492	4.365.980	832.488
- Tevkif edilen KDV	263.437	360.750	472.202	580.269	625.579	45.310
- Elektrik ve havagazı tüketim vergisi	599.567	515.711	659.677	21.369	37.659	16.290
- Fonlar						
- Diğerleri	477.212	893.687	954.813	1.594.745	1.766.649	171.904
Toplam (B)	5.258.291	6.289.476	6.824.996	7.689.744	8.817.190	1.127.446
Genel toplam (A+B)	16.569.701	13.029.317	16.291.129	15.575.398	16.227.104	651.706
						4,2

Çizelge : 78/a - 2014 yılında tahakkuk eden vergiler

(Bin TL)

Vergi türleri	Tarım	Sanayi				Hizmetler				Mali kur.	KİT toplamı	
		Madencilik	İmalat	Enerji	Sanayi toplamı	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı			
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :												
1- Gelirden alınan												
- Gelir vergisi		325.020	1.125	285.059	611.204	420.597	53.235	975	474.807	1.995.290	3.081.301	
- Kurumlar vergisi												
- Fonlar												
- Diğer												
Toplam (1)		325.020	1.125	285.059	611.204	420.597	53.235	975	474.807	1.995.290	3.081.301	
2- Servetten alınan :												
- Motorlu taşıtlar vergisi	247	1.008	685	955	2.648	1.450	409	34	1.893	1.136	5.924	
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	1.258	7.819	29.726	19.623	57.168	18.509	4.441	4.414	27.364	10.713	96.503	
- Diğer		2.905	22		2.927	3	6	253	262	17.274	20.463	
Toplam (2)	1.505	11.732	30.433	20.578	62.743	19.962	4.856	4.701	29.519	29.123	122.890	
3- Mal ve hizmetten alınan :												
(Dolaylı Vergiler)												
- KDV		562.612	246.106	223.668	1.032.386	661.261	125.675	7.212	794.148	226.632	2.053.166	
- Özel tüketim vergisi		5.319			5.319	881.628	570.056		1.451.684	29	1.457.032	
- Banka ve sigorta muamele vergisi						405			405	155.650	156.055	
- Damga vergisi	1.838	6.951	11.434	42.395	60.780	61.261	22.356	608	84.225	12.417	159.260	
- Dış ticarete ödenen vergiler						98	367		465		465	
- Harçlar	240	1.732	948		2.680	7.770	389	558	8.717	171.017	182.654	
- Belediyelere ödenen(Emlak vergisi dışında) vergi, rısm ve harçlar												
- Özel iletişim vergisi	14	1.714	1.261	1.647	4.622	6.759	175	18.953	25.887	10.856	41.379	
- Özel işlem vergisi						29.882			29.882		29.882	
- Şans oyunları vergisi												
- Haberleşme vergisi												
- Fonlar												
- Diğer	257	27.277	548	1.471	29.296	3.475	35	5	3.515	8.983	42.051	
Toplam (3)	2.349	605.605	260.297	269.181	1.135.083	1.652.539	719.053	27.336	2.398.928	585.584	4.121.944	
Toplam (2+3)	3.854	617.337	290.730	289.759	1.197.826	1.672.501	723.909	32.037	2.428.447	614.707	4.244.834	
Toplam (A)	3.854	942.357	291.855	574.818	1.809.030	2.176.877	777.144	33.012	2.987.033	2.609.997	7.409.914	
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :												
- Personelden kesilen edilen gelir ve damga vergisi	25.363	111.965	255.166	264.477	631.608	677.305	34.772	19.341	731.418	632.934	2.021.323	
- Yüklenci, üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	11.138	45.489	107.290	991.221	1.144.000	254.094	48.361	3.510	305.965	2.904.877	4.365.980	
- T evkif edilen KDV	33.573	69.582	71.090	45.575	186.247	262.668	37.960	7.965	308.593	97.166	625.579	
- Elektrik ve havagazı tüketim vergisi			14.343	23.316	37.659						37.659	
- Fonlar												
- Diğerleri		13.614	263	82.445	96.322	9.812	48.394	63	58.269	1.612.058	1.766.649	
Toplam (B)	70.074	240.650	448.152	1.407.034	2.095.836	1.203.879	169.487	30.879	1.404.245	5.247.035	8.817.190	
Genel toplam (A+B)	73.928	1.183.007	740.007	1.981.852	3.904.866	3.380.756	946.631	63.891	4.391.278	7.857.032	16.227.104	

Çizelge: 79 - KİT'ler tarafından 2010 - 2014 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler (Bin TL)

Dış ödemeler dengesine etki	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı (%)	
						Tutar	(%)
Dış alemler sağlanan:							
1- İhracat bedellerinden	2.625.515	3.460.433	3.306.772	3.850.102	3.591.534	(258.568)	(6,7)
2-Sermaye hareketlerinden	4.135.152	4.273.359	10.122.753	14.838.003	15.959.113	1.121.110	7,6
3-Görünmeyen işlemlerden	688.928	423.068	1.932.434	2.049.160	3.895.972	1.846.812	90,1
Toplam (1)	7.449.595	8.156.860	15.361.959	20.737.265	23.446.619	2.709.354	13,1
Dış aleme ödenen:							
1-İthalat bedellerine	17.471.091	28.741.875	36.441.631	32.119.091	39.614.085	7.494.994	23,3
2-Sermaye hareketlerine	2.317.045	2.555.371	3.005.924	3.990.226	14.512.484	10.522.258	263,7
3-Görünmeyen işlemlere	841.400	954.771	1.327.277	1.637.222	5.906.318	4.269.096	260,8
Toplam (2)	20.629.536	32.252.017	40.774.832	37.746.539	60.032.887	22.286.348	59,0
Denge farkı (+)	4.547.725	3.959.308	10.169.806	13.338.843	10.527.474	(2.811.369)	(21,1)
Denge farkı (-)	(17.727.666)	(28.054.465)	(35.582.679)	(30.348.117)	47.113.742	77.461.859	(255,2)
Denge farkı	(13.179.941)	(24.095.157)	(25.412.873)	(17.009.274)	(36.586.268)	(19.576.994)	115,1

(Bin TL)

Çizelge:79/a- 2014 yılında sağlanan ve ödenen dövizler

Dış ödemeler dengesine etki	Tarım	Sanayi				Hizmetler				Mali kur.	KİT toplamı		
		Madencilik	İmalat	Enerji	Sanayi toplamı	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı				
Dış alemden sağlanan:													
1- İhracat bedellerinden		1.910.698	224.989		2.135.687	1.341.347	81.355	3.424	1.426.126	29.721	3.591.534		
2-Sermaye hareketlerinden		544.241		129.623	673.864	276.168			276.168	15.009.081	15.959.113		
3-Görünmeyen işlemlerden		2.144.933	511		2.145.444	1.443.984		1.318	1.445.302	305.226	3.895.972		
Toplam (1)	0	4.599.872	225.500	129.623	4.954.995	3.061.499	81.355	4.742	3.147.596	15.344.028	23.446.619		
Dış aleme ödenen:													
1-İthalat bedellerine	24.091	416.310	316.130	21.120	753.560	36.544.306	1.985.981		38.530.287	306.147	39.614.085		
2-Sermaye hareketlerine		6.554.989		487.378	7.042.367	130.237			130.237	7.339.880	14.512.484		
3-Görünmeyen işlemlere		4.834.775		154.058	4.988.833	219.892		180	220.072	697.413	5.906.318		
Toplam	24.091	11.806.074	316.130	662.556	12.784.760	36.894.435	1.985.981	180	38.880.596	8.343.440	60.032.887		
Denge farkı (+)		1.849.632	111.148		1.960.780	1.302.052		4.562	1.306.614	7.260.080	10.527.474		
Denge farkı (-)	(24.091)	(9.055.834)	(201.778)	(532.933)	(9.790.545)	(35.134.988)	(1.904.626)		(37.039.614)	(259.492)	(47.113.742)		
Denge farkı	(24.091)	(7.206.202)	(90.630)	(532.933)	(7.829.765)	(33.832.936)	(1.904.626)	4.562	(35.733.000)	7.000.588	(36.586.268)		

Çizelge: 80 - KİT'lerin 2010 - 2014 yıllarında GSMH'ye katkısı (Cari fiyatlarla)

Firma ölçüğünde katma değerim oluşumu (Gelir yoluyla)	Sıra no	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı (%)	
							Tutar	(%)
A-Pozitif etkiler :								
Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	1	10.324.402	11.242.387	12.165.826	12.771.150	13.520.127	748.977	5,9
Verilen faizler (Yurt içi)	2	965.394	1.248.661	720.220	616.665	564.723	(51.942)	(8,4)
Verilen bina ve arazi kiraları	3	238.666	327.732	368.490	434.771	482.543	47.772	11,0
Karşılık giderleri	4	1.772.550	2.239.274	3.552.212	4.350.314	3.296.952	(1.053.362)	(24,2)
Mevzuat gereğince katılma payları	5	112.911	134.018	137.498	149.648	195.013	45.365	30,3
Dernek ve benzeri yerlere bağışlar	6	28.137	20.742	49.745	55.948	46.729	(9.219)	(16,5)
Geçmiş yıllara aid gider ve zararlar	7	2.094.232	3.665.488	1.027.694	1.227.679	1.820.207	592.528	48,3
İç sigorta fonu gideri	8	142.492	145.298	191.429	202.274	195.364	(6.910)	(3,4)
Amortisman ve tükenme payları	9	3.398.308	4.012.432	4.048.253	3.979.226	5.369.374	1.390.148	34,9
Dış aleme ödenen giderler	10	841.400	954.771	1.327.277	1.637.222	5.906.318	4.269.096	260,8
Diğer pozitif etkiler	11	8.350.213	12.591.416	7.436.041	12.958.981	7.644.411	(5.314.570)	(41,0)
Dönem kârı	12	18.473.835	14.044.365	15.623.669	20.711.678	14.922.478	(5.789.200)	(28,0)
Toplam (A)	13	46.742.540	50.626.584	46.648.354	59.095.556	53.964.239	(5.131.317)	(8,7)
B-Negatif etkiler (-) :								
Alınan faizler (Yurt içi)	14	911.996	1.130.653	1.556.425	1.926.681	2.084.589	157.908	8,2
Alınan bina ve arazi kiraları	15	393.463	497.405	516.817	557.634	320.160	(237.474)	(42,6)
Karşıklardan kullanılan kısım	16	1.535.648	1.315.985	701.898	959.847	1.079.407	119.560	12,5
Geçmiş yıllara ait gelir ve kârlar	17	318.804	721.772	452.146	902.535	389.155	(513.380)	(56,9)
İştiraklerden alınan kâr payları	18	902.516	1.683.495	1.509.393	1.975.694	1.304.896	(670.798)	(34,0)
İç sigorta fonundan yapılan tahsilat	19	13.274	7.970	56.892	14.711	6.171	(8.540)	(58,1)
Dış alemden sağlanan gelirler	20	688.928	423.068	1.932.434	2.049.160	3.895.972	1.846.812	90,1
Diğer negatif etkiler	21	9.461.475	15.943.541	8.096.414	8.881.125	7.727.009	(1.154.116)	(13,0)
Dönem zararı	22	4.096.512	3.980.371	2.634.375	6.772.041	6.671.304	(100.737)	(1,5)
Toplam (B)	23	18.322.616	25.704.260	17.456.794	24.039.428	23.478.663	(560.765)	(2,3)
Üretici fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı (A-B)	24	28.419.924	24.922.324	29.191.560	35.056.128	30.485.576	(4.570.552)	(13,0)
Subvansiyonlar (-)	25	3.280.034	1.973.851	1.600.511	2.483.623	756.422	(1.727.201)	(69,5)
Hazine yardımları (-)	26		35					
Diğer yardım ve bağışlar (-)	27	303	292.956	9.332	5.115	876	(4.239)	(82,9)
Vergi iadeleri (-)	28							
Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	29	7.844.457	4.627.652	5.743.312	4.816.308	4.244.833	(571.475)	(11,9)
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı	30	32.984.044	27.283.134	33.325.029	37.383.698	33.973.111	(3.410.587)	(9,1)
Dış aleme ödenen giderler (-)	31	(841.400)	(954.771)	(1.327.277)	(1.637.222)	(5.906.318)	(4.269.096)	260,8
Dış alemden sağlanan gelirler	32	688.928	423.068	1.932.434	2.049.160	3.895.972	1.846.812	90,1
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)'ya katkı	33	32.831.572	26.751.431	33.930.186	37.795.636	31.962.765	(5.832.871)	(15,4)

(Bin TL)

Çizelge: 80/a- 2014 yılında KİT'lerin GSMH'ye katkısı

Sıra no	Firma öleşğinde katma değer in oluşumu (Gelir yoluyla)	Tarım	Sanayi			Hizmetler				Ara toplam	Mali kur.	KİT toplamı
			Madencilik	İmalat	Enerji	Sanayi toplamı	Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler			
1	A- Pozitif etkiler :	189.507	1.772.086	1.819.788	1.583.235	5.175.109	4.375.898	258.177	122.789	4.756.864	3.398.647	13.520.127
2	Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	30.807	33.173	134.920	2.610	170.703	48.388	82.339	2.125	132.852	230.361	564.723
3	Verilen faizler (Yurt içi)	117	88.737	3.776	82.420	174.933	50.266	15.318	5.206	70.790	236.703	482.543
4	Verilen bina ve arazi kiralaları		450	11.292	16.744	28.486	66.053	10.995	11.212	88.260	3.180.206	3.296.952
5	Karşılıklı giderleri	842	7.448	6.059	15.236	28.743	65.696	7.997	383	74.076	91.352	195.013
6	Mevzuat gereğince katılma payları		29.672		163	29.835	4.184	55	2.000	6.239	10.655	46.729
7	Demek ve benzeri yerlere bağışlar	37.878	111.575	171.351	213.694	496.620	717.562	12.832	8.871	739.265	546.444	1.820.207
8	Geçmiş yıllara aid gider ve zararlar		22.028	5.665	86.067	113.760	72.171	9.249	180	81.600	4	195.364
9	İç sigorta fonu gideri	96.947	1.028.918	112.761	1.706.372	2.848.051	1.997.234	78.283	6.728	2.082.245	342.131	5.369.374
10	Amortisman ve tükenme payları		4.834.775		154.058	4.988.833	219.892	180	220.072	5.208.905	697.413	5.906.318
11	Dış aleme ödenen giderler	72.487	1.143.233	213.448	2.190.007	3.546.688	895.889	170.743	42.128	1.108.760	2.916.476	7.644.411
12	Diğer pozitif etkiler		1.872.328	29.449	1.449.964	3.351.741	1.514.321	2.60.479	70.264	1.845.064	9.725.673	14.922.478
13	Dönem karı	428.585	10.944.423	2.508.509	7.500.570	20.953.502	10.027.554	906.467	272.066	11.206.087	21.376.065	53.964.239
14	Toplam (A)	297	150.338	16.471	293.632	460.441	255.730	115.445	17.542	388.717	1.235.134	2.084.589
15	B-Negatif etkiler (-)	49.371	101.592	2.309	13.539	117.440	123.176	5.823	4.050	133.049	20.300	320.160
16	Alınan faizler (Yurt içi)		14.062	4.381	94.307	112.750	12.836	70	4.503	17.409	949.248	1.079.407
17	Alınan bina ve arazi kiralaları	149	39.382	9.492	44.261	93.135	183.425	24.372	2.931	210.728	85.143	389.155
18	Karşılıklardan kullanılmayan kısım		540.642	10.926	369.675	921.243	3.667	1.288	4.955	926.198	378.698	1.304.896
19	Geçmiş yıllara ait gelir ve karlar		792	525	1.686	3.003	2.646	170	104	2.920	248	6.171
20	İştiraklerden alınan kar payları		2.144.933	511	1.686	2.145.444	1.443.984	1.318	1.445.302	3.590.746	305.226	3.895.972
21	İç sigorta fonundan yapılan tahsilat	27.083	1.008.937	162.451	1.129.889	2.301.277	2.280.155	23.387	31.899	2.335.441	3.063.208	7.727.009
22	Dış alemden sağlanan gelirler	124.681	589.625	312.777	3.067.195	3.969.597	2.482.413	43.498	2.525.911	6.620.189	51.115	6.671.304
23	Diğer negatif etkiler	201.581	4.590.303	519.843	5.014.184	10.124.330	6.788.032	169.267	107.133	7.064.432	6.088.320	23.478.663
24	Dönem zararı	227.004	6.354.120	1.988.666	2.486.386	10.829.172	3.239.522	737.200	164.933	4.141.655	15.287.745	30.485.576
25	Üretici fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYHY)ya katkı (A-B)						392	756.030		756.422		756.422
26	Subvansiyonlar (-)											
27	Hazine yardımları (-)											
28	Diğer yardım ve bağışlar (-)											876
29	Vergi iadeleri (-)	3.854	617.337	290.730	289.759	1.197.826	1.672.501	723.909	32.037	2.428.447	614.706	4.244.833
30	Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	230.858	6.971.457	2.279.396	2.776.145	12.026.998	4.910.755	705.079	196.970	5.812.804	15.902.451	33.973.111
31	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYHY)ya katkı		(4.834.775)	511	(154.058)	(4.988.833)	(219.892)		(180)	(220.072)	(697.413)	(5.906.318)
32	Dış aleme ödenen giderler (-)		2.144.933		2.145.444	1.443.984			1.318	1.445.302	305.226	3.895.972
33	Dış alemden sağlanan gelirler	230.858	4.281.615	2.279.907	2.622.087	9.183.609	6.134.847	705.079	198.108	7.038.034	15.510.264	31.962.765
	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)ya katkı											

KİT'lerin son beş yıllık dönemde yarattıkları katma değer Türkiye'de yaratılan toplam GSMH değerleri içindeki payları ve KİT'lerin Hazineye katkılarını gösteren çizelgeler Raporun "KİT'lerin Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri" başlıklı ikinci bölümünde yer almıştır.

KİT'lerin yarattıkları katma değer faktörler itibarıyla dağılımı 81 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 81-KİT'lerin yarattıkları katma değer faktörler itibarıyla dağılımı (%)

Katma değer unsurları	2010	2011	2012	2013	2014
Personel giderleri	31,3	41,2	36,5	34,2	39,8
Dernek vb. yerlere bağışlar	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Mevzuat gereğince katılma payları	0,3	0,5	0,4	0,4	0,6
Verilen-alınan faiz farkı	0,2	0,4	(2,5)	(3,6)	(4,5)
Verilen-alınan kiralar farkı	(0,5)	(0,6)	(0,4)	(0,3)	0,5
İç sigorta fonu (Net)	0,4	0,5	0,4	0,5	0,6
Karşılıklar (Net)	0,7	3,4	8,6	9,0	6,5
İştirak karları	(2,7)	(6,2)	(4,5)	(5,2)	(3,8)
Amortismanlar	10,3	14,7	12,1	10,6	15,8
Geçmiş yıllara ait gider ve zararlar (net)	5,4	10,8	1,7	0,9	4,2
Dış aleme ödenen giderler (Net)	0,5	1,9	(1,8)	(1,1)	5,9
Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	23,8	17,0	17,2	12,9	12,5
Hazine yardımları, sübvansiyonlar, diğ. (-)	(9,9)	(8,3)	(4,8)	(6,5)	(2,2)
Diğer pozitif ve negatif etkiler (Net)	(3,4)	(12,3)	(2,0)	10,9	(0,2)
Dönem kârı veya zararı (+,-)	43,6	36,9	39,0	37,3	24,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2014 yılında KİT'ler tarafından yaratılan 33,9 milyar TL tutarındaki katma değer %39,8'i çalışanlara ücret olarak yapılan ödemelere, %24,3'ü toplam dönem kârları toplamının dönem zararlarını aşan kısmına, %15,8'i amortisman giderlerine, %12,5'i tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlara aittir.

F- YATIRIMLAR

1- Genel durum:

2014 Yılı Programında yer alan toplam 344,4 milyar TL tutarındaki sabit sermaye yatırımının; 75,6 milyar TL'sinin kamuyla, 268,7 milyar TL'sinin özel sektörle ilgilidir. Önceki yıla göre özel sektör yatırımlarının %12 oranında, kamu yatırımlarının %1,4 oranında artması öngörülmüştür.

Sabit sermaye yatırımı 2014 yılı programına göre kamu kesimi yatırımında %12,8 oranında, özel kesim yatırımında ise %2,8 oranında olmak üzere toplamda 2014 yılında %5 oranında artarak 361,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2014 Yılı Yatırım Programında 2.753 proje için ayrılan 47,5 milyar TL tutarındaki ödenek içinde %27,3 oranındaki pay ile ulaştırma-haberleşme sektörü ilk sırayı almış, bunu %19,9 ile eğitim, %17,5 ile diğer kamu hizmetleri, %13,3 tarım ve %7,4 ile sağlık sektörü izlemiş, Enerji sektörünün payı ise %7,2 olmuştur. 2014 yılı kamu yatırım tahsisleri içinde madencilik, imalat, turizm ve konut sektörlerinin toplam payı ise %7,4 olmuştur.

2014 yılı kamu ve özel sektör yatırımları toplamı 2013 yılına göre %12,1 artışla 361,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılında mali kuruluşlar dahil KİT yatırımlarında 11,5 milyar TL olan revize yatırım ödeneğinin %81'i oranında 9,3 milyar TL nakdi gerçekleşme oluşmuştur.

KİT yatırımlarının 2014 yılı nakdi gerçekleşme oranları incelendiğinde; en yüksek gerçekleşme %94 oranı ile mali kuruluşlar, en düşük gerçekleşme %18 oranı ile diğer hizmetler sektöründe meydana gelmiştir.

Yatırım büyüklükleri itibarıyla 2014 yılı toplam KİT yatırımlarının; %52,6'sı ulaştırma-haberleşme, %34,9'u enerji, %3,2'si imalat, %3,4'ü tarım, %2,9'u madencilik, %2,8'i mali kuruluşlara ve kalan %0,2'lik kısmı da ticaret ile diğer hizmetlere aittir.

2009-2014 döneminde KİT yatırımlarının sektörler itibarıyla dağılımı 82 sayılı ve 2014 yılı yatırımlarının program ve gerçekleştirmeleri 82/a sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 82 – KİT'lerin 2010-2014 yılları nakdi yatırım harcamaları (Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
a) Tarım	144.886	174.069	307.363	80.510	319.289	238.779	296,6
b) Sanayi:							
ba) Madencilik	790.672	1.184.383	1.204.879	950.671	274.497	(676.174)	(71,1)
bb) İmalat	214.862	185.679	162.736	492.047	302.217	(189.830)	(38,6)
bc) Enerji	1.486.493	1.333.239	1.893.920	1.535.353	3.263.591	1.728.238	112,6
Toplam (b)	2.492.027	2.703.301	3.261.535	2.978.071	3.840.305	862.234	29,0
c) Hizmetler							
ca) Ulaştırma-haberleşme	3.467.669	4.169.320	3.988.003	5.697.601	4.910.136	(787.465)	(13,8)
cb) Ticaret		85.869	5.931	4.054	9.621	5.567	137,3
cc) Mali kuruluşlar	110.010	338.199	860.465	1.364.108	256.479	(1.107.629)	(81,2)
cd) Diğer hizmetler	426.232	10.489	23.909	42.685	4.456	(38.229)	(89,6)
Toplam (c)	4.003.911	4.603.877	4.878.308	7.108.448	5.180.692	(1.927.756)	(27,1)
Genel toplam (a+b+c)	6.640.824	7.481.247	8.447.206	10.167.029	9.340.286	(826.743)	(8,1)

Çizelge : 82/a – KİT'lerin sektörler itibarıyla 2014 yılı yatırım harcaması

Sektörler	Projenin son tutarı Bin TL	Başlangıçtan 2014 yılı sonuna kadar		2014 yılı Ödeneginin Son Tutarı Bin TL	2014 yılında		Gerçekleşen (%)			
		Nakdi Ödeme Bin TL	Fiziki Yatırım Bin TL		Nakdi Ödeme Bin TL	Fiziki Yatırım Bin TL	Nakdi		Fiziki	
							Tümünde	2014	Tümünde	2014
a) Tarım	1.946.681	784.105	696.832	454.512	319.289	250.871	41	70	36	55
b) Sanayi:										
ba) Madencilik	1.477.467	813.066	726.901	538.132	274.497	304.078	34	51	42	57
bb) İmalat	2.166.617	642.151	392.000	622.045	302.217	185.427	47	49	47	30
bc) Enerji	24.320.159	10.220.375	9.366.202	4.174.680	3.263.591	3.116.572	32	78	33	75
Toplam (b)	27.964.243	11.675.592	10.485.103	5.334.857	3.840.305	3.606.077	33	72	34	68
c) Hizmetler:										
ca) Ulaştırma-haberleşme	52.715.328	18.126.314	17.830.820	5.380.638	4.910.136	4.660.300	27	91	26	87
cb) Ticaret	1.194.526	992.738	992.738	-	9.621	9.621	1	0	1	0
cc) Mali kuruluşlar	257.969	250.563	250.563	271.678	256.479	253.806	102	94	101	93
cd) Diğer hizmetler	43.263	15.891	15.843	24.478	4.456	4.408	28	18	28	18
Toplam (c)	54.211.086	19.385.506	19.089.964	5.676.794	5.180.692	4.928.135	27	91	26	87
Genel toplam (a+b+c)	84.122.010	31.845.203	30.271.899	11.466.163	9.340.286	8.785.083	29	81	29	77

2- Yatırımların sektörel dağılımı:

a) Tarım sektörü:

2014 yılında tarım sektörüne yapılan KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %70 oranında 319,3 milyon TL olup başlıca yatırımcı kuruluşlar TİGEM, ÇAY-KUR, TMO ve Türkiye Şeker Fabrikalarıdır. TMO ve Türkiye Şeker Fabrikaları hem tarım hem de imalat sektöründe yer almaktadır. Tarım sektöründe yapılan 319,3 milyon TL tutarındaki nakdi harcamanın %52,4'ü TİGEM tarafından yapılmıştır.

b) Sanayii sektörü:

Madencilik sektöründe 2014 yılı KİT yatırımlarının nakdi gerçekleşme tutarı ödeneğine göre %51 oranında 274,5 milyon TL olup, başlıca yatırımcı KİT'ler Eti Maden, EÜAŞ, TKİ ve TTK'dır. EÜAŞ hem enerji hem de madencilik sektöründe yer almaktadır. Madencilik sektöründeki nakdi gerçekleşmenin %35,4'ü TKİ ve %33,4'ü ise EÜAŞ tarafından gerçekleştirilmiştir.

2014 yılında imalat sektörüne yapılan KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %49 oranında 302,2 milyon TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar Eti Maden, MKEK, TCDD ve bağlı ortaklıkları, ESK, TMO, Sümer Holding ve DMO'dur. TCDD hem ulaştırma hem de imalat sektöründe yer almaktadır. İmalat sektöründeki toplam 302,2 milyon TL'nin %55,6'sı Eti Maden tarafından gerçekleştirilmiş olup bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payını oluşturmaktadır.

Enerji sektöründe 2014 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %78 oranında 3,3 milyar TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar; TEİAŞ, TPAO, BOTAS, Yeniköy, Kemerköy, Soma, TEMSAN, ADÜAŞ, EÜAŞ ve bağlı ortaklıkları ile TETAŞ'tır. Sektörün yatırım toplamı 3,3 milyar TL'nin %47,7'si TEİAŞ tarafından gerçekleştirilmiş olup, bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payını oluşturmaktadır. TEİAŞ enerji iletim faaliyetlerinde tekel konumunda olup, 2014 yılı enerji sektörü yatırımları kapsamında; muhtelif etütler, elektrik iletim hatları ve trafo merkezleri yapımı ve idame yenileme nitelikli yatırımlar yürütülmüştür.

Enerji sektöründe, elektriğin güvenilir ve düşük maliyetli olarak planlanması, işletilmesi ve tüketicilere kaliteli, yeterli ve düşük maliyetli elektrik enerjisi arz edilebilmesi için; özellikle dağıtım sistemindeki kayıp-kaçağın azaltılması hususunda gerekli tedbirlerin alınması ve yatırımların yapılması, elektriğin üretimi, iletimi ve dağıtımında enerji verimliliğini artırmaya yönelik yatırımların özendirilmesi ve öncelik verilmesi konuları önemini korumaktadır.

2014 yılında Türkiye genelinde üretilen enerjinin %47,9'u doğal gaz kullanılarak üretilmiştir. Tamamına yakını ithal kaynak olan doğal gazla enerji üretiminde %47,9 oranındaki dışa bağımlılık önemli bir arz güvenliği riski oluşturmakta, ayrıca elektrik üretiminde maliyetlerin azaltılması olanağını da güçleştirmektedir.

Rezervleri belirlenen ve termik santral kurulabilecek özellikte olan linyit sahalarının devreye sokulması sonucu yerli kurulu gücünün artırılması mümkün görülmektedir.

Termik santrallerde tüketimi fazla olan yüksek kaliteli çelikten üretilen kazan boruları, türbin kanatları gibi malzemeler ile hidrolik santrallerde türbin dizayn ve üretimi olmak üzere santrallerde yer alan tüm elektromekanik teçhizatındaki yerli dizayn ve üretim oranlarının artırılması önemini korumaktadır.

Enerji arz güvenliğinin sağlanabilmesi ve enerjide dışa bağımlılığın azaltılması, bazı tedbirler alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Enerji sektöründeki sürdürülebilirliğin devamlılığı açısından, yıllardır süregelen termik santral teknolojileri konusunda dışa bağımlılığın azaltılması amacı ile söz konusu bu teknolojilerin yerli sanayiye kazandırılması ülke açısından büyük önem arz etmektedir.

HES teknolojileri alanında yurt dışına olan bağımlılığı azaltmak ve yerli sanayiye üretici haline getirmek için bu konuda Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri yeterince desteklenememiştir.

Elektrik üretiminde güneş enerjisi açısından yüksek potansiyele sahip olan Türkiye’de, güneş enerjisi teknolojilerinin kullanımı yeterli düzeye getirilememiştir.

Kömür rezervlerine uygun, çevre mevzuatlarını sağlayabilecek yerli baca gazı arıtma teknolojilerinin Ar-Ge çalışmaları ile geliştirilmesi ve santral ölçeğinde uygulanması konusunda yeterli düzeye gelinememiştir.

Sürdürülebilir kalkınmanın önemini gittikçe daha çok anlaşıldığı günümüzde, enerji verimliliğine yönelik çabaların değeri de aynı oranda artmaktadır.

c) Hizmetler sektörü:

Ulaştırma-haberleşme sektöründe 2014 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %91 oranında 4,9 milyar TL olup, başlıca yatırımcı kuruluşlar; TCDD, DHMİ, PTT, Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü, TÜRKSAT ve TDİ’dir. Bu sektördeki toplam 4,9 milyar TL’nin %77,9’u oranında 3,8 milyar TL’si TCDD tarafından harcanmış olup, bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleştirme payını oluşturmaktadır.

TCDD’nin 2014 yılı faaliyet dönemi 1.874 milyon TL dönem zararı ile kapanmış; geçmiş yıllar zararı ile birlikte bilanço zararı 11,4 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Gelişmiş ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişimlerinde önemli rol oynayan demiryolu taşımacılığının Türkiye’de uzun yıllar ihmal edilmiş olması ve etkin bir konuma gelememesi, yüksek maliyetlerle işletmecilik yapmak zorunda kalan TCDD üzerindeki finansal yükü artırmıştır. Bu olumsuz yapı, demiryolu sektörünün ve TCDD’nin başlıca ana sorununu oluşturmaktadır.

TCDD’nin, modern, hızlı ve güvenli bir taşımacılık faaliyetinde bulunan, ekonomik teşkilat yapısına sahip, verimli çalışan ve rekabet gücü yüksek bir kuruluş haline getirilmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede demiryolu taşımacılığının

modernizasyonuna yönelik olarak yürütülmekte olan yatırımların sürdürülmesi ve demiryolu ağının ülke sathına yaygınlaştırılması önem arz etmektedir.

Demiryolu işletmeciliğinin modernizasyonu, bu alandaki rekabet gücünün yükseltilmesi ve demiryolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının artırılması yönünde çeşitli yatırım projeleri uygulamaya konulmuş bulunmaktadır. Hızlı tren projeleri başta olmak üzere, bu alandaki yatırımların en uygun maliyetle ve zamanında tamamlanması gerekmektedir. Bu nedenle yatırım projelerinin ayrıntılı araştırmalara ve zemin-sondaj etütlerine dayalı olarak hazırlanması, ihalelere gerçekçi metrajlar üzerinden çıkılması, zorunlu haller dışında ihaleden sonra projelerde kapsamlı değişikliklere, dolayısıyla işlerin tasfiyesine gidilmemesi hususları üzerinde önemle durulmalıdır.

Hızlı tren projelerinin yanı sıra, konvansiyonel hatların modernizasyonuna da ağırlık verilmelidir. Demiryolu hatlarının yaklaşık %90 oranındaki ağırlıklı kısmında tek hat işletmeciliği yapıldığı görülmekte olup bu durum etkin ve verimli çalışmayı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle çift hatlı yolların artırılması hususu önem arz etmektedir. Diğer yandan genel iyileştirme programları çerçevesinde elektrifikasyon uygulamaları ve sinyalizasyon sistemi de yaygınlaştırılmalıdır. Ayrıca, demiryolu hatlarının ve çeken-çekilen araçların yenilenmesi çalışmaları sürdürülmelidir.

Mali sektörde 2014 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %94 oranında 256,5 milyon TL mertebesindedir. Sektörde faaliyet gösteren başlıca kuruluşlar T.C. Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası, Türkiye Kalkınma Bankası ve İller Bankası'dır. Bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payını %96,8 oranı ile toplam 248,2 milyon TL ile Halk Bankası ve bağlı ortaklıkları tarafından gerçekleştirilmiştir.

Diğer hizmetler sektöründe 2014 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl ödeneğine göre %18 oranında 4,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu sektördeki en büyük nakdi gerçekleşme payını %43,1 oranı ile toplam 1,9 milyon TL ile Birleşik Alternatif Dağıtım Kanalları ve Ödeme Sistemleri AŞ tarafından gerçekleştirilmiştir.

Ticaret sektöründe 2014 yılı KİT nakdi yatırımları tutarı cari yıl içinde ödeneği olmamasına rağmen 9,6 milyon TL olarak TEDAŞ tarafından gerçekleştirilmiştir.

G-ÖZELLEŞTİRME ÇALIŞMALARI

1-Özelleştirme politikaları:

2014–2018 yıllarını kapsayan Onuncu Kalkınma Planında; Özelleştirme uygulamalarının, uzun vadeli sektörel öncelikler çerçevesinde belirlenmiş bir program dâhilinde sürdürülmesi, uygulamalarda halka arz yönteminin kullanılmasına ağırlık verilmesi, kamu elektrik üretim tesislerinin önemli bir bölümü ile dağıtım varlıklarının tümünün özelleştirilmesinin tamamlanması, kamu kesiminin özelleştirmeler dışında tuttuğu santrallerle elektrik üretimine devam etmesi, iletim ve toptan satış faaliyetlerini sürdürmesi hedeflenmiştir.

2-Mevzuat:

Özelleştirmeye ilişkin temel yasal düzenlemeler; 2983, 3291 ve 4046 sayılı kanunlarla yapılırken, enerji, telekomünikasyon, şans oyunlarının özelleştirilmesi ve gayrimenkul satışları için ayrı düzenlemeler yapılmıştır.

320 sayılı Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 23.07.2010 tarih ve 6009 sayılı Kanun'la 2 nci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilerek; şans oyunlarının tertibiyle ilgili iş ve hizmetlerin TTK'ya göre kurulmuş olan anonim şirketlere yaptırılmasına ilişkin usul ve esasların bir yönetmelikle belirlenmesi ve ihale işlemlerine Bakanlar Kurulu kararıyla başlanması esası getirilmiştir.

4603 sayılı Kanun ile; TC. Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası AŞ ve Türkiye Emlak Bankası AŞ'nin özelleştirmeye hazırlanmalarını sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmaları ile mezkur Bankaların hisselerinin 4046 sayılı Kanun çerçevesinde satış yöntemiyle özelleştirilmeleri düzenlenmiştir.

Enerji sektörünü düzenleyen 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 18 inci maddesinde; TEDAŞ, EÜAŞ ve bunların müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesinin 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından yürütüleceği düzenlenmiştir.

5793 sayılı Kanun'un 43 üncü maddesi ile değişik 5335 sayılı Kanun'un 35 inci maddesi gereğince; TCDD Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetindeki taşınmazlardan, işletmecilik fazlası olanların belirlenmesine ve bu taşınmazların satışına karar verilmesine TCDD Yönetim Kurulu yetkili kılınmış, satış bedellerinin TCDD tarafından yeni demiryolu inşaatı ve mevcut demiryollarının bakımı, onarımı ve iyileştirilmesi ile demiryolu araçlarının temininde kullanılacağı karara bağlanmıştır.

TCDD'ye ait işletmecilik fazlası taşınmazlardan, Yönetim Kurulunca uygun görülenlerin 4046 sayılı Kanun çerçevesinde ÖİB tarafından özelleştirilmesi halinde elde edilecek gelirlerin, özelleştirme giderleri düşüldükten sonra TCDD'ye aktarılması öngörülmüştür.

3-Özelleştirme uygulamaları:

Denetlenen kuruluşlardan özelleştirme programında bulunan kuruluşlar 83 sayılı çizelgede, 2014 yılı özelleştirme gerçekleştirmeleri 84 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 83- Özelleştirme kapsam ve programındaki kuruluşlar

Şirket / kuruluş adı	Kapsam ve programa alınma tarihi	Kamu payı %
A- Özelleştirme kapsamında olanlar: 1-EÜAŞ (3 termik, 6 hidroelektrik ve akarsu santralleri)	30.05.2003	100
B- Özelleştirme kapsam ve programında olanlar: 1-Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş. (1)	27.12.2006	100
2-Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	12.07.2007	56,09
3-tta Gayrimenkul A.Ş. (1)	05.02.2001	100
4-Soma Elektrik Üretim ve Tic. A.Ş. (SEAŞ)	30.05.2003	100
5-Sümer Holding A.Ş. (1)	11.09.1987	100
6-T.H.Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. (KBİ)	25.11.1993	99,99
7-TCDD'ye ait 2 liman	30.12.2004	100
8-T.Denizcilik İşletmeleri A.Ş. (1)	10.08.1993	100
9-T. Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) (1)	05.02.2001	100
10-EÜAŞ işletimindeki 25 hidroelektrik santrali	19.10.2009	100
11-T. Halk Bankası A.Ş. (2)	05.02.2001	100
12-Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (1)	12.08.2008	100

(1) Bu kuruluşlarda hisse senedi veya tesis ve varlık satışı biçiminde kısmen özelleştirme işlemi gerçekleştirilmiştir.

(2) 2014 yıl sonu itibarıyla kamu sermayesi %51,11'dir.

Çizelge: 84- 2014 yılında gerçekleştirilen özelleştirmeler (*)

Uygulamalar	Sözleşme Tarihi	Satış/devir Bedeli (ABD Doları)
1- Tesis ve varlık satış veya devri: -Kemerköy ve Yeniköy Termik Santralleri ile Kemerköy Limanı	23.12.2014	2.671.000.000
-Yatağan Termik Santrali	01.12.2014	1.091.000.000
-TDİ-Salıpazarı Liman Sahası (GALATAPORT)	14.02.2014	702.000.000
-Maliye Hazinesi taşınmazları		505.175.855
-EÜAŞ - Kayaköy, Esendal, Işıklar, Dere ve İvriz HES		364.450.000
-Çatalağzı Termik Santrali	22.12.2014	350.000.000
-ADÜAŞ taşınmazları		260.962.480
-tta Gayrimenkul AŞ taşınmazları		222.159.564
-Sümer Holding taşınmazları		43.764.734
-TCDD taşınmazları		14.096.139
-Diğer taşınmazlar		7.181.949
Toplam (2)		6.231.790.721
2- Borsa İstanbul'da satış:		2
3- Bedelli devirler: -Maliye Hazinesi taşınmazları		290.080.943
-Karayolları Gn. Md. taşınmazları	05.06.2014	70.219.071
-tta Gayrimenkul AŞ taşınmazları		62.299.125
-TCDD taşınmazları	05.06.2014	20.755.696
-TEİAŞ taşınmazları	31.12.2014	12.290.310
-T. Şeker Fabrikaları taşınmazları		2.663.999
-Diğer taşınmazlar		1.083.723
Toplam (3)		459.392.867
Genel toplam		6.691.183.590

(*) Sözleşme tarih ve satış tutarları ÖİB web sayfasından alınmıştır.

2014 yılında ÖİB tarafından yaklaşık 6,9 milyar ABD Doları tutarında özelleştirme gerçekleştirilmiş olup, bu tutarın %87,1'i KİT'lerle ilgili olarak gerçekleştirilen özelleştirmelerden elde edilmiştir.

Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ:

ÖYK'nın 27.12.2006 tarih ve 2006/100 sayılı kararıyla özelleştirme kapsam ve programına alınan 9 adet elektrik üretim santralının tek çatı altında toplanması amacıyla 2007 yılında Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş kurulmuştur. Şirkete ait elektrik üretim santrallerinin tamamının satışı ÖYK'nın 07.05.2008 tarih ve 2008/29 nolu kararı ile onaylanmış ve devir işlemi 01.09.2008 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

01.09.2008 tarihten itibaren herhangi bir üretim faaliyeti bulunmayan Şirketin faaliyetleri; işletme hakkı devir sözleşmeleri kapsamında mülkiyeti kendisine ait olan santrallerde yapılacak yatırımlar ve sigorta işlerinin izlenmesi, ayrılacak amortismanların takibi ve yapılan işlerle ilgili denetim ve kontrollük görevi gibi hususlarla sınırlı kalmıştır.

Şirket 2014 yılında, 4046 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında, işletme hakkı devri suretiyle özelleştirilen santraller üzerindeki işletme hakkı devir sözleşmelerinden doğan denetim ve kontrollük görevinin yanı sıra, ÖİB tarafından verilen yetkiler çerçevesinde bazı taşınmazların özelleştirilmesi işlemlerini yürütmüştür.

ÖYK'nın 22.07.2015 tarih ve 2015/63 sayılı kararı ile şirketin 2020 yılına kadar tamamlanmak üzere blok satış yöntemiyle özelleştirilmesine karar verilmiştir.

Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret AŞ:

Şirketin, ÖİB'ye ait %56,09 oranındaki hissesi, ÖYK'nın 18.01.2008 tarih ve 2008/003 sayılı kararına istinaden blok satış yoluyla özelleştirilmesi için ihaleye çıkılmış, ancak teklif gelmemiştir. Şirketteki kamu hisselerinin satışına yönelik olarak 2008 yılından beri sürdürülen çalışmalardan sonuç alınamamıştır.

Elektrik Üretim AŞ:

Kamu elektrik üretim santrallerinin 3096 sayılı Kanun kapsamındaki özelleştirme işlemleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından, 4046 sayılı Kanun kapsamındaki özelleştirme işlemleri ise ÖİB tarafından yürütülmüştür. 09.07.2008 tarih ve 5784 sayılı Kanun ile EÜAŞ'ın özelleştirme programına alınan birim ve varlıklarının 4046 sayılı Kanun gereğince doğrudan ÖİB'ye aktarılması yerine EÜAŞ bünyesinde kalması ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgilerinin devam etmesi hususu yer almıştır. Ancak özelleştirmeye hazırlık ve özelleştirme işlemlerinin 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yürütüleceği hususuna aynı düzenleme de yer verilmiştir.

30.03.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 18 inci maddesinde; TEDAŞ, EÜAŞ ve bunların müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarının özelleştirilmesinin 4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından yürütüleceği düzenlenmiştir.

2009 yılında özelleştirme programına alınan EÜAŞ'a ait 55 küçük HES'in ihalesi muhtelif tarihlerde yapılmıştır. Bunlardan 50'sinin işletme hakkı 49 yıllığına ilgili şirketlere devredilmiş olup, kalan 5 HES için devir çalışmaları devam etmektedir.

EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarına ait termik santrallerden; Yatağan Santrali 01.12.2014, Çatalağzı Santrali 22.12.2014, Yeniköy ve Kemerköy santralleri ile Kemerköy Liman Sahası 23.12.2014 tarihinde, Kayaköy, Esental, Işıklar, Dere ve İvriz Akarsu Santralleri 2014 yılında özelleştirilmiştir.

30.05.2003 tarih ve 2003/34 sayılı ÖYK Kararı ile SEAŞ'a ait Soma A ve B termik santralleri hazırlık işlemine tabi tutulmak üzere özelleştirme kapsamına alınmıştır. Öte yandan ÖYK'nun 07.08.2014 tarih ve 2024/76 sayılı kararı ile Bursa Linyitleri İşletmesi (BLİ), BLİ tarafından kullanılan taşınmazlar, 79528 No.lu Ruhsat ve bu Ruhsatın kapsadığı Maden Sahası ve buralarda çalışan her türlü kamu personeli 4046 sayılı Kanuna istinaden tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte SEAŞ'a bedelsiz olarak devredilmiştir.

Bu kararlar çerçevesinde; SEAŞ'a ait Soma B Termik Santrali ve bu santral tarafından kullanılan taşınmazların ihalesi 13.01.2015 tarihinde tamamlanmış, 685.500.000 ABD Doları ile en yüksek teklifi veren Konya Şeker Sanayi ve Ticaret AŞ'ye 22.06.2015 tarihinde devredilmiştir. Öte yandan EÜAŞ'a ait Orhaneli ve Tunçbilek termik santralleri ile SEAŞ'a ait BLİ'nin ihalesi 17.12.2014 tarihinde tamamlanmış, 521.000.000 ABD Doları ile en yüksek teklifi veren Çelikler Taahhüt İnşaat ve Sanayi AŞ'ye 22.06.2015 tarihinde devredilmiştir.

ÖYK'nın 2015/55 sayılı kararı ile EÜAŞ'a ait özelleştirme kapsamında bulunan 3 termik ve 6 HES özelleştirme programına, kapsamda olmayan 20 HES özelleştirme kapsam ve programına alınmış ve özelleştirme işlemlerinin 31.12.2020 tarihine kadar tamamlanması kararlaştırılmıştır.

Milli Piyango İdaresi:

Şans oyunları lisansının verilmesine yönelik ilk işlemlere Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 12.09.2003 tarihli ve 2003/62 sayılı kararı ile başlanmıştır. Bu doğrultuda şans oyunlarının lisans verilmesi suretiyle özelleştirilmesine ilişkin olarak 07.05.2009 tarihinde gerçekleştirilen ilk ihale, teklif bedellerinin yetersiz kalması nedeniyle iptal edilmiştir.

2012 yılında, şans oyunlarının lisans verilerek özelleştirilmesi çalışmalarına yeniden başlanmış ve bu kapsamda lisansın verilmesine dair usul ve esaslar 10.09.2012 tarih ve 3687 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda, şans oyunları lisansının verilmesine ilişkin özelleştirme çalışmalarına 05.11.2012 tarih ve 2012/163 sayılı ÖYK kararı ile yeniden başlanarak, 26.11.2013 tarihinde ilana çıkmış; ihale için ön yeterlik son başvuru tarihi 25.04.2014, teklif sahiplerinin son teklif verme tarihi ise 20.05.2014 olarak belirlenmiştir.

15.07.2014 tarihinde yapılan ihalede, Şans Oyunlarının Lisans Verilmesi Suretiyle Özelleştirilmesi işi 2.755.000.000 ABD Doları bedelle en yüksek teklifi veren bir Ortak Girişim Grubuna ihale edilmiş, ancak Ortak Girişim Grubu ön görülen süre içerisinde yükümlülüklerini yerine getirmeyerek lisans sözleşmesini imzalamaktan imtina etmiştir. Bunun üzerine ÖYK'nın 12.08.2014 tarih ve 2014/92 sayılı Kararı çerçevesinde, ihalede 2.750.000.000 ABD Doları bedelle en yüksek ikinci teklifi veren diğer Ortak Girişim Grubuyla lisans sözleşmesi imzalanması çalışmalarına başlanmış, Ortak Girişim Grubunun süre uzatımı istemesi üzerine, ÖİB tarafından 10.12.2015 tarihi mesai saati sonuna kadar süre uzatımı verilmiştir.

Sümer Holding AŞ:

1987 yılında özelleştirme kapsamına alınan Şirket, 1994 yılında yürürlüğe giren 4046 sayılı Kanunla özelleştirme kapsam ve programına alınmış sayılmış, ÖİB'nin 02.07.1999 tarih ve 3179 sayılı yazısıyla; Özelleştirme kapsam ve programına alınarak kendisine devredilen iştirak paylarının özelleştirilmesi çalışmalarını yapmakla da görevlendirilmiştir.

ÖYK'nın 20.05.2011 tarih ve 2011/89 sayılı kararıyla Holdingin özelleştirme süresi 31.12.2015 olarak belirlenmiş, 06.07.2015 tarih ve 2015/58 sayılı ÖYK kararı ile bu süre 31.12.2020 olarak değiştirilmiştir.

Kendine ait işletmelerinin özelleştirilmesi 2005 yılında tamamlanan Holding, hali hazırda özelleştirme kapsam ve programına alınıp, bünyesinde birleştirilen şirketlerin kalan mallarının, borçlarının ve alacaklarının tediye ve tahsil işlemleriyle diğer işlerini yürütmektedir.

tta Gayrimenkul AŞ:

Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri AŞ, ÖYK'nın 05.02.2001 tarih ve 2001/06 sayılı kararıyla özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Özelleştirme sürecinde şirkete ait üretim tesisleri ve taşınmazların tamamının satışı gerçekleştirilmiş, en son taşınmaz devir işlemleri de 15.01.2012 tarihinde tamamlanmıştır.

ÖİB Başkanlık Makamınının 03.02.2012 tarih ve 135 sayılı Oluru ile Şirket ana sözleşmesinde değişiklik yapılarak, Şirketin unvanı tta Gayrimenkul AŞ olarak değiştirilmiş, Şirket gayrimenkul imar, ifraz ve satışında görevlendirilmiştir. Şirket, bu yeni fonksiyonuna uygun olarak 2014 yılı içerisinde 222.159.564 TL'lik varlık satışı veya devri ile 62.299.125 TL'lik bedelli devir işlemi gerçekleştirmiştir.

Türkiye Denizcilik İşletmeleri AŞ (TDİ):

TDİ, Bakanlar Kurulu'nun 10.08.1993 tarih ve 93/4693 sayılı Kararı ile özelleştirme kapsamına alınarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na bağlanmış, 24.11.1994 tarihinde de özelleştirme programına alınmıştır.

2014 yılı özelleştirme uygulamaları ile ilgili olarak;

-TDİ'ye ait Ordu Limanı ÖYK'nın 29.12.2014 tarih ve 2014/146 sayılı kararı ile Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na bilabedel devredilmiştir.

-ÖYK'nın 07.03.2011 tarih ve 2011/17 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmış Fenerbahçe-Kalamış Yat Limanı'nın İşletme Hakkının Verilmesi Yöntemi ile özelleştirilmesi işlemlerine devam edilmiştir.

-ÖYK'nın 07.08.2014 tarih ve 2014/78 sayılı kararıyla; Kemerköy İskelesi ve geri sahasında bulunan taşınmazların "İşletme Hakkının Verilmesi" yöntemi ile bir bütün halinde (Kemerköy Liman Sahası) özelleştirilmesi kapsamında İşletme Hakkı Devir Sözleşmesi 23.12.2014 tarihinde imzalanmıştır.

T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD):

TCDD'nin 6 limanı 30.12.2004 tarih ve 2004/128 sayılı ÖYK kararıyla özelleştirme programına alınmış ve 02.06.2005 tarih ve 2005/54 sayılı Kararıyla özelleştirme stratejisi belirlenmiştir. Bu kapsamda ÖYK'nın muhtelif tarihlerde aldığı kararlar çerçevesinde işletme

haklarının devri suretiyle özelleştirilen limanlardan Mersin limanının teslimi 2007 yılında, Bandırma ve Samsun Limanlarının teslimi 2010 yılında, İskenderun Limanının teslimi 2011 yılında, Derince Limanının teslimi 2015 yılında gerçekleştirilmiştir. İzmir Limanının özelleştirme süreci devam etmektedir.

Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ):

YPK'nın 17.03.2004 tarih ve 2004/3 sayılı kararı ile TEDAŞ'a ait 20 dağıtım bölgesi 02.04.2004 tarih ve 2004/22 sayılı ÖYK kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır.

4046 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde özelleştirme ihaleleri süreci tamamlanmış bulunan 18 şirketten; Başkent, Sakarya, Meram elektrik dağıtım şirketleri 2009 yılında, Osmangazi, Çamlıbel, Uludağ, Çoruh, Yeşilirmak, Fırat elektrik dağıtım şirketleri 2010 yılında, Trakya Elektrik Dağıtım AŞ 2011 yılında, Akdeniz, Boğaziçi, Gediz, Dicle, Vangözü, Anadolu Yakası, Toroslar ve Aras elektrik dağıtım şirketleri ile özelleştirme süreci devam eden elektrik dağıtım şirketleri ile ilgili olarak 01.01.2013 tarihi itibarıyla kurulan 8 elektrik perakende şirketinin özelleştirme işlemleri de 2013 yılında gerçekleştirilmiştir. Böylece TEDAŞ Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan elektrik dağıtım ve elektrik perakende şirketlerinin tümü özelleştirilmiş olup; özelleştirme kapsam ve programında sadece TEDAŞ Genel Müdürlüğü kalmıştır. Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 30.11.2012 tarih ve 2012/177 sayılı kararı ile TEDAŞ'ın özelleştirme işlemlerinin tamamlanması için belirlenen süre, 31.12.2015 tarihine kadar uzatılmasına karar verilmiştir.

Türkiye Halk Bankası AŞ:

Kamu bankalarının özelleştirmeye hazırlanması ve yeniden yapılandırılması amacıyla 25.11.2000 tarihinde 4603 sayılı Kanun yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda Banka hakkında, Yeniden Yapılandırma ve Özelleştirmeye Hazırlık Planlarının Uygulama Esas ve Usullerine İlişkin 12.01.2002 tarih ve 2002/3555 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince yeniden yapılandırma süreci başlatılmıştır.

11.08.2006 tarih ve 2006/69 sayılı ÖYK Kararıyla, Banka'daki kamu hisseleri ÖİB'ye devredilerek, %99,9 hissenin 25.05.2008 tarihine kadar blok satış yöntemiyle satılması kararlaştırılmıştır.

4603 sayılı Kanun kapsamında, Bakanlar Kurulu'nun 27.12.2005 tarihli süre uzatım kararına karşılık; süre uzatım yetkisinin sona erdiği iddiasıyla karara itiraz edilmiş, 29.11.2006 tarih, 2006/4258 sayılı Danıştay Kararı ile yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir. Danıştay'ın bu kararı üzerine, 10.01.2007 tarih, 5572 sayılı Kanunla, 4603 sayılı Kanundaki "beş yıl" ibaresi "on yıl" yapılarak, özelleştirme tarihi 25.11.2010 olarak belirlenmiştir. 12.10.2010 tarih ve 2010/964 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Banka'nın özelleştirme sürecinde son tarih 25.11.2015 olarak belirlenmiştir.

Söz konusu karar çerçevesinde ÖİB'ye devredilen hisselerin %24,98'ine tekabül eden 312,3 milyon TL'lik hisse, 10.05.2007 tarihinde halka arz edilmiştir. ÖYK'nın 04.10.2012 tarih 2012/150 sayılı Kararı ile de, ÖİB'ye ait toplam sermayedeki %23,92'lik hisselerin halka arzı 21.11.2012 tarihinde tamamlanmıştır. İkincil halka arzla, Banka'nın halka açıklık oranı %48,9'a yükselmiştir. Eylül 2015 itibarıyla, nitelikli paya sahip hissedar, %51,11'lik hisse oranı ile ÖİB'dir.

Bakanlar Kurulu'nun 06.11.2010 tarih ve 2010/964 sayılı Kararı ile, Banka'nın özelleştirmesinde son tarih olarak 25.11.2015 belirlenmesine karşılık, Eylül 2015 tarihi itibarıyla, Banka'nın kamuya ait %51,11 hissesinin özelleştirilmesine yönelik bir gelişme olmamıştır.

Ayrıca ÖYK tarafından 29.12.2014 tarihinde alınan 129 ve 130 sayılı kararlar ile; Şirket bağlı ortaklıklarından Halk Hayat ve Emeklilik AŞ sermayesindeki %100 oranındaki Banka payının %90'lık kısmının blok satış yöntemi ile, Halk Sigorta AŞ sermayesindeki Bankaya ait %89,18 ile Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ'ye ait %4,31 olmak üzere toplam %93,49 oranındaki hissenin blok satış yöntemi ile özelleştirilmesine; özelleştirme işlemlerinin 13.11.2015 tarihine kadar tamamlanmasına karar verilmiştir. Söz konusu Kararlar uyarınca, ÖİB tarafından Halk Hayat ve Emeklilik AŞ ile Halk Sigorta AŞ'nin özelleştirilmesi için 19.01.2015 tarihinde açılan ihaleler, 13.08.2015 tarihinde iptal edilmiştir.

Türkiye Şeker Fabrikaları AŞ:

Şirket 20.12.2000 tarih ve 2000/92 sayılı ÖYK kararıyla özelleştirme kapsamına, 08.10.2007 tarih ve 2007/57 sayılı ÖYK kararıyla da özelleştirme programına alınmıştır.

14.07.2008 tarih ve 2008/42 sayılı ÖYK kararıyla; Şirkete bağlı fabrikaların tek tek satılması yerine, gruplar halinde satılması öngörölmüştür. Bu amaçla fabrikalar 6 portföye ayrılmış ve özelleştirmenin bu strateji ile yapılması öngörölmüştür.

ÖYK'nın 10.08.2010 tarih ve 2010/64 sayılı kararıyla Şirketin özelleştirme süresi 31.12.2011 tarihine, 18.08.2011 tarih ve 2011/67 sayılı kararıyla da 31.12.2014 tarihine uzatılmıştır. Ancak 2000 yılından beri özelleştirme kapsamında bulunan ve ÖYK'nın değişik tarihli kararlarıyla özelleştirme süresi sürekli uzatılan Şirketin özelleştirilmesi 2014 yılında da gerçekleştirilememiştir.

II. DİĞER KURULUŞLAR

A-DİĞER KURULUŞLARIN HUKUKİ YAPISI VE DENETİM ŞEKLİ

2010 yılına kadar;

-Teşkilat kanunlarında denetimi Sayıştay tarafından yapılması öngörülen, genel bütçeden yardım alan bağımsız bütçeli idarelerle,

-İlgili mevzuatlarında Sayıştay denetimine tabi olmamakla birlikte, TBMM KİT Komisyonunun aldığı kararlar gereğince sermayesinin yarısından fazlası kamuya ait olan ya da sonradan bu kapsama giren,

kuruluş ve şirketler diğer kuruluşlar kapsamında değerlendirilmiştir.

Önceki yıllarda diğer kuruluşlar arasında değerlendirilmiş olup, 2010 yılında yürürlüğe giren 6085 sayılı Kanun kapsamında Sayıştay'ın denetimine tabi kuruluşlardan; Anayasa'daki KİT tanımı çerçevesinde belirli alanlarda işletmecilik yapmak üzere kurulmuş kuruluş ve ortaklıklar 2011 yılından itibaren KİT'ler arasında değerlendirilmiş, kendilerine bazı kamu yetki ve görevleri verilmiş olup, galip vasıfları bu kamu hizmetlerini yürütmek olan kuruluşlar ise diğer kuruluşlar bölümünde değerlendirilmeye devam edilmiştir.

2011 yılı verilerinin değerlendirilmesinde, kuruluşların bölümler arasındaki bu değişimin etkileri dikkate alınmalıdır.

B-DİĞER KURULUŞLARIN TÜRKİYE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ

Diğer kuruluşlara ait başlıca bilgilere 85 sayılı çizelgede yer verilmiştir.

Çizelge : 85 - Diğer kuruluşların 2010-2014 dönemine ait başlıca bilgileri

Toplu bilgiler	Ölçü	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	Artış veya azalış (%)
Esas sermaye	Bin TL	6.613.356	2.688.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	0	0,0
Ödenmiş sermaye	"	6.613.356	2.688.001	2.682.001	2.682.001	2.682.001	0	0,0
Sermaye ödeme oranı	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0
Kaynaklar :								
Öz kaynaklar	Bin TL	30.936.927	29.034.872	34.736.661	38.192.433	44.586.752	6.394.319	16,7
Yabancı kaynaklar :								
-Kısa süreli	"	71.582.016	82.909.759	94.182.843	120.663.677	138.309.375	17.645.698	14,6
-Uzun süreli	"	18.664.515	18.629.751	24.601.134	25.381.251	29.667.027	4.285.776	16,9
Varlıklar :								
-Dönen varlıklar (Net)	"	65.134.751	56.917.114	60.135.514	82.356.249	91.488.544	9.132.295	11,1
-Duran varlıklar (Net)	"	56.048.707	72.572.251	92.303.071	101.881.112	121.074.610	19.193.498	18,8
Yatırım harcamaları (Nakdi)	"	341.427	320.038	360.214	484.283	116.313	(367.970)	(76,0)
Tüm ahval tutarı	"	1.278.493	339.248	463.045	595.067	665.856	70.789	11,9
Net satış hasılatı (*)	"	10.967.177	8.720.740	7.799.503	6.748.871	9.227.615	2.478.744	36,7
Satışların maliyeti (*)	"	6.180.154	5.528.297	3.662.641	3.104.474	4.836.203	1.731.729	55,8
Mevduat	"	47.701.275	60.939.218	67.242.290	81.532.814	91.757.000	10.224.186	12,5
Verilen krediler	"	44.799.816	57.268.533	68.101.671	86.728.786	104.584.000	17.855.214	20,6
Stoklar:	"	5.723	3.825	7.287	5.153	6.051	898	17,4
-İlk madde ve malzeme	"	28.055	24.507	22.899	27.985	23.661	(4.324)	(15,5)
-Yarı mamul-ara mamul	"	200.507	1.151	1.035	1.044	6.893.615	6.892.571	660.208,0
-Mamul	"	133.889	405.454	496.698	302.263	288.836	(13.427)	(4,4)
-Ticari mal	"	2.512.101	3.828.111	4.438.361	6.908.547	1.115	(6.907.432)	(100,0)
Personele:								
Memur (ortalama)	Kişi	671	663	688	720	712	(8)	(1,1)
Sözleşmeli personel (ortalama)	"	7.967	8.158	7.658	7.737	7.791	54	0,7
İşçi (ortalama)	"	13.478	13.044	13.215	14.249	15.049	800	5,6
Toplam personel giderleri	Bin TL	1.349.411	1.425.339	1.481.626	1.668.846	1.816.032	147.186	8,8
Toplam memur giderleri	"	22.585	23.607	27.212	30.367	32.678	2.311	7,6
Toplam sözleşmeli personel giderleri	"	404.373	440.959	531.634	528.431	587.158	58.727	11,1
Toplam işçi giderleri	"	916.093	957.885	922.275	1.107.736	1.193.801	86.065	7,8
Aylık kişi başına memur giderleri	TL	2.805	2.967	3.296	3.515	3.825	310	8,8
Aylık kişi başına sözleşmeli personel giderleri	"	4.230	4.504	5.785	5.692	6.280	588	10,3
Aylık kişi başına işçi giderleri	"	5.664	6.120	5.816	6.478	6.610	132	2,0
Tahakkuk eden kurumlar vergisi	Bin TL	337.920	304.461	509.713	256.587	602.546	345.959	134,8
Tahakkuk eden tüm vergiler	"	1.291.790	1.318.367	1.472.117	959.422	1.363.187	403.765	42,1
GSYH'ye katkı (üretici fiyatlarıyla)	"	8.159.610	6.469.728	8.351.220	8.395.844	9.250.195	854.351	10,2
GSYH'ye katkı (alici fiyatlarıyla)	"	9.100.356	7.336.598	9.088.088	8.966.751	9.858.385	891.634	9,9
GSMH'ye katkı (alici fiyatlarıyla)	"	9.077.935	7.192.205	9.064.839	8.725.029	9.580.092	855.063	9,8
İşletme faaliyetleri kârları toplamı (*)	"	4.186.060	2.474.738	3.382.617	2.806.164	1.118.761	(1.687.403)	(60,1)
İşletme faaliyetleri zararları toplamı (*)	"	(74.649)	(32.778)	(34.913)	(37.606)	(34.701)	2.905	(7,7)
Finansman giderleri (yatırımlar hariç)(*)	"	214.822	13.869	861	2.195	468	(1.727)	(78,7)
Dönem zararları toplamı	Bin TL	6.541.655	3.065.440	5.867.052	5.383.350	6.942.684	1.559.334	29,0
Dönem zararları toplamı	Bin TL	(68.200)	(8.910)	(52.294)	(52.294)	(52.294)	52.294	

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Diğer kuruluşlar tarafından kullanılan 212,6 milyon TL tutarındaki kaynağın; %73,9 oranında 157,2 milyon TL'si mali kuruluşlar içinde yer alan T. Vakıflar Bankası TAO tarafından, %25,1 oranında 53,1 milyar TL'si MPM ve TOKİ'nin yer aldığı diğer hizmetler sektöründeki kuruluşlar tarafından, %1 oranında 2,2 milyar TL'si ulaştırma sektöründe faaliyet gösteren TRT tarafından kullanılmıştır.

2010-2014 döneminde KİT'ler içinde değerlendirilmeyen kuruluşların sektörler itibarıyla ayrıntısına (Ek:2) de, rapor kapsamındaki kuruluşların 2014 yılına ilişkin başlıca bilgilere (Ek:8) de yer verilmiştir.

C-İSTİHDAM:

1-Personel statüsü, personel sayısı ve personele yapılan harcamalar:

Diğer kuruluşlar kapsamında olan kuruluşlardan kendi kuruluş kanunu bulunanlarda istihdam edilen personelin hangi statüde çalıştırılacağı kanunlarında belirlenmiştir. Bu kuruluşlardan; AOÇ faaliyetlerini 657 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen memurlar, 4857 sayılı Kanun kapsamında istihdam edilen işçiler ve istisnai hallerde de sözleşmeli statüde istihdam edilen personel ile yürütmektedir.

TRT'de çalışan personelin tamamı sözleşmeli statüde, Vakıfbank personeli 4857 sayılı İş Kanunu kapsamındadır.

MPİ ve Şeker Kurumunda çalışanların tamamı memur statüsünde iken, TOKİ'de çalışanlar memur ve sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilmiştir.

Belirtilen kuruluşlar dışındaki diğer kuruluşlarda ise genellikle 4857 sayılı İş Kanununa tabi işçi personel istihdam edilmektedir.

Diğer kuruluşlarda 2010-2014 yıllarında istihdam edilen personelin sektörler itibarıyla ortalama ve yıl sonu çalışan sayıları 86 sayılı, toplam personel giderleri 87 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge :86 -Diğer kuruluşlar personeli (Kişi)

Sektörler	Ortalama					Yıl sonu					Son iki yıl farkı	
	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	2010	2011	2012	2013		2014
1 - Tarım	341	323	363	364	348	(16)	333	316	371	357	347	(10)
2 - Hizmetler:												
a)Ulaştırma-haberleşme	7.398	7.564	7.053	7.137	7.171	34	7.464	7.060	7.106	7.159	7.182	23
b)Diğer hizmetler	1.754	1.950	1.281	1.324	1.342	18	1.792	1.953	1.320	1.360	1.322	(38)
Toplam (2)	9.152	9.514	8.334	8.461	8.513	52	9.256	9.013	8.426	8.519	8.504	93
3 - Mali kuruluşlar:	10.562	12.028	12.864	13.881	14.691	810	11.077	12.222	13.463	14.943	14.920	(23)
Genel toplam	20.055	21.865	21.561	22.706	23.552	846	20.666	21.551	22.260	23.819	23.771	(48)
Endeks 2009=100	96,3	105,0	103,6	109,1	113,1	4,0	96,3	100,5	103,8	111,0	110,8	0,2

Çizelge: 87- Diğer kuruluşlar personel giderleri (Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014			Toplam
					Esas ücret	Ek ödeme	Sosyal giderler	
1 - Tarım	12.946	14.227	17.041	18.259	7.604	6.395	7.264	21.263
2 - Hizmetler:								
a)Ulaştırma-haberleşme	371.515	404.132	489.234	483.068	292.264	112.652	131.712	536.628
c)Diğer hizmetler	145.916	187.410	72.792	80.498	40.173	30.183	18.194	88.550
Toplam (2)	623.608	591.542	562.026	563.566	332.437	142.835	149.906	625.178
3 - Mali kuruluşlar	672.099	819.570	902.559	1.087.021	508.349	355.254	305.988	1.169.591
Genel toplam	1.349.411	1.425.339	1.481.626	1.668.846	848.390	504.484	463.158	1.816.032
Endeks 2009=100	109,4	115,5	120,1	135,3				147,2
Genel toplam								
(2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	742.046	709.653	694.849	728.722				733.099
Endeks 2009=100	102,8	98,3	96,3	100,9				101,6

Diğer kuruluşlarda çalışan personel sayısı, bu kapsamdaki kuruluş sayısına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir.

Diğer kuruluşlarda çalışan ortalama personel sayısı son beş yılda bazı yıllarda azalsa da genel olarak artan bir seyir izlemiş ve 2009'da 100 olan sayı 2014'de 113,1'e yükselmiştir.

2014 yılında çalışan ortalama 23.552 personelin; %62,4 oranında 14.691'i mali kuruluşlarda çalışırken, %30,4 oranında 7.171'i ulaştırma haberleşme, %5,7 oranında 1.342'si diğer hizmetler, %1,5 oranında 348'i tarım sektöründe faaliyet gösteren kuruluşta çalışmıştır.

Diğer kuruluşlarda çalışan personelin statüleri itibarıyla dağılımı 88 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 88- Diğer kuruluşlarda çalışan personel (Kişi)

Yıllar	Memurlar		Sözleşmeliler		İşçiler		Toplam	
	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu	Ortalama	Yıl sonu
2010	671	661	7.967	8.061	11.417	11.944	20.055	20.666
2011	663	667	8.158	7.671	13.044	13.213	21.865	21.551
2012	688	722	7.658	7.706	13.215	13.832	21.561	22.260
2013	720	722	7.737	7.780	14.249	15.317	22.706	23.819
2014	712	704	7.791	7.814	15.049	15.253	23.552	23.771

2014 yılında diğer kuruluşlarda çalışan ortalama 23.552 personelin; %3 oranında 712'si memur, %33,1 oranında 7.791'i sözleşmeli personel, %63,9 oranında 15.049'u işçi statüsünde istihdam edilmiştir. İşçi statüsünde istihdam edilen ortalama personelin; %13,9 oranında 2.098'i kapsam dışı personel, %85,9 oranında 12.928'i daimi işçi, %0,2 oranında 23'ü geçici işçi statüsündedir.

KİT'lerde olduğu gibi bu kuruluşlarda da yüklenici aracılığı ile işçi temin edilmesi uygulaması yaygın olarak görülmektedir.

Toplam personel harcamalarında 2009 yılına göre, cari fiyatlarla %47,2 oranında artış meydana gelirken, 2003 yılı sabit fiyatları ile ise %1,6 oranında artış meydana geldiği görülmektedir.

2014 yılında yapılan toplam personel harcaması tutarı 1,8 milyar TL'nin; %0,1 oranında 2,4 milyon TL'si kuruluş dışından atanan yönetim kurulu üyeleri ve denetçiler, %1,8 oranında 32,7 milyon TL'si memurlar, %32,3 oranında 587,2 milyon TL'si sözleşmeliler, %65,8 oranında 1.193,8 milyon TL'si işçiler için yapılmıştır.

Sektörler itibarıyla diğer kuruluşlarda çalışan memur, sözleşmeli ve işçi personel için yapılan harcamalar 89/a-c sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 89/a -Memur giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı
1- Tarım	2.064	2.301	3.176	3.392	3.524	132
2- Hizmetler :						
a)Ulaştırma-haberleşme						
b)Diğer hizmetler	20.521	21.306	24.036	26.975	29.154	2.179
3- Mali kuruluşlar						
Genel toplam(Cari fiyatlarla)	22.585	23.607	27.212	30.367	32.678	2.311
Endeks 2009=100	106,0	110,8	127,7	142,6	153,4	10,8
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	12.420	11.754	12.762	13.260	13.192	(68)
Endeks 2009=100	99,7	94,3	102,4	106,4	105,8	(0,6)

Çizelge:89/b-Sözleşmeli personel giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı
1- Tarım	260	143				
2- Hizmetler :						
a)Ulaştırma-haberleşme	371.208	404.132	488.946	482.755	536.303	53.548
b)Diğer hizmetler	32.905	36.684	42.688	45.676	50.855	5.179
Toplam (3)	404.113	440.816	531.634	528.431	587.158	58.727
3- Mali kuruluşlar						
Genel toplam(Cari fiyatlarla)	404.373	440.959	531.634	528.431	587.158	58.727
Endeks 2009=100	104,5	113,9	137,3	136,5	151,7	15,2
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatlarıyla)	222.366	219.546	249.324	230.746	237.025	6.279
Endeks 2008=100	98,2	96,9	110,1	101,9	104,6	2,7

Çizelge : 89/c - İşçi giderleri

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı
1- Tarım	10.622	11.783	13.865	14.867	17.739	2.872
2- Hizmetler :						
a)Ulaştırma-haberleşme						
b)Diğer hizmetler	91.532	127.893	5.851	7.612	8.304	692
3- Mali kuruluşlar	670.797	818.209	902.559	1.085.257	1.167.758	82.501
Genel toplam(Cari fiyatlarla)	772.951	957.885	922.275	1.107.736	1.193.801	86.065
Endeks 2009=100	94,6	117,2	112,9	135,6	146,1	10,5
Genel toplam (2003 yılı tüketici fiyatıyla)	425.049	476.916	432.526	483.706	481.915	(1.791)
Endeks 2009=100	88,9	99,8	90,5	101,2	100,8	(0,4)

2009 yılı memur giderleri 100 kabul edildiğinde 2014 yılında memur giderlerinin 153,4 değerine ulaştığı görülmektedir. 2003 yılı sabit fiyatlarına göre ise 2009 yılı değeri 100 kabul edildiğinde 2014 yılı giderleri 105,8 olarak gerçekleşmiştir.

2008 yılı sözleşmeli personel giderleri 100 kabul edildiğinde, 2013 yılı giderleri 148,3 değerine yükselmiştir. 2003 yılı sabit fiyatlarına göre ise, 2008 yılında 100 olan sözleşmeli personel giderleri 2014 yılında 104,6 değerine ulaşmıştır.

İşçiler için 2014 yılında yapılan harcamalar toplamı 1.193,8 milyon TL'nin; %0,7 oranında 8,3 milyon TL'si kapsam dışı personel, %99,3 oranında 1.185,5 milyon TL'si kapsam içi ve geçici işçiler için yapılmıştır.

2-Personelle ilgili sosyal konular:

2014 yılında diğer kuruluşların tüm personeli için ödenen 315 milyon TL tutarındaki sosyal amaçlı giderler, toplam personel giderlerinin %26,3'ünü oluşturmuştur. 2014 yılında 230 milyon TL SGK primi, 37 milyon TL kıdem tazminatı ve 7 milyon TL emekli ikramiyesi ödenmiştir.

D- MALİ DURUM VE FİNANSMAN

1- Genel mali durum:

Diğer kuruluşların 2014 yılı toplam kaynak ve varlıkları (mali kuruluşlar hariç) geçen yıla göre %11,8 oranında ve 2010 yıl sonu değerlerine göre %20 oranında artış göstermiştir.

Mukayese edilen yıllara ait kaynak ve varlıkların artış oranları ile üretici fiyatlarındaki artış oranları aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Kaynak-varlık	Üretici fiyatları
	artışı	artışı
	%	%
2010	41,36	8,52
2011	(11,64)	11,09
2012	18,73	6,09
2013	2,24	4,48
2014	11,84	10,25

Diğer kuruluşların mali durumlarının değerlendirilmesine esas, sektörel bazda 2014 yılı varlıklarının (Ek:5) ve kaynaklarının ayrıntısına (Ek:6) ekler arasında yer verilmiştir.

Sayıştay tarafından denetlenen KİT'lerin dışındaki diğer kuruluşların 2010-2014 yıllarına ait genel mali durumları toplu olarak 90 sayılı çizelgede, 2014 yılı varlık ve kaynaklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 90/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 90- Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları mali durumu (*)

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	21.944.822	47,6	19.736.467	48,4	22.818.507	47,1	25.676.112	51,9	29.915.002	54,0	4.238.890	17
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	13.627.988	29,5	13.477.120	33,1	15.234.687	31,5	12.730.069	25,7	13.004.233	23,5	274.164	2,2
b) Kısa süreli	11.638.834	25,3	8.638.526	21,3	11.431.886	23,7	11.081.989	22,5	12.428.148	22,6	1.346.159	12,1
Toplam	25.266.822	54,8	22.115.646	54,2	26.666.573	55,1	23.812.058	48,1	25.432.381	46,0	1.620.323	6,8
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)	(1.076.203)	(2,3)	(1.085.017)	(2,7)	(1.082.053)	(2,2)		0,0		0,0	0	(5,7)
Kaynaklar toplamı	46.135.441	100,0	40.767.096	100,0	48.403.027	100,0	49.488.170	100,0	55.347.383	100,0	5.859.213	11,8
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	5.335.398	11,6	2.959.908	7,3	2.764.849	5,7	3.320.301	6,7	2.701.460	4,9	(618.841)	(18,6)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	16.655.528	36,1	19.088.284	46,8	22.293.826	46,1	19.111.905	38,6	22.361.744	40,4	3.249.839	17,0
Toplam (1)	21.990.926	47,7	22.048.192	54,1	25.058.675	51,8	22.432.206	45,3	25.063.204	45,3	2.630.998	11,7
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	21.269.972	46,1	17.074.691	41,9	22.056.820	45,6	24.483.941	49,5	28.413.799	51,3	3.929.858	16,1
b) Hazır değerler	2.874.543	6,3	1.644.213	4,1	1.287.532	2,8	2.572.023	5,2	1.870.380	3,4	(701.643)	(27,3)
Toplam (2)	24.144.515	52,3	18.718.904	45,9	23.344.352	48,2	27.055.964	54,7	30.284.179	54,7	3.228.215	11,9
Varlıklar toplamı	46.135.441	100,0	40.767.096	100,0	48.403.027	100,0	49.488.170	100,0	55.347.383	100,0	5.859.213	11,8

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman) : Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100

Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin değerler/Varlıklar toplamı*100

Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı : Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100

Disponibilite oranı : Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100

Genişletilmiş likidite oranı : Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100

Mali rantabilite oranı : Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100

2010 % 86,85

2011 % 89,24

2012 % 85,57

2013 % 107,83

2014 % 117,63

2010 % 88,44

2011 % 92,74

2012 % 94,29

2013 % 93,29

2014 % 95,12

2010 % 24,31

2011 % 15,00

2012 % 12,12

2013 % 12,93

2014 % 9,03

2010 % 24,70

2011 % 19,03

2012 % 11,26

2013 % 23,21

2014 % 15,05

2010 % 207,45

2011 % 216,69

2012 % 204,20

2013 % 222,6

2014 % 243,67

2010 % 22,58

2011 % 15,48

2012 % 25,70

2013 % 20,76

2014 % 15,81

Çizelge : 90/a - Diğer kuruluşların 2014 yılı kaynak ve varlıklarının dağılımı (*) (Bin TL)

M a l i d u r u m	Tarım	Ulaş.- hab.	Diğ.hizmet.	Toplam
Kaynaklar (Pasif) :				
1 - Öz kaynaklar	74.884	2.056.655	27.783.463	29.915.002
2 - Yabancı kaynaklar :				
a) Uzun süreli	3.063	46.654	12.954.516	13.004.233
b) Kısa süreli	12.668	66.004	12.349.476	12.428.148
Toplam (2)	15.731	112.658	25.303.992	25.432.381
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)				
Kaynaklar toplamı	90.615	2.169.313	53.087.455	55.347.383
Varlıklar (Aktif):				
1 - Duran varlıklar :				
a) Bağlı değerler	26.080	371.291	2.304.089	2.701.460
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler		783.504	21.578.240	22.361.744
Toplam (1)	26.080	1.154.795	23.882.329	25.063.204
2 - Dönen varlıklar				
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	57.209	419.116	27.937.474	28.413.799
b) Hazır değerler	7.326	595.402	1.267.652	1.870.380
Toplam (2)	64.535	1.014.518	29.205.126	30.284.179
Varlıklar toplamı	90.615	2.169.313	53.087.455	55.347.383
Sektör payı	0,16	3,92	95,92	100,00

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Diğer kuruluşların 2010 yılında 46,1 milyar TL olan kaynaklar ve varlıklar toplamı, 2011 yılındaki gerileme dışında, yıllar itibarıyla sürekli artarak 2014 yılında 55,3 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Cari dönem kaynak ve varlıklarının %0,2'si tarım, %99,8'i de hizmetler sektörüne aittir.

Diğer kuruluşların mali bünye incelemesi aşağıda yapılmıştır.

a) Kaynaklar arasındaki ilişkiler:

Diğer kuruluşların 2010-2014 yıllarına ait öz kaynak unsurları 91 sayılı, yabancı kaynak unsurları 92 sayılı çizelgede ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Çizelge: 91 - Diğer kuruluşların öz kaynak unsurları (*)

Öz kaynak unsurları	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1 - Ödenmiş sermaye	3.894.853	17,7	188.001	1,0	182.001	0,8	182.001	0,7	182.001	0,6	-	-
2 - Sermaye düzeltmesi olumlu farkı	25.148	0,1	12.585	0,1	11.275	0,0	11.275	0,0	11.275	0,0	-	-
3 - Kâr yedekleri	1.135.112	5,1	1.354.207	6,9	1.461.722	6,4	1.643.107	6,4	1.758.213	5,9	115.106	7,0
4 - Diğer öz kaynaklar (Geçmiş yıllar karları, serm.yedekleri vb.)	12.476.623	56,6	15.549.635	78,7	17.644.189	77,2	20.987.269	81,5	23.801.866	79,3	2.814.597	13,4
5 - Dönem karlarının öz kaynaklarda kalacak kısmı	4.517.961	20,5	2.658.089	13,5	3.545.370	15,5	2.930.153	11,4	4.246.833	14,2	1.316.680	44,9
Ara toplam	22.049.697	100,0	19.762.517	100,0	22.844.557	100,0	25.753.805	100,0	30.000.188	100,0	4.246.383	16,5
6 - Geçmiş yıllar zararları (-)	(89.863)	(0,4)	(25.890)	(0,1)	(26.050)	(0,1)	(26.050)	(0,1)	(85.186)	(0,3)	(59.136)	227,0
7 - Dönem net zararı (-)	(15.012)	(0,1)	(160)	(0,0)	-	-	(51.643)	(0,2)	0	0,0	51.643	(100,0)
Net öz kaynaklar	21.944.822	99,5	19.736.467	99,9	22.818.507	99,9	25.676.112	99,7	29.915.002	99,7	4.238.890	16,5

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 92 - Diğer kuruluşların yabancı kaynak unsurları (*)

Yabancı kaynak unsurları	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Mali borçlar	1.561.013	6,2	1.586.037	7,2	1.584.119	5,9	1.582.446	6,6	1.477.308	5,8	(105.138)	(6,6)
a)Kısa süreli	196.970	0,8	498.670	2,3	332.108	1,2	308.359	1,3	414.871	1,6	106.512	34,5
b)Uzun süreli	1.364.043	5,4	1.087.367	4,9	1.252.011	4,7	1.274.087	5,4	1.062.437	4,2	(211.650)	(16,6)
2-Ticari borçlar	13.743.472	54,4	19.778.628	89,4	24.354.170	91,3	21.447.561	90,1	23.117.641	90,9	1.670.080	7,8
a)Kısa süreli	4.272.136	16,9	7.547.192	34,1	10.474.876	39,3	10.094.566	42,4	11.283.762	44,4	1.189.196	11,8
b)Uzun süreli	9.471.336	37,5	12.231.436	55,3	13.879.294	52,0	11.352.995	47,7	11.833.879	46,5	480.884	4,2
3-Vergi borçları	212.353	0,8	153.806	0,7	281.779	1,1	138.462	0,6	151.139	0,6	12.677	9,2
a)Kısa süreli	212.353	0,8	153.806	0,7	281.779	1,1	138.462	0,6	151.139	0,6	12.677	9,2
b)Uzun süreli												
4-Diğer borçlar	1.677.641	6,6	13.076	0,1	65.848	0,2	58.429	0,2	93.158	0,4	34.729	59,4
a)Kısa süreli	603.391	2,4	12.594	0,1	50.495	0,2	58.429	0,2	93.158	0,4	34.729	59,4
b)Uzun süreli	1.074.250	4,3	482	0,0	15.353	0,1		0,0		0,0	0	0,0
5-Diğer yab. kaynaklar	8.072.343	31,9	584.099	2,6	380.657	1,4	585.160	2,5	593.135	2,3	7.975	1,4
a)Kısa süreli	6.353.984	25,1	426.264	1,9	292.628	1,1	482.173	2,0	485.218	1,9	3.045	0,6
b)Uzun süreli	1.718.359	6,8	157.835	0,7	88.029	0,3	102.987	0,4	107.917	0,4	4.930	4,8
Toplam	25.266.822	100,0	22.115.646	100,0	26.666.573	100,0	23.812.058	100,0	25.432.381	100,0	1.620.323	6,8
a)Kısa süreli	11.638.834	46,1	8.638.526	39,1	11.431.886	42,9	11.081.989	46,5	12.428.148	48,9	1.346.159	12,1
b)Uzun süreli	13.627.988	53,9	13.477.120	60,9	15.234.687	57,1	12.730.069	53,5	13.004.233	51,1	274.164	2,2

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Son beş yılda öz kaynaklar %36,3 oranında büyürken, önceki döneme göre artış ise %16,5 oranında olmuştur. 2011 yılındaki gerileme dışında öz kaynaklar artan bir trend göstermiştir.

2014 yılı öz kaynaklarının yaklaşık %99'unu bünyede bırakılan karlar ve yedekler oluşturmuş; ödenmiş sermayenin oranı %1 olarak gerçekleşmiştir. Özellikle TOKİ, Milli Piyango ve TRT gibi kuruluşlar, elde ettikleri dönem karları ile diğer kuruluşların öz kaynak birikimine önemli ölçüde katkıda bulunmuşlardır.

Son beş yıllık dönemdeki yabancı kaynak unsurları incelendiğinde; kullanılan yabancı kaynak payının yıllar itibarıyla yaklaşık 25 milyar TL düzeyinde gerçekleştiği, bu tutarın %90'ının ticari borçlardan meydana geldiği, faize tabi mali borçların önceki yıla göre 6,6 puan azalış gösterdiği, ticari borçların ise 7,8 puan arttığı görülmektedir.

Öz kaynaklar ile yabancı kaynaklar birlikte değerlendirildiğinde; diğer kuruluşların toplam kaynakları içinde öz kaynak kullanımının son beş yıllık dönemde ortalama %50 seviyesinde bulunduğu; aynı dönemde öz kaynak karlılığının ise ortalama %20,1 olarak gerçekleştiği, dolayısıyla katlanılan yabancı kaynak maliyetinin üzerinde elde edilen karlılık oranları ile diğer kuruluşların sermaye birikiminin aşamalı olarak artmakta olduğu gözlenmektedir.

b) Varlıklar arasındaki ilişkiler:

Diğer kuruluşların 2010-2014 yıllarına ait varlık unsurları dönen ve duran olarak, son iki yılın değerleri ise karşılaştırmalı olarak, 93 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 93 - Diğer kuruluşların varlık unsurları (*)

Varlık unsurları	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
1-Bağlı değerler	5.335.398	11,6	2.959.908	7,3	2.764.849	5,7	3.320.301	6,7	2.701.460	4,9	(618.841)	(18,6)
a) Maddi duran varlıklar	3.351.286	7,3	1.383.368	3,4	735.290	1,5	720.746	1,5	3.583	0,0	(717.163)	(99,5)
b) Diğer bağlı değerler	1.984.112	4,3	1.576.540	3,9	2.029.559	4,2	2.599.555	5,3	2.697.877	4,9	98.322	3,8
2-Stoklar	7.413.754	16,1	4.294.907	10,5	5.021.013	10,4	7.292.782	14,7	7.268.607	13,1	(24.175)	(0,3)
a) Dönen	7.413.754	16,1	4.294.907	10,5	5.021.013	10,4	7.292.782	14,7	7.268.607	13,1	(24.175)	(0,3)
b) Duran												
3-Hazineden alacaklar												
a) Dönen												
b) Duran												
4-Yurt dışından alacaklar	2.041	0,0	2.245	0,0	2.410	0,0	2.996	0,0	3.033	0,0	37	1,2
a) Dönen	2.040	0,0	2.244	0,0	2.409	0,0	2.996	0,0	3.033	0,0	37	1,2
b) Duran	1	0,0	1	0,0	1	0,0	0	0,0	0	0,0		
5-Diğer alacaklar	30.349.816	65,8	31.779.122	78,0	39.322.456	81,2	36.296.835	73,3	43.503.903	78,6	7.207.068	19,9
a) Dönen	13.773.225	29,9	12.777.113	31,3	17.028.631	35,2	17.184.930	34,7	21.142.159	38,2	3.957.229	23,0
b) Duran	16.576.591	35,9	19.002.009	46,6	22.293.825	46,1	19.111.905	38,6	22.361.744	40,4	3.249.839	17,0
6-Menkul kıymetler	159.889	0,4	86.701	0,2	4.767	0,0	3.233	0,0	0	0,0	(3.233)	(100,0)
a) Dönen	80.952	0,2	427	0,0	4.767	0,0	3.233	0,0	0	0,0	(3.233)	(100,0)
b) Duran	78.937	0,2	86.274	0,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
7-Hazır değerler	2.874.543	6,2	1.644.213	4,0	1.287.532	2,7	2.572.023	5,2	1.870.380	3,4	(701.643)	(27,3)
a) Dönen	2.874.543	6,2	1.644.213	4,0	1.287.532	2,7	2.572.023	5,2	1.870.380	3,4	(701.643)	(27,3)
b) Duran												
Toplam :	46.135.441	100,0	40.767.096	100,0	48.403.027	100,0	49.488.170	100,0	55.347.383	100,0	5.859.213	11,8
a) Dönen	24.144.514	52,3	18.718.904	45,9	23.344.352	48,2	27.055.964	54,7	30.284.179	54,7	3.228.215	11,9
b) Duran	21.990.927	47,7	22.048.192	54,1	25.058.675	51,8	22.432.206	45,3	25.063.204	45,3	2.630.998	11,7

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Beş yıllık dönemde diğer kuruluşların varlıkları %20 oranında büyüme göstermiştir. 2014 yılında toplam varlıkların %78,6'sını oluşturan alacakların %48,6'sını kısa vadeli, %51,4'ünü uzun vadeli alacaklar oluşturmuştur.

Diğer kuruluşların son beş yıla ait bağlı değerlerinin, paraya çevrilebilir ve hazır değerlerinin, varlıklar toplamı içindeki oranlarına aşağıda yer verilmiştir.

	2010 %	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %
$\frac{\text{Bağlı değerler x 100}}{\text{Varlıklar toplamı}}$	= 10,7	7,3	5,7	6,7	4,9
$\frac{\text{Paraya çevrilebilir ve hazır değerler x 100}}{\text{Varlıklar toplamı}}$	= 89,3	92,7	94,3	93,3	95,1

c) Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkiler:

Kaynaklarla varlıklar arasındaki ilişkileri ve yıllara göre izlediği seyri görmek üzere bazı göstergelere aşağıda yer verilmiştir.

		2010 %	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	$\frac{\text{Bağlı değerler x 100}}{\text{Öz kaynaklar}}$	22,7	14,9	12,1	12,9	9,0
Disponibilite oranı	$\frac{\text{Hazır değerler x 100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	24,5	19	11,3	23,2	15,0
Genişletilmiş likidite oranı	$\frac{\text{Dönen varlıklar x 100}}{\text{Kısa süreli borçlar}}$	207,3	216,6	204,2	222,6	243,7

2014 yılında hazır değerler ve paraya çevrilebilir değerlerde görülen azalış nedeniyle bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı ile disponibilite oranı düşüş göstermiş, ancak, kısa sürede paraya çevrilebilir değerlerdeki artış sayesinde yıllar itibarıyla likidite oranlarında görülen artış trendi devam etmiştir.

2- Sektörler itibarıyla mali durum:

Diğer kuruluşların toplam kaynak ve varlıkları ile bunların sektörlere göre dağılımı 94 sayılı çizelgede; sektörlerin son beş yıllık mali durumlarına ilişkin veriler ve bu veriler ışığında hesaplanan rasyolar 95-98 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge : 94 - Varlık ve kaynakların sektörlere göre dağılımı

Sektör ve alt sektörler	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%	Toplam Bin TL	%
1-Tarım	79.169	0,1	84.406	0,1	89.611	0,1	84.217	0,0	90.615	0,0	6.398	7,6
2-Sanayi (İmalat)	16.975	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
3-Hizmetler:												
a)Ulaştırma-haberleşme	1.546.009	1,3	1.692.620	1,3	1.873.296	1,2	2.003.212	1,1	2.169.313	1,0	166.101	8,3
b)Ticaret	1.389.289	1,1	6.106	0,0	6.177	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
c)Diğer hizmetler	43.103.999	35,6	38.983.964	30,1	46.433.943	30,5	47.400.741	25,7	53.087.455	25,0	5.686.714	12,0
Toplam (3)	46.039.297	38,0	40.682.690	31,4	48.313.416	31,7	49.403.953	26,8	55.256.768	26,0	5.852.815	11,8
Toplam (1+2+3)	46.135.441	38,1	40.767.096	31,5	48.403.027	31,8	49.488.170	26,9	55.347.383	26,0	5.859.213	11,8
4-Mali kuruluşlar	75.048.017	61,9	88.722.269	68,5	104.035.558	68,2	134.749.191	73,1	157.215.771	74,0	22.466.580	16,7
Genel toplam	121.183.458	100,0	129.489.365	100,0	152.438.585	100,0	184.237.361	100,0	212.563.154	100,0	28.325.793	15,4

Çizelge : 95 - Tarım sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	71.941	90,9	76.420	90,5	79.061	88,2	71.542	84,9	74.884	82,6	3.342	4,7
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	1.713	2,2	2.012	2,4	2.330	2,6	2.692	3,2	3.063	3,4	371	13,8
b) Kısa süreli	5.515	7,0	5.974	7,1	8.220	9,2	9.983	11,9	12.668	14,0	2.685	26,9
Toplam	7.228	9,1	7.986	9,5	10.550	11,8	12.675	15,1	15.731	17,4	3.056	24,1
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	79.169	100,0	84.406	100,0	89.611	100,0	84.217	100,0	90.615	100,0	6.398	7,6
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	22.491	28,4	23.138	27,4	23.535	26,3	24.580	29,2	26.080	28,8	1.500	6,1
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler											0	
Toplam (1)	22.491	28,4	23.138	27,4	23.535	26,3	24.580	29,2	26.080	28,8	1.500	6,1
2 - Dönen varlıklar:												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	17.887	22,6	23.687	28,1	38.551	43,0	45.950	54,6	57.209	63,1	11.259	24,5
b) Hazır değerler	38.791	49,0	37.581	44,5	27.525	30,7	13.687	16,3	7.326	8,1	(6.361)	(46,5)
Toplam (2)	56.678	71,6	61.268	72,6	66.076	73,7	59.637	70,8	64.535	71,2	4.898	8,2
Varlıklar toplamı	79.169	100,0	84.406	100,0	89.611	100,0	84.217	100,0	90.615	100,0	6.398	7,6

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2010	2011	2012	2013	2014
		%	%	%	%	%
		995,31	956,92	749,39	564,43	476,03
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=					
		71,59	72,59	73,74	70,81	71,22
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=					
		31,26	30,28	29,77	34,36	34,83
Disponibilite oranı	=					
		703,37	629,08	334,85	137,10	57,83
Genişletilmiş likidite oranı	=					
		1027,71	1025,58	803,84	597,39	509,43
Mali rantabilite oranı	=					
		8,67	7,42	4,11	13,90	6,36

Çizelge : 96 - Ulaştırma-haberleşme sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	1.477.822	95,6	1.611.801	95,2	1.791.251	95,6	1.904.387	95,1	2.056.655	94,8	152.268	8,0
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	31.675	2,0	35.440	2,1	40.083	2,1	43.438	2,2	46.654	2,2	3.216	7,4
b) Kısa süreli	36.512	2,4	45.379	2,7	41.962	2,2	55.387	2,8	66.004	3,0	10.617	19,2
Toplam	68.187	4,4	80.819	4,8	82.045	4,4	98.825	4,9	112.658	5,2	13.833	14,0
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	1.546.009	100,0	1.692.620	100,0	1.873.296	100,0	2.003.212	100,0	2.169.313	100,0	166.101	8,3
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	443.742	28,7	436.568	25,8	408.523	21,8	1.040.832	52,0	371.291	17,1	(669.541)	(64,3)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	386.182	25,0	463.620	27,4	562.157	30,0	2.698	0,1	783.504	36,1	780.806	28.940,2
Toplam (1)	829.924	53,7	900.188	53,2	970.680	51,8	1.043.530	52,1	1.154.795	53,2	111.265	10,7
2 - Dönen varlıklar												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	316.554	20,5	396.430	23,4	502.300	26,8	409.824	20,5	419.116	19,3	9.292	2,3
b) Hazır değerler	399.531	25,8	396.002	23,4	400.316	21,4	549.858	27,4	595.402	27,4	45.544	8,3
Toplam (2)	716.085	46,3	792.432	46,8	902.616	48,2	959.682	47,9	1.014.518	46,8	54.836	5,7
Varlıklar toplamı	1.546.009	100,0	1.692.620	100,0	1.873.296	100,0	2.003.212	100,0	2.169.313	100,0	166.101	8,3

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	2010	2011	2012	2013	2014
	%	%	%	%	%
Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	2.167,31	1.994,33	2.183,25	1.927,03	1.825,57
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	=	=	=	=
Değerler/ Varlıklar toplamı*100	=	=	=	=	=
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	71,30	74,21	78,19	48,04	82,88
Disponibilite oranı	30,03	27,09	22,81	54,65	18,05
Genişletilmiş likidite oranı	1.094,25	872,65	954,00	992,76	902,07
Mali rantabilite oranı	1.961,23	1.746,25	2.151,03	1.732,68	1.537,06
	=	=	=	=	=
Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	20,60	8,31	10,02	5,94	7,40

Çizelge : 97 - Diğer hizmetler sektörünün 2010-2014 yılları mali durumu

M a l i d u r u m	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	19.687.235	45,7	18.048.246	46,3	20.948.195	45,1	23.700.183	50,0	27.783.463	52,3	4.083.280	17,2
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	13.565.533	31,5	13.439.668	34,5	15.176.921	32,7	12.683.939	26,8	12.954.516	24,4	270.577	2,1
b) Kısa süreli	9.851.231	22,9	7.496.050	19,2	10.308.827	22,2	11.016.619	23,2	12.349.476	23,3	1.332.857	12,1
Toplam	23.416.764	54,3	20.935.718	53,7	25.485.748	54,9	23.700.558	50,0	25.303.992	47,7	1.603.434	6,8
3 - Yabancı kaynaklara sırayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	43.103.999	100,0	38.983.964	100,0	46.433.943	100,0	47.400.741	100,0	53.087.455	100,0	5.686.714	12,0
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	4.063.972	9,4	2.494.807	6,4	2.328.027	5,0	2.254.889	4,8	2.304.089	4,3	49.200	2,2
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	16.254.450	37,7	18.624.664	47,8	21.731.669	46,8	19.109.207	40,3	21.578.240	40,6	2.469.033	12,9
Toplam (1)	20.318.422	47,1	21.119.471	54,2	24.059.696	51,8	21.364.096	45,1	23.882.329	45,0	2.518.233	11,8
2 - Dönen varlıklar :												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	20.377.506	47,3	16.653.863	42,7	21.514.556	46,3	24.028.167	50,7	27.937.474	52,6	3.909.307	16,3
b) Hazır değerler	2.408.071	5,6	1.210.630	3,1	859.691	1,9	2.008.478	4,2	1.267.652	2,4	(740.826)	(36,9)
Toplam (2)	22.785.577	52,9	17.864.493	45,8	22.374.247	48,2	26.036.645	54,9	29.205.126	55,0	3.168.481	12,2
Varlıklar toplamı	43.103.999	100,0	38.983.964	100,0	46.433.943	100,0	47.400.741	100,0	53.087.455	100,0	5.686.714	12,0

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)												
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı												
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı												
Disponibilite oranı												
Genişletilmiş likidite oranı												
Mali rantabilite oranı												
	Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100	=	84,70	2010	86,21	2011	82,20	2012	100,00	2013	109,80	2014
	Paraya çevrilebilir ve hazır değerler/ Varlıklar toplamı* 100	=	90,57	93,60	94,99	95,24	95,66					
	Bağlı değerlerin öz kaynaklar*100	=	20,64	13,82	11,11	9,51	8,29					
	Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100	=	24,44	16,15	8,34	18,23	10,26					
	Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100	=	231,30	238,32	217,04	236,34	236,49					
	Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100	=	23,73	16,21	18,13	13,61	16,46					

Çizelge : 98 - Mali kuruluşların 2010-2014 yılları mali durumu

Mali durum	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%
Kaynaklar (Pasif) :												
1 - Öz kaynaklar	8.992.105	12,0	9.298.405	10,5	11.918.154	11,5	12.516.321	9,3	14.671.750	9,3	2.155.429	17,2
2 - Yabancı kaynaklar :												
a) Uzun süreli	6.112.730	8,1	5.152.631	5,8	9.366.447	9,0	12.651.182	9,4	16.662.794	10,6	4.011.612	31,7
b) Kısa süreli	59.943.182	79,9	74.271.233	83,7	82.750.957	79,5	109.581.688	81,3	125.881.227	80,1	16.299.539	14,9
Toplam	66.055.912	88,0	79.423.864	89,5	92.117.404	88,5	122.232.870	90,7	142.544.021	90,7	20.311.151	16,6
3 - Yabancı kaynaklara sirayet eden zarar (-)												
Kaynaklar toplamı	75.048.017	100,0	88.722.269	100,0	104.035.558	100,0	134.749.191	100,0	157.215.771	100,0	22.466.580	16,7
Varlıklar (Aktif) :												
1 - Duran varlıklar :												
a) Bağlı değerler	2.087.939	2,8	2.020.282	2,3	2.526.587	2,4	2.943.136	2,2	2.586.732	1,6	(356.404)	(12,1)
b) Uzun sürede paraya çevrilebilir değerler	31.969.842	42,6	48.503.777	54,7	64.717.809	62,2	76.505.770	56,8	93.424.674	59,4	16.918.904	22,1
Toplam (1)	34.057.781	45,4	50.524.059	56,9	67.244.396	64,6	79.448.906	59,0	96.011.406	61,1	16.562.500	20,8
2 - Dönen varlıklar :												
a) Kısa sürede paraya çevrilebilir değerler	34.618.814	46,1	29.347.189	33,1	23.011.886	22,1	34.412.669	25,5	37.637.187	23,9	3.224.518	9,4
b) Hazır değerler	6.371.422	8,5	8.851.021	10,0	13.779.276	13,2	20.887.616	15,5	23.567.178	15,0	2.679.562	12,8
Toplam (2)	40.990.236	54,6	38.198.210	43,1	36.791.162	35,4	55.300.285	41,0	61.204.365	38,9	5.904.080	10,7
Varlıklar toplamı	75.048.017	100,0	88.722.269	100,0	104.035.558	100,0	134.749.191	100,0	157.215.771	100,0	22.466.580	16,7

Mali rasyolar

Mali yeterlilik oranı (Finansman)	=	2010	2011	2012	2013	2014
		%	%	%	%	%
		13,61	11,71	12,94	10,24	10,29
Paraya çevrilebilir ve hazır değerlerin varlıklar toplamına oranı	=	97,22	97,72	97,57	97,82	98,35
Bağlı değerlerin öz kaynaklara oranı	=	23,22	21,73	21,20	23,51	17,63
Disponiblite oranı	=	10,63	11,92	16,65	19,06	18,72
Genişletilmiş likidite oranı	=	68,38	51,43	44,46	50,46	48,62
Mali rantabilite oranı	=	13,67	16,94	15,82	15,84	15,09

: Öz kaynaklar/yabancı kaynaklar*100

: Paraya çevrilebilir ve hazır

değerler/Varlıklar toplamı*100

: Bağlı değerler/Öz kaynaklar*100

: Hazır değerler / Kısa süreli borçlar*100

: Dönen varlıklar / Kısa süreli borçlar*100

: Dönem sonuçları (Kâr) / Öz kaynaklar*100

Diğer kuruluşların, varlık ve kaynaklarındaki artış oranı mali kuruluşlar dahil olmak üzere bir önceki yıla göre sırasıyla; 2010 yılında %23,6, 2011 yılında %6,8, 2012 yılında %17,7, 2013 yılında %20,9 ve 2014 yılında %15,4 olarak gerçekleşmiş; cari dönem kaynak ve varlıkları beş yıl önceki değerlerine göre %75,4 oranında artmıştır.

2010 yılı kaynaklar toplamının %0,1'i tarım, %38'i hizmetler ve %61,9'u mali sektöre ait iken, 2014 yılında bu kompozisyon %0,04, %26 ve %73,96 olarak değişmiştir.

Tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluş AOÇ, faaliyetlerini %83 gibi yüksek oranda öz kaynakla sürdürmekte olup, kuruluşun son beş yılda bütün dönemlerinin karlı sonuçlandığı, diğer taraftan artan yabancı kaynak kullanımı ile öz kaynak payının kademeli olarak azaldığı gözlenmektedir.

Hizmetler sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlar, diğer kuruluşların 2014 yılı toplam kaynak ve varlıklarının %38'ini kullanmış olup, sektörde ulaştırma-haberleşme ve diğer hizmetler alt sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar bulunmaktadır.

Ulaştırma-haberleşme alt sektöründe çizelgedeki değerler tamamıyla sektörde kalan tek kuruluş TRT'ye ait bulunmaktadır. Faaliyetlerini %95 oranında öz kaynak ile sürdüren kuruluşun toplam varlıklarının %27'sini karşılayan oranda hazır değer bulunmaktadır. 2014 yılında dönem karının geçen yıla göre %34,6 oranında artması sonucunda TRT'nin öz kaynak karlılığı yaklaşık 1 puan artış göstermiştir.

Önceki yıllarda ticaret alt sektöründe değerlendirilen Ekici Tütünleri Satış Piyasalarının Desteklenmesi İşleri, 6456 sayılı Kanunla 18.04.2013 tarihinde KİT'ler içinde diğer hizmetler sektöründe yer alan tta Gayrimenkul AŞ'ye devredilmiştir.

Diğer hizmetler alt sektöründe ise 2014 yılında 4 kuruluş yer almış olup; bu kuruluşların cari dönem kaynak ve varlık toplamaları, diğer tüm kuruluşların kullandığı kaynak ve varlıkların %25'ini, hizmetler sektörünün ise %96'sını oluşturmuştur. Sektör kaynaklarının %52,3'ü öz kaynaklarla karşılanırken, bağlı değerlerin varlıklar içindeki payı ise %4,3'tür. Özellikle sektörde yer alan TOKİ ve MPİ gibi devamlı kar üreten kuruluşlar sayesinde, yüksek karlılık ve likidite oranları ile sektör güçlü mali yapısını korumaktadır.

Mali sektörde yer alan tek kuruluş Vakıfbank olup, sektörün diğer kuruluşlar varlık ve kaynakları içerisindeki payı %74'tür. Bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü 2014 yıl sonunda %15,1 oranında artarken, Banka'nın 2014 yılı aktif büyüklüğü %16,9 oranında artış göstermiştir. 2014 yıl sonu itibarıyla Banka, ödenmiş sermayesinin %70,1'i kadar net dönem karı elde ederken, öz kaynaklarının %12,9'u oranında kar sağlamıştır.

3- Finansman programı ve gerçekleşmesi:

Diğer kuruluşların finansman programları ve gerçekleşme durumları, kuruluşlara göre farklılık göstermekte olup, bu bölümde konsolide olarak veya ayrı ayrı değerlendirme yapmaya gerek görülmemiştir.

E-İŞLETME ÇALIŞMALARI

1-Alımlar:

Diğer kuruluşlar içinde yer alan yedi kuruluşun; 2010-2014 dönemi mal alımlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 99 sayılı, 2014 yılı mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı 99/a, gruplar bazında yıllar itibarıyla ayrıntısı 99/b, 2010-2014 dönemi hizmet alımlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 100 sayılı çizelgelerde gösterilmiştir.

Çizelge: 99- Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla tüm mal alımları

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	22.506	32.370	43.207	62.713	57.565	(5.148)	(8,2)
b) Sanayi (İmalat)	5.183	-	-	-	-	-	-
c) Hizmetler:							
ca)Ulaş.-haberleşme	9.706	9.235	11.593	2.467	12.598	10.131	410,7
cb)Ticaret	969.180	-	-	-	-	-	-
cc)Diğer hizmetler	13.738	12.375	10.381	10.578	11.178	600	5,7
Toplam(c)	992.624	21.610	21.974	13.045	23.776	10.731	82,3
d) Mali kuruluşlar	26.505	25.756	29.237	35.804	39.163	3.359	9,4
Genel toplam	1.046.818	79.737	94.418	111.562	120.504	8.942	8

Çizelge: 99/a- Diğer kuruluşların mal alımlarının gruplar itibarıyla ayrıntısı

(Bin TL)

Sektörler	İlk madde	İşletme malzemesi ve yedek	Ticari mal	Diğer alımlar	Toplam
a) Tarım	41.783	15.417	365	-	57.565
c) Hizmetler:					
ca)Ulaş.-haberleşme	-	12.598	-	-	12.598
cc)Diğer hizmetler	2.116	8.966	-	96	11.178
Toplam(c)	2.116	21.564	-	96	23.776
d) Mali kuruluşlar	-	-	-	39.163	39.163
Genel toplam	43.899	36.981	365	39.259	120.504

Çizelge: 99/b – Diğer kuruluşların gruplar itibarıyla mal alımları

(Bin TL)

Alımlar	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
-İlk madde	30.581	30.037	40.751	48.452	43.899	(4.553)	(9,4)
-İşletme malzemesi ve yedek	24.800	17.702	20.998	25.649	36.981	11.332	44,2
-Ticari mal	960.589	321	321	246	365	119	48,4
-Diğer alımlar	30.848	31.677	32.348	37.215	39.259	2.044	5,5
Toplam	1.046.818	79.737	94.418	111.562	120.504	8.942	8

Çizelge: 100 - Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla hizmet alımları

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a) Tarım	1.611	2.096	2.635	6.033	8.301	2.268	37,6
b) Sanayi (İmalat):	101	-	-	-	-	-	-
c) Hizmetler:							
ca) Ulaş.-haberleşme	27.771	35.226	103.989	123.557	115.122	(8.435)	(6,8)
cb) Ticaret	26.033	-	-	-	-	-	-
cc) Diğer hizmetler	82.849	68.598	43.614	177.128	154.309	(22.819)	(12,9)
Toplam(c)	136.653	103.825	147.603	300.685	269.431	(31.254)	(10,4)
d) Mali kuruluşlar	93.310	95.977	218.389	255.753	267.620	11.867	4,6
Genel toplam	231.675	201.899	368.627	556.438	545.352	(11.086)	(2)

2014 yılında diğer kuruluşların mal alımları önceki yıla göre %8 oranında artarak 120,5 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu artışta, ulaştırma-haberleşme sektöründe yer alan TRT'nin malzeme alımlarındaki %410,7 oranındaki ve mali sektörde yer alan Vakıfbank'ın alımlarındaki %9,4 oranındaki artışlar etkili olmuştur.

Diğer kuruluşlar içinde tarım sektöründe faaliyette bulunan tek kuruluş olan AOÇ'nin, 2014 yılında toplam alım tutarı, bal alım miktarındaki azalışın etkisiyle önceki yıla göre %8,2 oranında azalmıştır. Alımların tamamı iç piyasadan karşılanmıştır. Toplam alımların, 41,8 milyon TL'si esas üretimle ilgili ilk maddelere, 11,5 milyon TL'si yardımcı ilk madde ve malzemelere, 3,9 milyon TL'si yakıtlar ve çeşitli malzemelere, 0,4 milyon TL'si ise ticari mallara ilişkin alımlardan oluşmaktadır.

Sanayi sektöründe yer alan kuruluşlar, 2011 yılından itibaren KİT'ler arasında değerlendirildiğinden bu sektörde alım bulunmamaktadır.

Hizmetler sektörü mal alımları 2014 yılında, %82,3 oranında artarak 23,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında ulaştırma-haberleşme sektörüne ait 12,6 milyon TL tutarındaki mal alımının tamamı TRT tarafından gerçekleştirilmiştir. TRT'nin alımları önceki yıla göre 10,1 milyon TL artmıştır. Yüksek orandaki artış özellikle önceki yıl 1 milyon TL olan teknik yedek malzeme ve resim kayıt malzemesi alımlarının 2014 yılında 9 milyon TL'ye yükselmesinden kaynaklanmıştır.

Diğer hizmetler sektörü mal alımları ise 2014 yılında önceki yıla göre %5,7 oranında artarak 11,2 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu toplamın; 8,8 milyon TL'si MPİ'ye, 2,1 milyon TL'si TOKİ'ye, 224 bin TL'si İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu'na, 103 bin TL'si ise Şeker Kurumu'na ait alımlardan oluşmuştur. MPİ alımlarının tamamına yakını kırtasiye ve şans oyunlarına ilişkin malzeme alımlarına aittir. Diğer kuruluşların alımları ise yakıt, kırtasiye, bilgi işlem malzemesi gibi alımları kapsamaktadır.

Mali kuruluşlar grubunu oluşturan Vakıfbank'ın 2014 yılında 39 milyon TL tutarındaki alım harcamaları, yüksek tutarlı bilgi işlem malzemesi, kırtasiye, basılı kâğıt gibi giderleri içermektedir.

2014 yılında diğer kuruluşların hizmet alımları, önceki yıla göre %2 oranında azalarak 545,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hizmet alımlarının 2013 yılına göre azalmasında TRT ve İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu'na ait alımlardaki düşüş

etkili olmuştur. 2013 ve 2014 yılları hizmet alım tutarlarına, TOKİ tarafından gerçekleştirilen inşaat müşavirlik hizmeti alım harcamaları da dâhil edilmiştir.

Diğer kuruluşlar içinde tarım sektöründe faaliyet gösteren tek kuruluş olan AOC'de 2014 yılında; 3,3 milyon TL tutarında nakliye hizmeti, 1,6 milyon TL tutarında güvenlik hizmeti, 1,6 milyon TL tutarında temizlik hizmeti, 1,8 milyon TL tutarında da tamir ve diğer hizmetler ihale yoluyla satın alınmıştır.

Ulaştırma-haberleşme sektöründe yer alan tek kurum olan TRT'nin 115 milyon TL tutarında hizmet alımı bulunmaktadır. Kurumda, asli ve sürekli kadro tanımlarının içeriğinde belirtilen hizmetler dışındaki çeşitli işlerin yapılmasını teminen yüklenici firmalar aracılığıyla hizmet alımı gerçekleştirilmiş, bu kapsamda yıl içerisinde 25 milyon TL ödeme yapılmıştır. 2014 yılında araç kiralama hizmet alımı işi kapsamında yüklenici firmalara yapılan ödeme ise 4,5 milyon TL tutarındadır. Kalan ödemeler temizlik, güvenlik, danışmanlık gibi hizmet alımlarına ilişkindir.

Hizmet sektöründe TRT dışındaki diğer kuruluşların hizmet alımları ise, 2014 yılında önceki yıla göre %12,9 oranında azalış göstererek, 154,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu tutarın, 120,6 milyon TL'si TOKİ, 29,1 milyon TL'si MPİ, 3,6 milyon TL'si İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu, 1 milyon TL'si ise Şeker Kurumu tarafından gerçekleştirilmiştir.

TOKİ'de 2014 yılı hizmet alımları tutarı önceki yıla göre %21,4 oranında artarak 120,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hizmet alımlarının 91 milyon TL'sini oluşturan müşavirlik hizmetleri, yapım işlerinde inşaat kontrolü, işletmeye alma ve proje yönetimi hizmetlerini yerine getirmek üzere belli istekliler arasında ihale yöntemine göre ihalesi gerçekleştirilen müşavirlik işlerini kapsamaktadır. TOKİ'nin 2013 yılına göre %56 oranında artarak 4,2 milyon TL olarak gerçekleşen koruma ve güvenlik hizmeti alımlarındaki artışta, çeşitli nedenlerle ihaleleri feshedilen alt yapı ve inşaat işlerinde şantiye sahalarının güvenliği için alınan hizmet alımları etkili olmuştur.

İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu tarafından; 2014 yılında 3,6 milyon TL ödeme gerçekleştirilmiştir. 2013 yılında "2020 Olimpiyat ve Paralimpik Oyunları" ev sahipliği hakkını kazanmak amacıyla alınması gereken hizmetler için 49,5 milyon TL ödeme yapılmış iken, 2014 yılında yapılan ödemeler yalnızca Kuruluşun güvenlik, bakım gibi hizmet alımlarına ilişkindir. 2013 yılına göre Kuruluşun hizmet alımlarının 45 milyon TL azalması, diğer kuruluşlara ait genel toplamın azalmasında etkili olmuştur.

2014 yılında mali kuruluşlar grubunu oluşturan Vakıfbank'ın hizmet alımları, 11,8 milyon TL artarak 267,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Reklam ve ilan giderleri, kamu kaynağı kullanılan bir kuruluşta, 70 milyon TL ile toplam içinde en büyük kalemi oluşturmaktadır.

2-Üretim:

233 sayılı KHK kapsamında olmayan, 3346 sayılı Kanun ve kendi kuruluş kanunları uyarınca denetlenen kuruluşlar, tarım, hizmetler ve bankacılık sektörlerinde faaliyet göstermiştir.

a) İşletmeciler kuruluşları:**aa) Tarım sektörü:**

Sektörde AOÇ yer almakta olup, kuruluşun başlıca tarımsal ve hayvansal mallar üretimi 101 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge:101-Başlıca tarımsal ve hayvansal ürün üretimi

Ürün cinsi	Birim	2010	2011	2012	2013	2014	2013'e göre fark		2014 yılı Türkiye üretimi içindeki payı %
							Miktar	%	
Buğday	Ton	361	514	158	541	88	(453)	(83,7)	0,0004
Arpa	Ton	-	-	-	-	-	-	-	
Kuru yonca	Ton	345	152		160	-	160	100,0	
Kuru çayır	Ton	30	74	31	22	-	22	100,0	
Yeşil yonca	Ton	38	81	128		-	-	-	
Meyve fidanı	Adet	20.656		16.741	14.110	22.506	8.396	59,5	
Süs bitkisi	Adet	94.385	83.752	29.847	132.391	70.853	(61.538)	(46,5)	
Pastörize süt	Bin lt	6.027	7.127	10.656	13.825	13.899	74	0,5	1,099
Ayran	Bin lt	701	767	907	1.005	977	(28)	(2,8)	0,179
Yoğurt	Ton	3.101	3.788	5.248	6.240	5.641	(599)	(9,6)	0,522
Tereyağı	Ton	107	136	201	206	174	(32)	(15,5)	
Dondurma	Ton	741	588	722	589	619	30	5,1	
Beyaz peynir	Ton	124	170	242	247	141	(106)	(42,9)	
Kaşar/dil peyniri	Ton	57	75	110	133	94	(39)	(29,3)	
Süt tozu	Ton	8	141		96	0	(96)	100,0	
Bal	Ton	201	273	208	220	232	12	5,5	
Şarap	Bin lt	29	25	8	8	15	7	87,5	
Domates suyu	Bin lt	58	100	68	75	37	(38)	(50,7)	
Meyve suyu	Bin lt	320	309	329	399	289	(110)	(27,6)	
Sirke	Bin lt	14	4		8	5	(3)	100,0	
Pekmez	Ton	6	5	7	12	11	(1)	(8,3)	
Salça	Ton	6	30	12	13	16	3	23,1	
Tahin	Ton	4	4	7	18	16	(2)	(11,1)	
Turşu	Ton	81	100	90	82	91	3	3,4	

Tarım, gıda sanayii ve hizmetler sektörlerinde faaliyet gösteren, AOÇ'nin 2014 yılı sonu itibarıyla toplam arazi varlığı 33.256 dekadır. 2014 yılı içerisinde bitkisel üretim olarak sadece buğday ekimi gerçekleştirilmiştir. Olumsuz hava şartları nedeniyle verim çok düşük gerçekleşmiştir. 1.070 dekar arazide ekim gerçekleştirilmiş, 88 ton ürün elde edilmiş, verim 82 kg/da düzeyinde kalmıştır.

ab) Hizmetler sektörü:**(1) Ulaştırma-haberleşme:**

Kamu radyo ve televizyon işletmeciliği yapan TRT, 2014 yılında yurt içine yayın yapan Radyo-1, TRT-FM, Radyo-3 ve Radyo-4 programları ile bölgesel yayın yapan Antalya, Çukurova, Erzurum, GAP-Diyarbakır ve Trabzon Bölge Radyoları ile 7 gün 24 saat (haftada

168 saat) yayın yapmaktadır. Kuruluş radyo yayınlarını 7 ulusal ve 5 bölgesel radyodan yapmakta olup, 2014 yılında 61.320 saat yayın gerçekleştirmiştir. TRT 2014 yılında, 13'ü ulusal, 3'ü yurt dışı olmak üzere 16 kanaldan televizyon yayını gerçekleştirmiştir.

(2) Diğer hizmetler:

2014 yılında diğer hizmetler sektöründe; MPI, İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu, TOKİ ve Şeker Kurumu faaliyet göstermiştir. Ayrıca Hazine Müsteşarlığı adına alınan tütünlerin hesap ve işlemleri de bu alanda yer almaktadır.

Milli Piyango İdaresi; milli piyango çekilişi, hemen-kazan ve sayısal loto oyunları ile eşya piyangoları gibi karşılığı nakit olmayan çekilişlere izin vermek ve izlemek, talih oyunları işletmelerini denetlemekle görevlendirilmiştir.

2014 yılında brüt satış hasılatı bir önceki yıla göre %2 oranında artışla yaklaşık 2,1 milyon TL olmuş, bu satış tutarının %53 oranına tekabül eden yaklaşık 1,1 milyon TL'si ikramiye olarak dağıtılmış, ayrıca 205 bin TL'si şans oyunları vergisi olarak ödenmiş ve MPI'nin net satış hasılatı 752 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. İdarenin 2014 yılına ait toplam brüt satış tutarı 2.049 bin TL olup; %28 oranında 551 milyon TL'si piyango biletleri satış hasılatını ifade etmektedir. 2014 yılı faaliyetlerinden sağlanan 752 milyon TL net satış hasılatının; %28,8 oranında 217 milyon TL'si Sayısal Loto'dan, %23,0 oranında 173 milyon TL'si Süper Loto'dan, %15,3 oranında 115 milyon TL'si Şans Topu'ndan, %16,8 oranında 127 milyon TL'si Milli Piyango'dan, % 13,0 oranında 92 milyon TL'si On Numara'dan, %3,8 oranında 28 milyon TL'si Hemen Kazan şans oyunundan elde edilmiştir.

İstanbul kentinin “Uluslararası Olimpiyat Anlaşma Şartlarına” uygun olarak olimpiyatlara hazırlanması ve olimpiyat oyunlarının düzenlenmesi ile ilgili esas ve usulleri belirlemek amacıyla kurulan İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu (HDK) bir yandan olimpiyat oyunları için alt yapı yatırımlarının gerçekleştirilmesine çalışırken, diğer yandan olimpiyat oyunlarının İstanbul'da yapılması için gerekli çalışmalarını yürütmektedir. HDK, faaliyetlerine başladığı ilk yıllarda Olimpiyat Oyunları'nın organizasyonu ile ilgili olarak projeler hazırlayan ve bu projelerin tanıtımını IOC nezdinde yapan bir Kurul iken, başta Atatürk Olimpiyat Stadyumu olmak üzere doğrudan spor tesisleri inşa eden yatırımcı bir kuruluş niteliğini alarak İstanbul Olimpiyat Projesini hayata geçirmek üzere yatırımlara başlamıştır.

TOKİ'nin başlıca görevi, konut ihtiyacının karşılanması amacıyla; ferdi ve toplu konut kredisi vermek, konut ve alt yapı uygulamaları yapmak ve yaptırmak suretiyle konut piyasasında Devletin düzenleyici rolünü yerine getirmek ve fiyat istikrarını oluşturmak, İdareye kaynak sağlamak üzere kâr amaçlı projeler geliştirmek olarak belirlenmiştir.

Esas itibarıyla alt yapı arsa üretimi ve toplu konut yapımcılarına kredi desteği sağlama görevlerini ifa eden İdare, 2002 yılından itibaren sosyal konut üretimine, 2008 yılından itibaren de kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet binası, hastane, okul vb. tesislerin yapımına ağırlık ve öncelik vermeye başlamıştır.

TOKİ konut seferberliği kapsamında, 2003-2014 döneminde 656.587 adet konut sayısına ulaşmış olup, 534.982 adet konutun yapımı tamamlanarak teslim edilmiştir. Kredi verilen konut sayısı 2013 yılında 501 adet iken, 2014 yılında 1.784 adet olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında 1.784 adet konuta toplam 133 milyon TL kredi kullandırılmıştır.

2013 yılında 6,6 milyar TL'ye ulaşan konut yatırım harcamaları, 2014 yılında 6,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Şeker Kurumu yurt içi şeker talebini yurt içi üretimle karşılanması ilkesi doğrultusunda sektörde düzenlemeler yapmaktadır. Şeker arzı Şeker Kurulu tarafından belirlenen kotayla planlanmakta ve üretimde de istikrar sağlanmaktadır.

Türkiye'nin şeker üretim kapasitesi 3.151 bin ton/yıl pancar şekeri ve 1.000 bin ton/yıl nişasta kökenli şeker olmak üzere toplam 4.141 bin ton/yıl düzeyindedir. Şeker Kanunu'nda A Kotası; yurt içi talebe göre üretilen ve pazarlama yılı içinde iç pazara verilebilen şeker miktarı, B Kotası; A kotasının belli bir oranına tekabül eden ve güvenlik payı için bulundurulmak üzere üretilen şeker miktarı olarak tanımlanmaktadır.

Şeker Kurulu tarafından 2014/2015 pazarlama yılında A kotası pancar şekeri için 2.260 bin ton, nişasta bazlı şeker için 250 bin ton, B kotası pancar şekeri için 68 bin ton kota belirlenmiş ve bu kotalar üreticilere kapasiteleri oranında tahsis edilmiştir.

4733 sayılı kanununun geçici 6 ncı maddesi hükümleri kapsamında, Hazine Müsteşarlığı adına alınan tütünler için 2014 yılında yapılan işletme faaliyetleri ve satışları, tta Gayrimenkul AŞ'nin işletmeleri aracılığı ile yerine getirilmekte, muhasebe kayıtları Genel Müdürlük merkezinde ayrı olarak tutulmaktadır.

2014 yılında; 210.738 ton işlenmiş yaprak tütün 695,4 bin TL bedelle yurt dışına, çeşitli firmalara satılmıştır. İhraç kaydıyla satılarak bedeli tahsil edilmek suretiyle tüccara teslim edilen 2 milyon TL tutarında 815 ton tütün dışında, 2014 yılı sonu itibarıyla tütün stoku bulunmamaktadır.

Bedeli peşin tahsil edilerek alıcı firmalara teslim edilmiş bulunan tütünlerin tamamının ihraç işlemlerinin sonuçlanması ve faturasının kesilmesinin ardından stok hesaplarından çıkarılması ve hesabın tasfiyesi beklenmektedir.

2- Mali kuruluşlar:

Vakıfbank'ın vakıf hisseleri kamu payı olarak kabul edilmediğinden Banka, Anayasa'nın 165 inci maddesine göre denetlenmemekte; 6219 sayılı Kanun'un 14/2 maddesi uyarınca Sayıştay tarafından hazırlanan rapor Banka Genel Kuruluna sunulmaktadır.

Banka'nın sektörden aldığı payda 2014 yılında fazla bir değişim olmamıştır. Toplam aktiflerden aldığı pay 0,1 puan artarak %8,8, kredilerden aldığı pay 0,1 puan artarak %9,1 mevduattan aldığı pay 0,1 puan artarak %8,7 olmuştur.

Banka'nın 2010-2014 yılları arasındaki performansı değerlendirildiğinde, toplam aktif-pasif, finansal varlıklar, kredi, mevduat ve net dönem kârı kalemlerinde sektör ortalamasının üzerinde, öz kaynaklarında ise sektöre paralel bir artış görülmektedir. Aynı dönemde, sektörün sermaye yeterlilik standart (SYR) oranı 2 puan azalarak %15,7 olarak gerçekleşirken, Bankanın sermaye yeterlilik standart oranı 0,4 puan azalarak %14 olarak gerçekleşmiştir.

Banka'nın 2010-2014 yıllarına ait önemli finansal verileri, sektör bankaları ile birlikte 102, mevduat bankaları içindeki yerini gösteren seçilmiş performans değerleri 103 sayılı çizelgede verilmiştir.

Çizelge: 102- T.Vakıflar Bankasının başlıca finansal verileri

(Milyon TL)

Başlıca değerler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
1- Öz kaynaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	106.420	113.709	145.635	153.338	186.344	33.006	21,5
b) Vakıfbank	8.559	9.298	11.918	12.616	14.772	2.156	17,1
Toplam (1)	114.979	123.007	157.553	165.954	201.116	35.162	21,2
2- Mevduat:							
a) Diğer mevduat bankaları	566.980	637.981	702.774	861.780	965.881	104.101	12,1
b) Vakıfbank	47.701	60.939	67.242	81.533	91.757	10.224	12,5
Toplam (2)	614.681	698.920	770.016	943.313	1.057.638	114.325	12,1
3- Krediler ve alacaklar:							
a) Diğer mevduat bankaları	445.055	579.409	665.385	876.586	1.041.619	165.033	18,8
b) Vakıfbank	44.861	57.309	68.133	86.752	104.584	17.832	20,6
Toplam (3)	489.916	636.718	733.518	963.338	1.146.203	182.865	19,0
4- Finansal varlıklar (net):							
a) Diğer mevduat bankaları	286.011	276.775	269.065	277.076	293.977	16.901	6,1
b) Vakıfbank	18.096	19.285	18.468	22.128	23.558	1.430	6,5
Toplam (4)	304.107	296.060	287.533	299.204	317.536	18.332	6,1
5- Toplam aktifler:							
a) Diğer mevduat bankaları	856.985	1.029.935	1.140.836	1.429.762	1.645.562	215.800	15,1
b) Vakıfbank	73.962	89.184	104.580	135.496	158.218	22.722	16,8
Toplam (5)	930.947	1.119.119	1.245.416	1.565.258	1.803.780	238.522	15,2
6- Net dönem kârı:							
a) Diğer mevduat bankaları	19.361	16.950	20.079	20.887	21.174	287	1,4
b) Vakıfbank	1.157	1.227	1.460	1.586	1.753	167	10,5
Toplam (6)	20.518	18.177	21.539	22.473	22.927	454	2,0

Çizelge: 102- T.Vakıflar Bankasına ait rasyolar

(%)

Rasyolar	Mevduat bankaları									
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Sermaye yeterlilik standart oranı	17,7	15,5	17,2	14,6	15,7	14,4	13,4	16,1	13,7	14,0
Öz kaynaklar / toplam aktifler	12,4	11	12,7	10,6	11,4	11,6	10,4	11,4	9,3	9,3
Toplam krediler / toplam aktifler	52,6	56,9	58,9	61,5	63,5	60,7	64,3	65,1	64	66,1
Tüketici kredileri/toplam krediler	35,3	34,3	35,2	33,1	30,0	33,3	36,8	35,6	35,1	31,4
Takipteki krediler (brüt)/toplam kre	3,8	2,7	2,9	2,8	2,9	5,1	3,8	4	4,1	3,8
Finansal varlıklar (net) /toplam akti	32,7	26,6	23,1	19,4	17,8	24,5	21,6	17,7	16,3	14,9
Likit aktifler / toplam aktifler	32,9	31	31,4	28,8	27,9	29,5	25,5	27,2	28,3	26,0
Net dönem kârı / toplam aktifler	2,2	1,6	1,7	1,4	1,3	1,6	1,4	1,4	1,2	1,1
Net dönem kârı / öz kaynaklar	17,8	14,8	13,7	13,5	11,4	13,5	13,2	12,3	12,6	11,9
Grup payı :										
Toplam kaynaklar (toplam aktifler)	-	-	-	-	-	7,9	8	8,4	8,7	8,8
Toplam krediler ve alacaklar	-	-	-	-	-	9,2	9	9,3	9,0	9,1
Toplam mevduat	-	-	-	-	-	7,8	8,7	8,7	8,6	8,7

Kaynak: Bankalar Birliği'nin Mayıs 2015'de yayımlanan "Bankalarımız 2014" kitapçığı

Banka toplam aktiflerinin %66,1'i, sektörde ise %63,5'i kredilerden oluşmaktadır. Takipteki kredilerin toplam kredilere (brüt) oranındaki gelişime bakıldığında; satışı yapılan takipteki kredilerde dahil olmak üzere, sektörün bu oranında 0,9 puanlık bir iyileşme,

Bankada ise herhangi bir satış işlemi yapmamasına karşın 1,3 puanlık bir iyileşme gerçekleştirmiştir. Satışı yapılan takip tutarlarının brüt takip rakamlarına eklenmesi durumunda 2014 yıl sonu itibarıyla %2,9 olan sektörün takibe dönüşüm oranı %4,24, Bankanın ise %3,8 olarak gerçekleşmektedir.

Diğer yandan sektörün “net dönem kârı/toplam aktifler” oranı %1,3 olup, Banka %1,1 oranı ile sektörün gerisinde kalmıştır. Sektörde “net dönem kârı/öz kaynaklar” oranı %11,4 iken, bu oran Bankada %11,9 oranı ile sektörün üstünde yer almıştır. Banka 2014 yıl sonu itibarıyla aktif toplamında, kredilerde 6. sırada, mevduatta, öz kaynakta ve kârlılıkta 7. sırada yer alarak; 2013 yıl sonundaki konumunu, 2014 yılında da sürdürmüştür.

3- Satışlar:

2014 yılında 9,2 milyar TL olarak gerçekleşen diğer kuruluşlar net satış hasılatının; %77,1’i diğer hizmetler, %21,9’u ulaştırma haberleşme, %1’i tarım sektöründen elde edilmiştir. 2014 yılı net satış hasılatının 2013 yılına göre %36,7 oranında 2,5 milyar TL artmasında, diğer hizmetler sektöründe faaliyet gösteren TOKİ’nin satış hasılatı artışı etkili olmuştur.

Diğer kuruluşların 2010-2014 dönemine ait net satış hasılatları, sektör bazında ayrıntılı olarak cari fiyatlarla 104/a sayılı, sabit fiyatlarla 104/b sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge 104/a-Net satış hasılatı(*) (Cari fiyatlarla)

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	33.621	38.721	51.600	64.772	64.658	(114)	(0,2)
b)Sanayi (İmalat)	7.144						
c)Hizmetler:							
ca)Ulaştırma-haberleşme	1.121.287	1.202.498	1.375.506	1.477.226	1.548.449	71.223	4,8
cb)Ticaret	1.134.660	513	352	330		(330)	(100,0)
cc)Diğer hizmetler	8.670.465	7.479.008	6.372.045	5.206.543	7.614.508	2.407.965	46,2
Toplam (c)	10.926.412	8.682.019	7.747.903	6.684.099	9.162.957	2.478.858	37,1
Genel toplam	10.967.177	8.720.740	7.799.503	6.748.871	9.227.615	2.478.744	36,7

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge 104/b-Net satış hasılatı(*) (2003 yılı fiyatlarla)

(Bin TL)

Sektörler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	%
a)Tarım	18.831	19.138	24.893	29.211	27.416	(1.795)	(6,1)
b) Sanayi (İmalat)	4.001						
c)Hizmetler:							
ca)Ulaştırma-haberleşme	628.031	594.325	663.566	666.197	656.568	(9.630)	(1,4)
cb)Ticaret	635.521	254	170	149		(149)	(100,0)
cc)Diğer hizmetler	4.856.315	3.696.440	3.073.976	2.348.040	3.228.675	880.636	37,5
Toplam (c)	6.119.868	4.291.019	3.737.712	3.014.386	3.885.243	870.857	28,9
Genel toplam	6.142.700	4.310.157	3.762.605	3.043.597	3.912.659	869.062	28,6

(*) Mali kuruluşlar hariç

a) Tarım sektörü:

Sektörde yer alan AOÇ'nin 2014 yılı net satış hasılatı 2013 yılına göre %0,2 oranında azalışla 64,7 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %86'sı ziraat sanatları ürünleri, %11,7'si mayalandırılmış ürünler, %1,6'sı bitkisel üretim, %0,7'si ticari mal satışından elde edilmiştir.

c) Hizmetler sektörü:

ca) Ulaştırma-haberleşme sektörü:

Sektörde yer alan TRT'nin 2014 yılı net satış hasılatı, 2013 yılına göre %4,8 oranında 71,2 milyon TL artışla 1,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Hasılatın; %51,8'i elektrik payı gelirlerinden, %38,8'i bandrol gelirlerinden, %5,1'i reklam gelirlerinden, %1,2'si sponsorluk gelirlerinden, %3,1'i diğer gelirlerden oluşmuştur.

cb) Ticaret sektörü:

Sektörde faaliyet gösteren ve 2013 yılında 330 bin TL net satış hasılatı elde eden Ekici Tütünleri Satış Piyasalarının Desteklenmesi İşleri'nin 18.04.2013 tarih ve 28622 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6456 sayılı Kanun'un 28 inci maddesi ile tta Gayrimenkul AŞ'ye devredilmesi nedeniyle, sektörde 2014 yılında net satış hasılatı elde edilmemiştir.

cc) Diğer hizmetler sektörü:

Sektörün net satış hasılatının %90'ını sağlayan TOKİ'nin 2014 yılı hasılatı, 2013 yılına göre %53,9 oranında 2,4 milyar TL artarak 6,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılı net satış hasılatının; %86,6'sı olağan taşınmaz satış gelirinden, %8,4'ü gelir paylaşım esaslı satış gelirinden, %4,5'i kredili taşınmaz satışları faiz gelirinden, %0,5'i devredilen varlıklar satış geliri ile diğer faaliyet gelirlerinden oluşmuştur. Satış hasılatındaki artışta olağan taşınmaz satış gelirlerindeki artış etkili olmuştur.

2014 yılında sektörde faaliyet gösteren MPİ 751,9 milyon TL, T. Şeker Kurumu 8,1 milyon TL, İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlama ve Düzenleme Kurulu 2,5 milyon TL net satış hasılatı elde etmiştir.

4- Stoklar:

Diğer kuruluşların 2010-2014 dönemine ilişkin stoklarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 105 sayılı, 2014 yılı stoklarının malzeme grupları ve sektörler itibarıyla ayrıntısı 105/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 105 - Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları stokları (Bin TL)

Stoklar	2010		2011		2012		2013		2014		Son iki yıl farkı	
	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%	Tutar	%
a) Tarım:	9.628	0,1	13.131	0,3	14.204	0,3	20.697	0,3	15.813	0,2	(4.884)	(23,6)
b) Sanayi (imalat):	3.026											
c) Hizmetler:												
-Ulaştırma - haberleşme	47.991	0,6	49.926	1,2	72.688	1,4	66.402	0,9	66.966	0,9	564	0,8
-Ticaret	25.986	0,3	711	0	1.413	0		0				
-Diğer hizmetler	7.327.123	98,6	4.231.139	98,4	4.932.708	98,1	7.205.683	98,7	7.185.828	98,7	(19.855)	(0,3)
Hizmetler toplamı	7.401.100	99,6	4.281.776	99,5	5.006.809	99,6	7.272.085	99,6	7.252.794	99,7	(19.291)	(0,3)
Ara toplam	7.413.754	99,8	4.294.907	99,8	5.021.013	99,9	7.292.782	99,9	7.268.607	99,9	(24.175)	(0,3)
d) Mali kuruluşlar	15.777	0,2	6.780	0,2	7.248	0,1	5.194	0,1	9.164	0,1	3.970	76,4
Genel toplam	7.429.531	100	4.301.687	100	5.028.261	100	7.297.976	100	7.277.771	100	(20.205)	(0,3)

Çizelge : 105/a - Stok türleri itibarıyla diğer kuruluşların 2014 yılı stokları

(Bin TL)

Stoklar	İlk mad. malz.	Yarı mamul	Mamul	Ticari mal	Diğer	Toplam
a)Tarım	8.833	884	6.050	46		15.813
b)Sanayi :						
c)Hizmetler:						
-Ulaş- haberleşme	13.957		164	1.069	51.776	66.966
-Ticaret						
-Diğer hizmetler	871	6.892.731	282.622		9.604	7.185.828
Hizmetler toplamı	14.828	6.892.731	282.786	1.069	61.380	7.252.794
Ara toplam	23.661	6.893.615	288.836	1.115	61.380	7.268.607
d)Mali kuruluşlar					9.164	9.164
Genel toplam	23.661	6.893.615	288.836	1.115	70.544	7.277.771

2014 yılında diğer kuruluşların yıl sonu stokunun tamamına yakını, hizmetler sektörünün diğer hizmetler alt başlığında izlenen TOKİ'ye aittir. TOKİ'nin stokları, ağırlıklı olarak arazi ve arsa stokları ile olağan taşınmaz stoklarından oluşmaktadır. TOKİ stoklarının önceki yıla göre yaklaşık aynı kaldığı görülmüştür.

Diğer kuruluşların stokları, 2011 yılında kuruluşların raporda yeniden tasnif edilmesi nedeniyle azalmış, 2012-2013 döneminde artan bir trend izlemiş, 2014 yılında ise geçen yıla göre sadece %0,3 oranında azalmıştır. 2014 yıl sonu stoklarının geçen yıla aynı kalmasının nedeni, TOKİ stoklarının geçen yıla göre önemli bir değişiklik göstermemesidir. Önceki yıllarda olduğu gibi, 2014 yılı itibarıyla de stokların tamamına yakını hizmetler sektöründe bulunmaktadır.

5-İşletme sonuçları:

a)Satışların kârlılığı:

2014 yılında diğer kuruluşların brüt satışları toplamı önceki döneme göre %31,8 oranında artış göstererek 10,7 milyar TL'ye, satışların maliyeti %55,8 artarak 4,8 milyar TL'ye, satış maliyetleri toplamı da %45,5 oranında artışla 5,8 milyar TL'ye, faaliyet sonucu da %24,1 oranında artışla 3,4 milyar TL'ye yükselmiştir.

Diğer kuruluşların 2010-2014 dönemi satış sonuçlarının oluşumu cari fiyatlarla 106/a, 2003 yılı sabit fiyatlarıyla 106/b, satış sonuçlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 107 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

b) Dönem sonuçları:

Diğer kuruluşların 2010-2014 yıllarında dönem sonuçlarının oluşumu cari fiyatlarla 108/a, 2003 yılı fiyatlarıyla 108/b, 2014 yılı dönem sonuçlarının sektörler itibarıyla ayrıntısı 109, kuruluşların brüt satış kârı veya zararı, işletme faaliyetleri ve dönem sonuçları 110, aynı dönemde kaydedildiği hesaplar ve ödendiği yerler itibarıyla finansman giderleri 111 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge : 106/a- Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları satış sonuçları (Cari fiyatlarla) (*) (Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7)%
2010	12.142.150	1.174.973	10.967.177	6.180.154	233.219	442.393	6.855.766	4.111.411	60,0
2011	9.942.294	1.221.554	8.720.740	5.528.297	236.358	514.125	6.278.780	2.441.960	38,9
2012	9.079.062	1.279.559	7.799.503	3.662.641	245.311	543.847	4.451.799	3.347.704	75,2
2013	8.107.927	1.359.056	6.748.871	3.104.474	279.593	596.246	3.980.313	2.768.558	69,6
2014	10.686.562	1.458.947	9.227.615	4.836.203	285.356	671.636	5.793.195	3.434.420	69,6
Son iki yıl farkı	2.578.635	99.891	2.478.744	1.731.729	5.763	75.390	1.812.882	665.862	36,7
Artış veya azalış(%)	31,8	7,4	36,7	55,8	2,1	12,6	45,5	24,1	52,8

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge : 106/b - Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları satış sonuçları (2003 yılı fiyatlarıyla) (*) (Bin TL)

Yıllar	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7)%
2010	6.800.801	658.101	6.142.700	3.461.495	130.626	247.784	3.839.905	2.302.795	60,0
2011	4.913.900	603.743	4.310.157	2.732.317	116.818	254.102	3.103.237	1.206.919	38,9
2012	4.379.884	617.280	3.762.605	1.766.916	118.342	262.360	2.147.619	1.614.986	75,2
2013	3.656.502	612.905	3.043.597	1.400.051	126.090	268.894	1.795.036	1.248.560	69,6
2014	4.531.276	618.617	3.912.659	2.050.629	120.996	284.785	2.456.409	1.456.250	59,3
Son iki yıl farkı	(723.382)	(4.374)	(719.008)	(366.865)	7.749	6.534	(352.583)	(366.425)	(5,6)
Artış veya azalış(%)	(19,8)	(0,7)	(23,6)	(26,2)	6,1	2,4	(19,6)	(29,3)	(8,1)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

Çizelge: 107- Diğer kuruluşların sektörler itibarıyla 2014 yılı satış sonuçları (*) (Bin TL)

Satış sonuçları	Brüt satışlar (1)	Satış indirimleri (2)	Net satışlar (3=1-2)	Satışların maliyeti (4)	Pazarlama satış ve dağıtım giderleri (5)	Diğer giderler (6)	Satış maliyeti tutarı (7=4+5+6)	Faaliyet kârı veya zararı (8=3-7)	Satış maliyetine göre kâr veya zarar (8/7) (%)
a) Tarım	72.383	7.725	64.658	74.137	3.428	7.058	84.623	(19.965)	(23,6)
b) Sanayi									
c) Hizmetler:									
(1) Ulaştırma-haberleşme	1.550.092	1.643	1.548.449	924.224	7.925	514.949	1.447.098	101.351	7,0
(2) Ticaret			0				0	0	
(3) Diğer hizmetler	9.064.087	1.449.579	7.614.508	3.837.842	274.003	149.629	4.261.474	3.353.034	78,7
Toplam (c)	10.614.179	1.451.222	9.162.957	4.762.066	281.928	664.578	5.708.572	3.454.385	60,5
Diğer kuruluşlar toplamı	10.686.562	1.458.947	9.227.615	4.836.203	285.356	671.636	5.793.195	3.434.420	59,3

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 108/a - Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları dönem sonucunun oluşumu (*) (Cari fiyatlarla)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A-Brüt satışlar	12.142.150	9.942.294	9.079.062	8.107.927	10.686.562	2.578.635	31,8
1-Yurt içi satışlar	10.846.657	8.886.544	7.844.097	6.725.419	9.260.443	2.535.024	37,7
2-Yurt dışı satışlar	24.710	15.728	19.147	16.635	17.216	581	3,5
3-Diğer gelirler	1.270.783	1.040.022	1.215.818	1.365.873	1.408.903	43.030	3,2
B-Satış indirimleri (-)	1.174.973	1.221.554	1.279.559	1.359.056	1.458.947	99.891	7,4
1- Satıştan iadeler (-)	74.004	2.534	8.949	13.092	155.490	142.398	1.087,7
2- Satış iskontoları (-)	10.710	1			1.773		
3- Diğer indirimler (-)	1.090.259	1.219.019	1.270.610	1.345.964	1.301.684	(44.280)	(3,3)
C-Net satışlar	10.967.177	8.720.740	7.799.503	6.748.871	9.227.615	2.478.744	36,7
D-Satışların maliyeti (-)	6.180.154	5.528.297	3.662.641	3.104.474	4.836.203	1.731.729	55,8
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	825.213	39.375	2.740.680	2.237.824	3.869.960	1.632.136	72,9
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	998.937	155.217	3.062	2.742	605	(2.137)	(77,9)
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	1.066.441	838.431	872.624	863.908	965.638	101.730	11,8
4-Diğer satışların maliyeti (-)	3.289.563	4.495.274	46.275				
Brüt satış kârı veya zararı	4.787.023	3.192.443	4.136.862	3.644.397	4.391.412	747.015	20,5
E-Faaliyet giderleri (-)	675.612	750.483	789.158	875.839	956.992	81.153	9,3
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	200	799	856	930	618	(312)	(33,5)
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	233.219	236.358	245.311	279.593	285.356	5.763	2,1
3-Genel yönetim giderleri (-)	442.193	513.326	542.991	595.316	671.018	75.702	12,7
Faaliyet kârı veya zararı	4.111.411	2.441.960	3.347.704	2.768.558	3.434.420	665.862	24,1
F-Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar	646.066	665.633	706.005	758.866	850.352	91.486	12,1
1-İştiraklerden temettü gelirleri	4.499	141.447	89.622	150.444	230.945	80.501	53,5
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri							
3-Faiz gelirleri	128.458	112.003	131.286	106.805	130.508	23.703	22,2
4-Komisyon gelirleri	1		811			0	100,0
5-Konusu kalmayan karşılıklar	104.963	8.685	5.063	11.283	9.926	(1.357)	(12,0)
6-Menkul kıymet satış kârları	182	10	9	22	4	(18)	(81,8)
7-Kambiyo kârları	7.052	3.802	2.992	94.979	45.816	(49.163)	(51,8)
8-Reeskont faiz gelirleri	55.477						
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	345.434	399.686	476.222	395.333	433.153	37.820	9,6
G-Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar (-)	270.101	88.713	90.581	343.501	64.874	(278.627)	(81,1)
1-Komisyon giderleri (-)	299	200	795	102	128	26	25,5
2-Karşılık giderleri (-)	66.565	35.458	14.818	165.085	18.807	(146.278)	(88,6)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)							
4-Kambiyo zararları (-)	4.642	5.439	3.364	14.948	5.253	(9.695)	(64,9)
5-Reeskont faiz giderleri (-)	126.196						
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	72.399	47.616	71.604	163.366	40.686	(122.680)	(75,1)
H-Finansman giderleri (-)	206.224	13.869	861	2.195	468	(1.727)	(78,7)
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	98.579	8.843	22	2.195	353	(1.842)	(83,9)
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	107.645	5.026	839		115	115	
Olağan kâr veya zarar	4.281.152	3.005.011	3.962.267	3.181.728	4.219.430	1.037.702	32,6
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	630.048	105.398	90.673	189.145	524.692	335.547	177,4
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	64.720	53.879	71.249	22.731	15.114	(7.617)	(33,5)
Dönem kârı veya zararı	4.846.480	3.056.530	3.981.691	3.348.142	4.729.008	1.380.866	41,2
K-Dönem kârı vergi ve diğ.yasal yüküm.karş.(-)	396.869	397.605	433.464	470.283	1.027	(469.256)	(99,8)
Dönem net kârı veya zararı	4.449.611	2.658.925	3.548.227	2.877.859	4.727.981	1.850.122	64,3

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 108/b - Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları dönem sonucunun oluşumu (*) (2003 yılı fiyatlarıyla)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A-Brüt satışlar	6.800.801	4.913.900	4.379.884	3.656.502	4.531.276	874.775	23,9
1-Yurt içi satışlar	6.075.197	4.392.104	3.784.117	3.033.020	3.926.579	893.558	29,5
2-Yurt dışı satışlar	13.840	7.773	9.237	7.502	7.300	(202)	(2,7)
3-Diğer gelirler	711.764	514.023	586.530	615.980	597.398	(18.582)	(3,0)
B-Satış indirimleri (-)	658.101	603.743	617.280	612.905	618.617	5.712	0,9
1- Satıştan iadeler (-)	41.450	1.252	4.317	5.904	65.930	60.026	1.016,7
2- Satış iskontoları (-)	5.999				752		
3- Diğer indirimler (-)	610.653	602.490	612.963	607.001	551.935	(55.066)	(9,1)
C-Net satışlar	6.142.700	4.310.157	3.762.605	3.043.597	3.912.659	869.062	28,6
D-Satışların maliyeti (-)	3.461.495	2.732.317	1.766.916	1.400.051	2.050.629	650.577	46,5
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	462.201	19.461	1.322.148	1.009.211	1.640.926	631.715	62,6
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	559.503	76.715	1.477	1.237	257	(980)	(79,3)
3-Satılan hizmet maliyeti (-)	597.312	414.388	420.968	389.604	409.446	19.842	5,1
4-Diğer satışların maliyeti (-)	1.842.480	2.221.754	22.324				
Brüt satış kârı veya zararı	2.681.205	1.577.840	1.995.688	1.643.545	1.862.030	218.485	13,3
E-Faaliyet giderleri (-)	378.409	370.920	380.702	394.985	405.780	10.796	2,7
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)	112	395	413	419	262	(157)	(37,5)
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	130.626	116.818	118.342	126.090	120.996	(5.095)	(4,0)
3-Genel yönetim giderleri (-)	247.672	253.707	261.948	268.475	284.523	16.048	6,0
Faaliyet kârı veya zararı	2.302.795	1.206.919	1.614.986	1.248.560	1.456.250	207.690	16,6
F-Diğer faaliyetlerden oluşan gelir ve kârlar	361.861	328.984	340.588	342.232	360.563	18.331	5,4
1-İştiraklerden temettü gelirleri	2.520	69.909	43.235	67.847	97.924	30.077	44,3
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri							
3-Faiz gelirleri	71.949	55.357	63.334	48.167	55.338	7.171	14,9
4-Komisyon gelirleri	1		391				
5-Konusu kalmayan karşılıklar	58.790	4.292	2.442	5.088	4.209	(880)	(17,3)
6-Menkul kıymet satış kârları	102	5	4	10	2	(8)	(82,9)
7-Kambiyo kârları	3.950	1.879	1.443	42.833	19.427	(23.407)	(54,6)
8-Reeskont faiz gelirleri	31.073						
9-Enflasyon düzeltmesi kârları							
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	193.477	197.542	229.737	178.287	183.664	5.377	3,0
G-Diğer faaliyetlerden oluşan gider ve zararlar (-)	151.283	43.846	43.698	154.912	27.508	(127.404)	(82,2)
1-Komisyon giderleri (-)	167	99	384	46	54	8	18,0
2-Karşılık giderleri (-)	37.283	17.525	7.148	74.450	7.974	(66.475)	(89,3)
3-Menkul kıymet satış zararları (-)							
4-Kambiyo zararları (-)	2.600	2.688	1.623	6.741	2.227	(4.514)	(67,0)
5-Reeskont faiz giderleri (-)	70.682						
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)							
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	40.551	23.534	34.543	73.675	17.252	(56.423)	(76,6)
H-Finansman giderleri (-)	115.506	6.855	415	990	198	(791)	(80,0)
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)	55.214	4.371	11	990	150	(840)	(84,9)
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)	60.292	2.484	405		49	49	
Olağan kâr veya zarar	2.397.867	1.485.203	1.911.461	1.434.891	1.789.107	354.216	24,7
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	352.889	52.092	43.742	85.300	222.478	137.178	160,8
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	36.250	26.629	34.372	10.251	6.409	(3.843)	(37,5)
Dönem kârı veya zararı	2.714.507	1.510.666	1.920.831	1.509.940	2.005.176	495.236	32,8
K-Dönem kârı vergi ve diğ.yasal yüküml.karş.(-)	222.286	196.513	209.110	212.088	435	(211.652)	(99,8)
Dönem net kârı veya zararı	2.492.221	1.314.153	1.711.721	1.297.853	2.004.741	706.888	54,5

(*) Mali kuruluşlar hariç

Çizelge: 109- Diğer kuruluşların 2014 yılı dönem sonucunun oluşumu (*)

(Bin TL)

Gelir ve giderler	Tarım	Hizmetler				Toplam
		Ulaştırma haberleşme	Ticaret	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı	
A-Brüt satışlar	72.383	1.550.092		9.064.087	10.614.179	10.686.562
1-Yurt içi satışlar	72.383	140.116		9.047.944	9.188.060	9.260.443
2-Yurt dışı satışlar		1.073		16.143	17.216	17.216
3-Diğer gelirler		1.408.903			1.408.903	1.408.903
B-Satış indirimleri (-)	7.725	1.643		1.449.579	1.451.222	1.458.947
1- Satıştan iadeler (-)	5.952	1.643		147.895	149.538	155.490
2- Satış iskontoları (-)	1.773					1.773
3- Diğer indirimler (-)				1.301.684	1.301.684	1.301.684
C-Net satışlar	64.658	1.548.449		7.614.508	9.162.957	9.227.615
D-Satışların maliyeti (-)	74.137	924.224		3.837.842	4.762.066	4.836.203
1-Satılan mamuller maliyeti (-)	73.788	109		3.796.063	3.796.172	3.869.960
2- Satılan ticari mallar maliyeti (-)	349	256			256	605
3-Satılan hizmet maliyeti (-)		923.859		41.779	965.638	965.638
4-Diğer satışların maliyeti (-)						
Brüt satış kârı veya zararı	(9.479)	624.225		3.776.666	4.400.891	4.391.412
E-Faaliyet giderleri (-)	10.486	522.874		423.632	946.506	956.992
1-Araştırma ve geliştirme giderleri (-)		494		124	618	618
2-Pazarlama, satış ve dağıtım giderleri (-)	3.428	7.925		274.003	281.928	285.356
3-Genel yönetim giderleri (-)	7.058	514.455		149.505	663.960	671.018
Faaliyet kârı veya zararı	(19.965)	101.351	0	3.353.034	3.454.385	3.434.420
F-Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar	38.419	74.891		737.042	811.933	850.352
1-İştiraklerden temettü gelirleri				230.945	230.945	230.945
2-Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri						
3-Faiz gelirleri	742	47.936		81.830	129.766	130.508
4-Komisyon gelirleri						
5-Konusu kalmayan karşılıklar	912	1.391		7.623	9.014	9.926
6-Menkul kıymet satış kârları		4			4	4
7-Kambiyo kârları		2.740		43.076	45.816	45.816
8-Reeskont faiz gelirleri						
9-Enflasyon düzeltmesi kârları						
10-Diğer olağan gelir ve kârlar	36.765	22.820		373.568	396.388	433.153
G-Diğer faal. olağan gider ve zararlar (-)	13.329	25.773		25.772	51.545	64.874
1-Komisyon giderleri (-)		128			128	128
2-Karşılık giderleri (-)	1.073	17.614		120	17.734	18.807
3-Menkul kıymet satış zararları (-)						
4-Kambiyo zararları (-)		3.794		1.459	5.253	5.253
5-Reeskont faiz giderleri (-)						
6-Enflasyon düzeltmesi zararları (-)						
7-Diğer olağan gider ve zararlar (-)	12.256	4.237		24.193	28.430	40.686
H-Finansman giderleri (-)				468	468	468
1-Kısa vadeli borçlanma giderleri (-)				353	353	353
2-Uzun vadeli borçlanma giderleri (-)				115	115	115
Olağan kâr veya zarar	5.125	150.469	0	4.063.836	4.214.305	4.219.430
I-Olağan dışı gelir ve kârlar	658	14.780		509.254	524.034	524.692
J-Olağandışı gider ve zararlar (-)	1.020	12.981		1.113	14.094	15.114
Dönem kârı veya zararı	4.763	152.268		4.571.977	4.724.245	4.729.008
K-Dönem kârı vergi ve diğ.yas.yüküm.karş. (-)	1.027					1.027
Dönem net kârı veya zararı	3.736	152.268		4.571.977	4.724.245	4.727.981

(*) Mali kuruluşlar hariç

(Bin TL)

Çizelge: 110- Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları faaliyet ve dönem sonuçları

Kuruluşlar	2010			2011			2012			2013			2014		
	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı	Brüt satış kârı veya zararı	Faaliyet kârı veya zararı	Dönem kârı veya zararı
Tarım :															
Atatürk Orman Çiftliği	(1.074)	(10.433)	6.242	(3.333)	(13.826)	5.674	(5.475)	(17.903)	3.248	(7.541)	(20.909)	9.944	(9.479)	(19.965)	4.763
Ulaştırma-haberleşme :															
TRT	401.853	181.380	304.570	434.793	55.552	133.979	542.066	132.741	179.450	653.210	208.581	113.136	624.225	101.351	152.268
Ticaret :															
Ekici Tütümleri Satış Piyasalarının Destek İşleri	(40.978)	(43.019)	(52.796)	(3.079)	(3.924)	(8.815)	(2.052)	(2.818)	2.964	(1.825)	(1.825)	(651)			
Diğer hizmetler :															
İMKB İstanbul Menkul Kıymetler Borsası	40.081	40.081	48.668	39.760	39.760	51.537									
Merkezi Kayıt Kuruluşu AŞ	5.117	(2.969)	(2.185)	28.133	19.633	18.266									
İstanbul Altın Borsası	541.391	335.803	391.430	595.178	344.954	389.622	654.026	379.535	432.719	708.028	396.548	468.192	710.168	399.677	481.148
Millî Piyango İdaresi	869	(13.659)	(7.494)	665	(14.322)	26.898	744	(14.192)	28.997	1.203	(14.872)	(51.643)	2.542	(14.736)	63.544
Olimpiyat Oyunları Haz. ve Düzenleme Kurulu	4.738	127	623	4.539	(706)	(95)	8.308	1.996	2.268	7.751	1.122	1.378	8.042	1.028	1.369
Şeker Kurumu	2.964.115	2.898.865	3.517.984	2.082.914	2.011.054	2.434.377	2.939.245	2.868.345	3.332.045	2.283.571	2.199.913	2.807.786	3.055.914	616.705	4.025.916
Bankalar :															
T. Vakıflar Bankası TAO			1.462.774			1.575.181			1.885.361			1.982.914			2.213.676

Çizelge: 111 - Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları finansman giderleri (*)

Verilen faiz, komisyon ve kur farkları	(Bin TL)					Son iki yıl farkı (%)	
	2010	2011	2012	2013	2014	Tutar	(%)
1-Kaydedildiği hesaplar bakımından :							
İşletme maliyetine giren							
Kâr ve zarar hesabına alınan	206.225	13.869	861	2.195	468	(1.727)	(78,7)
Yatırım bedellerine giren	8.597						
Toplam	214.822	13.869	861	2.195	468	(1.727)	(78,7)
2-Ödendiği yada alacak kaydedildiği yerler bakımından:							
Hazineye	104.932	5.026	839				
Öteki KİT'ler	50.968						
İç borçlar için başkaca yerler	56.268		22				
Dış borçlar için verilen	2.654	8.843		2.134	468	(1.666)	(78,1)
Diğer				61		(61)	(100,0)
Toplam	214.822	13.869	861	2.195	468	(1.727)	(78,7)

(*) Mali kuruluşlar hariç.

2014 yılında diğer kuruluşların toplam dönem kârında %32,8 oranında artış gerçekleşmiştir.

2003 yılı fiyatları baz alındığında diğer kuruluşların 2010 yılında 2,7 milyar TL olarak gerçekleşen toplam dönem kârı 2014 yılında 2,0 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı finansman giderleri tutarı 468 bin TL olarak gerçekleşmiştir.

c) Diğer kuruluşların genel ekonomi ile ilişkileri:

2014 yılında diğer kuruluşların yükümlü oldukları vergi, resim, harç ve fon tahakkukları 2013 yılına göre %42,1 oranında azalışla 1,4 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir.

Kuruluşların sorumlu olduğu 2,5 milyar TL tutarındaki vergi, resim, harç ve fonlar da dikkate alındığında 2014 yılı toplam vergi tahakkukları 3,8 milyar TL olmuştur. 2014 yılında tahakkuk eden vergi ve benzeri diğer yükümlülüklerin; %65,8'i mali kuruluşlardan sağlanırken, bu sektörü %33,9 pay oranı ile hizmetler sektörü izlemiştir.

Diğer kuruluşlar tarafından 2014 yılında mal ve hizmet ihracatından 1,1 milyon TL tutarında döviz geliri sağlanmış, ithal edilen mal ve hizmetler karşılığında 88,8 milyon TL ödeme yapılmıştır. Sermaye hareketleri ve görünmeyen işlemlerden sağlanan ve ödenen döviz tutarları hesaba katıldığında diğer kuruluşların 2014 yılında dış dünya ile olan bütün işlemlerden sağladığı dövizin tutarı 14,3 milyar TL, ödediği dövizin toplam tutarı ise 442,7 milyon TL'dir.

Diğer kuruluşların üretici fiyatlarıyla GSYH'ye katkısı 2010 yılında 8,2 milyar TL iken yıllar itibarıyla artarak 2014 yılında 9,3 milyar TL'ye yükselmiştir. 2014 yılında 9,6 milyar TL olan alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkının %49,7'si mali kuruluşlar, %50,2'si hizmetler sektörü, geriye kalan %0,1'i de tarım sektörü tarafından sağlanmıştır.

Diğer kuruluşların 2010-2014 yıllarında tahakkuk eden vergileri 112, 2014 yılında tahakkuk eden vergilerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 112/a, 2010-2014 yıllarında uluslararası ticaretten sağlanan ve ödenen döviz tutarları 113, 2014 yılında sağlanan ve ödenen dövizlerin sektörler itibarıyla ayrıntısı 113/a, 2010-2014 dönemi üretici ve alıcı fiyatlarıyla GSMH'ye katkısı cari fiyatlarla 114 sayılı, 2014 yılı GSMH'ye katkının sektörler itibarıyla ayrıntısı 114/a sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 112- Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları vergi tahakkukları

(Bin TL)

Vergi türleri	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
1- Gelirden alınan:							
- Gelir vergisi	2.663	6.292	5.298	10.124	11.668	1.544	15,3
- Kurumlar vergisi	337.920	304.461	509.713	256.587	602.546	345.959	134,8
- Fonlar							
-Diğer					59	59	
Toplam (1)	340.583	310.753	515.011	266.711	614.273	347.562	130,3
2- Servetten alınan :							
- Motorlu taşıtlar vergisi	1.090	832	1.052	1.103	955	(148)	(13,4)
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	51.642	30.512	30.732	35.634	44.721	9.087	25,5
-Diğer				451		(451)	(100,0)
Toplam (2)	52.732	31.344	31.784	37.188	45.676	8.488	22,8
3- Mal ve hizmetten alınan :							
(Dolaylı vergiler)							
- KDV	432.350	518.218	347.097	369.176	392.958	23.782	6,4
- Özel tüketim vergisi		8	11	8	469	461	5.762,5
- Banka ve sigorta muamele vergisi	228.693	229.087	321.663	15.203	25.022	9.819	64,6
- Damga vergisi	22.995	8.989	11.208	6.976	8.295	1.319	18,9
- Dış ticarete ödenen vergiler	18	1.717	12		4	4	
- Harçlar	50.217	40.363	48.092	59.050	66.340	7.290	12,3
- Belediyelere ödenen (Emlak vergisi hariç) vergi, resim ve harçlar	5.641	3.389	2.391	2.891	2.943	52	1,8
- Özel iletişim vergisi							
- Özel işlem vergisi							
- Şans oyunları vergisi	149.465	170.831	187.939	200.825	204.955	4.130	2,1
- Haberleşme vergisi							
- Fonlar							
- Diğer	9.096	3.668	6.909	1.394	2.252	858	61,5
Toplam (3)	898.475	976.270	925.322	655.523	703.238	47.715	7,3
Toplam (2+3)	951.207	1.007.614	957.106	692.711	748.914	56.203	8,1
Toplam (A)	1.291.790	1.318.367	1.472.117	959.422	1.363.187	403.765	42,1
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :							
-Personelden kesilen gelir ve damga vergisi	206.530	254.723	240.376	287.151	313.315	26.164	9,1
-Yüklenici, üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	198.715	198.558	222.384	234.890	291.396	56.506	24,1
-Tevkif edilen KDV	160.901	143.253	243.677	246.300	331.672	85.372	34,7
- Elektrik ve havagazı tüketim vergisi				76	143	67	88,2
- Fonlar							
- Diğerleri	535.569	632.164	791.981	1.448.818	1.518.757	69.939	4,8
Toplam (B)	1.101.715	1.228.698	1.498.418	2.217.235	2.455.283	238.048	10,7
Genel toplam (A+B)	2.393.505	2.547.065	2.970.535	3.176.657	3.818.470	641.813	20,2

Çizelge: 112/a - Diğer kuruluşların 2014 yılında tahakkuk eden vergileri

(Bin TL)

Vergi türleri	Tarım	Hizmetler			Mali kuruluşlar	Toplam
		Ulaş-hab.	Diğer hiz.	Hizmetler toplamı		
A- Kuruluşun yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :						
1- Gelirden alınan						
- Gelir vergisi			11.668	11.668		11.668
- Kurumlar vergisi	1.027				601.519	602.546
- Fonlar						
-Diğer	59					59
Toplam (1)	1.086		11.668	11.668	601.519	614.273
2- Servetten alınan :						
- Motorlu taşıtlar vergisi	17		17	17	921	955
- Emlak vergisi (Belediyelere ödenen)	606	6.941	34.855	41.796	2.319	44.721
-Diğer						
Toplam (2)	623	6.941	34.872	41.813	3.240	45.676
3- Mal ve hizmetten alınan :						
(Dolaylı Vergiler)						
- KDV	3.850	29.260	359.848	389.108		392.958
-Özel tüketim vergisi	9	460		460		469
- Banka ve sigorta muamele vergisi					25.022	25.022
- Damga vergisi	296	1.510	507	2.017	5.982	8.295
- Dış ticarete ödenen vergiler		4		4		4
- Harçlar			7	7	66.333	66.340
- Belediyelere ödenen (Emlak vergisi hariç) vergi resim ve harçlar	11	207	13	220	2.712	2.943
-Özel iletişim vergisi						
-Özel işlem vergisi						
-Şans oyunları vergisi			204.955	204.955		204.955
- Haberleşme vergisi						
- Fonlar						
-Diğer	175				2.077	2.252
Toplam (3)	4.341	31.441	565.330	596.771	102.126	703.238
Toplam (2+3)	4.964	38.382	600.202	638.584	105.366	748.914
Toplam (A)	6.050	38.382	611.870	650.252	706.885	1.363.187
B- Kuruluşun sorumlu olduğu vergi, resim, harç ve fonlar :						
-Personelden kesilen gelir ve damga vergisi	2.516	57.249	9.687	66.936	243.863	313.315
-Yüklenici, üretici ve ortaklardan kesilen gelir, kurumlar ve damga vergisi	1.903	14.770	270.377	285.147	4.346	291.396
-Tevkif edilen KDV		32.014	258.716	290.730	40.942	331.672
- Elektrik ve havagazı tüketim vergisi	29		114	114		143
- Fonlar						
- Diğerleri					1.518.757	1.518.757
Toplam (B)	4.448	104.033	538.894	642.927	1.807.908	2.455.283
Genel toplam (A+B)	10.498	142.415	1.150.764	1.293.179	2.514.793	3.818.470

Çizelge : 113 - 2010-2014 yıllarında sağlanan ve ödenen dövizler

(Bin TL)

Ödemeler dengesine etki	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
						Tutar	(%)
Dış alemden sağlanan:							
1- İhracat bedellerinden	11.483	513	4.490	1.254	1.073	(181)	(14,4)
2-Sermaye hareketlerinden	59.982	615	540.473	14.708.006	14.187.778	(520.228)	(3,5)
3-Görünmeyen işlemlerden	16.079	23.826	49.496	71.415	71.153	(262)	(,4)
Toplam (1)	87.544	24.954	594.459	14.780.675	14.260.004	(520.671)	(3,5)
Dış aleme ödenen:							
1-İthalat bedellerine	61.120	74.357	96.093	70.718	88.832	18.114	25,6
2-Sermaye hareketlerine	149.077	11.889	537.694	4.389	4.448	59	1,3
3-Görünmeyen işlemlere	38.500	168.219	72.745	313.137	349.446	36.309	11,6
Toplam	248.697	254.465	706.532	388.244	442.726	54.482	14,0
Denge farkı (+)	14.472	3.123	31.250	14.470.563	13.909.857	(560.706)	(3,9)
Denge farkı (-)	(175.625)	(232.634)	(117.405)	(78.132)	(92.579)	(14.447)	18,5
Denge farkı	(161.153)	(229.511)	(86.155)	14.392.431	13.817.278	(575.153)	(4,0)

Çizelge: 113/a - Diğer kuruluşlarca 2014 yılında sağlanan ve ödenen dövizler

(Bin TL)

Ödemeler dengesine etki	Tarım	Hizmetler				Mali kuruluşlar	Toplam
		Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hizmetler	Hizmetler toplamı		
Dış alemden sağlanan:							
1- İhracat bedellerinden		1.073			1.073		1.073
2-Sermaye hareketlerinden						14.187.778	14.187.778
3-Görünmeyen işlemlerden				16.143	16.143	55.010	71.153
Toplam (1)		1.073		16.143	17.216	14.242.788	14.260.004
Dış aleme ödenen:							
1-İthalat bedellerine		88.832			88.832		88.832
2-Sermaye hareketlerine				4.448	4.448		4.448
3-Görünmeyen işlemlere				4.595	4.595	344.851	349.446
Toplam (2)		88.832		9.043	97.875	344.851	442.726
Denge farkı (+)				11.920	11.920	13.897.937	13.909.857
Denge farkı (-)		(87.759)		(4.820)	(92.579)		(92.579)
Denge farkı		(87.759)		7.100	(80.659)	13.897.937	13.817.278

Çizelge: 114 - Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları GSMH'ye katkısı

Firma ölçeğinde katma değer in oluşumu (Gelir yoluyla)	Sıra no	2010	2011	2012	2013	2014	(Bin TL)	
							Tutar	Son iki yıl farkı (%)
A-Pozitif etkiler :								
Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)	1	1.362.627	1.419.338	1.450.632	1.673.154	1.812.233	139.079	8,3
Verilen faizler (Yurt içi)	2	214.082	52.584	860	424	96	(328)	(77,4)
Verilen bina ve arazi kiralari	3	137.149	147.395	171.385	194.323	225.844	31.521	16,2
Karşılık giderleri	4	1.123.157	966.460	1.477.258	2.043.968	1.706.058	(337.910)	(16,5)
Mevzuat gereğince katılma payları	5	41.343	23.555	32.980	36.696	43.839	7.143	19,5
Demek ve benzeri yerlere bağışlar	6	852	1.680	3.233	980	449	(531)	(54,2)
Geçmiş yıllara ait gider ve zararlar	7	63.261	67.084	137.423	55.632	207.329	151.697	272,7
İç sigorta fonu gideri	8	4.389	9.742	15.023	14.957	1.864	(13.093)	(87,5)
Amortisman ve tükenme payları	9	215.558	195.248	203.452	203.466	215.135	11.669	5,7
Dış aleme ödenen giderler	10	38.500	168.219	72.745	313.137	349.446	36.309	11,6
Diğer pozitif etkiler	11	1.055.748	1.154.396	1.284.010	1.359.528	1.796.121	436.593	32,1
Dönem kârı	12	6.544.568	4.640.621	5.867.052	5.383.350	6.942.684	1.559.334	29,0
Toplam (A)	13	10.801.234	8.846.322	10.716.053	11.279.615	13.301.098	2.021.483	17,9
B-Negatif etkiler (-) :								
Alınan faizler (Yurt içi)	14	324.534	111.938	132.238	107.970	130.531	22.561	20,9
Alınan bina ve arazi kiralari	15	47.838	53.117	48.056	66.494	74.995	8.501	12,8
Karşılıklardan kullanılan kısım	16	566.804	675.324	465.828	521.290	840.114	318.824	61,2
Geçmiş yıllara ait gelir ve karlar	17	88.686	92.829	65.013	151.161	516.565	365.404	241,7
İştiraklerden alınan kar payları	18	41.895	186.264	146.700	204.445	297.233	92.788	45,4
İç sigorta fonundan yapılan tahsilat	19			5		11	11	
Dış alemden sağlanan gelirler	20	16.079	23.826	49.496	71.415	71.153	(262)	(0,4)
Diğer negatif etkiler	21	1.487.588	1.224.386	1.457.497	1.708.702	2.120.301	411.599	24,1
Dönem zararı	22	68.200	8.910		52.294		(52.294)	(100,0)
Toplam (B)	23	2.641.624	2.376.594	2.364.833	2.883.771	4.050.903	1.167.132	40,5
Üretici fiyatlarıyla gayri safi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı (A-B)	24	8.159.610	6.469.728	8.351.220	8.395.844	9.250.195	854.351	10,2
Subvansiyonlar (-)	25	5.723	3.825	7.287	5.153	6.051	898	17,4
Hazine yardımları (-)	26		132.380	204.642	108.900	126.631	17.731	
Diğer yardım ve bağışlar (-)	27	4.738	4.539	8.309	7.751	8.042	291	3,8
Vergi iadeleri (-)	28							
Tüketicilere yansıtılan vergi ve fonlar	29	951.207	1.007.614	957.106	692.711	748.914	56.203	8,1
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı	30	9.100.356	7.336.598	9.088.088	8.966.751	9.858.385	891.634	9,9
Dış aleme ödenen giderler (-)	31	(38.500)	(168.219)	(72.745)	(313.137)	(349.446)	(36.309)	11,6
Dış alemden sağlanan gelirler	32	16.079	23.826	49.496	71.415	71.153	(262)	(0,4)
Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)'ya katkı	33	9.077.935	7.192.205	9.064.839	8.725.029	9.580.092	855.063	9,8

(Bin TL)

Çizelge: 114/a - Diğer kuruluşların 2014 yılı GSMH'ye katkısı

Sıra no	Firma ölçeğinde katma değer in oluşumu (Gelir yoluyla)	Tarım	Hizmetler			Mali kur.	Toplam	
			Ulaş-hab.	Ticaret	Diğer hiz.			Hizmetler toplamı
1	A-Pozitif etkiler :	20.293	529.715		91.031	620.746	1.171.194	1.812.233
2	Personel giderleri (Yevmiyeler dahil)				96	96		96
3	Verilen faizler (Yurt içi)		15.952		648	16.600	209.244	225.844
4	Verilen bina ve arazi kiralari	1.076	17.614		120	17.734	1.687.248	1.706.058
5	Karşılık giderleri	65	18.114		592	18.706	25.068	43.839
6	Mevzuat gereğince katılma payları		32			32	417	449
7	Demek ve benzeri yerlere bağışlar	1.020	9.988		333	10.321	195.988	207.329
8	Geçmiş yıllara ait gider ve zararlar	371	426		1.067	1.493		1.864
9	İç sigorta fonu gideri	1.508	59.212		16.672	75.884	137.743	215.135
10	Amortisman ve tükenme payları				4.595	4.595	344.851	349.446
11	Dış aleme ödenen giderler	12.256	11.152		31.325	42.477	1.741.388	1.796.121
12	Diğer pozitif etkiler	4.763	152.268		4.571.977	4.724.245	2.213.676	6.942.684
13	Dönem kârı	41.352	814.473		4.718.456	5.532.929	7.726.817	13.301.098
	Toplam (A)							
14	B-Negatif etkiler (-)	742	47.936		81.853	129.789		130.531
15	Alınan faizler (Yurt içi)	36.765	13.802		23.158	36.960	1.270	74.995
16	Alınan bina ve arazi kiralari	912	1.391		7.622	9.013	830.189	840.114
17	Karşılıklardan kullanılan kısım	1	4.912		507.811	512.723	3.841	516.565
18	Geçmiş yıllara ait gelir ve karlar				230.945	230.945	66.288	297.233
19	İştiraklerden alınan kar payları				11	11		11
20	İç sigorta fonundan yapılan tahsilat				16.143	16.143	55.010	71.153
21	Dış alemden sağlanan gelirler	657	21.630		270.549	292.179	1.827.465	2.120.301
22	Diğer negatif etkiler							0
23	Dönem zararı	39.077	89.671		1.138.092	1.227.763	2.784.063	4.050.903
	Toplam (B)							
24	Üretici fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı (A-B)	2.275	724.802		3.580.364	4.305.166	4.942.754	9.250.195
25	Stübvansiyonlar (-)		6.051			6.051		6.051
26	Hazine yardımları (-)				126.631	126.631		126.631
27	Diğer yardım ve bağışlar (-)				8.042	8.042		8.042
28	Vergi iadeleri (-)							-
29	Tüketiciye yansıtılan vergi ve fonlar	4.964	38.382		600.202	638.584	105.366	748.914
30	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH)'ya katkı	7.239	757.133		4.045.893	4.803.026	5.048.120	9.858.385
31	Dış aleme ödenen giderler (-)						(344.851)	(349.446)
32	Dış alemden sağlanan gelirler				16.143	16.143	55.010	71.153
33	Alıcı fiyatlarıyla gayrisafi milli hasıla (GSMH)'ya katkı	7.239	757.133		4.057.441	4.814.574	4.758.279	9.580.092

F- YATIRIMLAR

Diğer kuruluşların 2009-2014 dönemi sabit sermaye yatırımları 115 sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Çizelge: 115 – Diğer kuruluşların 2009-2014 yılları nakdi yatırım harcamaları

(Bin TL)

Sektörler	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	
							Tutar	(%)
a) Tarım	428	338	562	237	578	2.950	2.372	410,4
b) Sanayi (İmalat)	51	619	730	594	544	0	(544)	(100,0)
c) Hizmetler:								
-Ulaştırma-haberleşme	62.305	75.439	33.403	38.935	44.549	30.390	(14.159)	(31,8)
-Ticaret	40.020	30.338	-	-	-	-	-	-
-Mali kuruluşlar	2.719	223.538	256.420	285.153	411.064	67.268	(343.796)	(83,6)
-Diğer hizmetler	17.429	11.155	28.923	35.295	27.548	15.705	(11.843)	(43,0)
Toplam (c)	122.473	340.470	318.746	359.383	483.161	113.363	(369.798)	(76,5)
Genel toplam (a+b+c)	122.952	341.427	320.038	360.214	484.283	116.313	(367.970)	(76,0)

Diğer kuruluşların 2014 yılı yatırımları geçen yıla göre %76 oranında azalarak 116,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında diğer hizmetler, mali kuruluşlar, ulaştırma ve haberleşme ile sanayi sektörü yatırımlarında azalış kaydedilirken, tarım sektöründe artış olmuştur.

III. İŞTİRAKLER

A-İŞTİRAK TANIMI, İŞTİRAK NEDENLERİ, HUKUKİ YAPI VE DENETİM ŞEKLİ

1-İştirak tanımı, iştirak nedenleri ve hukuki yapı:

İştirakin tanımı 233 sayılı KHK'nın 2 nci maddesinin altıncı fıkrasında yapılmıştır. Buna göre iştirak; iktisadi devlet teşekküllerinin veya kamu iktisadi kuruluşlarının veya bağlı ortaklıkların, sermayelerinin en az %15, en çok %50 sine sahip buldukları anonim şirketler, olarak tanımlanmıştır.

233 sayılı KHK'nın 27/1 inci maddesine göre, bir teşebbüsün veya bağlı ortaklığın bir anonim şirkete iştiraki, kuruluşun önerisi üzerine YPK kararıyla yapılabilmektedir. Söz konusu KHK'nın 27/2 nci maddesi gereği, bir anonim şirkete iştirak için teşebbüsün veya bağlı ortaklığın şirket sermayesine katılma oranının en az %15 olması ve bu oranın ortaklığın sermaye artırması halinde de korunması gerekmektedir. Ancak 233 sayılı KHK'nın geçici 2 nci maddesinde, iştiraklerden, teşebbüsün faaliyet alanı içinde kalanlardan iştirak payları %10'un altında olup da devamında kamu yararı veya ekonomik yarar bulunanların YPK kararıyla muhafaza edilmesi öngörülmüştür.

233 sayılı KHK'nın;

-İştiraklerin yönetimi başlıklı 28 inci maddesinde; teşebbüs veya bağlı ortaklıklara ait iştiraklerin yönetim kurullarında, teşebbüs ve bağlı ortaklığı temsilen her %15 hisse için en az bir üye buldurulacağı, söz konusu temsilcilerin, teşebbüsün veya bağlı ortaklığın kendi mensupları arasından ve imkan dahilinde iştirakin bulunduğu yere en yakın teşebbüs veya bağlı ortaklık birimi içinden veya dışardan teşebbüs veya bağlı ortaklığın yönetim kurulunun göstereceği adaylar arasından seçileceği,

-Teşebbüsler, müesseseler, bağlı ortaklıklar, işletmeler ve işletme birimlerinin ve iştiraklerin tasfiyesi veya satılması başlıklı 38 inci maddesinde; iştiraklerin tasfiye, devir, satış ve işletme haklarının verilme kararının Yüksek Planlama Kurulu tarafından alınacağı,

-İstisnalar başlıklı 58 inci maddesinin üçüncü fıkrasında; teşebbüslerin, bu KHK hükümleriyle bağlı olmaksızın yurt dışında şirket kurmalarına ve kurulmuş şirketlere iştirak etmelerine izin vermeye ve bu konularda ilgili esasları kurumlar itibarıyla belirlemeye Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu,

-İştirak paylarının devir ve tasfiyesi başlıklı geçici 2 nci maddesinde; teşebbüslerin ve bağlı ortaklıkların faaliyet alanları dışında kalan ve normal piyasa şartları içinde elden çıkarılmaları mümkün olan mevcut iştirak paylarının devir veya tasfiyesinin bu KHK'nın yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içinde bitirileceği, mevcut iştiraklerden teşebbüsün faaliyet alanı içinde kalanlardan iştirak payları %10'un altında olup, devamında kamu yararı veya ekonomik yarar bulunanların YPK kararıyla muhafaza edileceği,

hükümleri yer almıştır.

Bankacılık sektörü açısından, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun tanımlar ve kısaltmalar başlıklı 3 üncü maddesinde;

-Bağlı ortaklık; ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklıkları,

-İştirakleri ifade eden nitelikli pay; bir ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının

doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları,

şeklinde tanımlanmıştır.

5411 sayılı Kanun'un ortaklık paylarına ilişkin sınırlamalar başlıklı 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında, "Bankaların; kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki bir ortaklıktaki payı kendi öz kaynaklarının yüzde onbeşini, bu ortaklıklardaki paylarının toplam tutarı ise kendi öz kaynaklarının yüzde altmışını aşamaz" hükmü getirilmiş, diğer fıkralarda iştirak oranlarının öz kaynaklar karşısındaki durumu ile banka sermayesinde payı bulunan ortaklıkların iştirak ilişkisi düzenlenmiştir.

Bankacılık sektörü için, bağlı ortaklık, iştirak, birlikte kontrol edilen ortaklıklar ve satılmaya hazır finansal varlıklarda izlenen ortaklıkların ayrı ayrı tanımlanması gerekmektedir.

BDDK tarafından çıkarılan ve 08.11.2006 tarihli ve 26340 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bankaların Konsolide Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğde;

-Bağlı ortaklık; ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklık,

-İştirak; ana ortaklık bankanın sermayesine katıldığı, üzerinde kontrolü bulunmamakla birlikte önemli etkinliğe sahip olduğu yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklık,

-Birlikte kontrol edilen ortaklıklar; iş ortaklıkları ve adi ortaklıklar dahil olmak üzere, ana ortaklık bankanın bir ortaklık sözleşmesi çerçevesinde başka gruplarla birlikte kontrol ettiği, yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklık,

-Satılmaya hazır finansal varlıklarda izlenen ortaklık payları ise; %10'a kadar ortaklık yapılan yurt içinde veya yurt dışında kurulu bulunan ortaklıklar,

şeklinde tanımlanmıştır.

Zaman içinde şirketlerde yapılan sermaye artışlarına özel sektörün katılmaması nedeniyle taahhüt edilmeyen sermaye artışlarının kamu tarafından taahhüt edilmesi veya şirketlerin nakit ihtiyaçlarının karşılanması için verilen ve geri dönmeyen kredilerin sermayeye eklenmesi sonucu kamu payı %50'nin üzerine çıkan şirketler 3346 sayılı Kanun'un 2 nci maddesi kapsamında Sayıştay tarafından denetlenmektedir.

4046 sayılı Kanunda da; özelleştirme programında olan kuruluşlardaki sermaye payı %50'nin altına düşünceye kadar bu kuruluşların Sayıştay tarafından denetlenmesi öngörülmüştür.

2014 yıl sonu itibarıyla, Sayıştay tarafından 3346 sayılı Kanun kapsamında denetlenmekte olan kuruluşlara ait toplam 141 adet iştirak bulunmaktadır. İştirakler arasında yer alan T.C. Merkez Bankasının sermayesindeki kamu payı %77,9 olmasına rağmen 3346 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin üçüncü fıkrası ile bu Kanunla konulan denetimin dışında tutulmuştur.

2-İştiraklerin denetimi:

Anonim şirket statüsündeki iştiraklerin yönetim ve denetim organları Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre teşkil edilmektedir. Dolayısıyla 233 sayılı KHK'nın iştiraklerin yönetimi başlıklı 28 inci maddesinde yer alan; teşebbüs veya bağlı ortaklıklara ait iştiraklerin

yönetim kurullarında, teşebbüs ve bağlı ortaklığı temsilen her %15 hisse için en az bir üye bulundurulacağı hükmü saklı kalmak kaydıyla kamu iştiraklerinin gerek yönetim kurulu üyesi, gerekse denetçilerinin seçimi, kamu kesiminin etkinliğine, şirket ana sözleşmesine ve iştirak payına bağlıdır. Kuruluşlar iştiraklerinde çoğu kez bakanlık veya kendi personelinden yönetim ve denetim kurulu adaylarını, hisselerini temsil eden vekili vasıtasıyla iştirakin genel kurulunda seçirmektedir.

5411 sayılı Kanun'un konsolide denetim başlıklı 66 ncı maddesinde ise; konsolide bazda sınırlama ve oranlara tabi olan ana ortaklık bankalar ve bunların yurt içi ve dışı bağlı ortaklıkları, birlikte kontrol edilen ortaklıkları, şube ve temsilciliklerinin konsolide denetime tabi olduğu, denetim sonuçları ile denetime esas bilgi ve belgeler anılan yetkili mercilerin görüşü alınarak BDDK'ca belirlenecek usul ve esaslara göre paylaşılacağı ve kullanılacağı belirtilmiştir.

B- İŞTİRAK UYGULAMALARI

Bazı kamu kurum ve kuruluşlarının, sermayesine çok düşük oranda katıldıkları iştiraklerde, sermayeyi temsilen bir yönetim kurulu üyesi bulundurma hakkı bulunmadığı gibi, şirketlerin tasarrufları üzerinde etkili olma imkânı da bulunmamaktadır.

T.C. Ziraat Bankası, TPAO ve BOTAŞ'ın bazı şirketleri ise sermayesinin tamamı ilgili kuruluşlara ait olmak üzere yurt dışında kurulmuştur.

Bazı iştiraklerin dönem sonuçlarının kuruluş kayıtlarına zamanında intikal ettirilmemesi, dönem kârları üzerinden yapılacak temettü tahsilatlarının takibini zorlaştırmaktadır.

İştiraklere ait başlıca bilgiler 116 sayılı çizelgede gösterilmiş, ayrıntılı bilgilere (Ek:7) de yer verilmiştir. Çizelgeler denetim raporlarında yer alan bilgiler çerçevesinde hazırlanmış, muhasebe kayıtlarında enflasyon düzeltmeleri nedeniyle geçmiş yıllarda oluşan farklar göz önüne alınmamıştır.

Çizelge: 116- İştiraklere ait başlıca bilgiler

Başlıca bilgiler	Ölçü	2010	2011	2012	2013	2014	Son iki yıl farkı	Değişme oranı %
İştirak edilen şirket sayısı:								
-Bir kuruluşun iştirak ettiği	Adet	63	60	54	54	54	0	0,0
-Birden fazla kuruluşun iştirak ettiği	Adet	11	10	11	12	12	0	0,0
-Tasfiye halindeki ve faaliyetsiz iştirakler	Adet	13	15	16	18	15	(3)	(16,7)
-Yabancı sermayeli iştirakler	Adet	45	50	42	40	42	2	5,0
-% 50'den fazla kamu payı olanlar	Adet	16	11	17	14	11	(3)	(21,4)
Toplam	Adet	148	146	140	138	134	(4)	(2,9)
İştiraklerin:								
-Esas sermayeleri	Bin TL	21.953.086	23.808.117	24.663.008	29.472.385	34.005.888	4.533.503	15,4
-Ödenmiş sermayeleri	Bin TL	16.553.096	20.654.263	21.899.551	27.679.623	32.561.897	4.882.274	17,6
-Sermaye ödeme oranı	%	75,4	86,8	88,8	93,9	95,8	1,9	2,0
Denetlenen kuruluşların iştirakleri:								
-Sermaye taahhüdü	Bin TL	4.260.901	4.658.189	5.019.689	5.739.051	7.803.029	2.063.978	36,0
-Sermaye ödemesi	Bin TL	4.227.005	4.607.844	4.984.093	5.604.323	6.658.045	1.053.722	18,8
-Sermaye ödeme oranı	%	99,2	98,9	99,3	97,7	85,0	(12,7)	(13,0)
-Denetlenen kuruluşların, iştiraklerin sermayesine katılma oranı	%	19,4	19,6	20,4	23,2	23,0	(0,2)	(0,9)
İştiraklerin:								
-Dönem kârları toplamı	Bin TL	6.122.834	15.265.232	9.268.607	9.865.819	16.641.548	6.775.729	68,7
-Dönem zararları toplamı	Bin TL	122.829	657.674	371.292	581.122	(265.971)	(847.093)	(145,8)
Denetlenen kuruluşların payına düşen:								
-Temettü	Bin TL	417.656	274.021	709.019	904.013	517.311	(386.702)	(42,8)
-Temettünün ödenen iştirak payına oranı	%	9,9	5,9	14,2	12,7	7,8	(4,9)	(38,6)

IV. DENETLENEN KURULUŞLARIN GENEL VE ORTAK SORUNLARI İLE ÖNERİLER

1-İstihdamla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Sorunlar:

-Kuruluşların birçoğunda bilimsel yöntemlerle hazırlanmış norm kadrolar bulunmasına rağmen uygulamaya konulmaması; gerçek personel ihtiyacının tespitini ve işin niteliğine uygun personel seçimini güçleştirmekte, mevcut kadroların ihtiyaca göre dağılımını da olumsuz yönde etkilemektedir.

-4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6 ncı maddesi gereğince özel bir kanunla düzenlenmesi öngörülen "Kıdem Tazminatı Fonu"nun tesis edilmemiş olması, kuruluşların kıdem tazminatı ödedikleri dönemdeki yüklerini artırmaktadır.

-Kuruluşlarda çalışan yüklenici işçileri, "işletmenin ve işin gereği ile teknolojik uzmanlık gerektiren işler dışında olan bir işin bölünerek yükleniciye (alt işverene) verildiği ve aynı işin bir bölümünde asıl işveren kamu kuruluşunun işçisi ile birlikte çalışıldığı" iddiasını ve bu durumun 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 nci maddesinin 7 nci fıkrasına aykırılık oluşturduğunu öne sürerek dava açmakta ve kuruluşlardan kadro talep etmektedirler. Açılan davaların, genellikle kuruluşlar aleyhine sonuçlanması sonucu ek istihdam ve ek işçilik maliyetlerine katlanılmaktadır.

b) Öneriler:

-Kuruluşların bilimsel esaslara dayalı norm kadrolarını tespit etmek üzere başlatılmış olan çalışmalar sürdürülerek sonuçlandırılmalı ve uygulamaya konulmalı; faaliyetlerin en uygun sayı ve nitelikte personelle yürütülmesi sağlanmalıdır.

-4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6 ncı maddesinde, özel bir kanunla düzenlenmesi öngörülen "Kıdem Tazminatı Fonu"nun kurulması sağlanmalıdır.

-Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarına ait genel yatırım ve finansman kararlarında öngörüldüğü gibi; esas faaliyet konusu işlerde yüklenici personeli çalıştırılmaması; hizmet alımlarında, yüklenici işçisinin muhatabının teşebbüs değil yüklenici firma olması, yüklenici işçilerin teşebbüsle olan ilişkilerinde, iş hukukuna göre devamlılık arz edebilecek hükümlerin sözleşmelerde yer almaması hususlarına kuruluşlarca gereken özen gösterilmelidir.

2-Mali durumla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Sorunlar:

-Kuruluşların faaliyetlerini yürütmede ihtiyaç duydukları öz kaynaklarının yetersizliği yanında destekleme faaliyetlerinden ve görev zararından doğan Hazineden alacaklarının zamanında ve tam olarak ödenmemesi, ilgili kuruluşların mali yapısında olumsuzluklara neden olmaktadır.

-KİT'ler, alacaklarının tahsilindeki gecikmeler nedeniyle, yükümlülüklerini yerine getirebilmek için kredi kullanmak ve dolayısıyla finansman yüküne katlanmak zorunda kalmaktadır.

b) Öneriler:

-Kuruluşların finansman ihtiyaçlarının karşılanmasında yabancı kaynak kullanımının ve finansman yükünün azaltılması için gereken sermaye artırımlarının yapılmasının yanı sıra, ödenmemiş sermayeleri ile Hazine tarafından karşılanması gereken görev zararlarının zamanında ödenmesi sağlanmalıdır.

-Alacakların zamanında tahsil edilmesi sağlanmalı, kamu kuruluşlarının birbirlerine sattıkları mal ve hizmetlerin bedelinin zamanında ödenmesi için etkin önlemler alınmalıdır.

3- İşletme çalışmalarıyla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Alımlarla ilgili sorunlar ve öneriler:

aa) Sorunlar:

-4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun geçici 4 üncü maddesinde; enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşlar, özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar bu Kanun'a tabi tutulmuş olup, söz konusu sektörlerde faaliyet gösteren kuruluşların tabi olacağı kanuni düzenleme yapılmamıştır.

ab) Öneriler:

-4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun geçici 4 üncü maddesinde sayılan enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların kendi özel durumlarına uygun yasal düzenleme yapılmalıdır.

b) Mali kuruluşlarla ilgili sorunlar ve öneriler:

ba) Sorunlar:

-Kamu sermayeli mevduat bankalarının, mevduat artışında %6 oranı ile bankacılık sektör oranının (%12,1) altında kalmasının yanı sıra mevduat vadelerinin kısa olması kaynak maliyetlerinin yüksek gerçekleşmesine neden olmaktadır.

-Kamu bankalarının takipteki kredilerinin ulaştığı tutarlar ile tahsilatta yaşanan gecikmeler, bankaların gelirlerini ve kaynakların etkin şekilde kullanılmasını olumsuz yönde etkilemektedir.

-Kamu bankaları, kredi kartları sayısı ile işlem ciroları ve internet bankacılığı işlem hacminde aktif büyüklüklerine göre sektör oranlarının altında kalmıştır.

bb) Öneriler:

-Kaynak maliyetlerini düşürücü yönde yapılan çalışmaların devam ettirilerek, banka bilançosunun pasif tarafında ortalama vadenin uzatılması, mevduatı arttırıcı tedbirlerin alınması ve düşük maliyetli kaynaklara yönelmek suretiyle maliyetlerin düşürülmesi sağlanmalıdır.

-Takipteki alacakların tahsili yönündeki çalışmalar etkin şekilde sürdürülmelidir.

-Kamu bankalarının, kredi kartı sayısı ve işlem cirosu bakımından bankacılık sektöründeki pazar paylarını arttırıcı politikaların geliştirilmesinin yanında, gelecekte sağlayacağı rekabet avantajları nedenleriyle internet bankacılığı müşteri sayısı ile işlem hacminin arttırılması hususlarında daha fazla gayret gösterilmeli, müşteriye teşvik edici politika ve uygulamalar geliştirilmelidir.

4- Yatırımlarla ilgili sorunlar ve öneriler:

a) Sorunlar:

-Enerji sektöründe, elektriğin üretiminden, iletim, dağıtım ve nihai tüketiciler tarafından kullanımında enerji verimliliğini artırmaya yönelik yatırımların özendirilmesi ve öncelik verilmesi konuları önemini korumakta olup, enerji üretim tesislerinde yer alan teçhizattaki yerli dizayn ve üretim payları düşük seviyelerdedir.

Türkiye'nin birincil enerji arzında büyük oranda yurt dışından karşılanan petrol ve doğal gaz kaynaklarına olan bağımlılığı devam etmektedir. Özellikle elektrik üretiminde doğal gazın payı yüksekliğini sürdürmekte, bu kaynakta sınırlı sayıda ülkeye olan bağımlılık arz güvenliği açısından ayrıca bir risk unsuru olarak görülmektedir.

-Demiryolu hatlarının %90 oranındaki kısmında tek hat işletmeciliği yapılmakta olup, bu durum verimli, etkin çalışmayı, tren trafiğini ve gelir artışını olumsuz yönde etkilemektedir.

Demiryolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının halen düşük seviyelerde bulunması nedeniyle, yük ve yolcu ulaştırma hizmetlerinin etkin, verimli, ekonomik, çevreye duyarlı, emniyetli ve kaliteli bir şekilde sürdürülmek üzere geliştirilmesi hususu önemini korumaktadır.

b) Öneriler:

-Enerji sektöründe; üretilen elektrik enerjisinin üretim, iletim ve dağıtımında verimliliği artırıcı tedbirler alınmalı, arz güvenliğini sağlamak üzere yerli kaynaklar ile ithal enerji kaynakları çeşitlendirilmeli, enerji santrallerinde yer alan tüm elektromekanik teçhizattaki yerli dizayn ve üretim oranlarını artırıcı planlamalar yapılmalı, üretimde dışa bağımlılığın azaltılmasına çalışılmalıdır.

-Demiryolu taşımacılığının toplam taşımacılık içindeki payının artırılması için; demiryolu işletmeciliğinin modernizasyonuna yönelik olarak, çift hatlı yolların artırılması, yük ve yolcu ulaştırma hizmetlerinin geliştirilerek daha etkin, verimli, ekonomik, çevreye duyarlı, emniyetli ve kaliteli bir şekilde sürdürülmesi konusundaki çalışmalara etkinlik kazandırılmalıdır.

EKLER

- 1- KİT'lerin 2010-2014 yılları dönem sonuçları
- 2- Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları dönem sonuçları
- 3- KİT'lerin 2014 yılı varlıklarının ayrıntısı
- 4- KİT'lerin 2014 yılı kaynaklarının ayrıntısı
- 5- Diğer kuruluşların 2014 yılı varlıklarının ayrıntısı
- 6- Diğer kuruluşların 2014 yılı kaynaklarının ayrıntısı
- 7- 2014 yılı iştirak bilgileri
- 8- Denetlenen kuruluşların 2014 yılına ilişkin başlıca bilgileri

KİT'lerin 2010-2014 yılları dönem sonuçları

(Bin TL)

Kuruluşlar	2010	2011	2012	2013	2014
Tarım :					
TİGEM	8.779	30.099	15.823	32.054	(124.681)
Madencilik :					
ETİ Maden İşletmeleri	439.378	841.485	779.077	841.797	1.032.916
TKİ (Konsolide)	340.110	513.807	860.016	178.037	(8.865)
TTK (Konsolide)	(456.375)	(460.056)	(529.356)	(558.658)	(580.760)
TPAO	1.297.369	1.792.793	1.471.136	1.634.199	839.412
Madencilik toplamı	1.620.482	2.688.029	2.580.873	2.095.375	1.282.703
İmalat :					
ESK	(9.392)	(48.854)	(25.534)	(45.447)	(91.142)
TH KBI	6.255	7.204	9.439	6.980	1.976
MKE	60.670	164.969	138.808	136.862	5.759
Sümer Holding AŞ (1)	(23.886)	(105.101)			
T. Şeker Fabrikaları AŞ	(59.750)	(134.883)	(198.228)	(251.362)	(197.026)
Sümerhalı San.ve Tic.AŞ					
T.Elektromekanik Sanayii AŞ	(13.534)	(26.236)	(36.862)	(49.136)	(23.080)
ÇAY-KUR	(26.991)	(74.557)	(64.828)	(39.301)	12.062
TTA (6)	(661.128)				
T.Vagon Sanayi TAŞ	974	2.375	(22.301)	(21.393)	13
T.Lokomotif ve Motor San.TAŞ	8.280	1.829	(4.326)	(8.031)	3.702
T.Demiryolu Mak.San.TAŞ	725	543	(42.375)	323	1.687
Acıpayam Selüloz San. ve Tic. AŞ (2)		(198)			
DOĞUSAN Boru San. ve Tic. AŞ (2)		(1.207)	(1.013)	(1.176)	(1.528)
İmalat toplamı	(717.777)	(214.116)	(247.220)	(271.681)	(287.577)
Enerji :					
T.Elektrik Tic. ve Taahhüt AŞ	1.123.540	(463.228)	859.122	573.859	25.429
EÜAŞ (Konsolide)	5.503.061	1.555.094	573.440	2.981.214	(2.527.342)
TEDAŞ (5)	(1.930.330)	(178.680)	(34.543)	(4.373.150)	(539.853)
T. Elektrik İletim AŞ	469.852	311.183	1.090.538	1.037.169	1.422.558
Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Tic.AŞ	1.642	2.350	2.843	1.106	1.977
Enerji toplamı	5.167.765	1.226.719	2.491.400	220.198	(1.617.231)
Ulaştırma - haberleşme :					
TDİ	(48.789)	(28.022)	(12.015)	12.647	(20.825)
BOTAŞ	202.544	(1.342.476)	(606.244)	1.556.465	(587.278)
TCDD (Füzyon)	(866.337)	(733.327)	(877.508)	(1.280.554)	(1.874.310)
PTT	143.624	174.039	171.445	64.543	287.925
DHMI	746.303	811.075	754.756	796.275	918.923
Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri	66.983	151.217	155.028	167.938	228.345
TÜRKSAT AŞ	78.482	162.202	185.130	200.751	79.128
Ulaştırma - haberleşme toplamı	322.810	(805.292)	(229.408)	1.518.065	(968.092)

KİT'lerin 2010-2014 yılları dönem sonuçları (devam)

(Bin TL)

Kuruluşlar	2010	2011	2012	2013	2014
Ticaret :					
DMO	64.485	112.856	92.924	110.693	137.144
TMO	281.791	44.275	13.530	102.635	70.073
Başkent Doğalgaz Dağıtım AŞ (2)(8)		48.739	57.304		
TP Petrol Dağıtım AŞ (3)		(47.800)	52.244	5.183	53.262
Ticaret toplamı	346.276	158.070	216.002	218.511	260.479
Diğer hizmetler :					
Sümer Holding AŞ (1)			(14.986)	(26.411)	(9.753)
tta Gayrimenkul AŞ (4)		(316.987)	(163.332)	(116.809)	(33.219)
Arıcak Turizm Tic. AŞ (2)	(1.050)	(573)	(591)	(613)	(526)
Bileşim Alternatif Dağ.Kan.ve Öd.Sis. AŞ (2)	6.009	2.284	1.615	3.571	2.248
Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ort.AŞ (2)(9)	605.363	343.973	488.913	1.230.195	
Ziraat Teknoloji AŞ (2)(7)	441	705	868	3.602	6.265
Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ (2)	(2.296)	26.769	12.005	29.211	56.168
TÜBİTAK Marmara Teknokent AŞ (2)	2.361	4.718	2.880	3.271	4.240
Vakıf İnş.Rest. ve Tic. AŞ (2)	(422)	(324)	2.004	205	1.343
Diğer hizmetler toplamı	610.406	60.565	329.376	1.126.222	26.766
Mali kuruluşlar :					
T.H.T.Emlak Bankası AŞ	35.242	687.129	31.360	94.140	137.151
T.C.Ziraat Bankası AŞ	4.469.360	2.779.504	3.504.725	4.378.523	5.178.733
İller Bankası AŞ	330.378	334.472	393.942	441.018	709.283
T. Halk Bankası AŞ	2.509.285	2.636.696	3.329.139	3.364.892	2.727.255
T.İhracat Kredi Bankası AŞ	256.221	230.256	221.191	245.927	427.009
T.Kalkınma Bankası AŞ	28.502	32.158	55.083	47.262	59.179
Mali kuruluşlar toplamı	7.628.988	6.700.215	7.535.440	8.571.762	9.238.610
Diğer mali kuruluşlar : (2)					
Halk Sigorta AŞ	5.495	(8.932)	16.265	52.839	56.538
Halk Hayat ve Emeklilik AŞ	37.423	43.522	58.644	91.972	110.874
Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ	13.860	12.988	12.513	11.538	20.696
Halk Finansal Kiralama AŞ		27.228	27.228	20.600	6.409
Halk Portföy Yönetimi AŞ		122	583	1.642	2.847
Halk Faktoring AŞ		(333)	(333)	1.293	9.339
T.H. Kalkınma Menkul Değerler AŞ	(406)	538	201	296	454
Ziraat Finansal Kiralama AŞ	17.449	21.810	24.069	10.705	(51.115)
Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ	62.062	66.626	89.288	164.902	183.228
Ziraat Sigorta AŞ	17.825	54.146	58.582	69.982	81.300
Ziraat Portföy Yönetimi AŞ	2.369	1.936	811	237	3.939
Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ	11.037	14.422	9.157	9.998	11.893
Diğer mali kuruluşlar toplamı	167.114	234.073	297.008	436.004	436.402

(1) 2012 yılından itibaren diğer hizmetler sektöründe değerlendirilmiştir.

(2) 2010 yılında diğer kuruluşlar içinde değerlendirilmiştir.

(3) 2011 yılında ilk kez denetime girmiştir.

(4) 2010 yılında imalat sektörü içinde değerlendirilmiştir.

(5) 2010-2012 değerleri konsolide.

(6) 2011 yılında tta Gayrimenkul AŞ oldu.

(7) 08.04.2014 tarihine kadar Fintek Finansal Teknoloji Hizmetleri AŞ.

(8) 31.05.2013 tarihinde özelleştirildi.

(9) 18.11.2013 itibarıyla halka arz edildi.

Diğer kuruluşların 2010-2014 yılları dönem sonuçları

(Bin TL)

Kuruluşlar	2010	2011	2012	2013	2014
Tarım :					
Atatürk Orman Çiftliği	6.242	5.674	3.248	9.044	4.763
İmalat :					
Acıpayam Selüloz San. ve Tic. AŞ (1)	(286)				
DOĞUSAN Boru San. ve Tic. AŞ (1)	(1.264)				
İmalat toplamı	(1.550)				
Ulaştırma-haberleşme :					
TRT	304.570	133.979	179.450	113.136	152.268
Ticaret :					
Başkent Doğalgaz Dağıtım AŞ (1)	30.583				
Ekici Tütünleri Satış Piyasalarını Destek. İşleri (3)	(52.796)	(8.815)	2.964	(651)	
Ticaret toplamı	(22.213)	(8.815)	2.964	(651)	0
Diğer hizmetler :					
Arcak Turizm Tic. AŞ (1)	(1.050)				
Bileşim Alternatif Dağ.Kan.ve Öd.Sis. A.Ş.(1)	6.009				
Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ort.AŞ (1)	605.363				
FINTEK-Finansal Teknoloji Hizm.AŞ (1)	441				
Halk Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ (1)	(2.296)				
İMKB. İst. Menkul Kıymetler Borsası (2)	48.668	51.537			
İstanbul Altın Borsası (2)	(2.185)	5.087			
Milli Piyango İdaresi	391.430	389.622	432.719	468.192	481.148
Olimpiyat Oyunları Haz.ve Düz.Kurulu	(7.494)	26.898	28.997	(51.643)	63.544
Şeker Kurumu	623	(95)	2.268	1.378	1.369
TOKİ	3.517.984	2.434.377	3.332.045	2.807.786	4.025.916
TSE Sojuztest Metroloji ve Kalibrasyon Ltd.Şti.					
TÜBİTAK Marmara Teknokent AŞ (1)	2.361				
Vakıf İnş.Rest. ve Tic. AŞ (1)	(423)				
Merkezi Kayıt Kuruluşu AŞ (2)		18.266			
Diğer hizmetler toplamı	4.559.431	2.925.692	3.796.029	3.225.713	4.571.977
Mali kuruluşlar :					
Halk Sigorta AŞ (Birlik Sigorta AŞ) (1)	5.495				
Halk Hayat ve Emeklilik AŞ (Birlik Hayat AŞ) (1)	37.423				
Halk Yatırım Menkul Değerler AŞ (1)	13.860				
Kalkınma Menkul Değerler AŞ (1)	(406)				
T.Vakıflar Bankası TAO	1.462.774	1.575.181	1.885.361	1.982.914	2.213.676
Ziraat Finansal Kiralama AŞ (1)	14.536				
Ziraat Hayat ve Emeklilik AŞ (1)	62.062				
Ziraat Sigorta AŞ (1)	17.825				
Ziraat Portföy Yönetimi AŞ (1)	2.369				
Ziraat Yatırım Menkul Değerler AŞ (1)	11.037				
Mali kuruluşlar toplamı	1.626.975	1.575.181	1.885.361	1.982.914	2.213.676

(1) 2011 yılından itibaren KİT'ler arasında değerlendirilmiştir.

(2) 2012 yılında denetimden çıkmıştır.

(3) 6456 sayılı Kanunla 18.04.2013 tarihi itibarıyla tta Gayrimenkul AŞ'ye devredilmiştir.

(Ek:7/1)

İştirakler	İştirakin		Kuruluş tarafından				2014 dönem sonucu		Kuruluşta isabet eden temettü Bin TL	Temettünün ödemiş sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar
	Esas sermayesi Bin TL	Ödenen sermayesi Bin TL	Ölçme Oranı %	Taahhüt edilen		Kar Bin TL	Zarar Bin TL				
				Bin TL	%			Bin TL			
1 - Bir kuruluşun iştirak ettiği şirketler											
1 - Aktaş Elektrik Ticaret Anonim Şirketi	1.000	1.000	100,0	150	15,0	150	100,0			TEİAŞ-Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.	
2 - Alidaş Alanya Limanı İ.Ş. A.Ş.	6.000	6.000	100,0	30	0,5	30	100,0	(701)		T. Halk Bankası A.Ş.	
3 - Anıkara Çınar Pancar Ek. Kıp.	827	827	100,0	0	0	0				AOC Ataturk Orman Çiftliği	
4 - Anten Teknik Hizmetler ve Verici Tesis İşletme A.Ş.	17.680	1.680	9,5	1.680	9,5	840	50,0			TRT T.Rayyon ve Televizyon Kurumu	
5 - Arap Türk Bankası	440.000	440.000	100,0	67.900	15,4	67.900	100,0	71.506		T.C.Ziraat Bankası A.Ş.	
6 - Ava Sigorta A.Ş.	1.225.650	1.225.650	100,0	89.541	7,3	89.541	100,0	267.303		T.C.Ziraat Bankası A.Ş.	
7 - Bala-Can İş. San. ve Tic.A.Ş.	37.000	37.000	100,0	7.400	20,0	7.400	100,0	(5.273)		TIGEM Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü	
8 - Beytaş Beydağı Kır. Sanve Tic.A.Ş.	450	450	100,0	55	12,2	55	100,0			Simer Holding A.Ş.	
9 - Birecik Barajı ve Hidro. San. Tesis İş. A.Ş.	35.240	35.240	100,0	10.578	30,0	10.578	100,0	165.949	1.568,8	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	
10 - Bağcıoğlu Konut Hiz.Yön.İş. Tic.A.Ş.	2.800	2.800	100,0	28	1,0	28	100,0	520		TOKI Toplu Konut İdaresi Başkanlığı	
11 - Çayşan Doğu Karadeniz Çay Enerj. San. A.Ş.	8.000	8.000	100,0	3.832	47,9	3.832	100,0	2.091	2,0	Çay-Kur Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	
12 - EUEM-TEK (Elektrik, Tes. Muh. Hzm.ve Tic.A.Ş.)	2.500	2.500	100,0	1.175	47,0	1.175	100,0	139		TEİAŞ- Türkiye Elektrik İletim A.Ş.	
13 - Emeck İnşaat İş. A.Ş.	14.500	14.500	100,0	102	0,7	102	100,0	5.633		AOC Ataturk Orman Çiftliği	
14 - Emclak Konut GYO	3.800.000	3.800.000	100,0	1.874.730	49,3	1.874.830	100,0	951.203	9,7	TOKI Toplu Konut İdaresi Başkanlığı	
15 - Emclak Pazarlama İnş. Proje Yön. ve Tic. A.Ş.	65.000	65.000	100,0	31.850	49,0	31.850	100,0	3.586	65,4	TOKI Toplu Konut İdaresi Başkanlığı	
16 - Eti Soda A.Ş.	128.300	116.570	90,9	33.358	26,0	33.358	100,0	153.500		Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	
17 - GEDAŞ Gayrimenkul Değerlendirme A.Ş.	700	700	100,0	343	49,0	343	100,0	(519)		TOKI Toplu Konut İdaresi Başkanlığı	
18 - Gübretaş	334.000	334.000	100,0	478	0,1	478	100,0	32.819	20,7	Simer Holding A.Ş.	
19 - Güçbirliği Holding A.Ş.	30.000	30.000	100,0	21	0,1	21	100,0	(14.139)		TVakıflar Bankası T.A.O.	
20 - Güneş Sigorta	150.000	150.000	100,0	54.524	36,3	54.524	100,0	(53.692)		TVakıflar Bankası T.A.O.	
21 - Halk İnvest Ltd	1.056	1.056	100,0	1.056	100,0	1.056	100,0	0		Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	
22 - İzmir Benliyo Taş. S.Ş. Tic. A.Ş. (İZBAN)	195.000	192.000	98,5	97.500	50,0	94.500	96,9	29.655		TCDD T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi	
23 - İzmir Entermasyonal Otobüs A.Ş.	120	120	100,0	6	5,0	6	100,0	(12.745)		TVakıflar Bankası T.A.O.	
24 - Kazova Vassif Diren Tar. İş. San. ve Tic. A.Ş.	7.081	7.081	100,0	1.749	25,0	1.710	96,7	174		TIGEM Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü	
25 - Kömür İşletmeleri A.Ş.	1.400	1.400	100,0	768	48,0	768	100,0	13.416		TKİ T.Kömür İşletmeleri Kurumu	
26 - Maktaş Malaya Makine San. A.Ş.	1.525	1.525	100,0	475	31,1	475	100,0	257		TKB T. Kalkınma Bankası A.Ş.	
27 - Mannesman Enerj. End. TAŞ	141.750	141.750	100,0	1.916	1,4	1.916	100,0	36.703	249	Simer Holding A.Ş.	
Sayfa toplamı	6.647.799	6.617.069	99,5	2.281.265	34,3	2.277.466	99,8	1.733.654	(87.069)	368.139	16,2

[Ek:7/5]

İştirakler	KİT'terve Sayıştay'ın denetimine giren kuruluşların iştirakleri										Sermayeye katılan kuruluşlar	
	İştirakin		Kuruluş tarafından				2014 dönem sonucu		Kuruluşta isabet eden temettü Bin TL	temettünün ödemiş sermayeye oranı (%)		
	Esas sermayesi Bin TL	Ödenen sermayesi Bin TL	Ödeme Oranı %	Taahhüt edilen	Ödenen	Kar Bin TL	Zarar Bin TL					
			Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL	%	Bin TL			
Devreden toplam	12.332.919	12.075.317	97,9	664.052	5,4	649.751	97,8	953.773	(6.967)	6927	1,1	T. Halk Bankası A.Ş. T.C.Ziraat Bankası A.Ş. MKE Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu BOTAS Boru Hatları ile Petrol Taahhüt AŞ TÜRKSAAT Llyüdu Haberleşme Kablo TV ve İletişim Gayrimenkul AŞ Sumer Holding A.Ş. TPAO T. Petrolleri AO BOTAS Boru Hatları ile Petrol Taahhüt AŞ TPAO T. Petrolleri AO TPAO T. Petrolleri AO T.C.Ziraat Bankası A.Ş. T.C.Ziraat Bankası A.Ş. BOTAS Boru Hatları ile Petrol Taahhüt AŞ T. Halk Bankası A.Ş. T.C.Ziraat Bankası A.Ş. TVakıflar Bankası T.A.O. T.C.Ziraat Bankası A.Ş. TCDD T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi T.C.Ziraat Bankası A.Ş. T.C.Ziraat Bankası A.Ş.
22 - Macaristan Halk Bankası - Volksbank RT	328.581	328.581	100,0	1.348	0,6	1.948	100,0		(83.116)			
23 - Mastercard Inc.E.								984.704		12.094	155,9	
24 - Mercedes-Benz Türk AŞ	275.000	275.000	100,0	8.140	3,0	8.140	100,0			0		
25 - NIC Nabucco Gas Pipeline International Co.	503.103	503.103	100,0	53.739	10,7	53.739	100,0					
26 - Ponderell Corporation (ICD Global Comm.Ltd)	1.227.569	1.227.569	100,0	8.053	0,7	8.053	100,0					
27 - Reytek Tütün San. ve Tic. AŞ	15.094	15.094	100,0	7.245	48,0	7.245	100,0	0				
28 - Security Papers Ltd (Pakistan)	13.552	13.552	100,0	1.355	10,0	1.355	100,0					
29 - TPBTC(Türkisch Petr.Baku Tiflis Leyhan Ltd.)	23	23	100,0	23	100,0	23	100,0	104.410				
30 - TPIC(Türkisch Petroleum International Com.)	2.137.650	2.137.650	100,0	2.137.650	100,0	2.137.650	100,0	54.473				
31 - TPDC(Türkisch Petroleum Overseas Comp.)	1.159.450	5.936	0,5	1.159.450	100,0	5.936	0,5	142.012				
32 - TPSCP(Türkisch Pet.Sout Caucas Pipeline Ltd.)	116	116	100,0	116	100,0	116	100,0	324				
33 - Türkisch Ziraat Bank Bosnia DD	86.622	86.622	100,0	58.902	68,0	58.902	100,0	5.494				
34 - Turkmen - Turkish Com. Bank	34.200	34.200	100,0	17.100	50,0	17.100	100,0	20.405		428	2,5	
35 - Turusgaz	80	80	100,0	28	35,0	28	100,0	155				
36 - Uluslararası Garagum Otaklar Bankası	16.072	16.072	100,0	177	1,1	177	100,0	12.271				
37 - Uzbekistan-Türkisch Bank	43.575	43.575	100,0	21.779	50,0	21.779	100,0	4.853				
38 - Vakıfbank International AG	200.613	200.613	100,0	180.552	90,0	180.552	100,0	15.999		11.985	6,6	
39 - Visa Inc.E.									(3.357)			
40 - Vostalgne Kardinem Dem. Sis. San. Tic. AŞ	17.595	17.595	100,0	2.639	15,0	2.639	100,0					
41 - Ziraat Bank (Moskowl) CJSC	26.331	26.331	100,0	26.308	99,9	26.308	100,0	4.007				
42 - Ziraat Bank International AG	365.248	365.248	100,0	365.248	100,0	365.248	100,0	28.501				
Toplam (IV)	18.783.393	17.372.277	92,5	4.714.504	25,1	3.546.689	75,2	2.331.381	(95.440)	32.034	0,9	

(Ek-7/6)

KİT'te ve Sayıştay'ın denetimine giren kuruluşların iştrafı

İştraf	İştrafın			Kuruluş tarafından				2014 dönem sonucu		Kuruluşta isabet eden temettü Bin TL	Temettünün ödemiş sermayeye oranı (%)	Sermayeye katılan kuruluşlar
	Esas sermayesi Bin TL	Ödenen sermayesi Bin TL	Ödeme Oranı %	Taaahhit edilen		Ödenen		Kar Bin TL	Zarar Bin TL			
				Bin TL	%	Bin TL	%					
V - %50'den fazlası kamu payı olan şirketler (1)												
1 - Halk Faktoring A.Ş. (2)	46.500	46.500	100,0	0	0	0	0	7.179			16,2	Halk Finansal Kiralama A.Ş., Halk Portföy Yönetimi A.Ş., Bileşim Alternatif Dağı.Kanal. ve Öd.Sis. A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.
2 - Halk Finansal Kiralama A.Ş. (2)	272.250	272.250	100,0	0	0	0	5.142				187,5	Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Halk Sigorta A.Ş., Bileşim Alternatif Dağı.Kanal. ve Öd.Sis. A.Ş., Halk Portföy Yönetimi A.Ş.
3 - Halk Gayrimenkul Yat. Ort.A.Ş. (2)	697.900	697.900	100,0	263	263	100,0	56.168			493	1,0	Halk Finansal Kiralama A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.
4 - Halk Portföy Yönetimi A.Ş. (2)	5.000	5.000	100,0	1.250	1.250	100,0	2.847			11	28,1	Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Halk Finansal Kiralama A.Ş.
5 - Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş. (2)	64.000	64.000	100,0	33	33	100,0	20.696					Bileşim Alternatif Dağı.Kanal. ve Öd.Sis. A.Ş.
6 - Türkiye Kalkınma Bankası AŞ	160.000	160.000	100,0	0	0							Sümer Holding A.Ş.
7 - Ziraat Finansal Kiralama A.Ş. (3)	250.000	250.000	100,0	0	0							Ziraat Teknoloji A.Ş.
8 - Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş. (3)	80.000	80.000	100,0	24	24	100,0	183.229		(59.601)	20.013	83.387,5	Ziraat Teknoloji A.Ş., Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.
9 - Ziraat Portföy Yönetimi A.Ş. (3)	8.500	8.500	100,0	2.134	2.134	100,0	3.096					Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Halk Yatırım Menkul Değerler A.Ş.
10 - Ziraat Sigorta A.Ş. (3)	50.000	50.000	100,0	15	15	100,0	81.300			7.004	46.693,3	Ziraat Teknoloji A.Ş., Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş., Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.
11 - Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş. (3)	60.000	60.000	100,0	14.400	14.400	100,0	11.893			2.019	25,0	Ziraat Finansal Kiralama A.Ş.
Toplam (V)	1.694.150	1.694.150	100,0	18.119	18.119	100,0	371.550		(59.601)	29.540	163,0	
Genel toplam	34.005.888	32.561.897	95,8	7.830.029	6.658.045	85,0	16.641.548		(265.971)	517.311	7,8	

(1) Sermayesinin %50'den fazlası kamu kuruluşlarına ait olduğundan, denetim raporu hazırlanmamaktadır.

(2) Sermayesinin %50'den fazlası T.Halk Bankası A.Ş. ye ait olup, Bağıli ortaklık denetimi raporu hazırlanmamaktadır.

(3) Sermayesinin %50'den fazlası T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ye ait olup, Bağıli ortaklık denetim raporu hazırlanmamaktadır.

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

Yayın İşleri Müdürlüğü
06520 Balgat / ANKARA

www.sayistay.gov.tr